

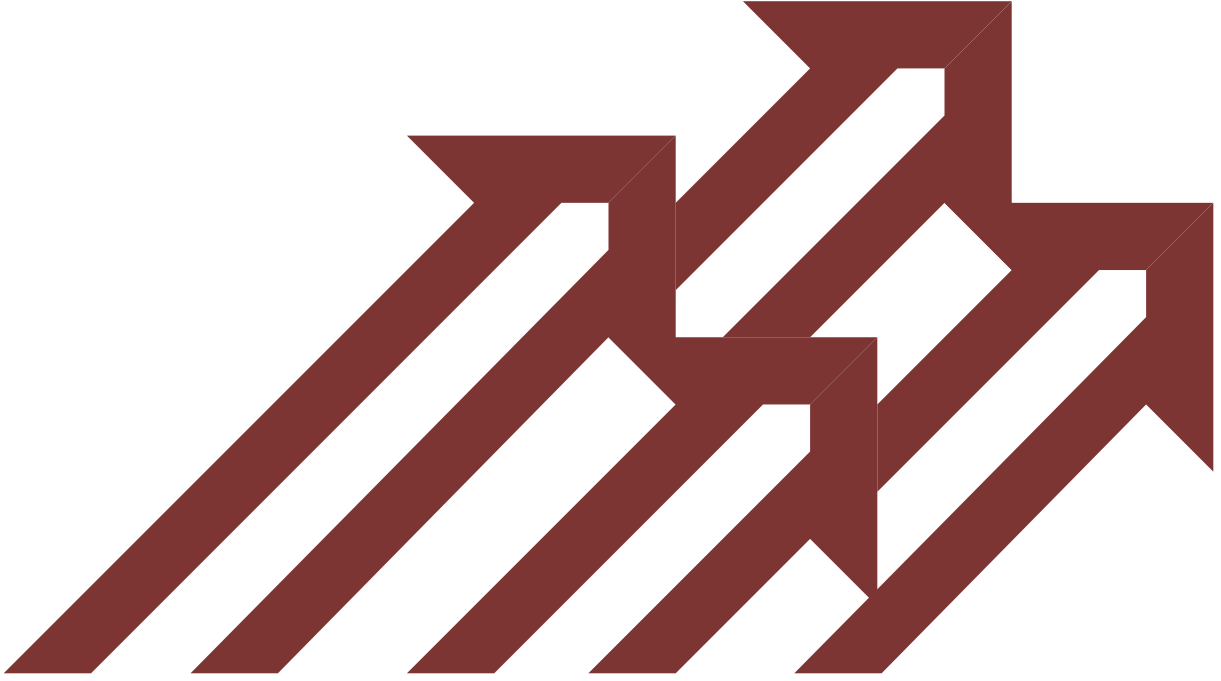
**T.C.
TARIM İŞLETMELERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

20 İDARE 24 FAALİYET RAPORU

**TARIM İŞLETMELERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

**2024
İDARE FAALİYET
RAPORU**

KISALTMALAR

DAP	Doğu Anadolu Projesi
EBYS	Elektronik Belge Yönetim Sistemi
İDT	İktisadi Devlet Teşekkülü
KEP	Kayıtlı Elektronik Posta
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
KİK	Kamu İktisadi Kuruluşu
PANKOBİRLİK	Pancar Ekicileri Kooperatifleri Birliği
TAGEM	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
TİGEM	Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
YPK	Yüksek Planlama Kurulu

GENEL MÜDÜR SUNUŞU	1
1. GENEL BİLGİLER	3
A. Misyon ve Vizyon	4
B. Yetki, Görev ve Sorumluluklar	4
C. İdareye İlişkin Bilgiler.....	4
Tarihçe	4
Teşkilâtın yapısı	5
Hukuki yapısı.....	5
1.1. Fiziksel Yapı.....	6
1.2. Organizasyon Yapısı	15
1.3. Bilgi ve Teknolojik Kaynaklar.....	17
1.4. İnsan Kaynakları	18
1.5. TİGEM Faaliyetlerine İlişkin Sunulan Hizmetler.....	28
1.5.1. Teftiş Kurulu Başkanlığına İlişkin Hizmetler	28
1.5.2. Hukuk Müşavirliğine İlişkin Sunulan Hizmetler	28
1.5.3. İç Denetim Birimi Başkanlığına İlişkin Sunulan Hizmetler.....	28
1.5.4. Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığına İlişkin Sunulan Hizmetler.....	28
1.5.5. Bitkisel Üretim Faaliyetlerine İlişkin Sunulan Hizmetler.....	29
Tarla Bitkileri Üretimleri.....	29
Yem Bitkileri Üretimleri.....	29
Bahçe Bitkileri Üretimleri	31
Tohum Hazırlama ve Sertifikasyon Laboratuvarı Faaliyetleri.....	31
AR-GE Faaliyetleri	31
1.5.6. Hayvancılık İşleri Faaliyetlerine İlişkin Sunulan Hizmetler	31
Damızlık Sığır Yetiştiriciliği	32
Damızlık Koyun Yetiştiriciliği	32
Halep Keçisi Yetiştiriciliği.....	32
Arı Yetiştiriciliği	32
Gen Kaynakları Yetiştiriciliği ve Koruma	32
1.5.7. Safkan Arap Atı Yetiştiriciliğine İlişkin Sunulan Hizmetler.....	32
1.5.8. Sulama Faaliyetlerine İlişkin Sunulan Hizmetler.....	32
1.5.9. Mekanizasyon İle İlgili Sunulan Hizmetler	32
1.5.10. Bilgi Teknolojilerine İlişkin Sunulan Hizmetler.....	33
1.5.11. Finans Yönetimine İlişkin Sunulan Hizmetler	33
1.5.12. Ticari Faaliyetlere İlişkin Sunulan Hizmetler.....	33
1.5.13. Destek Hizmetlerine İlişkin Sunulan Hizmetler	33
1.5.14. İnşaat ve Emlak İşlerine İlişkin Sunulan Hizmetler.....	33
1.5.15. Kalite Yönetimi ile İlgili Sunulan Hizmetler	34

2.TİGEM'İN AMAÇ ve FAALİYETLERİ	35
2.1. Yatırımlar.....	37
2024 Yılı Projeli Yatırımlar	37
a) Hayvansal Üretimi Geliştirme Projesi.....	37
b) Büyükbaş Hayvancılık Altyapısının Geliştirilmesi Projesi	37
c) Sultansuyu At Tavlası Yapımı Projesi	37
d) Yapı ve Tesisler Projesi.....	37
e) Sulama Sistemi Yapım ve Modernizasyon Projesi	38
f) Ceylanpınar Sulaması Projesi	38
g) Muhtelif İşler Projesi	38
2024 Yılı Projesiz Yatırım Programı Uygulamaları	38
a) Bitkisel Tesis Yatırımları	38
b) Demirbaş-Mefruşat.....	38
c) İrat Hayvanları	38
2.2. İdari Birimlerin 2024 Yılında Gerçekleştirdiği Faaliyetler	40
2.2.1. Teftiş Kurulu Başkanlığı	40
2.2.2. Hukuk Müşavirliği	40
2.2.3. İç Denetim Birimi Başkanlığı	40
2.2.4. Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı	41
2.2.5. Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanlığı	41
2.2.6. Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı.....	42
Üretim Birimlerinin Faaliyetleri.....	42
2.2.7. Bitkisel Üretim Faaliyetleri	42
İklimsel Değerlendirme.....	42
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	42
Orta Anadolu Bölgesi	43
Sahil Bölgeleri	44
Doğu Anadolu Bölgesi.....	44
2.2.7.1. Tarla Bitkileri Üretimleri	45
Buğday Üretimi.....	45
Arpa Üretimi	47
Tritikale Üretimi	50
Yulaf Üretimi	52
2.2.7.1.1. Endüstri Bitkileri Üretimi.....	55
Dane Mısır Üretimi.....	55
Ayçiçeği Üretimi	56
Kenevir Üretimi.....	56
Yemelik Dane Baklagil Üretimleri	57

2.2.7.1.2. Yem Bitkileri Üretimi.....	57
Yonca Üretimi.....	57
Fiğ Üretimi.....	58
Korunga Üretimi.....	59
Silajlık Mısır Üretimleri	59
Çayır Otu Üretimleri	60
2.2.7.2. Bahçe Kültürleri Üretimi	60
2.2.7.3. Özel Sektör Firmalarıyla Ortak Üretim.....	62
2.2.7.4. İyi Tarım Uygulamaları (İTU) ve Global G.A.P. Faaliyeti	63
2.2.7.5. Tohumculuk Faaliyeti.....	63
2.2.8. Hayvancılık İşleri Faaliyetlerine İlişkin Sunulan Hizmetler	66
2.2.8.1. Damızlık Sığır Yetiştiriciliği Faaliyetleri	67
Buzağı Üretimi	71
Süt Üretimi	72
2.2.8.2. Damızlık Koyun Yetiştiriciliği Faaliyetleri	78
2.2.8.3. Islah Çalışmaları ve Yürütülen Projeler	83
2.2.8.4. Damızlık Keçi Yetiştiriciliği Faaliyetleri.....	83
2.2.8.5. Arı Yetiştiriciliği Faaliyetleri.....	84
2.2.8.6. Gen Kaynaklarını Koruma Faaliyetleri.....	84
Asya Ceylanı Yetiştiriciliği Faaliyetleri	84
Çoban Köpeği Yetiştiriciliği Faaliyetleri	84
Ankara Tiftik Keçisi Yetiştiriciliği Faaliyetleri	85
2.2.8.7. Kesif Yem Üretim Faaliyetleri.....	85
2.2.9. Safkan Arap Atı Yetiştiriciliğine İlişkin Sunulan Hizmetler.....	85
3. SATIŞLAR	87
Sertifikalı Tohum Satışları	89
4. TİGEM AR-GE FAALİYETLERİ, ORTAK YÜRÜTÜLEN PROJELER VE DİĞER HUSUSLAR	91
4.1. TİGEM AR-GE Faaliyetleri.....	92
4.2. Üniversite ve Kamu Araştırma Kuruluşları ile Ortak Yürütülen projeler.....	92
4.3. Kiraya Verilen İşletmeler.....	93
5. KURUMSAL KABİLİYET ve KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ	95
6. MALİ BİLGİ VE TABLOLAR	97

TABLÖLAR

Tablo 1. TİGEM'in Arazi varlığı	6
Tablo 2. TİGEM'in Kullanımında Olan İşletmelerinin Arazi Varlığı (da) (2024)	7
Tablo 3. TİGEM'in Uzun Süreli Kiralamada Olan İşletmelerinin Arazi Varlığı (da) (2024)	8
Tablo 4. Sulama Sistemleri Varlığı (2024)	9
Tablo 5. Tarımsal Tesisler-1	10
Tablo 6. Tarımsal Tesisler-2	10
Tablo 7. Traktör Varlığı ve Toplam Güçleri	11
Tablo 8. Alet- Makine Varlığı -1 (Adet)	11
Tablo 9. Alet- Makine Varlığı -2 (Adet)	12
Tablo 10. Motorlu Nakil Vasıta Varlığı (2024)	13
Tablo 11. İş Makineleri Varlığı (Adet) (2024)	13
Tablo 12. Laboratuvar Alanları	14
Tablo 13. TİGEM'in 2024 Yılı Yönetim Kurulu Görev Durumları (31.12.2024)	16
Tablo 14. Kuruluşun Sahip Olduğu Yazılım, Güvenlik ve Araç Takip Sistemleri	17
Tablo 15. Personel Kadroları	18
Tablo 16. TİGEM'de Çalışan Memur (I Sayılı) Personel	19
Tablo 17. TİGEM'de Çalışan Sözleşmeli (II Sayılı) Personel	20
Tablo 18. TİGEM'de Memur ve Sözleşmeli Personel Varlığı	21
Tablo 19. 2023-2024 Yılı Mesleklere Göre İstihdamı	21
Tablo 20. Memur ve Sözleşmeli Personelin Hareketleri	22
Tablo 21. İşçi Hareketleri	23
Tablo 22. İşçilerin Kuruluş İçindeki Dağılımı	24
Tablo 23. Memur ve Sözleşmeli Personelin Yaş İtibarıyla Dağılımı	25
Tablo 24. Memur ve Sözleşmeli Personelin Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı	25
Tablo 25. Memur ve Sözleşmeli Personelin Cinsiyete Göre Dağılımı	26
Tablo 26. Sürekli İşçilerin Yaş İtibarıyla Dağılımı	26
Tablo 27. İşçilerin Hizmet Süreleri	27
Tablo 28. TİGEM'in 2023-2024 Yılları Projeli Yatırım Programı Ödenek ve Harcama Durumu (Bin TL)	37
Tablo 29. 2024 Yılı Yatırım Programında Yer Alan Projeler	39
Tablo 30. İşletmeler İtibarıyla Ekilişler Üzerine Düşen Yağış Miktarı	45
Tablo 31. İşletmelere Göre Buğday Üretim Verileri	46
Tablo 32. Yıllara Göre Buğday Üretim Verileri	47
Tablo 33. İşletmelere Göre Arpa Üretim Verileri	49
Tablo 34. Yıllara Göre Arpa Üretim Verileri	50
Tablo 35. İşletmelere Göre Tritikale Üretim Verileri	51
Tablo 36. Yıllara Göre Tritikale Üretim Verileri	51
Tablo 37. İşletmelere Göre Yulaf Üretim Verileri	52
Tablo 38. Yıllara Göre Yulaf Üretim Verileri	54
Tablo 39. Dane Mısır Üretim Verileri	55
Tablo 40. Hibrit Mısır Üretim Verileri	55
Tablo 41. Yağlık Ayçiçek Üretim Verileri	56
Tablo 42. Özel Sektör Tohumculuk Firmaları ile Hibrit Ayçiçeği Tohumu Üretimi	56

Tablo 43. Kenevir Üretimi	57
Tablo 44. İşletmeler İtibarıyla Yemelik Dane Baklagil (Nohut-Kırmızı Mercimek) Üretim Verileri	57
Tablo 45. Yonca Üretim Verileri	57
Tablo 46. Yonca Kuru Ot Üretimleri	58
Tablo 47. Yonca Çepelli Tohum Üretimleri	58
Tablo 48. Fiğ Üretim Verileri	59
Tablo 49. Korunga Üretim Verileri	59
Tablo 50. Silajlık Mısır Üretim Verileri	60
Tablo 51. Çayır Otu Üretim Verileri	60
Tablo 52. Bahçe Kültürleri Tesisleri	61
Tablo 53. Bahçe Kültürleri Üretim Verileri	61
Tablo 54. TİGEM-Özel Sektör İşbirliğinde Sertifikalı Tohum, Fidan ile Münavebe Amaçlı Tohumluk ve Mahsul Üretimleri İçin Kullanılan Alanlar (da)	62
Tablo 55. TİGEM Hububat Tohumu Üretim ve Dağıtım Miktarları* (ton)	63
Tablo 56. TİGEM Hibrit Mısır ve Yem Bitkileri Tohumu Üretim ve Dağıtım Miktarları (ton)	64
Tablo 57. TİGEM Nohut ve Mercimek Tohumu Üretim ve Dağıtım Miktarları (ton)	64
Tablo 58. Tablo 58. TİGEM'de Üretimi Yapılan Hububat Tohumu Çeşitleri	65
Tablo 59. TİGEM'de Yetiştirilen Yem Bitkileri ve Nohut, Mercimek, Soya Tohum Çeşitleri (2024-2025)	66
Tablo 60. TİGEM'in Damızlık Hayvan Varlığı (Baş)	66
Tablo 61. Türkiye/TİGEM Sığır Varlığı (Baş)	68
Tablo 62. İşletmeler ve Irklar Bazında Damızlık Sığır Varlığı (Baş)	69
Tablo 63. Irklar Bazında Damızlık Sığır Varlığı (Baş)	70
Tablo 64. İşletmeler Bazında Buzağı Üretim Verileri	71
Tablo 65. İnek Sütü Üretim Verileri	72
Tablo 66. İşletmelerin Irklara Göre Süt Verimleri ve Mukayesesi	73
Tablo 67. Damızlık Sığır Satışları	75
Tablo 68. TİGEM Sperma Üretim ve Satışları	76
Tablo 69. Koyun ve Keçi Varlığı (Baş)	79
Tablo 70. İşletmelerin Irklar Bazında Damızlık Koyun Varlığı (Baş)	80
Tablo 71. Irklara Göre Koyun Varlığı (Baş)	81
Tablo 72. Koyun Mevcudu ve Ana Kadroları	82
Tablo 73. Koyun Irkları, Sağmal Ortalamaları İle Süt Üretim ve Verimleri	82
Tablo 74. Koyunculuk Verileri	83
Tablo 75. Damızlık Koyun Satışları	83
Tablo 76. Halep Irkı Keçi Yetiştiriciliği	84
Tablo 77. Tiftik Keçisi Yetiştiriciliği	85
Tablo 78. Kesif Yem üretim verileri	85
Tablo 79. Tay Doğumları (2024)	86
Tablo 80. Tay Satışları (2024)	86
Tablo 81. Damızlık Hayvan Satışları	88
Tablo 82. Mamul ve Mahsul Satışları (2024)	88
Tablo 83. İhracat (2024)	89

TABLolar

Tablo 84. TİGEM Sertifikalı Hububat Tohumu Satış Cetveli (Ton)	90
Tablo M-1. Bütçe Verileri ve Gerçekleşmeleri (2024)	101
Tablo M-2. Giderler	102
Tablo M-3. Bazı Giderlerin Önceki Yılla Karşılaştırması	103
Tablo M-4. İlk Madde ve Malzeme Tedariki	103
Tablo M-5. Üretim Maliyetleri	104
Tablo M-6. Satış Tablosu	105
Tablo M-7. Satış Sonuçları	107
Tablo M-8. Mali Durum Göstergeleri	109
Tablo M-9. Varlıklar	111
Tablo M-10. Nakit ve Nakit Benzerleri	113
Tablo M-11. Banka Hesap Ayrıntıları (1)	113
Tablo M-12. Banka Hesap Ayrıntıları (2)	114
Tablo M-13. Ticari Alacaklar	115
Tablo M-14. Diğer Alacaklar	115
Tablo M-15. Stoklar	115
Tablo M-16. Canlı Varlık Stokları	116
Tablo M-17. Canlı Stoklar Tarımsal (Bitkisel)	116
Tablo M-18. Canlı Stoklar Hayvansal	117
Tablo M-19. Peşin Ödenmiş Giderler	117
Tablo M-20. Cari Dönem Vergisi ile İlgili Dönen Varlıklar	117
Tablo M-21. Diğer Dönen Varlıklar	118
Tablo M-22. Diğer Alacaklar	118
Tablo M-23. İştirakler, İş Ortaklıkları ve Bağlı Ortaklıklardaki Yatırımlar (1)	119
Tablo M-24. İştirakler, İş Ortaklıkları ve Bağlı Ortaklıklardaki Yatırımlar (2)	119
Tablo M-25. Finansal Durum Özeti (2023)	119
Tablo M-26. Finansal Durum Özeti (2024)	119
Tablo M-27. Kar/Zarar Durum Özeti (2023)	120
Tablo M-28. Kar/Zarar Durum Özeti (2024)	120
Tablo M-29. Varlıkların Karşılaştırılması	120
Tablo M-30. Yapılmakta Olan Yatırımlarda Canlı Varlıklar	121
Tablo M-31. Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller	121
Tablo M-32. Maddi Duran Varlıklar	122
Tablo M-33. Maddi Duran Varlıkların Hareketleri	122
Tablo M-34. Bilgisayar Program Yazılım Lisanslarına Ödenen Tutarlar	123
Tablo M-35. Haklar	123
Tablo M-36. Yükümlülükler ve Öz Kaynaklar	123
Tablo M-37. Banka Kredileri	125
Tablo M-38. Ticari Borçlar (Kısa Vadeli)	126
Tablo M-39. Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlar	126
Tablo M-40. Diğer Borçlar (Kısa Vadeli)	127
Tablo M-41. Ertelenmiş Gelirler (Kısa Vadeli)	127

Tablo M-42. Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Karşılıklar	127
Tablo M-43. Kısa Vadeli Diğer Yükümlülükler	128
Tablo M-44. Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Uzun Vadeli Karşılıklar	128
Tablo M-45. Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü	128
Tablo M-46. Yeniden Değerleme ve Ölçüm Kazanç/Kayıpları	129
Tablo M-47. Nazım Hesaplar	130
Tablo M-48. Konsolide Kar ve Zarar Tablosu	130
Tablo M-49. Hasılat Ayrıntısı	132
Tablo M-50. Satışların Maliyeti	132
Tablo M-51. Faaliyet Giderleri	133
Tablo M-52. Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler	133
Tablo M-53. Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler	133
Tablo M-54. Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler	134
Tablo M-55. Özkaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımların Karları/Zararları	134
Tablo M-56. Finansal Giderler	135
Tablo M-57. Sürdürülen Faaliyetle Vergi Gideri/Geliri	135

Grafik 1. TİGEM'in Arazi Varlığı	6
Grafik 2. Personel Sayısının Kuruluş İçindeki Dağılımı	19
Grafik 3. 2023-2024 Yılı Mesleklere Göre İstihdamı	22
Grafik 4. Memur ve Sözleşmeli Personelin TİGEM'den Ayrılma Nedenleri	23
Grafik 5. İşçi Personelin TİGEM'den Ayrılma Nedenleri	24
Grafik 6. Memur ve Sözleşmeli Personelin Yaş İtibarıyla Dağılımı (%)	25
Grafik 7. Memur ve Sözleşmeli Personelin Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı	26
Grafik 8. Memur ve Sözleşmeli Personelin Cinsiyete Göre Dağılımı	26
Grafik 9. Sürekli İşçilerin Yaş İtibarıyla Dağılımı	27
Grafik 10. İşçilerin Hizmet Süreleri	27
Grafik 11. Yıllara Göre Buğday Üretimi (Ton - Kg/Da)	47
Grafik 12. Yıllara Göre Arpa Üretimi	50
Grafik 13. Yıllara Göre Tritikale Üretimi	52
Grafik 14. Yıllara Göre Yulaf Üretimi	54
Grafik 15. TİGEM'in Damızlık Sığır Varlığı (Ana-Baş)	67
Grafik 16. TİGEM'in Damızlık Koyun Varlığı (Ana-Baş)	67
Grafik 17. Irklar Bazında Damızlık Sığır Varlığı (Baş)	70
Grafik 18. İşletmeler Bazında Buzağı Üretim Randımanları (%)	71
Grafik 19. Siyah Alaca Irkı Süt Verimleri	74
Grafik 20. Esmer Irkı Süt Verimleri	74
Grafik 21. Simmental Irkı Süt Verimleri	74
Grafik 22. Damızlık Sığır Satışları	75
Grafik 23. TİGEM'in Yıllara Göre Damızlık Koyun Varlığı	81

Dr. Hasan GEZGİNÇ
Genel Müdür

Toplumların refah seviyelerini yükseltmeleri, ekonomik olarak kalkınmaları; sahip oldukları yer üstü, yer altı kaynaklarını doğru ve akılcı bir şekilde kullanabilmelerine bağlıdır. İklimi, coğrafyası, su kaynakları, tarımsal üretim kapasitesi ve paha biçilemez biyoçeşitliliği açısından ülkemiz oldukça zengin kaynaklara sahiptir. Tarım; bu zenginliği doğru politikalarla teknolojik gelişmeleri yakından takip ederek ve bilinçli bir şekilde uygulayarak ülkenin kalkınmasında lokomotif görevi görmektedir.

Sürdürülebilir kalkınma ve rekabet edebilir ekonomi hedeflerine ulaşabilme, potansiyellerin tüm sektörlerde en üst derece değerlendirilmesini gerektirmektedir. Tarımın yüksek risk ve belirsizlikleri bünyesinde barındırması sektörün karşılaştığı güçlüklerin temel nedenidir. Bu bakımdan bu güçlüklerin sürdürülen faaliyetlere olumsuz etkisinin minimum düzeye indirilebilmesi yüksek teknoloji ve etkin pazarlama ile mümkün olabilmektedir.

Diğer taraftan küresel çapta yaşanan ve ülkemizi de yakından etkileyen pandemi, sürdürülebilir tarımsal üretimin önemini bir kez daha ortaya koymuştur. İnsanoğlunun temel ihtiyacı olan gıdaya doğrudan ulaşımı, sanayi sektörüne ham madde temini, istihdama önemli katkı sağlaması, hem üretici hem de tüketiciyi doğrudan ilgilendirmesi nedeniyle tarım; temel ihtiyaç olmanın da ötesinde stratejik öneme sahip bir faaliyet alanı olarak öne çıkmaktadır.

1300'lü yıllarda kurulan Çiflikat-ı Hümayunlardan günümüze kadar uzanan köklü geçmişiyile TİGEM, Türk Devlet geleneğinin inşa ettiği bin yıllık bir misyonun temsilcisidir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde barış zamanında halkın iâşesini, savaş zamanında askerin iâşesini temin etmek için kurulmuş, Cumhuriyet döneminde ise sertifikalı tohum ve üstün vasıflı damızlık üretimiyle ülkemiz tarım sektörünün gelişmesine önemli katkı sunmuştur. Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü, tarımsal üretimde uyguladığı ileri teknik ve modern teknolojilerle ülkemiz çiftçilerine örnek bir kuruluş haline gelmiştir.

TİGEM; Anadolu coğrafyasının dört bir tarafında yer alan 17 işletmesindeki 3,3 milyon dekar arazi varlığı, 7 bin kişilik istihdamı ile ürettiği sertifikalı tohum ve üstün vasıflı damızlıkları ülkemiz tarım sektörünün hizmetine sunmakta, Osmanlı döneminden miras Safkan Arap atı yetiştiriciliğini sürdürmekte, ülkemiz gen kaynaklarının korunması ve gelecek nesillere ulaştırılması konusunda çalışmalarını devam ettirmektedir.

Türkiye'nin tarım ve hayvancılık sektöründeki dinamolarından birisi olan TİGEM, bir taraftan tarım ve tarıma dayalı sanayinin ihtiyacı olan her türlü mal ve hizmetleri üretmek amacıyla karlılık ve verimlilik esasına yönelik faaliyetlerine devam etmekte, diğer taraftan ülkemizin tarımsal üretimini sürdürülebilir düzeyde tutmayı ve tarım sektöründe öncü kuruluş olmayı hedeflemektedir.

Türkiye'nin üreten yüzü TİGEM, kamu kaynaklarını daha etkin ve verimli kullanarak rekabet gücü yüksek, üretken ve karlı bir kurum olma yolunda faaliyetlerine değer katacak, ülkemizde sürdürülebilir bir tarım sektörünün oluşturulmasına katkıda bulunmaya devam edecektir.

Modern teknolojiyi tarımsal üretimin her aşamasında kullanabilen, su kaynaklarını en iyi şekilde değerlendirebilen, iyi tarım uygulamalarını hayata geçirmiş, yetişmiş insan gücüyle sektöre dinamizm kazandıran bir kuruluş olma şiarıyla TİGEM, stratejik plandaki hedefleri doğrultusunda vizyonunu daha da ileriye taşıyacaktır.

Bu itibarla temel ilke ve politikalarımıza, orta ile uzun vadeli planlarımıza, hedef ve önceliklerimize uygun olarak sürdürülen faaliyetlerimizin yer aldığı 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporu hazırlanmıştır.

Yarınlarımızı güçlendirmek, geleceğimizi şekillendirmek için TİGEM olarak görev ve sorumluluklarımızın farkındalığında ülke tarımının kalkınmasına katkı sağlamak amacıyla var gücümüzle çalışacağımızı ifade eder; tüm çalışanlarımıza ve paydaşlarımıza teşekkürlerimi sunarım.

1. GENEL BİLGİLER

1. GENEL BİLGİLER

A. Misyon ve Vizyon

Misyon

Tarım ve tarıma dayalı sanayi için tohum, damızlık ve hammadde üretmek, gen kaynaklarını korumaktır.

Vizyon

Stratejik önemdeki tohum ve damızlıkta öncü, tarıma dayalı sanayi için bitkisel ve hayvansal üretim yapan, gen kaynaklarını koruyan, kalitesiyle rekabeti artıran, dinamizmi ve güvenilirliği yüksek bir kuruluş olmaktır.

B. Yetki, Görev ve Sorumluluklar

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) hükümlerine tabi İktisadi Devlet Teşekkülüdür. TİGEM, Hara ve İnekhaneler ile Devlet Üretme Çiftliklerinin 1984 yılında tek çatı altında birleştirilmesi ile Kamu İktisadi Kuruluşu (KİK) olarak kurulmuş, 1994 yılında ise İktisadi Devlet Teşekkülüne (İDT) dönüştürülmüştür.

Böylece imkânların, bilgi ve tecrübenin birleştirilerek hizmetin geliştirilmesi ve genişletilmesi amacıyla kurulmuş olan TİGEM, kamuda tarım ve hayvancılık konularında faaliyet gösteren işletmeleri bir çatı altında toplamış bulunmaktadır.

TİGEM'in sermayesinin tamamı devlete aittir. İktisadi ticari esaslara göre faaliyet göstermektedir. Kurumlar Vergisi mükellefidir.

TİGEM'in 02.02.2022 tarihli ve 31738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Ana Statüsündeki kuruluş amacı, tarım ve tarıma dayalı sanayinin ihtiyacı olan her türlü mal ve hizmetleri üretmek olarak tanımlanmıştır.

TİGEM'in Ana Statüsündeki faaliyet konuları aşağıda verilmiştir;

- a) Ülkenin bitkisel ve hayvansal üretimini artırmak, çeşitlendirmek ve ürün kalitesini iyileştirmek amacıyla yetiştirdiği tohum, fidan, fide ve benzeri mallar ile ürettiği damızlık hayvan ve spermaları yetiştiricilere intikal ettirmek,
- b) İşletmelerde elde edilecek hayvansal ve bitkisel ürünlerle birlikte çiftçilerden alacağı ürünleri kıymetlendirmek için tesisler kurmak, kurdurmak, kurulanlara iştirak etmek,

c) Bitkisel ve hayvansal üretim, yetiştirme, ıslah konularında araştırmalar yapmak, yaptırmak ve gerektiğinde diğer ıslah ve araştırma kuruluşları ile işbirliği yapmak,

ç) Ürettiği her türlü ürün ve hizmet konuları ile ilgili olarak çevre çiftçisi ve çiftçi örgütleri ile üretim ve tanıtmı amaçlı işbirliğine girmek,

d) Amaç ve faaliyetlerini gerçekleştirmek için ihtiyaç duyduğu her türlü mal ve hizmeti yurtiçi ve yurtdışından temin etmek,

e) Yurtiçi ve yurtdışındaki kişi ve kuruluşlarla işbirliği yaparak her türlü mal ve hizmeti temin etmek, bunları pazara hazırlayarak iç ve dış pazarlarda değerlendirmek,

f) Üretim ve işletme faaliyetlerinde bulunmak ve tesislerini kurmak üzere özel ve tüzel kişilerden yer kiralamak, kiraya vermek,

g) İşletme ünitelerinde zaman içinde fonksiyonunu yitirmiş kümes, ahır, depo, sundurma ve benzeri binaların yıpranmaya terk edilmemesi ve ekonomiye kazandırılması için, işletme bütünlüğüne zarar vermemek kaydıyla özel veya tüzel kişilere kiraya vermek,

h) Faaliyet konuları ile ilgili üretimi ve işletme tesisleri kurmak üzere yurtiçi ve yurtdışı özel ve tüzel kişi ve firmalarla işbirliği yapmak, ortaklık kurmak ve faaliyete geçmesini sağlamak,

ı) Yurtiçi ve yurtdışı firmalarla patent, lisans, teknik beceri ve benzeri anlaşmalar yapmak, bilgi ve teknolojiyi mer'î mevzuata göre satmak ve satın almak,

i) İşletme yönetimi, proje araştırma, fizibilite ve benzeri mühendislik hizmetlerini yapmak ve yaptırmak,

j) Çalışma konuları ile ilgili beceri kazandırma seminerleri ve kursları düzenlemek veya düzenletmek.

C. İdareye İlişkin Bilgiler

Tarihçe

TİGEM, Türk Devlet geleneğinin inşa ettiği 700 yıllık bir misyonun temsilcisi olarak;

- TİGEM, kuruluşu Osmanlı İmparatorluğunun ilk yıllarına dayanan Çiftlikatı Hümayunlar (Cumhuriyetin ilk yıllarında (1926) hara ve inekhanelere dönüştürülmüştür.) ile Devlet Üretme Çiftliklerinin 1984 yılında tek çatı altında toplanmasıyla kurulmuştur.

- TİGEM'in bir kolunu oluşturan haralardan olan Bursa/Karacabey İşletmesi, Osmanlı İmparatorluğunun kuruluş yıllarında Nilüfer Hatun'un çeyizi olarak Sultan Orhan Gazi'ye hediye edilmesiyle kurulmuş ve Mihail Çiftlikat-ı Hümayunu ismi ile sonraki Osmanlı Sultanlarına intikal etmiştir. Fatih Sultan Mehmet tarafından Mihaliç ismi değiştirilerek Karacabey Çiftlikat-ı Hümayunu olarak Cumhuriyet dönemine kadar ordunun at ve gıda ihtiyaçlarının karşılanması yönünde faaliyetlerini sürdürmüştür.

1815 yılında Eskişehir/Çifteler ve 1865 yılında Malatya/Sultansuyu Çiftlikat-ı Hümayun'ları kurulmuş ve aynı amaç kapsamında faaliyetlerini sürdürmüşlerdir.

Çiftlikat-ı Hümayun'lar Atatürk'ün direktifleri ile 1926 yılında 867 sayılı Kanunla hara ve inekhanelere dönüştürülmüş, ilave işletmelerin açılması ile birlikte bu işletmelerde at yetiştiriciliği ile sığır ve koyun ıslahı ana ekseninde 1984 yılına kadar faaliyetlerini sürdürmüşlerdir.

- Devlet Üretme Çiftlikleri ise Zirai Kombinalar ile Devlet Ziraat İşletmelerinin 01/03/1950 tarihli ve 5433 sayılı Kanunla tek çatı altında birleştirilmesi ile kurulmuş, 1984 yılına kadar sertifikalı tohum ile damızlık üretimi ve satışı ana ekseninde faaliyetlerini sürdürmüştür.

Devlet Üretme Çiftliklerinin bir kolunu oluşturan Zirai Kombinalar İdaresi, ziraat alet, makine vasıtaları ile zirai mücadele ilaçları satın alarak, üreticinin tarım faaliyetlerine yardım etmek amacıyla 12/12/1937 tarihli ve 3130 sayılı Kanunla kurulmuş ve faaliyetlerini 1950 yılına kadar sürdürmüştür.

- Devlet Üretme Çiftliklerinin diğer kolunu oluşturan Devlet Ziraat İşletmeleri ülkemiz tarım sektörüne önderlik ve öğreticilik yapması amacıyla 01/01/1938 tarihli ve 3308 sayılı Kanunla kurulmuş ve faaliyetlerini 1950 yılına kadar sürdürmüştür.

İmkânların, bilgi ve tecrübenin birleştirilerek, hizmetin geliştirilmesi ve genişletilmesi amacıyla kurulmuş olan TİGEM, kamuda tohumculuk ve damızlık konularında çalışan işletmeleri bir çatı altında toplamış bulunmaktadır.

TİGEM kurulduğu ilk yıllarda Türkiye'nin tüm coğrafi bölgelerine dağılmış 37 işletmesinde, başta hububat tohumluğu olmak üzere, endüstri bitkileri, çayır mera ve yem bitkileri, sebze tohumluğu, fidan-fide üretiminde büyük hizmetler görmüştür. Damızlık üretiminde

ise sığırcılık, koyunculuk, civciv ve sperma üretiminde elde edilen gelişmeler Türkiye hayvancılığının gelişmesine önemli katkılar sağlamıştır. Ancak, son yıllarda özel sektör kuruluşlarının bitkisel üretim alanında, endüstri bitkileri ve sebze tohumculuğu ile fidan üretiminde önemli gelişmeler göstermesinden dolayı TİGEM bu alanlarda üretimini azaltmış, balıkçılık ve tavukçuluk faaliyet alanlarından tamamen çekilmiştir.

TİGEM'in fonksiyonelliğini artırmak, özel sektörün sermaye gücü ve dinamizminden faydalanmak amacıyla, yapısal sorunlarından dolayı verimli olarak çalıştırılmayan ve yüksek maliyetleri nedeniyle TİGEM'in karlılığını olumsuz etkileyen bazı işletmelerin tasfiye edilerek, Kuruluşun Ana Statüsünde belirtilen amaç ve faaliyetleri doğrultusunda kullanılması şartıyla, özel sektör firmalarına uzun süreli (30 yıl) kiraya verilmesi hususunda 04.07.2003 tarihli ve 2003/T-13 sayılı YPK Kararı ile TİGEM Yönetim Kurulu yetkili kılınmıştır. Söz konusu karar doğrultusunda 2003-2015 döneminde 20 işletme 30 yıllığına kiraya verilmiştir.

Teşkilâtın yapısı

TİGEM'in merkez teşkilatını Genel Müdürlük, taşra teşkilatını ise işletme müdürlükleri oluşturmaktadır. TİGEM Ana Statüsünde Kuruluşun organları Yönetim Kurulu ve Genel Müdürlük olarak belirlenmiştir. TİGEM'in karar organı Yönetim Kuruludur. Yönetim kurulu bir başkan ve beş üyeden oluşmaktadır. Yönetim kurulunun başkanı Genel Müdürdür ve Cumhurbaşkanlığı Kararı ile atanır. Yönetim Kurulu üyelerinden dördü ilgili Bakanın, birisi Hazine ve Maliye Bakanının teklifi üzerine Cumhurbaşkanı Kararı ile atanmaktadır.

TİGEM'in yürütme organı Genel Müdürlüktür. Genel Müdürlük; 1 Genel Müdür, 3 Genel Müdür Yardımcısı ve bağlı alt birimlerden oluşmaktadır.

Merkez teşkilâtı Teftiş Kurulu Başkanlığı, Hukuk Müşavirliği, İç Denetim Birimi Başkanlığı, Özel Kalem Müdürlüğü, Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü, 13 daire başkanlığı ve daire başkanlıklarına bağlı 40 şube müdürlüğünden oluşmaktadır. Taşra teşkilâtı ise Türkiye'nin değişik bölgelerine dağılmış 37 işletmeden oluşmaktadır. Bu işletmelerden 17'sinde TİGEM faaliyetleri yürütülmekte, 20 işletme ise özel sektör firmalarına uzun süreli kiraya verilmiştir.

Hukuki yapısı

TİGEM, sermayesinin tamamı devlete ait 08.06.1984 tarihli ve 233 sayılı KHK hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe ve faaliyetlerinde özerkliğe sahip, sorumluluğu

İDARE FAALİYET RAPORU 2024

sermayesi ile sınırlı bir İktisadi Devlet Teşekkülüdür. Resmi Gazetenin 02.02.2022 tarihli ve 31738 sayısında yayımlanan 5141 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe giren TİGEM Ana Statüsü ile Kuruluşun hukuki bünyesi, amaç ve faaliyet konuları, organları, teşkilat yapısı ve iştirakleri ile bunlar arasındaki ilişkiler düzenlenmiştir.

TİGEM, yönetim ve denetim bakımından 233 sayılı KHK, 3346 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların TBMM’ce Denetlenmesinin Düzenlenmesine İlişkin Kanun, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunu hükümlerine tabidir.

TİGEM, mali mevzuat açısından; Kurumlar Vergisine tabidir ve Tek Düzen Muhasebe Sistemi uygulamaktadır.

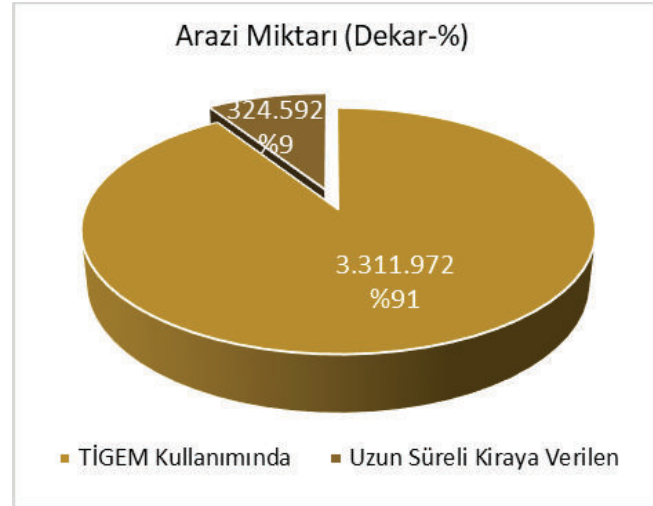
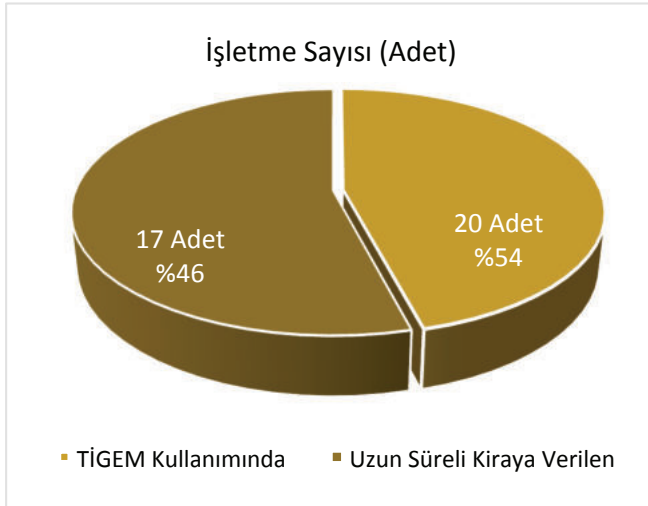
Merkezi Ankara’da olan TİGEM, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığının ilgili kuruluşudur.

TİGEM’in başlangıçta 30 Bin TL olan sermayesi zaman içerisinde müteaddit defalar artırılmış olup en son olarak 31.12.2024 tarihli ve 9385 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 9.356.000.000 TL’ye yükseltilmiştir.

1.1. Fiziksel Yapı

TİGEM, Türkiye’nin değişik bölgelerine dağılmış 17 işletmesinde faaliyetlerini sürdürmektedir.

Grafik 1. TİGEM’in Arazi Varlığı

Tablo 1. TİGEM’in Arazi varlığı

	İşletme Sayısı (Adet)	Arazi Varlığı (da)	Arazi Varlığı (%)
TİGEM’in kullanımında olan (17 İşletme)	17	3.311.972	91
Kiraya verilen (20 İşletme)	20	324.592	9
Toplam	37	3.636.564	100

Tablo 2. TİGEM'in Kullanımında Olan İşletmelerinin Arazi Varlığı (da) (2024)

İşletme Adı	Toplam Arazi (da)	Tarla Arazisi (da)	Otlakiye Arazisi (da)	Bahçe Arazisi (da)	Kültürdışı Arazi (da)	Sulanan Arazi (da)
Genel Müdürlük	187	-	-	40	147	-
Altınova/Konya	310.259	234.736	25.058	7.579	11.632	38.362
Anadolu/Eskişehir	44.844	17.190	9.061	883	2.645	17.636
Boztepe/Antalya	3.208	237	-	2.714	257	2.880
Ceylanpınar/Ş.Urfa	1.633.157	903.660	403.816	65.670	197.236	802.789
Çukurova/Adana	46.312	38.130	-	635	2.218	15.213
Dalaman/Muğla	33.622	13.181	704	8.565	6.752	24.369
Gökhöyük/Amasya	24.806	12.784	88	241	4.355	18.169
Gözlü/Konya	288.298	119.096	98.436	13.368	26.592	34.999
Karacabey/Bursa*	123.957	72.778	12.380	12.806	14.564	30.801
Kazımkarabekir/Iğdır	186.943	760	57.751	510	118.243	5.939
Koçaş/Aksaray	25.076	4.530	-	534	4.391	20.151
Konuklar/Konya	44.483	31.086	1.240	1.130	7.192	6.835
Malya/Kırşehir	218.829	119.244	-	3.099	61.168	2.878
Polatlı/Ankara	211.335	164.972	17.991	3.746	7.136	5.047
Sultansuyu/Malatya	27.059	13.520	500	1.402	4.672	11.943
Türkgeldi/Lüleburgaz	18.170	8.085	1.800	225	1.810	5.458
Ulaş/Sivas	71.427	31.721	5.262	290	21.385	3.276
Toplam	3.311.972	1.785.710	634.087	123.437	492.395	1.046.745

*Kiralık olarak kullanılan 34.947 dekar Gölarmara arazisi Karacabey İşletmesine dahil edilmiştir.

Tablo 3. TİGEM'in Uzun Süreli Kiralamada Olan İşletmelerinin Arazi Varlığı (da) (2024)

	İşletme Adı	Toplam Arazi	Kültüraltı Arazi	Kültürdışı Arazi
Uzun Süreli Kiralan İşletmeler	Acıpayam-Denizli	23.482	19.817	3.665
	Alparslan-Muş	63.119	60.932	2.187
	Altındere-Van	20.717	19.839	0.878
	Atatürk-Yalova	1.541	1.541	-
	Boztepe(Kısmi)-Antalya	1.989	1.815	0.174
	Çiçekdağ-Kırşehir	15.592	14.217	1.375
	Gelemen-Samsun	9.659	6.971	2.688
	Gökçeada-Çanakkale	2.935	2.564	0.371
	Göle-Ardahan	13.678	11.932	1.746
	Hafik-Sivas	2.294	2.133	0.161
	Hatay-Hatay	6.409	5.456	0.953
	İnanlı-Tekirdağ	11.806	9.791	2.015
	Kahramanmaraş-K.Maraş	19.700	18.694	1.006
	Karaköy-Samsun	20.914	10.062	10.852
	Kumkale-Çanakkale	6.123	5.375	0.748
	Sakarya-Sakarya	3.277	3.031	0.246
	Tahirova-Balıkesir	10.012	8.235	1.777
	Turunçgiller-Hatay	2.657	2.200	0.457
	Toplam	235.904	204.605	31.299
İştirak	Bala-Ankara	83.273	74.569	8.704
	Kazova-Tokat	5.415	4.505	0.910
	Toplam	88.688	79.074	9.614
Kiralanen ve İştirak İşletmeler Toplamı		324.592	283.679	40.913

Tablo 4. Sulama Sistemleri Varlığı (2024)

İşletme	Sulamada Kullanılan Toplam Debi (Lt/sn)	Sulama Sistemleri			İşlenen Tarım Arazisi (da)	Sulanan Arazinin	
		Center Pivot (da)	Yağmurlama (da)	Damla Sulama (da)		Alanı (da)	İşlenen Araziye Oranı (%)
Altınova-Konya	3.298	28.724	8.160	1.478	298.626	38.362	13
Anadolu-Eskişehir	1.922	7.055	6.927	3.654	42.199	17.636	42
Ceylanpınar-Şanlıurfa	94.781	441.067	316.954	44.768	1.436.739	802.789	56
Çukurova-Adana	2.424	-	3.943	11.270	44.307	15.213	34
Dalaman-Muğla	3.868	608	1.589	22.172	26.870	24.369	91
Gökhöyük-Amasya	3.107	8.887	9.282	-	20.451	18.169	89
Gözlü-Konya	3.167	4.945	25.543	4.511	261.706	34.999	13
Karacabey-Bursa	3.873	-	7.098	23.703	74.987	30.801	41
Koçaş-Aksaray	1.917	3.469	16.682	-	20.685	20.151	97
Konuklar-Konya	506	-	6.835	-	37.291	6.835	18
Malya-Kırşehir	345	-	2.878	-	157.661	2.878	2
Polatlı-Ankara	547	3.054	1.143	850	204.199	5.047	2
Sultansuyu-Malatya	1.430	6.343	5.600	-	22.387	11.943	53
Türkgeldi-Kırklareli	804	-	2.564	2.894	16.360	5.458	33
Ulaş-Sivas	251	-	3.276	-	50.042	3.276	7
Kazımkarabekir-Iğdır	1.342	-	5.939	-	68.700	5.939	9
Boztepe(Kısmi)-Antalya	686	-	-	2.880	2.964	2.880	97
Toplam	124.268	504.152	424.413	118.180	2.786.174	1.046.745	38

Tablo 5. Tarımsal Tesisler-1

İşletmeler	KAPASİTE				
	Tohum Hazırlama (Ton/saat)	Mısır Kurutma (Ton/saat)	Yem Hazırlama (Ton/saat)	Büyükbaş Barınağı Kapasitesi (Baş)	Küçükbaş Barınağı Kapasitesi (Baş)
Altınova-Konya	41	-	-	1.300	13.750
Anadolu-Eskişehir	8	-	-	3.300	2.000
Ceylanpınar-Şanlıurfa	117	243	10	12.700	91.200
Çukurova-Adana	8	-	-	1.320	-
Dalaman-Muğla	8	-	-	1.265	-
Gökhöyük-Amasya	8	-	-	1.300	6.100
Gözlü-Konya	28	-	30	4.180	23.500
Karacabey-Bursa	10	-	5	3.300	11.500
Kazımkarabekir-Iğdır	-	-	-	11.320	15.250
Koçaş-Aksaray	12	-	-	4.180	-
Konuklar-Konya	10	-	-	860 (Besi)	-
Malya-Kırşehir	32	-	-	-	15.140
Polatlı-Ankara	32	-	-	2.200	13.550
Sultansuyu-Malatya	12	-	-	660	-
Türkgeldi-Kırklareli	8	-	-	2.200	-
Ulaş-Sivas	8	-	-	-	11.000
Toplam	342	243	45	50.085	202.990

Tablo 6. Tarımsal Tesisler-2

İşletme Adı	KAPASİTE				
	Ambarlar				Akaryakıt Tankı (m³)
	Silo (Ton)	Hangar (m²)	Yem (m³)	Malzeme (m³)	
Altınova-Konya	18.000	5.700	850	4.900	90
Anadolu-Eskişehir	3.000	300	-	1.450	60
Boztepe-Antalya	-	2.500	-	280	24
Ceylanpınar-Şanlıurfa	188.000	-	-	-	444
Çukurova-Adana	10.000	23.789	325	-	60
Dalaman-Muğla	2.000	359	400	486	145
Gökhöyük-Amasya	-	1.930	-	400	40
Gözlü-Konya	12.000	9.000	29.000	1.500	77
Karacabey-Bursa	4.500	300	300	595	75
Kazımkarabekir-Iğdır	-	662	2.000	652	40
Koçaş-Aksaray	2.000	5.559	225	850	80
Konuklar-Konya	4.000	636	500	600	60
Malya-Kırşehir	15.000	12.800	1.190	1.285	180
Polatlı-Ankara	13.500	11.200	20	-	117
Sultansuyu-Malatya	3.000	240	250	600	80
Türkgeldi-Kırklareli	-	1.958	250	650	60
Ulaş-Sivas	-	1.000	1.000	350	60
Toplam	275.000	77.933	36.310	14.598	1.692

Tablo 7. Traktör Varlığı ve Toplam Güçleri

İşletme Adı	2023		2024	
	Traktör Sayısı (Adet)	Traktör Gücü (KW)	Traktör Sayısı (Adet)	Traktör Gücü (KW)
Genel Müdürlük-Ankara	3	79	3	79
Altınova-Konya	54	6.053	54	6.053
Anadolu-Eskişehir	35	2.655	37	2.870
Boztepe-Antalya	15	803	17	933
Ceylanpınar-Şanlıurfa	448	43.930	490	48.678
Çukurova-Adana	33	2.600	43	3.760
Dalaman-Muğla	45	2.986	47	3.137
Gökhöyük-Amasya	25	1.849	28	2.087
Gözlü-Konya	48	4.160	52	4.672
Karacabey-Bursa	75	5.313	83	6.407
Kazımkarabekir-Iğdır	11	648	23	1.626
Koçaş-Aksaray	33	2.378	35	2.658
Konuklar-Konya	18	1.388	18	1.388
Malya-Kırşehir	27	2.809	33	3.614
Polatlı-Ankara	37	3.373	38	3.421
Sultansuyu-Malatya	29	1.872	30	1.920
Türkgeldi-Kırklareli	26	1.955	27	2.101
Ulaş-Sivas	24	1.831	27	2.089
Toplam	986	86.682	1.085	97.493

Tablo 8. Alet- Makine Varlığı -1 (Adet)

CİNSİ	2023	2024
Hizmet Otosu	23	28
Kamyon	79	75
Tanker (Akaryakıt ve Su)	31	32
Çekici-Treyler	1	1
Servis, Otobüs, Midibüs	8	8
Seyyar Atölye	4	4
TRAKTÖRLER		
Traktör	986	1.085
HASAT MAKİNELERİ		
Biçerdöver	2	2
İŞ VE ARAZİ MAKİNELERİ		
İş Makinesi	168	171
Sondaj Makinesi	1	1
Arazi Islah Ekipmanı	68	68
Traktör Kepçe	8	6
EKİM MAKİNELERİ		
Mekanik Hububat Ekim Makinesi	19	19
Endüstri Bitki Ekim Makinesi	90	90
Pnömatik Hububat Ekim Makinesi	192	192

İDARE
FAALİYET RAPORU 2024

Doğrudan Ekim Makinesi	59	59
Azaltılmış Toprak İşlemeli Hububat Ekim Makinesi	8	8
TESİSLER		
Tohum Hazırlama Tesisi	27	27
Renk Ayırıcılı Sistem	28	28
Otomatik Streçli Paketleme, Paletleme Ünitesi	11	11
Kurutma Tesisi	8	8

Tablo 9. Alet- Makine Varlığı -2 (Adet)

CİNSİ	2023	2024
ÇAYIR- MERA EKİPMANLARI		
Kendi Yürür Çayır Bıçme Makinesi	3	3
Çekilir Çayır Bıçme Makinesi	111	111
Kendi Yürür Silaj Makinesi	4	4
Çekilir Silaj Makinesi	5	5
Balya Makinesi (Prizmatik)	30	30
Balya Makinesi (Rulo)	36	36
Otomatik Balya Toplama Vagonu	2	2
Namlu Tırmığı	57	57
Suni Gübre Serpme Makinesi	168	168
Batöz, Saman Makineleri	1	1
RÖMORK VE YEMLEME VAGONLARI		
Römork	471	471
Çekilir Yemleme Vagonu	38	39
Kendi Yürür Yemleme Vagonu	20	20
Gübre Vagonu	27	27
Şerbet Tankeri	26	26
ZİRAİ MÜCALE ALETLERİ		
Çekili-Askılı İlaçlama Makinesi	160	160
Kendi Yürür İlaçlama Makinesi	29	29
TOPRAK İŞLEME ALETLERİ		
Kulaklı Pulluk	262	262
Diskli Pulluk	14	14
Döner Kulaklı Pulluk	31	31
Dip Kazan	86	86
İkileme Aleti	463	464
Çapa Makinesi	113	113
Toprak Burgusu	24	24
DİĞER		
Sap Keser	32	32
Pnömatik Budama Makinesi	13	13

Tablo 10. Motorlu Nakil Vasıta Varlığı (2024)

İşletmeler	Hizmet Otosu	Hasta Nakil Aracı	Kamyon	Minibüs	Midibüs/ Kamyonet	Çekici/Treyler	İtfaiye	Su Tankeri-Arazöz	Seyyar Atölye	Akaryakıt Tankeri	Toplam
Genel Müdürlük-Ankara	7	-	-	3	-	-	-	-	-	-	10
Altınova-Konya	1	-	10	-	-	-	2	2	1	1	17
Anadolu-Eskişehir	1	-	5	-	-	-	1	-	-	1	8
Boztepe-Antalya	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2
Ceylanpınar-Şanlıurfa	6	-	4	1	-	1	8	-	2	7	29
Çukurova-Adana	-	-	4	1	1	-	1	-	-	1	8
Dalaman-Muğla	1	-	5	-	-	-	2	-	-	-	8
Gökhöyük-Amasya	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	4
Gözlü-Konya	2	-	9	-	1	-	1	2	-	2	17
Karacabey-Bursa	-	-	8	-	-	-	2	2	-	1	13
Kazımkarabekir-Iğdır	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Koçaş-Aksaray	1	-	3	-	-	-	1	-	-	-	5
Konuklar-Konya	2	-	3	-	-	-	1	-	-	1	7
Malya-Kırşehir	-	-	5	-	1	-	1	3	-	1	11
Polatlı-Ankara	3	-	11	-	-	-	1	3	1	1	20
Sultansuyu-Malatya	2	-	1	-	-	-	1	-	-	1	5
Türkgeldi-Kırklareli	-	-	2	-	-	-	1	-	-	1	4
Ulaş-Sivas	-	-	2	-	1	-	-	-	-	1	4
Toplam	28	-	75	5	4	1	24	12	4	20	173

Tablo 11. İş Makineleri Varlığı (Adet) (2024)

İşletmeler	Belden Kırmalı Mini Yükleyici	Ekskavatör	Greyder	Dozer	Loader	Beko Kepçe	Teleskobik Forklift	Dizel Forklift	Akülü-Elektrikli Forklift	Sondaj Makinesi	Oto Vinç	Sepetli Platform	Traktör Kepçe	Yol Silindiri	Kombine Kanal Açma ve Temizleme	TOPLAM
Altınova-Konya	-	-	1	-	2	3	2	2	1	-	-	-	-	-	-	11
Anadolu-Eskişehir	1	-	1	-	-	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	7
Boztepe-Antalya	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Ceylanpınar-Şanlıurfa	-	1	9	-	3	20	12	10	4	1	4	3	-	1	1	69
Çukurova-Adana	-	-	1	-	-	2	2	1	1	-	-	-	-	-	-	7
Dalaman-Muğla	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Gökhöyük-Amasya	-	-	1	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	4

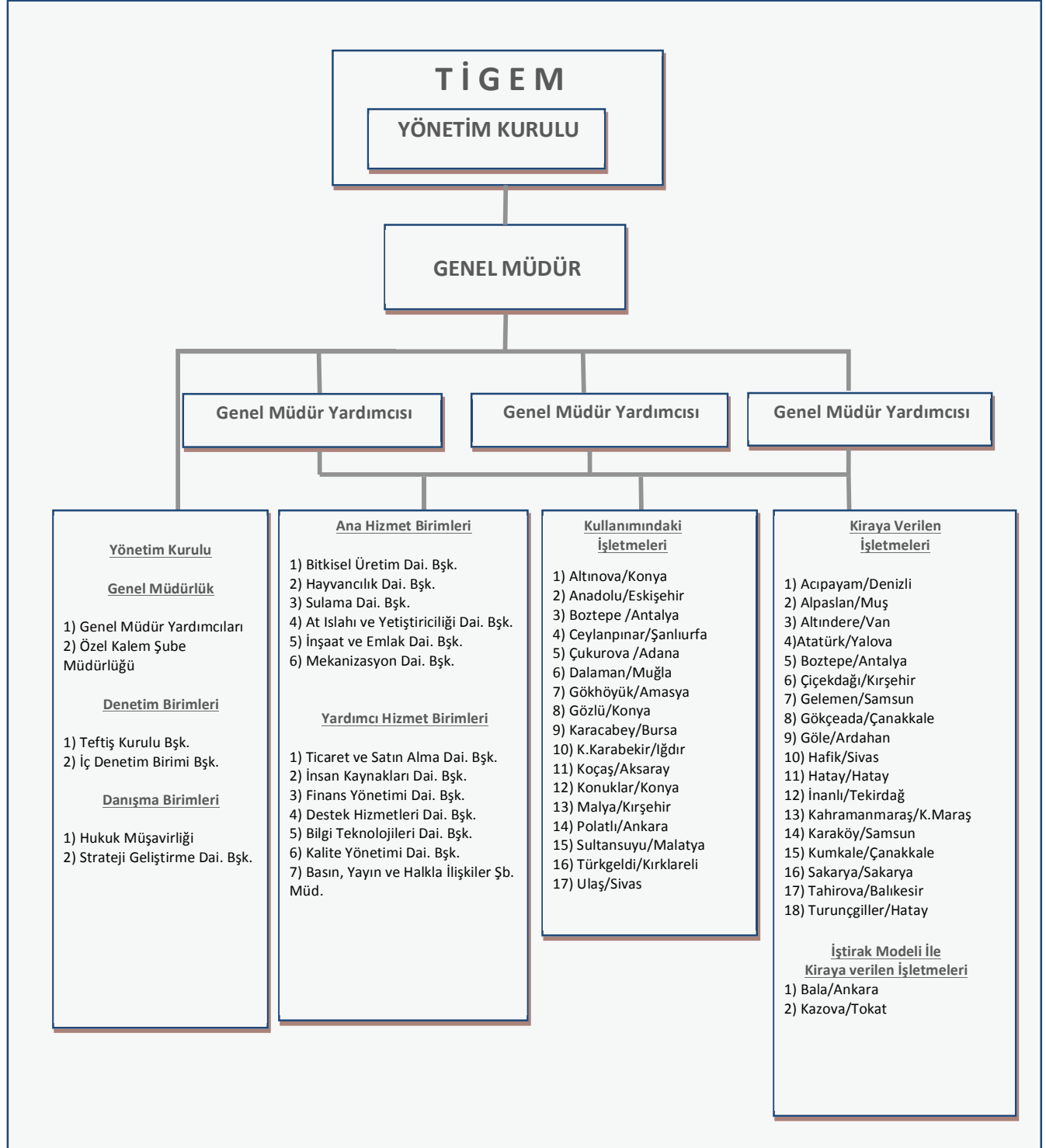
Gözlü-Konya	-	-	1	-	1	2	5	2	1	-	1	-	2	-	-	15
Karacabey-Bursa	-	-	1	-	1	2	3	1	1	-	-	-	1	-	-	10
Kazımkarabekir-Iğdır	-	1	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Koçaş-Aksaray	-	2	1	-	2	2	2	-	-	-	-	-	2	-	-	11
Konuklar-Konya	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	4
Malya-Kırşehir	-	-	1	-	-	2	1	1	1	-	-	-	1	-	-	7
Polatlı-Ankara	-	-	1	-	-	1	2	2	1	-	1	-	-	-	-	8
Sultansuyu-Malatya	1	-	1	-	1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	7
Türkgeldi-Kırklareli	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Ulaş-Sivas	-	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Genel Müdürlük-Ankara	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2
Toplam	2	5	21	-	10	47	42	21	12	1	6	3	6	1	1	178

Tablo 12. Laboratuvar Alanları

Birim	Sayı (Adet)
Kalite Kontrol Laboratuvarı (Merkez)	1
Toprak Analiz Laboratuvarı (Merkez)	1
Tohumculuk Sertifikasyon Laboratuvarı (Merkez)	1
Boğa Sperması Üretim Laboratuvarı (Sultansuyu)	1
Ayır Sperması Üretim Laboratuvarı (Karacabey, Anadolu ve Sultansuyu İşletmeleri)	3

1.2. Organizasyon Yapısı

Merkez teşkilatı; yönetim kurulu, genel müdürlük, denetim hizmet birimi, danışma hizmet birimleri, ana hizmet birimleri ve yardımcı hizmet birimlerinden oluşmaktadır.

Taşra teşkilatı ise, ülke geneline yayılmış 17 adet Tarım İşletmesi Müdürlüğünden oluşmaktadır.

TİGEM Yönetim Kurulu

Bir başkan ve beş üyeden oluşan Yönetim Kurulu'nun Başkanı Genel Müdür'dür.

Tablo 13. TİGEM'in 2024 Yılı Yönetim Kurulu Görev Durumları (31.12.2024)

Karar Organındaki Ünvanı	Adı ve Soyadı	Temsil Ettiği Bakanlık/ Kuruluş	Kuruluştaki Görevi/Mesleği	Görevli Bulunduğu Süre	
				Başlama Tarihi	Ayrılma Tarihi
Başkan	Dr. Hasan GEZGİNÇ	Tarım ve Orman Bakanlığı/ Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü	Genel Müdür	07.07.2023	Devam Ediyor
Üye	İsmail BÜLBÜL	Tarım ve Orman Bakanlığı/ Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü	Genel Müdür Yardımcısı	18.12.2023	Devam Ediyor
Üye	Hakan NALBANTOĞLU	Tarım ve Orman Bakanlığı/ Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü	Genel Müdür Yardımcısı V.	24.04.2023	Devam Ediyor
Üye	Bekir KARACABEY	Tarım ve Orman Bakanlığı/ Orman Genel Müdürlüğü	Genel Müdür	21.08.2024	Devam Ediyor
Üye	Yener YILDIRIM	Tarım ve Orman Bakanlığı/ Atatürk Orman Çiftliği	Atatürk Orman Çiftliği Müdürü	16.08.2024	Devam Ediyor
Üye	Yener YILDIRIM	Tarım ve Orman Bakanlığı/ Atatürk Orman Çiftliği	Atatürk Orman Çiftliği Müdürü	28.06.2021	28.06.2024
Üye	Bekir KARACABEY	Tarım ve Orman Bakanlığı/ Orman Genel Müdürlüğü	Genel Müdür	19.03.2021	19.03.2024
Üye	Dr. Nuri USLU	Hazine ve Maliye Bakanlığı	Emekli Milletvekili	29.11.2021	29.11.2024

1.3. Bilgi ve Teknolojik Kaynaklar

Tablo 14. Kuruluşun Sahip Olduğu Yazılım, Güvenlik ve Araç Takip Sistemleri

FİZİKSEL DONANIMLAR	ADET
Veri Depolama – Storage	9
Veri Yedekleme – Store One	1
Teyp Ünitesi	1
Güvenlik Duvarı	3
SİEM Uygulaması	1
Hyper-V Sanallaştırma Platformu	11
AP Kontrol Cihazı – Wifi Controller	1
San Switch	3
Omurga Switch	1
Switch	309
Server - Sunucu	35
Güvenlik Kamerası Kayıt Cihazı- NVR	41
Güvenlik Kamera Sistemi - CCTV	1.154
Toplam	1.570
SANAL DONANIMLAR	
EBYS Uygulama Sunucusu	1
Active Directory ve DNS	4
Terminal Sunucusu	5
Dış DNS Sunucusu	1
SCCM Sunucusu	1
Yedekleme Yazılımı Sunucusu	1
Network Güvenlik Uygulaması	1
Log Kayıt Sunucusu	1
Personel Takip Uygulaması	1
Web Sayfası Sunucusu	1
Posta Sunucusu	1
Yedek Posta Sunucusu	1
Antivirüs Yönetim Sunucusu	1
Araç Takip Sistemi Uygulama Sunucusu	1
Bayi Otomasyon Sistemi Uygulama Sunucusu	1
Elektronik Ortamda At Satış İhalesi Uygulama Sunucusu	1
Muhasebe – Ticaret – İnsan Kaynakları Uygulama Sunucusu	1
Windows Güncelleme Dağıtım Sunucusu	1
İç Kontrol Uygulama Sunucusu	1
DHCP Sunucusu	1
Akaryakıt Takip Sistemi Uygulama Sunucusu	1
Veri Tabanı Sunucusu	9

İDARE FAALİYET RAPORU 2024

Veri Sızıntısı Önleme Sunucusu	4
Veri Sınıflandırma Sunucusu	1
Diğer Uygulama Sunucuları	33
FKM – Felaket Kurtarma Merkezi	44
DP Sunucusu	15
Toplam	134
KULLANICI DONANIMLARI	
Masaüstü Bilgisayar	1.376
Dizüstü Bilgisayar	388
Çok Fonksiyonlu Yazıcı	75
Fotokopi ve Faks Makinesi	47
Barkod Yazıcı	24
Lazer Yazıcı	517
Mürekkepli Yazıcı	13
Nokta Vuruşlu Yazıcı	58
Tarayıcı	66
Tablet	11
TOPLAM	2.575

1.4. İnsan Kaynakları

TİGEM merkez ve taşra teşkilatında 2024 yılı yıl sonu itibarıyla çalışan toplam 1207 memur ve sözleşmeli personelin 183'ü 1 Sayılı Cetvele tabi memur, 1024'ü ise 2 Sayılı Cetvele tabi sözleşmeli personeldir. Yıl sonu itibarıyla çalışan daimi işçi sayısı 1.229 kişidir. Diğer taraftan, hizmet alımı yoluyla yaklaşık 5.054 yüklenici işçi çalıştırılmıştır.

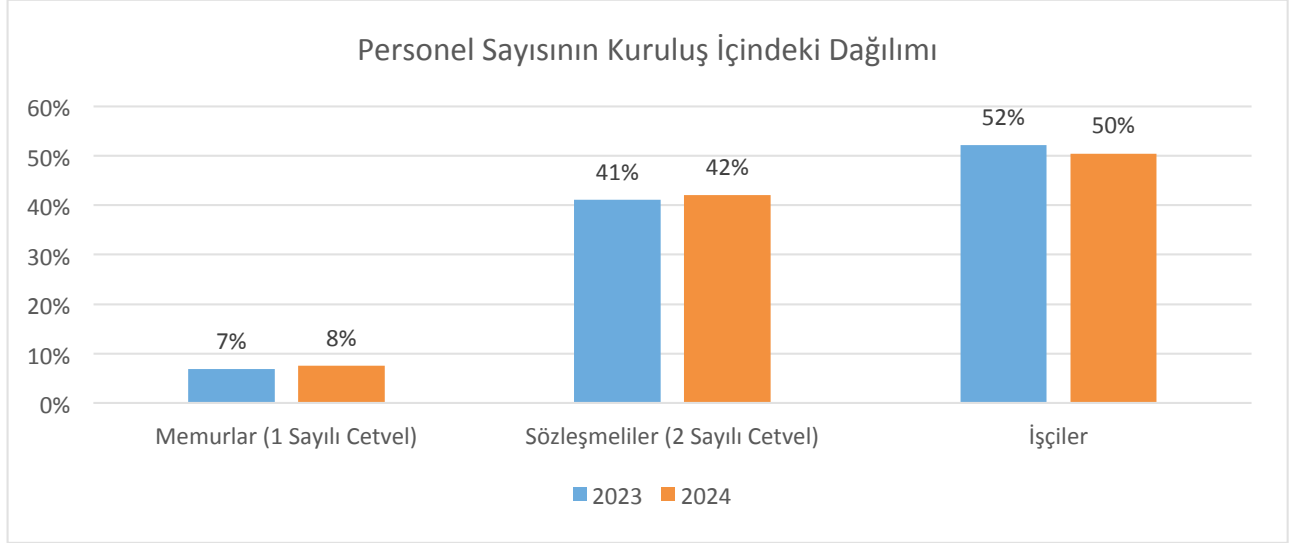
Personel Kadroları

2023 ve 2024 yılında, genel müdürlük merkezi ve işletmelerinde çalışan personelin hizmet sınıflarına göre dağılımı ile yıl sonu mevcut durumları aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 15. Personel Kadroları

Personel	Çalışan Personel (Kişi)	
	2023	2024
A-Memurlar (1 Sayılı Cetvel)	176	183
B- Sözleşmeliler (2 Sayılı Cetvel)	1.058	1024
Toplam (A+B)	1.234	1.207
C-İşçiler :		
1-Sürekli İşçiler	1.343	1.229
2-Geçici İşçiler	0	0
Toplam (C)	1.343	1.229
Genel Toplam (A+B+C)	2.577	2.436
Yüklenici İşçiler	4.325	5.054

2024 yılında emeklilik, istifa, kurum dışı nakil, ölüm ve diğer nedenlerle 3 memur, 70 sözleşmeli personel, askerlik nedeniyle 1, diğer nedenlerle 131 işçi olmak üzere toplam 132 işçi personel Kurulardan ayrılmıştır.

Grafik 2. Personel Sayısının Kuruluş İçindeki Dağılımı**Tablo 16. TİGEM’de Çalışan Memur (I Sayılı) Personel**

Ünvanı	Çalışan Sayısı (Kişi)	
	2023	2024
	Yıl sonu	Yıl sonu
A-Merkez Teşkilatı		
Genel Müdür	1	1
Genel Müdür Yardımcısı	1	1
Teftiş Kurulu Başkanı	1	1
I.Hukuk Müşaviri	1	1
İç Denetçi	7	7
Daire Başkanı	12	11
Hukuk Müşaviri	0	0
Başmüfettiş	4	4
Müfettiş	14	17
Müfettiş Yardımcısı	4	0
Şube Müdürü	26	26
Müşavir	14	14
Başuzman	32	35
Araştırmacı	0	0
Koruma ve Güvenlik Müdürü	0	0
Toplam (A)	117	118
B-Taşra Teşkilatı		
İşletme Müdürü	15	15
İşletme Müdür Yardımcısı	33	34
Başuzman	11	16
Toplam (B)	59	65
Genel Toplam (A+B)	176	183

İDARE
FAALİYET RAPORU 2024

Tablo 17. TİGEM’de Çalışan Sözleşmeli (II Sayılı) Personel

Ünvanı	Çalışan Sayısı (Kişi)			
	Merkez Teşkilatı		Taşra Teşkilatı	
	2023	2024	2023	2024
	Yıl sonu	Yıl sonu	Yıl sonu	Yıl sonu
Ambar Memuru	1	2	17	23
Avukat	7	7	0	0
Bilgisayar İşletmeni	20	23	30	24
Biyolog	1	1	1	1
Çözümleyici	1	1	0	0
Hemşire	1	1	0	0
İstatistikçi	2	2	0	0
Kimyager	2	2	0	0
Koruma ve Güv Amir Yardımcısı	1	1	3	5
Koruma ve Güvenlik Amiri	2	1	19	21
Koruma ve Güvenlik Görevlisi	5	7	74	51
Koruma ve Güvenlik Grup Şefi	0	0	4	3
Laborant	1	1	0	0
Memur	22	19	96	93
Memur (Ş)	0	0	1	1
Mimar	2	2	0	0
Muhasebeci	0	0	7	5
Muhasebeci Yardımcısı	0	0	2	1
Mühendis	42	44	190	164
Mütercim	1	1	0	0
Puantör	0	0	4	9
Programcı	3	3	0	0
Sağlık Memuru	0	0	4	5
Satın Alma Memuru	1	1	0	2
Şef	28	29	44	67
Şef Yardımcısı	0	0	49	46
Teknik Ressam	1	1	0	0
Teknik Şef	5	5	72	99
Tekniker	11	11	101	88
Tekniker (Ş)	1	0	1	1
Teknisyen	2	2	33	25
Tercüman	1	1	0	0
Uzman	4	4	2	2
Veri Haz. ve Kontrol İşletmeni	10	11	15	12
Veteriner	2	2	55	39
Veteriner Sağlık Teknisyeni	0	0	52	28
Veteriner Sağlık Teknikeri	0	2	0	20
Veznedar	0	0	2	2
Toplam	180	187	878	837

Tablo 18. TİGEM’de Memur ve Sözleşmeli Personel Varlığı

İŞLETMELER	Çalışan (Kişi)	
	2023	2024
Genel Müdürlük Merkez	297	305
Altınova-Konya	52	56
Anadolu-Eskişehir	63	59
Boztepe-Antalya	24	24
Ceylanpınar-Şanlıurfa	196	180
Çukurova-Adana	42	40
Dalaman-Muğla	45	50
Gökhöyük-Amasya	50	51
Gözlü-Konya	63	56
Karacabey-Bursa	76	77
Kazımkarabekir-Iğdır	28	26
Koçaş-Aksaray	50	46
Konuklar-Konya	31	34
Malya-Kırşehir	49	40
Polatlı-Ankara	50	50
Sultansuyu-Malatya	44	42
Türkgeldi-Kırklareli	42	42
Ulaş-Sivas	32	29
Toplam	1.234	1.207

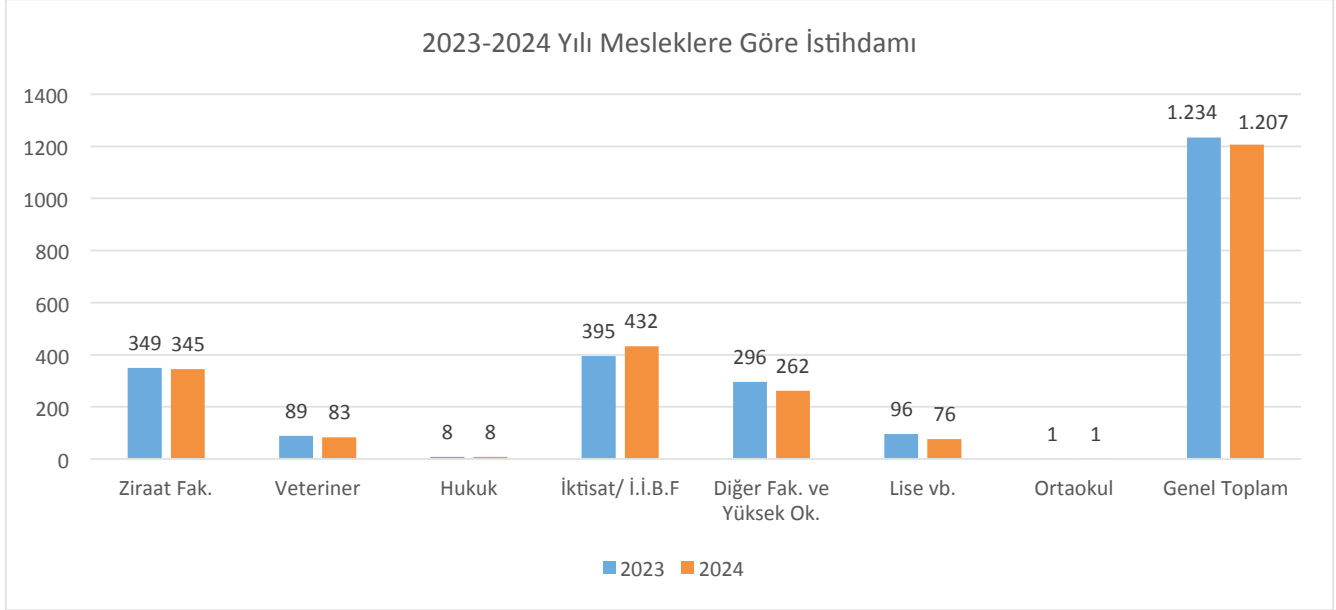
Tablo 19. 2023-2024 Yılı Mesleklere Göre İstihdamı

Öğrenim Dereceleri	2023 (Kişi)	2024 (Kişi)
1- Lisans/ Yüksek Lisans/ Doktora		
Ziraat Fakültesi	349	345
Veteriner	89	83
Hukuk	8	8
İktisat/ İ.İ.B.F	395	432
Diğer Fakülte ve Yüksek Okullar	296	262
Toplam	1.137	1.130
2- İlk- Orta ve Lise		
Lise vb.	96	76
Ortaokul	1	1
Toplam	97	77
Genel Toplam	1.234	1.207

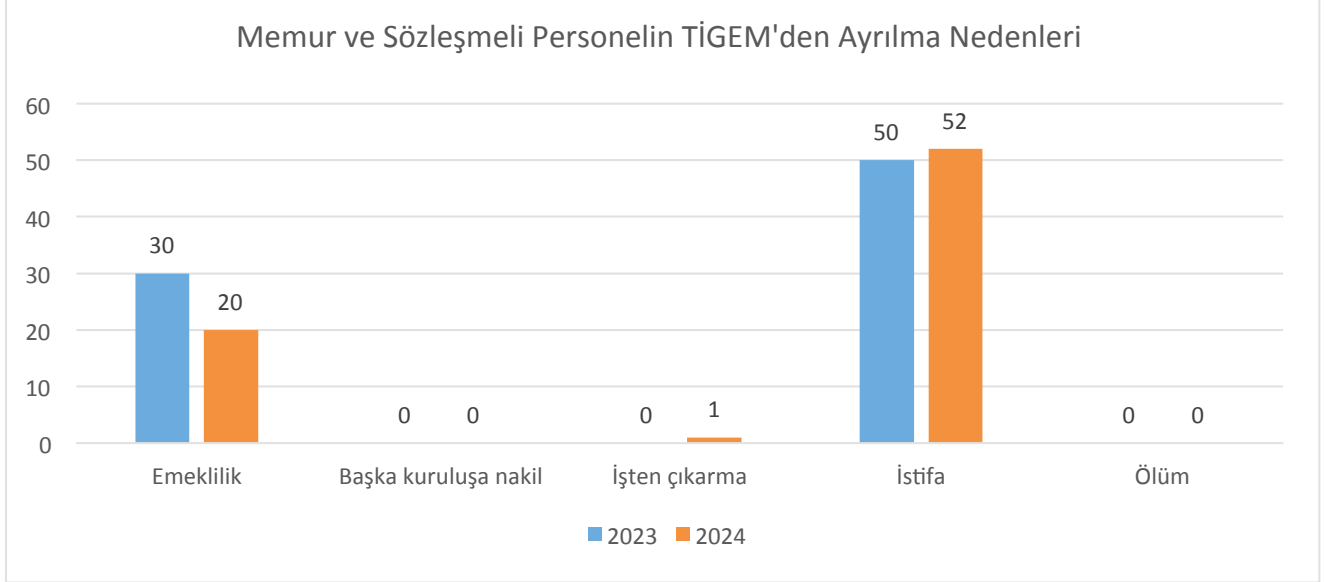
İDARE FAALİYET RAPORU 2024

Grafik 3. 2023-2024 Yılı Mesleklere Göre İstihdamı

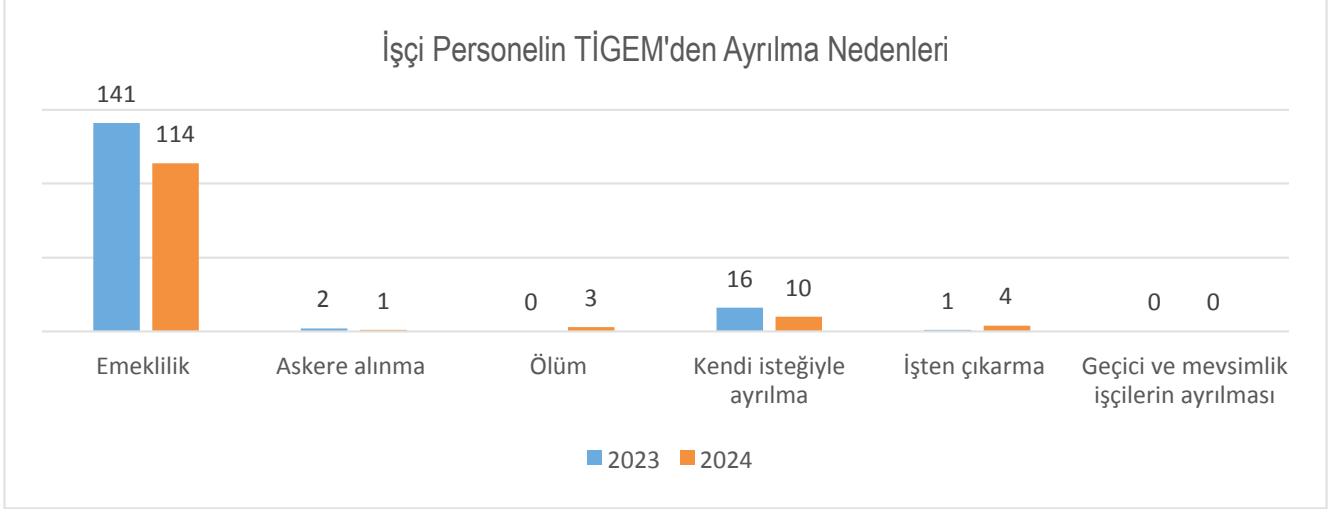
Tablo 20. Memur ve Sözleşmeli Personelin Hareketleri

Memur Sözleşmeli Personelin Hareketleri	2023 (Kişi)	2024 (Kişi)
Yılbaşı Mevcudu (A)	1.226	1.234
Yıl içinde giren/İşe Giriş Şekli (B)		
Açıktan Atama	80	40
Muvafakat	7	6
Göreve İade	-	-
Başkaca nedenler	1	-
Toplam (B)	88	46
Yıl içinde çıkan/ İşten Ayrılış nedenleri (C)		
Emeklilik	30	20
Başka kuruluşa nakil	-	-
İşten çıkarma	-	1
İstifa	50	52
Ölüm	-	-
Toplam (C)	80	73
Yıl Sonu Mevcudu (A+B-C)	1.234	1.207

Grafik 4. Memur ve Sözleşmeli Personelin TİGEM'den Ayrılma Nedenleri**Tablo 21. İşçi Hareketleri**

İşçi Personelin Hareketleri	2023 (Kişi)	2024 (Kişi)
Yılbaşı Mevcudu (A)	1.075	1.343
Geçici mevsimlik işçilerin başlatılması	418	-
Askerlik dönüşü	2	2
Açıktan atama	7	15
Göreve iade	1	1
Toplam (B)	428	18
Yıl içinde çıkan/ İşten Ayrılış nedenleri		
Emeklilik	141	114
Askere alınma	2	1
Ölüm	-	3
Kendi isteğiyle ayrılma	16	10
İşten çıkarma	1	4
Geçici ve mevsimlik işçilerin ayrılması	-	-
Toplam (C)	160	132
Yıl Sonu Mevcudu (A+B-C)	1.343	1.229

Grafik 5. İşçi Personelin TİGEM'den Ayrılma Nedenleri

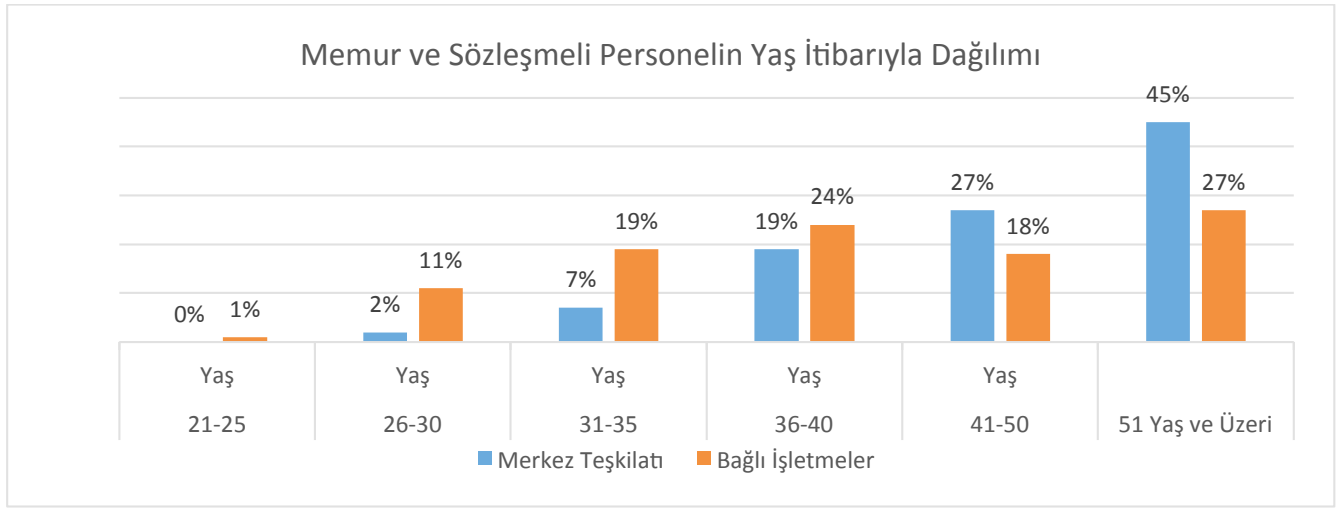
Tablo 22. İşçilerin Kuruluş İçindeki Dağılımı

İŞLETMELER	Yıl Sonu (Kişi)	
	2023	2024
A-Genel Müdürlük Merkez Teşkilatı	26	20
B- Taşra Teşkilatı (İşletmeler)		
Altınova-Konya	86	73
Anadolu-Eskişehir	29	26
Boztepe-Antalya	5	5
Ceylanpınar-Şanlıurfa	729	693
Çukurova-Adana	41	40
Dalaman-Muğla	27	24
Gökhöyük-Amasya	25	16
Gözlü-Konya	95	90
Karacabey-Bursa	60	44
Kazımkarabekir-Iğdır	10	10
Koçaş-Aksaray	24	21
Konuklar-Konya	21	20
Malya-Kırşehir	42	38
Polatlı-Ankara	58	53
Sultansuyu-Malatya	22	17
Türkgeldi-Kırklareli	23	20
Ulaş-Sivas	20	19
Toplam	1.343	1.229

Tablo 23. Memur ve Sözleşmeli Personelin Yaş İtibarıyla Dağılımı

	21-25 Yaş	26-30 Yaş	31-35 Yaş	36-40 Yaş	41-50 Yaş	51 Yaş ve Üzeri
Merkez Teşkilatı						
Kişi Sayısı	-	6	22	57	84	136
Oranı (%)	-	1,97	7,21	18,69	27,54	44,59
Taşra Teşkilatı (İşletmeler)						
Kişi Sayısı	8	100	168	216	164	246
Oranı (%)	0,88	11,09	18,63	23,95	18,18	27,27

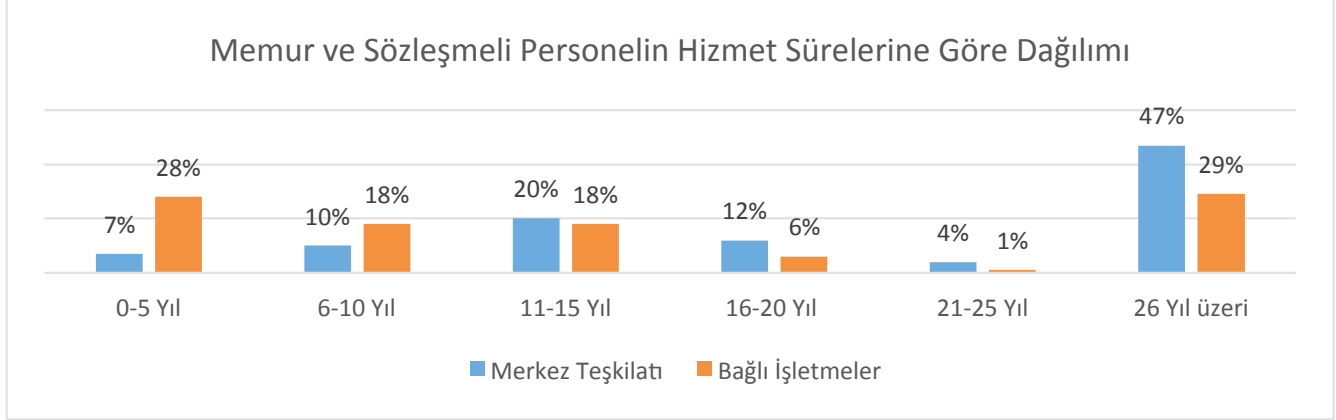
Grafik 6. Memur ve Sözleşmeli Personelin Yaş İtibarıyla Dağılımı (%)

Tablo 24. Memur ve Sözleşmeli Personelin Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı

	0-5 Yıl	6-10 Yıl	11-15 Yıl	16-20 Yıl	21-25 Yıl	26 Yıl ve Üzeri
Merkez Teşkilatı						
Kişi Sayısı	23	31	61	37	11	142
Oranı (%)	7,54	10,16	20	12,13	3,61	46,56
Taşra Teşkilatı (İşletmeler)						
Kişi Sayısı	259	160	161	54	6	262
Oranı (%)	28,71	17,74	17,85	5,99	0,67	29,05

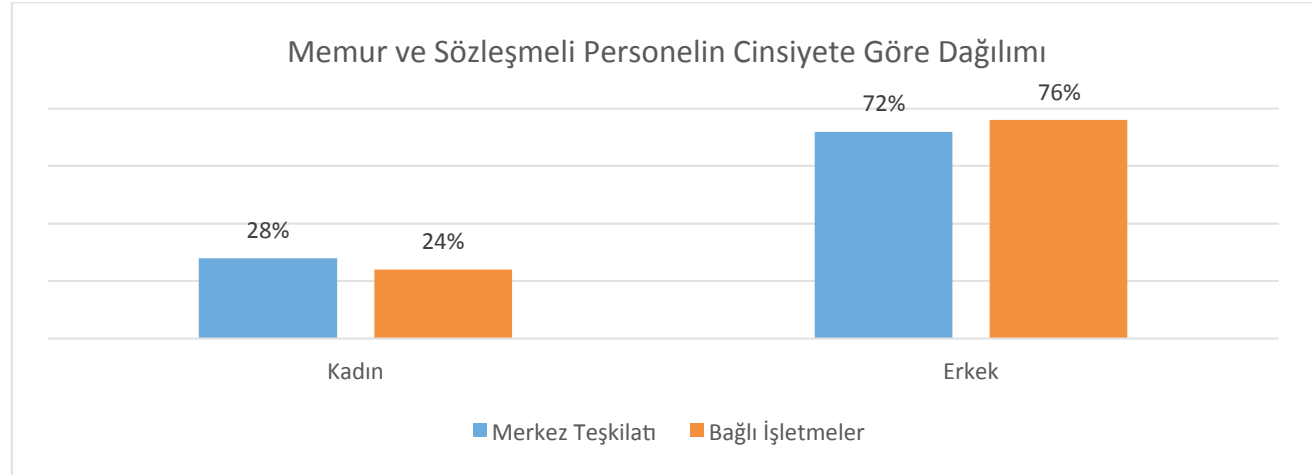
Grafik 7. Memur ve Sözleşmeli Personelin Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı

Tablo 25. Memur ve Sözleşmeli Personelin Cinsiyete Göre Dağılımı

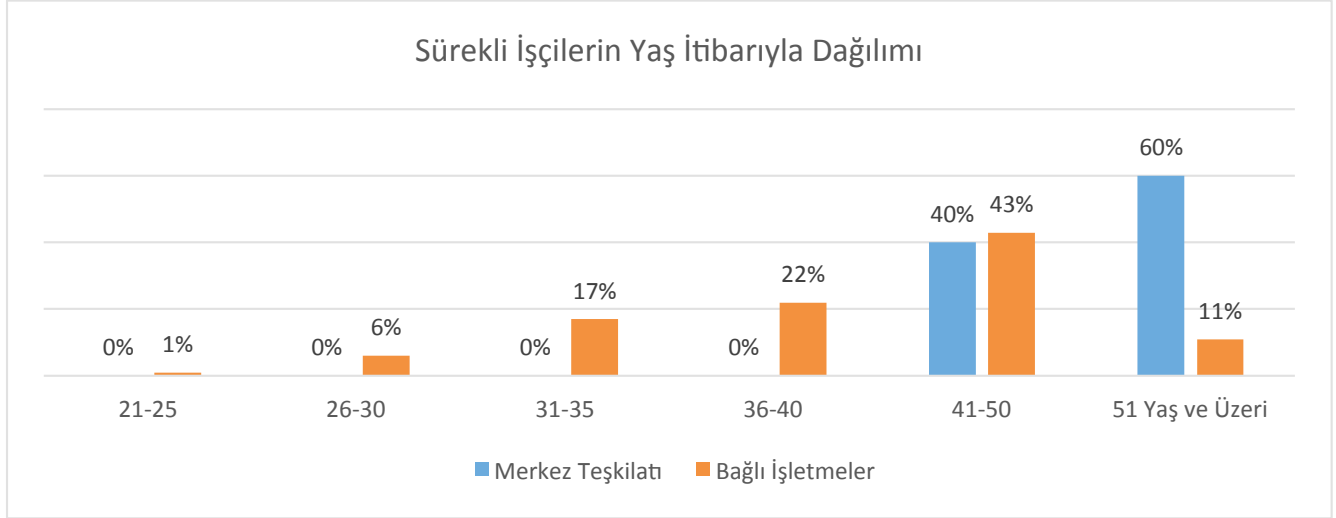
Birimi	Kadın	Erkek	Toplam
Merkez Teşkilatı (Kişi)	85	220	305
Oran (%)	27,87	72,13	
Taşra Teşkilatı (İşletmeler) (Kişi)	215	687	902
Oran (%)	23,84	76,16	

Grafik 8. Memur ve Sözleşmeli Personelin Cinsiyete Göre Dağılımı

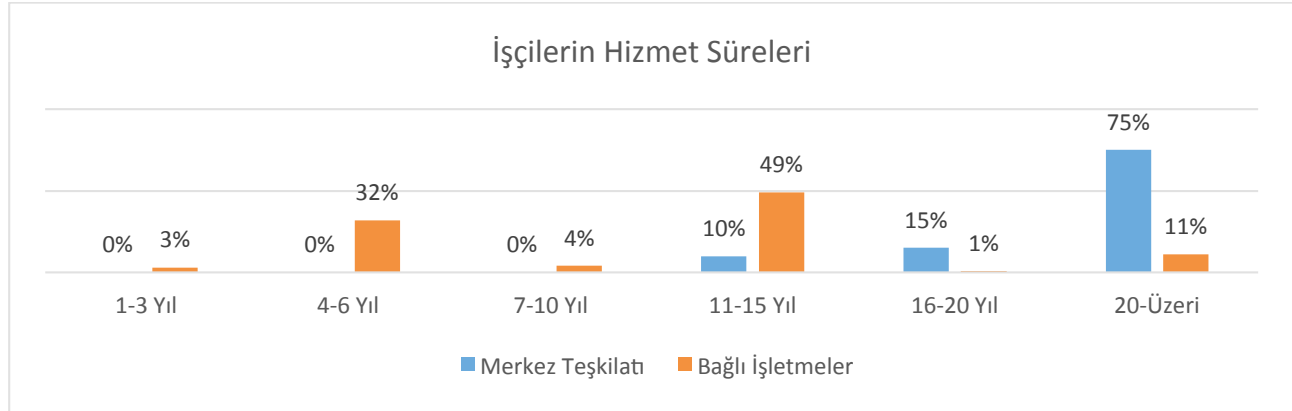

Tablo 26. Sürekli İşçilerin Yaş İtibarıyla Dağılımı

	21-25 Yaş	26-30 Yaş	31-35 Yaş	36-40 Yaş	41-50 Yaş	51 Yaş ve Üzeri
Merkez Teşkilatı (Kişi)	-	-	-	-	8	12
Oran (%)	-	-	-	-	40	60
Taşra Teşkilatı (İşletmeler) (Kişi)	6	70	204	270	525	134
Oran (%)	0,5	5,79	16,87	22,33	43,43	11,08

Grafik 9. Sürekli İşçilerin Yaş İtibarıyla Dağılımı**Tablo 27. İşçilerin Hizmet Süreleri**

Birimi	1-3 Yıl	4-6 Yıl	7-10 Yıl	11-15 Yıl	16-20 Yıl	20 Yıl Üzeri
Merkez Teşkilatı (Kişi)	-	-	-	2	3	15
Oran (%)	-	-	-	10	15	75
Taşra Teşkilatı (İşletmeler) (Kişi)	30	381	48	597	17	136
Oran (%)	2,48	31,51	3,97	49,38	1,41	11,25

Grafik 10. İşçilerin Hizmet Süreleri

1.5. TİGEM Faaliyetlerine İlişkin Sunulan Hizmetler

1.5.1. Teftiş Kurulu Başkanlığına İlişkin Hizmetler

Yönetim süreçlerinin ayrılmaz bir parçası olan denetim, klasik anlayıştan modern bir bakış açısına evrilmiştir. Özellikle kamu yönetimi alanında, sorunların ortaya çıkmasının engellenmesi ve kurum performansının sürekli iyileştirilmesi hedefiyle önleyici ve rehberlik edici bir rol üstlenmiştir. Bu bağlamda, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü de denetim anlayışını güncelleyerek, hizmet kalitesini artırmaya ve şeffaflığı sağlamaya yönelik adımlar atmaktadır.

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü bünyesinde yürütülen denetim faaliyetleri, bu genel çerçeve içerisinde önemli bir yere sahip olup, Yürürlükteki mevzuat hükümleri doğrultusunda gerçekleştirilen denetimler, kurumun amaç ve hedeflerine ulaşmasında kritik bir rol oynamaktadır.

Denetimin temel amacı, etkin, verimli ve şeffaf bir hizmet sunulmasını sağlamak, kamu kaynaklarının israfını önlemek ve mevzuata uygunluğu tesis etmek, Genel Müdürlük merkez ve taşra birimleri ile Genel Müdürlüğün denetimi ve gözetimine tabi birimlerinde, teftiş ve denetimin etkin bir şekilde yürütülmesini engelleyen hususları ve mükerrerlikleri tespit etmek, bu yerlerin mevcut ve yürürlükteki mevzuat çerçevesinde, amaçlarına verimli olarak ulaşıp ulaşmadığını, amacın gerçekleştirilmesine yönelik ilke, politika ve yöntemler ile yapılan işlem ve eylemlerin yerindelik ve etkinliğini araştırmak, incelemek ve denetlemek, planlanan hedeflerden ve mevzuattan sapmaları ve bunların nedenlerini saptayıp tahlil etmek, aksaklıkların giderilmesi ve hizmetlerin kaliteli, verimli ve rasyonel bir düzeye ulaşması için alınması gerekli görülen önlemleri belirlemek ve ilgili mercilere önerilerde bulunmaktır.

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü olarak, denetim faaliyetlerimizi sürekli geliştirerek, daha etkin, verimli ve şeffaf bir yönetim kültürü oluşturmayı hedefliyoruz.

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü, denetim faaliyetlerini bir cezalandırma aracı olmaktan çıkarıp, kurumun gelişimine katkı sağlayan bir süreç haline getirmiştir. Bu sayede; tarım sektöründe daha iyi hizmetler sunarak, ülkemizin tarımsal üretimine önemli katkılar sağlamaya devam edecektir.

1.5.2. Hukuk Müşavirliğine İlişkin Sunulan Hizmetler

Genel Müdürlüğümüzün danışma birimi olan Hukuk Müşavirliği, Genel Müdürlüğümüz görev yetki ve sorumluluk yönergesinin kendisine yüklediği görevleri ifa etmektedir. Hukuk Müşavirliğimiz ilişkide bulunduğu tüm kamu kurum ve kuruluşları ve Genel Müdürlüğümüzün işletmeler dahil tüm birimleriyle uyum içerisinde çalışmalarını sürdürmektedir.

Genel Müdürlüğümüz işletmeleri ve merkez birimleri tarafından Müşavirliğimize ulaştırılan her konu hakkında ayrıntılı incelemeler yapılmakta olup, bütün sorunların mevzuat dahilinde usul ve hukuka uygun olarak çözümü sağlanmaktadır. Genel Müdürlüğümüz çalışmalarında ihtiyaç duyulan her aşamada da Müşavirliğimizce gerekli katkı sağlanmaktadır.

1.5.3. İç Denetim Birimi Başkanlığına İlişkin Sunulan Hizmetler

İç Denetim Birimi Başkanlığı, uluslararası standartların ve mevzuatın belirttiği esaslarda Kuruluşun çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla bağımsız, tarafsız, nesnel güvence sağlama ve danışmanlık faaliyetini yürütmektedir. Söz konusu faaliyetlerini sürdürürken risk yönetimi, iç kontrol ve yönetim süreçlerinin etkinliği ve yeterliliğinin değerlendirilmesi ve geliştirilmesi suretiyle Kuruluşun amaçlarının gerçekleştirilmesine yardımcı olmaktadır.

1.5.4. Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığına İlişkin Sunulan Hizmetler

Kalkınma planı ve yıllık programlara alınması önerilen yatırım isteklerini inceleyerek yıllık yatırım tekliflerinin hazırlanması ve uygulanmasının sağlanması, TİGEM'in yıllık iş programlarının hazırlanması, TİGEM'in çalışma konularına giren her türlü istatistikî verilerin toplanması, işletme plân ve programlarının uygulamadaki sorunlarını teknik, ekonomik ve mali yönden incelemesi, işletme faaliyetlerinin başarılı ve başarısız yönlerini tespit edilmesi, ülke içi kurum ve kuruluşlarla ülkeler arası işbirliği ve koordinasyonun sağlanması, kuruluşun mevzuat çalışmalarının yürütülmesi, bilgi edinme kanunu kapsamındaki vatandaş başvurularının takibi, iç kontrol sisteminin oluşturulması, standartlarının uygulanması ve geliştirilmesi konularında çalışmalar yapmak, uygulanması-

nı izlemek, değerlendirmek, raporlamak ve iç kontrol faaliyetlerini sürdürmek.

1.5.5. Bitkisel Üretim Faaliyetlerine İlişkin Sunulan Hizmetler

TİGEM'in ülkenin bitkisel üretimini artırmak, çeşitlendirmek ve ürün kalitesini iyileştirmek amacıyla gerçekleştirdiği faaliyetleri kapsamında Bitkisel Üretim Dairesi Başkanlığının bitkisel üretim faaliyetleri 5 ana başlık altında toplanmıştır.

Tarla Bitkileri Üretimleri

Ülkemiz çiftçilerinin, kaliteli ve verimli sertifikalı hububat tohumu ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak;

- Her yıl yaklaşık olarak 1 milyon dekar tohumluk üretim alanında serin iklim tahılları olan buğday, arpa, tritikale ve yulaf,
- Tohum üretimi, münavebe ve aynı zamanda yem üretimi amacıyla 100-120 bin dekar alanda sıcak iklim tahılı olan dane mısır,
- Tohum ihtiyacının karşılanması, toprağın azot bakımından zenginleştirilmesi, nadas alanlarının daraltılması amacıyla 60-70 bin dekar alanda yemeklik tane baklagil bitkilerinden olan mercimek ve nohut,
- Kaliteli ve yüksek verimli tohum üretimi ile münavebe amacıyla toplam 80-90 bin dekada endüstri bitkileri olan ayçiçeği, kenevir vb. üretimleri yapılmaktadır.

“

TİGEM tarafından her yıl yaklaşık olarak bir milyon dekar tohumluk üretim alanında buğday, arpa, tritikale ve yulaf ekimi yapılmaktadır.

Uygulamada, toprak işleme faaliyetinden itibaren özenle hazırlanan özel tohum üretim alanlarına tohumculukla ilgili yönetmeliklerde belirtilen, izolasyon mesafeleri, ön bitki şartı gibi özellikler dikkate alınarak titizlikle ekim yapılmakta, gübreleme, sulama, zirai mücadele, yabancı başak çekimi gibi gereken tüm bakım teknikleri uzman mühendisler tarafından en ileri teknik ve teknolojiler kullanılarak uygulanmakta ve hasat yapılmaktadır.

“

TİGEM-özel sektör tohumculuk firmaları işbirliğinde ortalama 100-110 bin dekar arazide patates, soğan, şeker pancarı, hibrit ayçiçeği, hibrit mısır, sebze vb. tohumlarının üretimleri yapılmaktadır.

Ekilişlerde kullanılan yüksek döl kademeli çoğaltım materyallerinin tamamına yakını TİGEM'in kendi adına tescilli çeşitler ile başta Tarım ve Orman Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğüne bağlı araştırma enstitüleri olmak üzere yerli kuruluşlarca geliştirilip, ıslah edilerek tescil ettirilen kaliteli ve verimli çeşitlerden oluşmaktadır.

Diğer taraftan işletmelerdeki tohum üretim alanlarının münavebeye girmesi ve özel sektör tohumculuk firmalarının büyük ölçekli sulu tarım arazi taleplerinin karşılanması, TİGEM'in kendi üretmediği cinslerde tohumluk üretimi yapılarak ülke tohum üretimine katkıda bulunulması amacıyla; her yıl ortalama 100-110 bin dekar arazide ortak üretim faaliyeti de yapılmaktadır.

Yem Bitkileri Üretimleri

Sertifikalı tohum üretimi, işletmelerdeki hayvan varlığının kaba yem ihtiyacının karşılanması ve münavebe amacıyla; her yıl ortalama 270 bin dekar arazide yonca, korunga, fiğ, silajlık mısır, yem bezelyesi, kılçıksız brom, otlak ayrığı ve diğer çayır otlarının ekimi yapılarak, tohum ve kaba yem üretimleri gerçekleştirilmektedir.

Son yıllarda ülke hayvancılığındaki ilerlemelere paralel olarak, yem bitkileri üretiminde de gerek tohum, gerekse ot üretimi bakımından kaliteli ve verimli çeşitler üretim desenine dahil edilmiştir. TİGEM' de sulu tarım alanlarının önemli bir kısmı daha verimli ve kaliteli üretim amacıyla yem bitkileri üretimlerine ayrılmıştır.

“

TİGEM tarafından her yıl yaklaşık olarak bir milyon dekar tohumluk üretim alanında buğday, arpa, tritikale ve yulaf ekimi yapılmaktadır.

Bahçe Bitkileri Üretimleri

Bitkisel üretim faaliyetleri içerisinde bahçe bitkileri ortalama 130 bin dekarla önemli bir paya sahiptir. Ceylanpınar Tarım İşletmesinde antepfıstığı ve badem, Dalaman ve Boztepe Tarım İşletmelerinde narenciye, Karacabey Tarım İşletmesinde ceviz ve badem üretimi yapılmaktadır. Bunların yanında, Gökhöyük ve Karacabey Tarım İşletmelerinde ise elma, armut, şeftali, vişne, kiraz, nar ve zeytin gibi meyvelerin küçük ölçekte üretimleri yapılmaktadır.

Ceylanpınar Tarım İşletmesinde antep fıstığı ve badem fidanı ve çöğürü, Karacabey Tarım İşletmesinde aşılı-tüplü badem fidanı ve çöğürü, Boztepe Tarım İşletmesinde virüsten ari narenciye fidanı ve avokado fidanı üretimi yapılmaktadır.

Tohum Hazırlama ve Sertifikasyon Laboratuvarı Faaliyetleri

TİGEM İşletmelerindeki en son teknolojiyle donatılmış tohum hazırlama tesislerinde uluslararası standartlarda kanun ve yönetmeliklere uygun olarak hazırlanan ve sertifikalandırılan tohumların çiftçilere satışı yapılmaktadır.

Üreticilerin tohum taleplerinin zamanında karşılanması, kapasitenin artırılması ve uluslararası standartlarda tohum tedarik etmelerinin sağlanması amacıyla özellikle son yıllarda tohum hazırlama tesislerine önemli yatırımlar yapılmakta, teknolojileri yenilenmektedir.

Çiftçilere dağıtılacak sertifikalı tohumların kısa sürede hazırlanması, tohumluğun sevkiyatında zaman kaybının önlenmesi, tohumda kalite ve kapasite artırımı kapsamında son yıllarda 8 işletmeye kurulan 11 adet otomatik numune alma, paketleme ve paletleme ünitesi ile tohum hazırlama tesis kapasitesi 341 ton/saate ulaşmıştır. Tohum hazırlama tesislerine 28 adet lazer teknolojisi ile çalışan Renk Ayırıcı Makine monte edilerek, çeşit safiyeti %99,8'e kadar çıkarılmış ve tohum kalitesi artırılmıştır.

Diğer yandan, Bakanlığımızdan alınan yetki devri çerçevesinde Sertifikasyon Laboratuvarı kurularak, 2015-yılından itibaren Tahıllar (buğday, arpa, tritikale, yulaf, çavdar, mısır ve çeltik) ve Yemeklik Tane Baklagiller (mercimek, nohut, fasulye) için yetki alınarak faaliyete geçirilmiştir. 2024 yılında Kuruluşumuz Tohum Sertifikasyon Laboratuvarında 4.827 adet numune analiz edilerek, 144 bin ton tohumluğa sertifika

verilmiştir. Kuruluşumuzda üretimi yapılan tohumlukların %92'sinin sertifikalandırma işlemi TİGEM Tohumluk Sertifikasyon Laboratuvarında yapılmaktadır.

AR-GE Faaliyetleri

AR-GE birimi tarafından ağırlıklı olarak; çeşit verim ve adaptasyon denemeleri, toprak sulama suyu analizleri-kalite analizleri ve diğer AR-GE faaliyetleri yürütülmektedir.

Son yıllarda AR-GE biriminin faaliyetleri sonucunda TİGEM adına fiğ, yonca, buğday, arpa, tritikale, korunga ve mercimek çeşitleri ıslah edilerek, tescil ettirilmiştir.

TİGEM'in misyon ve vizyonu dikkate alınarak, faaliyetlerin daha verimli gerçekleştirilmesi bakımından, 2019 yılının başından itibaren AR-GE birimi yeniden yapılandırılmış, verim ve kaliteyi artıracak çalışmalarla, demonstrasyon çalışmalarına ağırlık verilmiştir. Bu doğrultuda; 2019 yılında tescil edilen 7 adet buğday çeşidi ile yurt dışından getirilen 2 buğday ve 1 tritikale çeşidinin, 2020 yılında tescil edilen üç çeşit korunga, 2021 yılında tescil edilen dört çeşit ekmeklik buğday ve 2024 yılında tescil edilen 3 çeşit makarnalık buğdayın üretiminin başlatılması, ıslahçı materyali ve elit kademedeki tohum üretimi, daha önce tescil ettirilen yonca, mercimek, korunga ve fiğ çeşitlerinin ıslahçı materyalleri ve elit üretimleri, "Golia" buğday, "Reflexion" arpa ve "Kartetra" İtalyan çimi çeşitlerinin tek başak, ıslahçı materyalleri ve elit kademe üretimlerinin yapılması ile yurt içi ve yurt dışında belirlenen çeşitlerin verim ve adaptasyon denemelerinin kurulması, zirai mücadele ilacı, kimyevi gübre ve yeni nesil organik ve organomineral gübrelerin vb. denemelerinin yürütülmesi, Kalite ve Toprak Analiz Laboratuvarında toprak, sulama suyu, işletmelerimiz üretimi yem ve mahsullerin kalite analizlerinin yapılması faaliyetleri yürütülmekte olan başlıca çalışmalardır.

1.5.6. Hayvancılık İşleri Faaliyetlerine İlişkin Sunulan Hizmetler

TİGEM'in önemli bir görev alanı da ülkemizin ihtiyaç duyduğu büyük ve küçükbaş damızlıkların ıslahı ve üretimidir. Bu çerçevede mevcut kapasitesi ve önümüzdeki dönem için planlanan hayvancılık yatırımları ile damızlık taleplerinin karşılanması, verim ve kalitesi yüksek materyallerin çiftçilerimizin hizmetine sunulması hedeflenmektedir.

Damızlık Sığır Yetiştiriciliği

Sığırçılık ihtisas alanı olarak belirlenen 14 işletmede, 6 ırkla damızlık sığır yetiştiriciliği faaliyetleri sürdürülmektedir. Hayvancılık faaliyetleri yürütülürken hastalıklardan ari işletmeler oluşturmak, işletmeleri uluslararası standartlara uygun hale getirmek, hayvan sağlığı hizmetlerinin yürütülmesinde çağın araçlarını kullanmak ve bu hizmetlerin etkin ve sürdürülebilir olmasını sağlamak amacıyla bilgisayar destekli modern hayvancılık tesisleri kurulmuştur.

Damızlık Koyun Yetiştiriciliği

TİGEM hayvancılığının diğer bir kolu olan damızlık koyun yetiştiriciliği 10 işletmede, 11 ırkla sürdürülmektedir. 2009-2023 yılları yatırımları ile tamamlanan 123 bin başlık modern koyunculuk tesisleri ile TİGEM tarihinin en büyük koyunculuk projesi hayata geçirilmiştir.

“

Sığırçılık ihtisas alanı olarak belirlenen 14 işletmede, 6 ırkla damızlık sığır yetiştiriciliği ve 10 işletmede, 11 ırkla damızlık koyun yetiştiriciliği yapılmaktadır.

Halep Keçisi Yetiştiriciliği

Keçi sütü ürünlerine olan talebin artmasıyla birlikte yetiştiricilerden yoğun bir şekilde gelen damızlık keçi taleplerinin karşılanması amacıyla, Ceylanpınar İşletmesinde 2013 yılında yapılan 1.000 ana başlık tesislerde Halep ırkı damızlık keçi yetiştiriciliği başlatılmış, kapasite 2024 yılında 3.248 ana başa çıkarılmıştır.

Arı Yetiştiriciliği

TİGEM'in yem bitkileri ve baklagiller üretiminde verim ve kalitenin artırılmasına yönelik olarak, 2011 yılında arı yetiştiriciliğine başlanılmış olup, halen Dalaman Tarım İşletmesinde 3.700 kovan varlığı ile arı yetiştiriciliği sürdürülmektedir.

Gen Kaynakları Yetiştiriciliği ve Koruma

Ülkemiz gen kaynaklarının korunması ve gelecek nesillere ulaştırılması amacıyla Ceylanpınar ve Altınova İşletmelerinde Asya Ceylanı, Karacabey ve Ulaş İşletmelerinde Kangal (Karabaş ve Akbaş) ve Anadolu İşletmesinde Ankara Tiftik Keçisi yetiştiriciliği yapılmaktadır.

1.5.7. Safkan Arap Atı Yetiştiriciliğine İlişkin Sunulan Hizmetler

Dünyadaki önemli safkan Arap atı yetiştiriciliği ve ıslahı yapılan merkezlerden olan TİGEM'in atçılık faaliyetleri ile ilgili bakım, besleme ve sağlık konularındaki esasların belirlenmesi, planlamaların yapılması, özel sektöre satılan atların yarış performanslarının takip edilmesi, damızlık üretimi için ihtiyaç duyulan aygır ve kısarak alımlarının planlanması, safkan Arap atının ülkemizde safiyetinin korunması ve genetik iyileştirmesi sağlanmaktadır.

“

Safkan Arap atı ırkına ait düzenli olarak tutulan yetiştirme kayıtları ve soy bilgisi (soy kütüğü) kapsamında ırk safiyetinin korunması ve ıslahı TİGEM'in en önemli faaliyetlerindendir.

1.5.8. Sulama Faaliyetlerine İlişkin Sunulan Hizmetler

TİGEM'in, toprak ve su kaynaklarının geliştirilmesi ile tarım ve tarıma dayalı sanayi için tohumluk, damızlık ve hammadde üretmeye ve gen kaynaklarını korumaya yönelik olarak ihtiyaç duyduğu tüm yapı ve tesislerin gerektirdiği elektrifikasyon işlerinin projelendirilmesi ve uygulanması, mevcut yapı ve tesislerin işletme, bakım, onarım, tamirat ve tadilat işlerinin gelişen teknolojiye paralel olarak mevzuata uygun şekilde gerçekleştirilmesi sağlanmaktadır.

1.5.9. Mekanizasyon İle İlgili Sunulan Hizmetler

Yurtiçinde ve yurtdışında gelişen teknolojiyi takip ve tetkik ederek, TİGEM işletmelerinde mekanizasyon ve tarımsal tesis ile ilgili yatırımların projeli yatırım programına alınması, tesis, makine ve ekipmanlarının tarım tekniğine uygun, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılması, TİGEM işletmeleri arasında gerekli makine ve alet tahsislerinin düzenlenmesi, üretim maliyetlerinin azaltılması ve rasyonel çalışılması için ihtiyaç duyulan tesis ve makinelerin temin edilmesine yönelik faaliyetler yürütülmektedir.

1.5.10. Bilgi Teknolojilerine İlişkin Sunulan Hizmetler

Kuruluştaki mevcut dijital bilgi ve teknolojik sistemlerin bakımı, tamiri ve ayarlama işlemleri, sistemlerle ilgili yeni ihtiyaç ve projelerin olması durumunda; saha keşfinin yapılması, ürünlerin araştırılması, teknik şartname hazırlanması, yeni projenin mevcut sistemlere uyumlu hale getirilmesi, yaklaşık maliyet belirlenmesi ve süreçle ilgili uzaktan veya işletmelerde yerinde destek hizmetleri verilmektedir.

Ayrıca, sunucu sistemleri, yardımcı üniteler, bilgisayarlar ve çevre birimleri bakım-onarım işlemleri, yazılım, güvenlik ve araç takip sistemleri, internet hizmeti, Bayi Otomasyon Yönetim Sistemi (BOYS), Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS), Kameralı Güvenlik Sistemi, Felaket Kurtarma Merkezi, Video Konferans Sistemi, E-posta Hizmetleri, Aktif Dizin Yönetim Sistemleri, E-Devlet Entegrasyonları, Loglama Sistemi (Kuruluşun internet trafiği kayıt altına alınması), verilerin sınıflandırılması hizmeti, veri sızıntısı önleme hizmeti, güvenlik duvarı (TİGEM merkez sunucularına dışarıdan gelebilecek siber saldırılar engellenmesi), personelin kullandığı bilgisayarlar için web filtreleme, ağ erişim kontrolü ve antivirüs sistemi, yazılım geliştirme, temin etme ve bakım onarım hizmeti, bilgi güvenliği hizmeti gibi hizmetler ile aynı zamanda merkez ve işletmelerde kontrol, bakım, onarım ve işletilmesi hizmetleri de verilmektedir.

1.5.11. Finans Yönetimine İlişkin Sunulan Hizmetler

Kanun, kararname, tüzük ve yönetmelikler doğrultusunda gerekli muhasebe sistem ve politikalarının tespit edilmesi ve uygulanması, faaliyetlerin parasal ifadelerini kabul edilmiş standartlarla karşılaştırılarak, sonuçlarının rapor halinde düzenlenmesi, Kuruluşun sermaye ihtiyacının tespit edilmesi ve karşılanması ile ilgili programların hazırlanması ve uygulanması, Teşekkülün uzun, orta ve kısa vadeli hedeflerini tespit ederek Teşekkül kârı ve gelişmesi üzerine etkilerinin gösterilmesi, nakit akış programlarının hazırlanması, mali yatırımlarla ilgili politikaların koordine ve idare edilmesi, bankalar ve diğer kredi kuruluşlarından kredi sağlanması ve geri ödenmesine yönelik tüm işlemlerin yürütülmesi, vergi ile ilgili iş ve işlemlerin yürütülmesi, Teşekkülün bilanço, gelir tablosu, yıllık faaliyet raporu ve diğer mali raporlarının hazırlanma-

ması, maliyet analizlerinin yapılması ile ilgili iş ve işlemler yürütülmektedir.

1.5.12. Ticari Faaliyetlere İlişkin Sunulan Hizmetler

TİGEM üretimi olan her türlü damızlık, tohum, fide ve fidanın fiyatının tespit edilmesi, dağıtıcı kuruluşlar ile damızlık, tohum, fide ve fidan satışı konusunda düzenlenecek protokollerin imzalanması ve takibinin yapılması, stok planlamalarının yapılması, yurtiçi ve yurtdışı piyasa fiyatlarının ve miktar hareketlerinin izlenmesi ve değerlendirilmesi, mamul ve mahsullerin pazarlama ve satış işlemlerinin yürütülmesi, Kuruluşun üretim faaliyeti ve yatırımları için ihtiyaç duyulan her türlü mal ve hizmetlerin, yurtiçi ve yurtdışından plan ve programa göre satın alınmasının yapılması ile ilgili iş ve işlemler yürütülmektedir.

1.5.13. Destek Hizmetlerine İlişkin Sunulan Hizmetler

Destek Hizmetleri kapsamında, Genel Müdürlük ve Gazi Yerleşkesinde yer alan konukevi, yemekhane, ambarlar ve sosyal tesislerin işletilmesi; mevzuat hükümleri çerçevesinde işletmeler dahil kamu konutlarının tahsisi ve takibi; binalar ve tesisatın bakım onarımı; mevcut araçların sevk ve idaresi, araçların muayene ve gerekli belgelerinin takibi ve bakımı; Genel Müdürlüğün demirbaş ve cihazlarının bakım onarımı, yıllık bakım sözleşmelerinin takibi (kesintisiz güç kaynağı, klimalar, asansör, jeneratör, kablo TV, savunma amaçlı kapalı devre TV, fotokopi makineleri, kayar kapılar, yangın algılama ve erken uyarı sistemleri); Genel Müdürlüğün merkez birimlerinin ortak kullanımındaki alanların temizlik, ulaşım, haberleşme, aydınlatma, ısıtma, havalandırma, çevre düzenlemesi ile asansör ve jeneratörlerin çalıştırılması, Genel Müdürlük ve Sosyal tesislerdeki birimlerin bildirdiği ihtiyaç malzemelerinin satın alınması; TİGEM Gazi Satış Ofisinden ve PTTEM aracılığı ile kuruluşumuz ürünlerinin satışı ve personelin sosyal faaliyetleri (duyuruların yapılması, mesajların gönderilmesi) işlemleri yürütülür.

1.5.14. İnşaat ve Emlak İşlerine İlişkin Sunulan Hizmetler

TİGEM'in inşaat faaliyetleri, tarım ve tarıma dayalı sanayi için tohumluk, damızlık ve hammadde üretmeye

ve gen kaynaklarını korumaya yönelik olarak ihtiyaç duyduğu tüm yapı ve tesislerin gerektirdiği inşaat işlerinin projelendirilmesi ve uygulanması, mevcut yapı ve tesislerin işletme, bakım, onarım, tamirat ve tadilat işlerinin gelişen teknolojiye paralel olarak mevzuata uygun şekilde gerçekleştirilmesi ile emlak, iştirakler ve kiralamalarla ilgili faaliyetlerin mevzuata ve teşekkül amaçlarına uygun olarak kârlılık ve verimlilik ilkeleri doğrultusunda yürütülmesi, kiraya verilen işletmeler için; taahhüt edilen yatırımların yapılıp yapılmadığının kontrol edilmesi, tarımsal amaç ve faaliyetler dışında bir üretim yapılıp yapılmadığı yapılan yatırımların niteliği, arazinin belirtilen amaç doğrultusunda kullanımı ve işletme bütünlüğünün korunması gibi temel faktörlerin kontrol edilmesi ile ilgili iş ve işlemler yürütülmektedir.

1.5.15. Kalite Yönetimi ile İlgili Sunulan Hizmetler

TİGEM'in Kalite Yönetim Sistemi'nin geliştirilmesi için birimlerle koordinasyonu sağlamak, Kuruluşun misyon ve vizyonu ile kalite kriterlerini belirlemeye yönelik çalışmalar yapmaktadır. Kalite kültürünün yaygınlaştırılması amacıyla personel düzeyinde Kurumun amaç ve hedefleri doğrultusunda çalışanlar ve birimler arasındaki uyumu artırmaya yönelik faaliyetleri planlamak ve uygulanmasının sağlanması, kalite çalışmaları ve eğitimleri konusunda toplantılar organize ederek Kalite Temsilcilerinin katılımı ve desteği ile yürütülen çalışmaların kısa, orta ve uzun vadede "değer"e dönüştürülmesini sağlanması, kalite sistemi ve yeni yönetim sistemlerine ilişkin ulusal ve uluslararası gelişmeleri takip ederek uygulamaya yönelik sürekli iyileştirme faaliyetlerini sürdürmek.

2. TİGEM'İN AMAÇ ve FAALİYETLERİ

2. TİGEM'İN AMAÇ ve FAALİYETLERİ

2.1. Yatırımlar

2024 Yılı Projeli Yatırımlar

Tarım sektörünün temel girdilerinden olan sertifikalı tohum ve üstün vasıflı damızlık üretimi ve ülkemiz çiftçilerine pazarlanması ana ekseninde faaliyet gösteren TİGEM'in söz konusu faaliyetlerinde etkinliğin artırılarak sürdürülmesi amacıyla, 2023-2024 yıllarında uygulamaya koyduğu projelere ilişkin yatırım programı kapsamında cari dönem fiyatları ile ödenek ve harcama durumları aşağıdaki cetvelde sunulmuştur.

b) Büyükbaş Hayvancılık Altyapısının Geliştirilmesi Projesi

2024 yılında 86.281.000 TL ödenekten toplam 58.519.236 TL harcama yapılarak;

- Sultansuyu İşletmesi boğa ana tesis yapımına başlanmıştır,
 - Ceylanpınar ve Gözlü İşletmelerine tam otomasyonlu yemleme sistemi yapımı,
- yatırımları gerçekleştirilmiştir.

c) Sultansuyu At Tavlası Yapımı Projesi

2024 yılında 40.000.000 TL ödenekten toplam 31.489.593 TL harcama yapılarak;

Tablo 28. TİGEM'in 2023-2024 Yılları Projeli Yatırım Programı Ödenek ve Harcama Durumu (Bin TL)

Proje Adı	2023		2024	
	Ödenek	Harcama	Ödenek	Harcama
Hayvansal Üretimi Geliştirme	179.944	164.038	349.305	293.996
Büyükbaş Hayvancılık Altyapısının Geliştirilmesi	-	-	86.281	58.519
Küçükbaş Hayvancılık Altyapısının Geliştirilmesi	-	-	3	-
Sultansuyu At Tavlası Yapımı	-	-	40.000	31.490
Tarımsal Yapılar ve Tesisler	40.765	35.593	-	-
Yapı ve Tesisler	-	-	94.206	94.167
Sulama Sistemi Yapım ve Modernizasyon Projesi	4.709	4.709	41.562	33.199
Ceylanpınar Sulaması	503.486	447.947	173.802	165.311
Muhtelif İşler	77.466	76.160	366.800	362.414
Toplam	806.370	728.447	1.151.959	1.039.096

a) Hayvansal Üretimi Geliştirme Projesi

2024 yılında 349.305.000 TL ödenekten toplam 293.996.331 TL harcama yapılarak;

- Altınova, Gökhöyük İşletmeleri ünite tamamlama,
- Polatlı, Anadolu, Türkgeldi İşletmeleri ENH ünite tamamlama,
- Sultansuyu İşletmesi atçılık tesisi ünite tamamlama,
- Muhtelif İşletmelere ihtiyaç duyulan alet ekipman alımı,
- Kazımkarabekir İşletmesi 10.000 başlık açık tip sığırcılık tesisi yapımı.

- Sultansuyu İşletmesine at tavlası yapımı,
- yatırımları gerçekleştirilmiştir.

d) Yapı ve Tesisler Projesi

2024 yılında 94.206.000 TL ödenekten toplam 94.167.380 TL harcama yapılarak;

- Ceylanpınar İşletmesi DSK Atölyesi ünite tamamlama,
 - Sultansuyu İşletmesi yeni hizmet üniteleri yapımı,
- yatırımları gerçekleştirilmiştir.

e) Sulama Sistemi Yapım ve Modernizasyon Projesi

2024 yılında 41.562.000 TL ödenekten toplam 33.198.480 TL harcama yapılarak;

- Anadolu İşletmesine derin kuyu açılması ve ENH Tesis edilmesi

yatırımı gerçekleştirilmiştir.

f) Ceylanpınar Sulaması Projesi

2024 yılında 173.802.000 TL ödenekten toplam 165.311.218 TL harcama yapılarak;

- Ceylanpınar İşletmesinde 95 Adet (25.838 da) Otomasyon Kontrollü Center Pivot Sulama Sistemi Tesis Edilmesi,
- Ceylanpınar İşletmesinde, 6 Adet Monoblok KÖK Binası, 74 Adet Direk Tipi Trafo ve Enerji Nakil Hattı Tesis Edilmesi,
- Ceylanpınar TİM'de Sığırcılık Tesisi Sığırcılık Tesisleri Su Sondaj Kuyusu Açılması ve İçme Kullanma Suyu İsale Hattı Tesis Edilmesi işi

yatırımları gerçekleştirilmiştir.

g) Muhtelif İşler Projesi

2024 yılında 366.800.000 TL ödenekten toplam 362.414.097 TL harcama yapılarak;

- Küçük Güçlü Traktör Alımı (Kazımkarabekir, Malya, Polatlı, Karacabey, Gökhöyük, Boztepe, Ceylanpınar, Sultansuyu ve Dalaman İşletmelerine toplam 23 adet),
- Orta Güçlü Traktör Alımı (Anadolu, Çukurova, Dalaman, Gökhöyük, Karacabey, Kazımkarabekir, Koçaş, Malya, Türkgeldi, Ulaş, Ceylanpınar, Kazımkarabekir, Gözlü İşletmelerine toplam 47 adet),
- Büyük Güçlü Traktör Alımı (Anadolu, Ceylanpınar, Çukurova, Gözlü, Karacabey, Koçaş, Malya, Türkgeldi İşletmelerine toplam 31 adet),
- Yem bitkileri ve hayvancılık ekipmanları alımı (Kazımkarabekir, Ulaş, Karacabey İşletmelerine)
- Muhtelif alet ve ekipman alımı (muhtelif işletmeler),
- İtfaiye Arac alımı (Dalaman İşletmesine 1 adet),
- Genel Müdürlük 4 adet TOGG marka araç alımı
- Etüd, proje.fizibilite çalışmaları,
- Bilgisayar, yazılım, donanım alımı,

yatırımları gerçekleştirilmiştir.

2024 Yılı Projesiz Yatırım Programı Uygulamaları

a) Bitkisel Tesis Yatırımları

Projesiz yatırımlar kapsamında 2024 yılında bahçe tesislerinin üretime geçinceye kadar bakım giderleri için toplam 67.652.000 TL harcama gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda;

- 9.907 dekar Antep fıstığı,
- 715 dekar badem,
- 27 dekar zeytin,
- 1.755 dekar ceviz,
- 1.542 dekar narenciye,
- 4.145 dekar park-ağaç,
- 932 dekar koruyucu orman şeridi,
- 100 dekar kayısı,
- 500 dekar bademlik,
- 98 muhtelif meyve ve diğerleri

ilk defa yapılacak ve bakımda olan tesisler için ödenekleri çerçevesinde harcamaları yapılmıştır.

Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar kapsamında 2024 yılında yeni yapılan yonca ve korunga için 78.923.588 TL harcama gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda;

- 12.665 dekar yonca,
- 7.392 dekar korunga

yeni tesisleri kurulmuş ve ödenekleri çerçevesinde harcamaları yapılmıştır.

b) Demirbaş-Mefruşat

Genel Müdürlük merkez ve işletmelerinde ihtiyaç duyulan demirbaş ve mefruşat alımları için 2024 yılında toplam 33.022.625 TL harcama gerçekleştirilmiştir.

c) İrat Hayvanları

Hayvancılık faaliyetlerinin sürdürüldüğü işletmelerde sığır, aygır ve köpek gibi irat hayvanları alımları için 2024 yılında toplam 493.159.059 TL harcama gerçekleştirilmiştir.

Tablo 29. 2024 Yılı Yatırım Programında Yer Alan Projeler

Projeler	Projenin		Başlangıçtan 2024 yılı sonuna kadar		2024 yılı ödeneginin son tutarı		2024 yılında		Gerçekleşme (%)		Gerçekleşme (%)	
	Yıllar itibarıyla süresi	Son tutarı Bin TL	Nakdi ödeme Bin TL	Fiziki yatırım Bin TL	ödeneginin son tutarı Bin TL	Nakdi ödeme Bin TL	Fiziki yatırım Bin TL	Nakdi Tümünde	Fiziki Tümünde	2024	2024	2024
A- Etüd-Proje İşleri		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Toplam (A)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B- Devam Eden Projeler												
2019 A03-142113 Hayvansal Üretimi Geliştirme Projesi	2019-2025	860.061	666.248	666.248	349.305	293.996	293.996	77,5	84,2	77,5	84,2	84,2
2022A02-187657 Ceylanpınar Sulaması Projesi	2022-2024	817.496	655.185	655.185	173.802	165.311	165.311	80,1	95,1	80,1	95,1	95,1
Toplam (B)		1.677.557	1.321.433	1.321.433	523.107	459.307	459.307	78,8	87,8	78,8	87,8	87,8
C- Yeni Projeler												
2024A02-230926 Muhtelif İşler Projesi	2024	366.800	362.414	362.414	366.800	362.414	362.414	98,8	98,8	98,8	98,8	98,8
2024A03-234387 Büyükbaş Hayvancılık Altyapısının Geliştirilmesi Projesi	2024-2027	381.932	58.519	58.519	86.281	58.519	58.519	15,3	67,8	15,3	67,8	67,8
2024A02-234219 Yapı ve Tesisler Projesi	2024-2027	572.500	164.862	164.862	94.206	94.167	94.167	28,8	100,0	28,8	100,0	100,0
2024A02-230886 Sulama Sistemi Yapımı ve Modernizasyonu	2024-2027	1.203.809	33.198	33.198	41.562	33.198	33.198	2,8	79,9	2,8	79,9	79,9
2024A03-235122 Sultansuyu At Tavlasi Yapımı	2024-2025	130.280	31.490	31.490	40.000	31.490	31.490	24,2	78,7	24,2	78,7	78,7
2024A03-234376 Küçükbaş Hayvancılık Altyapısının Geliştirilmesi	2024-2025	58.000	0	0	3	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Toplam (C)		2.713.321	650.483	650.483	628.852	579.788	579.788	98,8	98,8	98,8	98,8	98,8
Toplam (A+B+C)		4.390.878	1.971.916	1.971.916	1.151.959	1.039.095	1.039.095	44,9	90,2	44,9	90,2	90,2
D-Yatırım programında yer almayan harcamalar:	D-D											
- Bitkisel Tesis Yatırımları	2024	105.530	67.652	67.652	105.530	67.652	67.652	64,1	64,1	64,1	64,1	64,1
- Demirbaş mefruşat	2024	126.214	33.023	33.023	126.214	33.023	33.023	26,2	26,2	26,2	26,2	26,2
- İrad hayvanları-Sperma	2024	494.100	493.159	493.159	494.100	493.159	493.159	99,8	99,8	99,8	99,8	99,8
Toplam Projesiz Yatırımlar (D)		725.844	593.834	593.834	725.844	593.834	593.834	81,8	81,8	81,8	81,8	81,8
E-Özel tükenmeye tabi varlık Yatırımları	2024	92.771	78.924	78.924	92.771	78.924	78.924	85,1	85,1	85,1	85,1	85,1
Toplamı (E)		92.771	78.924	78.924	92.771	78.924	78.924	85,1	85,1	85,1	85,1	85,1
Genel Toplam (A+B+C+D+E)		5.209.493	2.644.674	2.644.674	1.970.574	1.711.853	1.711.853	50,8	86,9	50,8	86,9	86,9

2.2. İdari Birimlerin 2024 Yılında Gerçekleştirdiği Faaliyetler

2.2.1. Teftiş Kurulu Başkanlığı

Teftiş Kurulu Başkanlığında 2024 yılında; 1 Teftiş Kurulu Başkanı, 4 Başmüfettiş, 16 Müfettiş, 1 Başuzman, 1 Memur olmak üzere toplam 23 personel görev yapmıştır.

Kurumsal yapıdaki bu duruma istinaden denetim alanında derinlemesine bilgi ve deneyime sahip bir ekip oluşturmak için Başkanlığımızca 2024 yılında 21 günlük eğitim programı düzenlenmiştir.

Teftiş Kurulu Başkanlığımızca hazırlanan yıllık program çerçevesinde belirlenen Daire Başkanlıkları, İşletme Müdürlükleri ve Uzun Süreli Kiralanan İşletmelerin denetimi ile Genel Müdürlüğe veya doğrudan Başkanlığa intikal eden hususlara ilişkin inceleme, soruşturma vb. denetim faaliyetleri gerçekleştirilmiştir.

Bu kapsamda 2024 yılında;

İnceleme Faaliyeti; yürürlükteki tüzük, yönetmelik, yönerge, karar ve genel tebliğlerin uygulamalarında görülen noksanlıklar ve bunların düzeltilmesi yolları ile yeniden konulması gereken hüküm ve usuller hakkında görüş ve teklifler, normal teftişlerde cevaplı raporlara konusu olmadığı halde yapılan iş ve işlemlerde sonuca ulaşmada, gereksiz muamelelerin ayıklanarak basitleştirilmesi, iyileştirilmesi ve uygulama birliğinin sağlanması bakımından tüm birimlere yaygınlaştırılması gerekli olan görüşler, Genel Müdürlükçe incelenmesi istenilen çeşitli konular hakkındaki görüş ve düşünceler, şikâyet ve ihbarlar üzerine yapılacak tetkikleri kapsamaktadır.

Başkanlığımızca 2024 yılında başlatılan inceleme faaliyetlerine ilişkin 9 adet rapor düzenlenmiştir.

İdari Soruşturma Faaliyeti; Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Teftiş Kurulu Yönetmeliği kapsamında disiplin soruşturmalarına konu olan raporlar tanzim edilerek, bu raporlar doğrultusunda disiplin sürecindeki iş ve işlemler yapılmaktadır. Söz konusu raporlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliği ve Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Disiplin Amirleri Yönetmeliği kapsamında disiplin amirliğince ya da disiplin kurullarınca işlem tesis edilmesine dayanak oluşturmak için 7 adet idari soruşturma faaliyeti gerçekleştirilmiştir.

Soruşturma neticesinde tespit edilen 1.283.875,63 TL tutarında kurum zararı ilgili kişi ve firmalardan rızaen tazmin edilmiştir.

Diğer Faaliyetler; Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Teftiş Kurulu Başkanlığı Yönetmeliği'nin 54. maddesine istinaden, doğrudan Kuruma veya Başkanlığa intikal eden ihbar ve şikayetlerden, mahallinde sonuçlandırılması mümkün görülen veya Başkanlıkça araştırma başlatılarak neticesinde Genel Müdürlük Makamından soruşturma izni talep edilip edilmeyeceğine karar verilecek hususlara ilişkin, 2024 yılında 3 adet faaliyet gerçekleştirilmiştir.

Adli İşleme Esas Faaliyetler; Başkanlığımızca yürütülen soruşturmalar neticesinde, adli soruşturma gerektiren hususlara ilişkin olarak, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun ilgili hükümleri gereğince işlem yapılmasını teminen, ilgili Cumhuriyet Başsavcılıklarına suç duyurusunda bulunulmak üzere, 2 adet Tevdi Raporu düzenlenerek Hukuk Müşavirliğine sevk edilmiştir.

Denetim Faaliyeti; Teftiş Kurulu Başkanlığımızca, "Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Bazı İşletmelerin Uzun Süreli Kiraya Verilmesine İlişkin Yönerge"nin ilgili maddeleri gereğince kiraya verilen 18 adet işletmenin, kira sözleşmelerinde belirtilen kiracı yükümlülüklerinin yerine getirilip getirilmediğine ilişkin denetim faaliyeti gerçekleştirilmiştir.

2.2.2. Hukuk Müşavirliği

Hukuk Müşavirliği merkez teşkilatında, 2024 yılında (1) 1.Hukuk Müşaviri, (6) Avukat ve (4) büro personeli ile müşavirlik hizmetleri yürütülmüştür.

Genel Müdürlüğümüzün taşrada bulunan işletmelerinden Ceylanpınar, Çukurova, Hatay, Turuncgiller, Gelemen, Karaköy, Altınova, Gözlü, Konuklar, Karacabey, Tahirova, Polatlı, Anadolu, Atatürk, Türkgeldi, Gökhöyük, Dalaman, Ulaş, Malya. Koçaş ve Kazımkarabekir Tarım İşletmesi Müdürlüklerinin dava ve icra takipleri 2024 yılında vekâlet sözleşmeli 11 avukat tarafından yürütülmüştür.

2.2.3. İç Denetim Birimi Başkanlığı

İç Denetim Birimi Başkanlığı 2024 yılında faaliyetlerini 1 İç Denetim Birimi Başkanı, 6 iç denetçi, 1 uzman ve 1 büro personeli ile yürütmüştür.

İç Denetim Birimi Başkanlığı tarafından makro risk değerlendirmesi yapılarak oluşturulan 2024 Yılı Denetim Programı kapsamında "İnşaat ve Emlak İşlemleri Denetimi; İdari İşler ve Sosyal İşler Denetimi; At Islahı ve Üretim Faaliyeti Denetimi; İç Kontrol Sistemi Denetimi; Mahsul Depolama-Muhafaza Faaliyetleri ile Tohum Hazırlama Faaliyetleri Denetimi ve Bilgi ve İletişim Güvenliği İşlemleri Denetimi" gerçekleştirilmiştir.

Denetim faaliyetleri neticesinde nihai denetim raporları ve tespit edilen bulgulara yönelik eylem planları Genel Müdürlük Makamına sunulmuştur. Yürütülen denetimlere dair ilgili Daire Başkanlıkları tarafından icra edilen gerçekleştirmeler izleme programları ile takip edilmiştir.

İç denetim faaliyetlerinin, Uluslararası İç Denetim Standartları ve Meslek Ahlak kurallarına uygun olarak yürütülmesi ve iç denetim faaliyetlerinin geliştirilmesi için İç Denetim Kalite Güvence ve Geliştirme Programı oluşturmuş ve 2024 Yılı Dönemsel Gözden Geçirme Faaliyeti gerçekleştirilmiştir.

Kurumun hedeflerine ve Uluslararası İç Denetim Standartları ile Ulusal mevzuatımıza uygun olarak İç Denetim Birimi Başkanlığı 2025-2027 Denetim Planı ve 2025 Yılı Denetim Programı hazırlanmıştır.

2.2.4. Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı

2023 Yılı Tohumculuk ve Hayvancılık Sektör Raporları ile İdare Faaliyet Raporu hazırlanmıştır.

Milletvekilleri tarafından Kuruluşumuza yöneltilen yazılı soru önergeleri cevaplandırılmıştır.

Kuruluşumuzun 2024 yılı bütçesine esas olmak üzere İş Programı hazırlanmıştır.

Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve Bağlı Ortaklarının 2024 Yılına Ait Genel Yatırım ve Finansman Programına Göre Uygulayacakları Strateji ve Yöntemlerin Belirlenmesine Dair Kararın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar kapsamında TİGEM 2023 yılı Performans Değerlendirme Raporu hazırlanmıştır.

Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve Bağlı Ortaklarının 2025 Yılına Ait Genel Yatırım ve Finansman Programına Göre Uygulayacakları Strateji ve Yöntemlerin Belirlenmesine Dair Kararın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar kapsamında TİGEM 2025 Yılı Performans Programı hazırlanmıştır.

Resmi Gazetenin 15 Eylül 2024 tarihli ve 32663 mükerrer sayısında yayımlanan 2025-2027 Dönemi Yatırım Programı Hazırlıkları ile ilgili 2024/12 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ve eki 2025-2027 Dönemi Yatırım Programı Hazırlama Rehberinde Kuruluşumuz tarafından 2025 yılında gerçekleştirilmesi öngörülen 8 proje için ödenek tavanı 1.192.613.000 TL olarak belirlenmiş olup bu kapsam da gerçekleştirilen uygulamaların takibi yapılmıştır.

Kuruluşumuz faaliyetlerine ilişkin hazırlanan Sayıştay Denetim Raporunda yer alan bulgu ve öneriler cevaplandırılmıştır.

2024 yılında, Kuruluşumuzun ihtiyaçları doğrultusunda başta TİGEM Personeli Görev Yetki ve Sorumluluk Yönergesi, TİGEM Yetki Devri Yönergesi, TİGEM Hizmet İç Eğitim Yönergesi ve bazı teknik yönergeler olmak üzere farklı 16 adet mevzuat çalışması gerçekleştirilmiştir.

Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında; CİMER, e-posta ve dilekçe kanalıyla TİGEM'e yapılan 1107 adet vatandaş başvurusu cevaplandırılmıştır.

İç Kontrol hizmetleri;

Gerçekleştirilen çalışmaların daha verimli olarak devam ettirilebilmesi, edinilen bilgilerin güncel tutulması, faaliyetlerin İç Kontrol standartlarına uyumlu bir şekilde sürdürülebilmesi ve gereken eğitimler için Genel Müdürlüğümüz İç Denetim Birimi Başkanlığından alınan danışmanlık hizmeti ile Kuruluşumuzda yapılan çalışmaların değerlendirilmesi ve geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmıştır.

İç kontrol sisteminin güncellenmesi ve geliştirilmesi için sistemin etkinliği hakkında genel değerlendirme anketi yapılmıştır.

Kurumsal risk yönetimi alanında farkındalık ve bilgi düzeyinin artırılması amacıyla Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi tarafından "Uygulamalı Kurumsal Risk Yönetimi Eğitimi" konusunda eğitim alınması; çalışmada iç kontrol sistemi, uygulama örnekleri, kurumsal risk yönetimi ve aşamaları, ISO 31000 Risk Yönetimi Prensipleri ve Kılavuzu, COSO Kurumsal Risk Yönetimi, riskin strateji ve performansla bütünleştirilmesi, risk yönetimi sürecinin etkinliğini belirleyen etkenler, kurumun belirlenmiş süreç ve risklerinin gözden geçirilmesi konuları detaylı biçimde incelenmesi sağlanmıştır. Yapılan çalışma ile daha anlaşılır ve yönetilebilir bir Kurumsal Risk Yönetiminin oluşturulması için her düzeyde katılım sağlanarak sürecin tüm kurumda benimsenerek uygulanmasına yönelik farkındalık düzeyinin artırılması sağlanmıştır.

Sistemde görevli olacak kurul/komisyon/ekip bilgilerinin güncellenmesi ve olası değişikliklerin düzenli olarak güncellenebilmesi, rol ve sorumlulukların belirlenmesi ve çalışmaların sistematik biçimde sürdürülebilmesi amacıyla mevzuat güncelleme çalışmaları yapılmıştır.

2.2.5. Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanlığı

Teknik Destek işlemleri kapsamında; merkez ve işletmelerdeki kullanıcılarından gelen 2729 adet talebe teknik destek verilmiştir.

İDARE FAALİYET RAPORU 2024

Sunucu Sistemleri, Yardımcı Üniteler, Bilgisayarlar ve Çevre Birimleri Bakım-Onarım İşlemleri kapsamında; merkez ve İşletmelerde 180 adet sunucu (sanal ve fiziksel), 9 adet veri depolama ünitesi, 1376 adet bilgisayar, 639 adet fotokopi ve yazıcı için bakım, güncelleme ve konfigürasyon işlemleri gerçekleştirilmiştir.

Kameralı güvenlik hizmetleri kapsamında; 1154 adet hareketli ve sabit kameraların çalışır durumda tutulması, bakım, tamir ve konfigürasyon işlemleri gerçekleştirilmiştir.

E-devlet entegrasyonları ile e-devlet üzerinden 5213 vatandaşın talebi alınmıştır.

Bilgi Güvenliği Hizmeti kapsamında; sızma testi yaptırılmış, KVKK uyumluluk süreci tamamlanmış ve ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi sertifikası yenilenmiştir. Aynı zamanda 27/07/2020 tarihinde yayınlanan Bilgi ve İletişim Güvenliği Rehberine uyum çalışmaları devam etmekte ve her yıl bu kapsamda denetimler gerçekleştirilmektedir.

Yazılım geliştirme hizmeti kapsamında; 3 adet kurumsal yazılım geliştirilmiş olup hizmete sunulmuştur.

Bilgi Teknolojileri Dairesi Tarafından Geliştirilen Kurumsal Yazılımlar

İhale Bilgi Sistemi, Lojman Takip Sistemi, Hizmet Alım Kontrol Sistemi.

2.2.6. Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

Genel Müdürlük ve Gazi Sosyal Tesislerinde verilen hizmetler 2024 yılında aksama olmaksızın sürdürülmüş, Genel Müdürlük ve İşletmelerimizde lojman tahsisleri mevzuat ve yönergeye uygun olarak yapılmış, tüm bina ve tesislerimizin bakım ve onarımı ile mevcut araçlarımızın sevk ve idaresi sağlanmıştır.

Dalaman ve Gökhöyük Tarım İşletmelerinde üretilen dökme (tenekede) çam ve çiçek balları, Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü tesislerinde 250, 480 ve 850 gr'lık cam kavanozlarda paketleme yaptırılarak, piyasaya satışlarının yapılması için bütün İşletmelerimize sevk edilmiştir. İşletmelerimizin ürettiği Siirt tipi fıstık, kırmızı çorbalık mercimek, çam ve çiçek balı, kabuklu ceviz, kavurma, sucuk, narenciye ürünleri vb. Gazi yerleşkesinde bulunan TİGEM Satış Ofisi ile PTTEM internet sitesi üzerinden personele ve piyasaya satışları yapılmıştır.

Kuruluşumuzun mevcut Sivil Savunma Planı güncellenmiş, Sivil Savunma Ekipleri oluşturulmuştur. 2024

yılında Yangın Tatbikatı yapılmış ve yangın söndürme ekipmanının bakımı yapılmıştır.

5188 Sayılı Özel Güvenlik Kanunu çerçevesinde Kuruluşumuzun koruma ve güvenlik hizmetleri 7/24 esasıyla yürütülmüş, Kapalı Devre Güvenlik Sisteminin kontrolü ve işleyişinin sürekliliği temin edilip güncellemeler yapılarak Genel Müdürlük ve İşletmelerimizde nokta ve araç ile arazinin güvenliği sağlanmıştır.

Üretim Birimlerinin Faaliyetleri

2.2.7. Bitkisel Üretim Faaliyetleri

İklimsel Değerlendirme

Güneydoğu Anadolu Bölgesi

Bu bölgede yer alan ve TİGEM arazi varlığının %50'sine sahip olan Ceylanpınar İşletmesinde güzlük buğday ekilişine 01.10.2023 tarihinde başlanmış ve 31.12.2023 tarihinde tamamlanmıştır. TİGEM'in hububat ekilişinin (1.005.838 da) %55,1'inin bulunduğu Ceylanpınar İşletmesinde (553.939 da) 2023-2024 yetiştirme döneminde İşletmede bir önceki üretim sezonuna göre daha az yağış alınmıştır. 2023-2024 üretim sezonunda özellikle Kasım ve Aralık aylarında yağan yağışlar tohumun çimlenmesi ve sağlıklı bir çıkış yapmasını sağlamıştır.

66

Ceylanpınar Tarım İşletmesi, TİGEM arazi varlığının %50'sine sahiptir.

Ocak/2024, Şubat/2024 ve Mart/2024 aylarında toplam 164 mm yağış alınmış olup, bu durum bitki gelişimini olumlu yönde etkilemiştir. İşletmede 01 Ekim 2023 tarihi ile 21 Mayıs 2024 tarihi arasındaki 237 günlük periyodun; toplam 40 günü (%17) yağışlı geçmiştir. Ekiliş üzerine toplam 251 mm yağış alınmıştır. Bu rakam Beyazkule ünitesinde 257 mm, Gümüşsu ünitesinde 263 mm olmuştur (1 Ekim 2023-31 Mayıs 2024 arası).

Mart/2024 ve Nisan/2024 aylarındaki yağışlar, bitkilerin kardeşlenme, sapa kalkma ve başaklanma dönemlerinin sağlıklı bir biçimde tamamlanması için yeterli olmuştur. Dane dolum dönemi olan Mayıs/2024 ayında hiç yağış alınmamış olup, bu durum danelerde zayıflığa ve kuru ziraat alanlarında verimin düşük olmasına neden olmuştur. Diğer yandan Nisan/2024

ayında maksimum sıcaklık 38,9 °C, Mayıs/2024 ayında 39,6 °C ve Haziran/2024 ayında 47,8 °C olmuştur. Bu sıcaklıklar o aylara ait ülkedeki en yüksek sıcaklık değerleri olup, bitkinin dane dolumunu olumsuz yönde etkilemiştir.

Gümüşsu sulu ziraat ünitesinde 05.05.2024 ve 09.06.2024 tarihinde yıldırım düşmesi sonucu çıkan yangın nedeniyle toplam 4.259 dekar buğday alanı terkin edilmiştir.

Karataş ünitesinde mildiyö hastalığı nedeniyle 140 dekar kırmızı mercimek alanı terkin edilmiştir.

Orta Anadolu Bölgesi

Bu bölgede yer alan ve TİGEM arazi varlığının %35'ini oluşturan Altınova, Anadolu, Gökhöyük, Gözlü, Koçaş, Konuklar, Malya ve Polatlı İşletmelerinde son 20 yıllık ekiliş üzerine düşen yağış ortalaması 289,7 mm'dir. Bir önceki sezona göre %17 daha az yağış alınmıştır.

Bölgedeki işletmelerde; 42.127 dekarı sulu, 314.595 dekarı kuru olmak üzere toplam 356.722 dekar hububat ekilişi yapılmış olup, Eylül/2023 ve Aralık/2023 ayları arasında ekim işlemi tamamlanmıştır.

Altınova İşletmesinde; Eylül/2023-Haziran/2024 aylarında toplam 289,8 mm yağış alınmıştır. Bitkinin kardeşlenme ve sapa kalma döneminde geçen seneye oranla %65 daha az yağış alınmış olup, az miktardaki bu yağış, bitkinin ihtiyacını karşılayamamış ve bitki gelişimi olumsuz yönde etkilenmiştir. Nisan/2024 ayı sıcaklık ortalaması son 10 yıldan %45 oranında daha fazla olmuştur. Bu durum bitkinin su tüketimine bağlı olarak kuraklık stresi yaşamasına neden olmuştur. Kuraklık stresi yaşayan bitkilerin bir kısmı başak çıkaramamış, bitki boyu genellikle 15 cm'nin altında ve cılız kalmıştır. İşletmede kuraklık zararının yanı sıra yaşanan dolu yağışı verim kaybına neden olmuş ve alınan verim uzun yıllar ortalamasının çok altında kalmıştır. İşletmede 130 dekar alan yangın ve 7.314 dekar alan ise kuraklık nedeniyle terkin edilmiştir.

Anadolu İşletmesinde; Eylül/2023-Mayıs/2024 ayları arasında ekiliş üzerine toplam 255,5 mm olarak alınan yağış, uzun yıllar ortalamasının altındadır. Haziran/2024 ayında hiç yağış alınmamıştır. Bitkilerin çıkış ve kardeşlenme döneminin yaşandığı Kasım/2023, Aralık/2023 ve Ocak/2024 aylarında alınan yağışlar yeterli olurken, Şubat/2024, Mart/2024 ve Nisan/2024 aylarında etkili ve yeterli yağışlar alınamamıştır. Bu aylardaki kuraklık ve mevsim normalleri üzerindeki hava sıcaklıkları nedeniyle kuru ziraat buğday bitkilerinde su stresine bağlı olarak bitki ve başak boyunun kısalığı görülmüştür.

Gökhöyük İşletmesinde; 2023-2024 üretim sezonunda ekiliş üzerine 245,0 mm yağış alınmış ve uzun yıllar ortalamasının altında gerçekleşmiştir. Kış mevsimi sıcaklıklarının mevsim normallerin üzerinde seyretmesinden dolayı fare popülasyonunda artış görülmüştür. Mücadele uygulamaları zamanında yapılmış olup, bu durum herhangi bir verim kaybına sebep olmamıştır. Gökhöyük İşletmesinde 40 dekar alan yangın sebebiyle terkin edilmiştir.

Gözlü İşletmesinde; 2023-2024 yılı güzlük hububat ekilişleri üzerine toplam 303,0 mm yağış alınmış olup, bitkilerin sapa kalma dönemi olan Mart/2024 ayı sonu-Nisan/2024 ayı başlarında az miktarda yağış alınmıştır. Yetersiz yağış bitki boylarının kısa kalmasına neden olmuştur. İşletmede 06.05.2024-07.05.2024 tarihlerinde hava sıcaklıkların -1°C'ye kadar düşmesi sebebiyle bu dönemde erken çıkan başaklarda soğuk zararı görülmüştür. Bitkinin başaklanma dönemi olan Mayıs/2024 ayında yaşanan düşük sıcaklıklar bitkinin çiçek organlarına zarar vermiş, bu durum tozlaşmayı olumsuz yönde etkilemiştir. Diğer yandan yaşanan gece-gündüz sıcaklık farkı, soğuk zararına neden olmuş ve buğday başaklarının uç kısımları dane dolduramamış, içi boş kalmıştır. Haziran/2024 ayının ilk haftasından itibaren artan aşırı sıcaklıklar ise bitkilerde erken olgunlaşmaya sebebiyet vermiştir. 2023-2024 üretim sezonunda yaşanan iklimsel olaylar nedeniyle hububat verimleri bir önceki yıla göre düşük gerçekleşmiştir.

Koçaş İşletmesinde; 2023-2024 yılı güzlük hububat ekilişleri üzerine toplam 369,5 mm yağış alınmıştır. Güzlük ekilişler tamamlandıktan sonra alınan sonbahar yağışlarının yetersiz olmasından dolayı, bitki çıkışları sulama yapılarak sağlanmıştır. Kış mevsiminde hava sıcaklığının mevsim normallerinin üzerinde alınmasından dolayı bitki gelişim süreci hızlanmıştır. Ancak Şubat/2024 ayının ilk haftalarında gece sıcaklıklarının eksilere düşmesi ve gündüz sıcaklıklarının yüksek seyretmesi sonucunda bitkilerde sararma yaşanmış ve bitki gelişimi olumsuz yönde etkilenmiştir. Ayrıca Nisan/2024 ve Mayıs/2024 ayı sıcaklıkları mevsim normallerin üstünde seyretmiştir. Bitkilerde dane dolumunun tam olmadığı gözlenmiş olup, Haziran/2024 ayında ise saatte 70 km hızla esen rüzgar, bitkilerinin yatmasına sebep olmuştur. Bu sebeplerden dolayı verim kaybı yaşanmıştır.

Konuklar İşletmesinde; 2023-2024 yılı güzlük hububat ekilişleri üzerine toplam 312 mm yağış alınmış olup, kış mevsiminde hava sıcaklığının mevsim normalleri üzerinde seyretmesinden dolayı bitki gelişimleri daha hızlı olmuştur. Nisan/2024 ve Mayıs/2024 ayı

İDARE FAALİYET RAPORU 2024

sıcaklıkları mevsim normallerin üstünde seyretmesi ve yağışın düzensiz olması, bitkilerde dane dolumunu olumsuz etkilemiştir. Bu durum verim kaybına sebep olmuştur.

Malya İşletmesinde; 2023-2024 yılı güzlük hububat ekilişleri üzerine toplam 251,0 mm yağış alınmış olup, güz döneminde alınan yeterli yağışlar sonucunda bitki çıkışlarında herhangi bir problem yaşanmamıştır. Ancak ilkbahar döneminde Mart/2024, Nisan/2024 ve Mayıs/2024 aylarında az ve zamansız alınan yağışlar bitki gelişimini ve verimleri olumsuz yönde etkilemiştir. Bu durum verim kaybına sebep olmuştur.

Polatlı İşletmesinde; 2023-2024 yılı güzlük hububat ekilişleri üzerine toplam 292 mm yağış alınmıştır. Şubat/2024 ve Mart/2024 ayları çok kurak geçmiş, istenilen yağış alınamamıştır. Aralık/2023, Ocak/2024, Şubat/2024 ve Mart/2024 aylarında toplamda 32 gün donlu gün sayısı olarak kayıtlara geçmiştir. Bu 4 aylık süreçte hava sıcaklığı -7,3 °C'ye kadar düşmüş olup, en yüksek sıcaklık Mart/2024 ayında 25,6°C olarak ölçülmüştür. Mart/2024, Nisan/2024 ve Mayıs/2024 aylarında alınan yağışlar yetersiz olup, bitki gelişimini olumsuz yönde etkilemiş ve verim kaybı yaşanmıştır. İşletmede 565 dekar alan kuraklık sebebiyle terkin edilmiştir.

Sahil Bölgeleri

Bu bölgede yer alan ve TİGEM arazi varlığının %6'sını oluşturan Boztepe, Çukurova, Dalaman, Karacabey ve Türkgeldi işletmelerinde son 20 yıllık ekiliş üzerine düşen yağış ortalaması 582 mm iken, 2024 yılında ekiliş üzerine alınan ortalama yağıştan %4 oranla artış görülmüş ve ekiliş üzerine 604 mm yağış alınmıştır.

Çukurova İşletmesinde; 2023-2024 yılı ekiliş üzeri toplam yağış miktarı 548 mm olarak kaydedilmiş olup, en fazla 121 mm ile Ocak/2024 ayında alınmıştır. Yağışlı gün sayısı 13 gün olup; en yükseği 26 mm kaydedilen yağışlar sonucu lokal göllenmeler oluşmuş ve bitkilerde yer yer sararmalar gözlemlenmiştir. En düşük sıcaklık 0°C ile Şubat/2024 ayında ölçülmüştür. Bitkilerin kardeşlenme dönemi olan Ocak/2024 ve Şubat/2024 aylarında hava sıcaklığının yüksek olması bitkilerde kardeşlenme sayısının az olmasına sebep olmuştur. En yüksek sıcaklık Nisan/2024 ayında 36,4°C olarak gerçekleşmiş, Mayıs/2024 ayında sıcaklığın devam etmesi sonucu bitkiler sarı olum dönemine geçiş yapmışlardır. Bitkilerde danelerin cılız olup, aynı zamanda Mayıs/2024 ayında 11 gün yağış alınması sonucunda 105 mm yağış kaydedilmiş olup, bu durum bitkilerde yatmalara, başaklarda dane ve verim kaybına sebep

olmuştur.

Dalaman İşletmesinde; 2023-2024 yılı ekiliş üzeri toplam yağış miktarı 747 mm olarak kaydedilmiş olup, önceki yıllara göre nispi nem ortalaması yüksek seyretmiş ve fungal hasatlıkların yoğun olmasına sebebiyet vermiştir. Bitkilerin kardeşlenme dönemi Ocak/2024 ayının ortasını bulmuş ve Şubat/2024 ayının ortasına kadar bitki gelişimi yavaş olmuştur. Aralık/2023 ve Ocak/2024 aylarının yoğun yağışlı geçmesi sebebiyle işletme arazilerinde bazı parseller su altında kalmıştır. Bitkilerin başak çıkarması Mart/2024 ayının ortasında başlamıştır. Mart/2024 ve Nisan/2024 aylarının sıcak ve kurak gitmesinden dolayı bitkiler hızlı gelişim göstermiş ve önceki yıllara göre bitkiler erken hasat dönemine girmiştir.

Karacabey İşletmesinde; 2023-2024 yılı ekilişleri üzerine 528 mm yağış alınmıştır. İşletmede ekiliş üzerine alınan yağış 20 yıllık ekiliş üzerine düşen yağış ortalamasının üzerinde olup, herhangi bir verim problemi yaşanmamıştır.

Türkgeldi İşletmesinde; 2023-2024 yılı üretim sezonunda ekiliş üzerine 498 mm yağış alınmıştır. Kasım/2023, Aralık/2023 ve Ocak/2024 aylarında toplam yağış 312 mm alınmıştır. Alınan yağış 450 da alanda su birikintilerine, tohumlarda çürümeye ve çimlenme problemlerine neden olmuştur. Mart/2024 ayında sıcaklıkların mevsim normalleri üzerinde olması ve yeterli yağış olmamasından dolayı bitkilerde hızlı olgunlaşmayla beraber sıcaklık stresi gözlemlenmiştir. Buna rağmen uzun yılların ortalamasında verim alınmıştır.

Doğu Anadolu Bölgesi

Bu bölgede yer alan ve TİGEM arazi varlığının %9'unu oluşturan Sultansuyu, Kazımkarabekir ve Ulaş işletmelerinde son 20 yıllık ekiliş üzerine düşen yağış ortalaması 276 mm iken, 2024 yılında %17,8 daha fazla yağış alınmıştır. Ekiliş üzerine düşen yağış miktarı 326,6 mm olarak gerçekleşmiştir.

Kazımkarabekir İşletmesinde; 2023-2024 yılı üretim sezonunda gerçekleşen ekiliş üzeri 225,7 mm yağış alınmıştır. 20 yıllık ekiliş üzerine düşen yağış ortalamasının üzerinde yağış alınmıştır. Bitki çıkışlarından sonra Mart/2024 ve Nisan/2024 aylarında yağışların yeterli düzeyde olmaması sebebiyle bitkilerde su stresi yaşanmıştır. Su stresine bağlı olarak geçen yıla oranla verim kaybı yaşanmıştır.

Sultansuyu İşletmesinde; 2023-2024 yılı üretim sezonunda gerçekleşen ekiliş üzeri 426 mm yağış alınmıştır. 20 yıllık ekiliş üzeri alınan yağış ortalamasının

çok üzerinde gerçekleşmiştir. Kış ve ilkbahar aylarında yağışlar düzenli olarak devam etmiştir. Bu durum kardeşlenme, sapa kalkma ve bayrak yaprak oluşturma dönemlerini olumlu etkilemiş ve verimde bir önceki yıla göre artış sağlanmıştır.

Ulaş İşletmesinde; 2023-2024 yılı üretim sezonunda gerçekleşen ekiliş üzeri 325,3 mm yağış alınmış olup, alınan yağış 20 yıllık ekiliş üzerine düşen ortalama yağışın altındadır. Bitki çıkışlarından sonra Mart/2024 ve Nisan/2024 aylarında alınan az miktarda yağış bitkilerde su stresi yaşanmasına sebep olmuştur. Bu durum verim kaybına sebep olmuş ve uzun yıllar ortalamasının altında verim alınmıştır.

Tablo 30. İşletmeler İtibarıyla Ekilişler Üzerine Düşen Yağış Miktarı

İşletme Adı	20 Yıllık Ekiliş Üzerine Düşen Yağış (mm)	2023-2024 Ekiliş Üzerine Düşen Yağış (mm)
Altınova-Konya	291,3	289,8
Anadolu-Eskişehir	291,7	255,5
Boztepe-Antalya	703,9	699,0
Ceylanpınar-Şanlıurfa	255,8	260,3
Çukurova-Adana	562,5	548,0
Dalaman-Muğla	812,6	747,0
Gökhöyük-Amasya	303,5	245,0
Gözlü-Konya	294,2	303,0
Karacabey-Bursa	432,8	528,0
Kazımkarabekir-Iğdır	198,4	215,1
Koçaş-Aksaray	293,3	369,5
Konuklar-Konya	298,1	312,0
Malya-Kırşehir	278,1	215,0
Polatlı-Ankara	282,2	292,0
Sultansuyu-Malatya	300,8	426,0
Türkgeldi-Kırklareli	398,4	498,0
Ulaş-Sivas	331,0	325,3

2.2.7.1. Tarla Bitkileri Üretimleri

TİGEM işletmelerinde 2024 yılında tarla bitkileri grubu içerisinde serin iklim tahılları grubunda buğday, arpa, tritikale ve yulaf, sıcak iklim tahılları grubunda dane mısır, endüstri ve lif bitkileri olarak ayçiçeği ve kenevir, baklagiller grubunda mercimek ve nohut üretimleri yapılmıştır.

Buğday Üretimi

TİGEM'in 12 işletmesinde 2023-2024 sezonu için, 2023 yılı güz döneminde, 437.524 dekarı suluda ve 446.422 dekarı kuruda olmak üzere toplam 883.946 dekar alanda buğday ekimi yapılmıştır.

2023-2024 ekilişlerinde; 7'si makarnalık ve 25'i ekmeklik olmak üzere toplam 32 buğday çeşidi yer almıştır.

Ekilişlerde, 7'si makarnalık ve 25'i ekmeklik olmak üzere toplam 32 buğday çeşidi yer almıştır. Bu ekilişin; %62'sini Ceylanpınar, %27'sini Altınova, Polatlı, Gözlü ve Malya işletmeleri, %11'ini ise diğer 7 işletmenin ekilişleri oluşturmuştur. 2024 yılında Altınova

İşletmesinde 6.894 dekar Ceylanpınar İşletmesinde 4.259 dekar Gökhöyük İşletmesinde 40 dekar ve Polatlı İşletmesinde 565 dekar olmak üzere toplamda 11.758 dekar buğday ekili alan terkin edilmiştir.

TİGEM'de 2023-2024 yılı güzlük ekim döneminde 883.946 dekar buğday ekimi gerçekleştirilmiş ve 262.879 ton mahsül üretimi gerçekleşmiştir.

İDARE FAALİYET RAPORU 2024

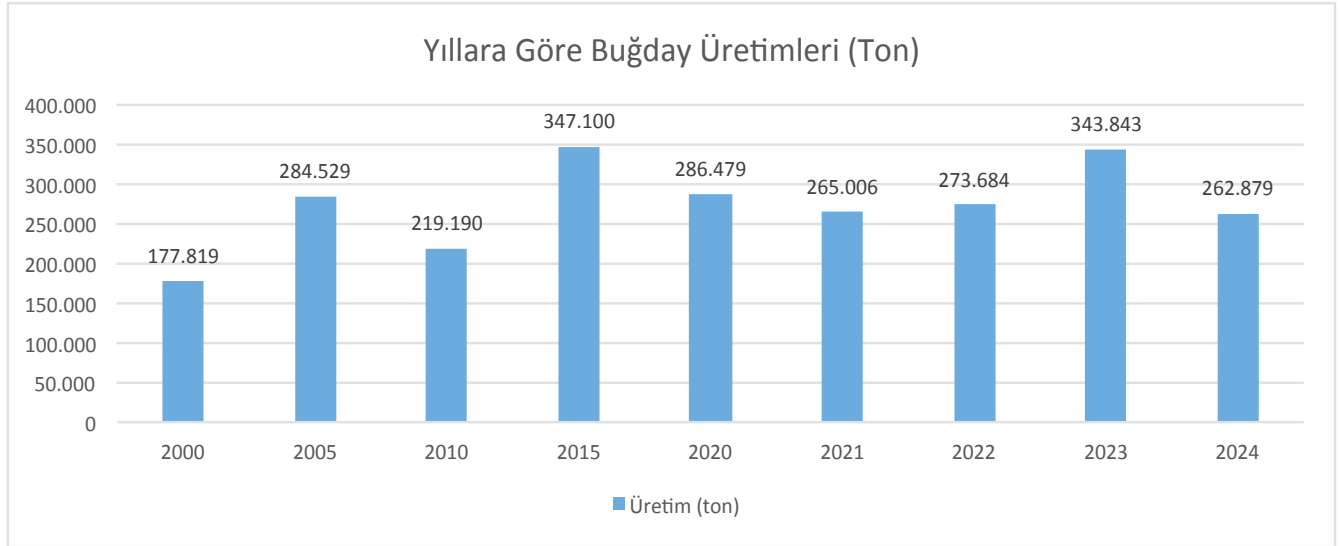
Tablo 31. İşletmelere Göre Buğday Üretim Verileri

İŞLETMELER	Ekilişin Cinsi	2022			2023			2024		
		Hasat Alanı (da)	Üretim (Ton)	Verim (Kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (Ton)	Verim (Kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (Ton)	Verim (Kg/da)
Altınova-Konya	Sulu	15.587	7.987	512	13.619	5.784	425	10.932	3.921	359
	Kuru	80.522	20.678	257	75.317	23.992	319	80.149	7.100	89
	Toplam	96.109	28.665	298	88.936	29.776	335	91.081	11.021	121
Anadolu-Eskişehir	Sulu	5.044	2.147	426	4.010	1.506	376	3.979	1.424	358
	Kuru	5.103	980	192	6.711	2.514	375	6.433	1.531	238
	Toplam	10.147	3.127	308	10.721	4.020	375	10.412	2.955	284
Ceylanpınar-Şanlıurfa	Sulu	381.762	178.966	469	377.156	190.384	505	400.369	166.778	417
	Kuru	700	27	38	182.291	23.570	129	142.385	27.366	192
	Toplam	382.462	178.993	468	559.447	213.954	382	542.754	194.144	358
Çukurova-Adana	Sulu	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kuru	22.247	9.752	438	19.157	3.123	163	20.496	9.223	450
	Toplam	22.247	9.752	438	19.157	3.123	163	20.496	9.223	450
Dalaman-Muğla	Sulu	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kuru	9.761	4.513	462	9.571	5.532	578	8.971	4.123	460
	Toplam	9.761	4.513	462	9.571	5.532	578	8.971	4.123	460
Gökhöyük-Amasya	Sulu	8.225	4.533	551	6.962	3.993	574	7.698	3.935	511
	Kuru	-	-	-	1.330	349	262	-	-	-
	Toplam	8.225	4.533	551	8.292	4.342	524	7.698	3.935	511
Gözlü-Konya	Sulu	8.985	5.446	606	8.563	5.287	617	6.438	3.316	515
	Kuru	23.782	5.792	244	21.396	10.259	480	22.369	6.821	305
	Toplam	32.767	11.238	343	29.959	15.546	519	28.807	10.137	352
Karacabey-Bursa	Sulu	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kuru	12.876	5.800	451	38.754	17.296	446	37.397	6.823	182
	Toplam	12.876	5.800	451	38.754	17.296	446	9.797	2.630	269
Konuklar-Konya	Sulu	2.687	1.278	476	2.762	1.064	385	2.972	982	331
	Kuru	2.355	457	194	4.579	1.440	314	2.355	483	205
	Toplam	5.042	1.735	344	7.341	2.504	341	5.327	1.465	275
Malya-Kırşehir	Sulu	378	220	582	1.291	743	576	817	380	466
	Kuru	41.167	7.814	190	41.424	17.050	412	40.841	6.591	162
	Toplam	41.545	8.034	193	42.715	17.793	417	41.658	6.971	167
Polatlı-Ankara	Sulu	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kuru	77.016	15.656	203	85.233	28.302	332	73.322	10.052	137
	Toplam	77.016	15.656	203	85.233	28.302	332	73.322	10.052	137
Türkgeldi-Kırklareli	Sulu	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kuru	3.555	1.639	461	3.205	1.655	516	4.265	2.029	476
	Toplam	3.555	1.639	461	3.205	1.655	516	4.265	2.029	476
TOPLAM	Sulu	422.668	200.577	475	414.363	208.761	504	433.205	180.736	417
	Kuru	279.084	73.107	262	488.968	135.082	276	411.383	77.949	190
	Toplam	701.752	273.684	390	903.331	343.843	381	844.588	258.685	306

Tablo 32. Yıllara Göre Buğday Üretim Verileri

Yıllar	Buğday Üretimi								
	Kuruda Üretim			Suluda Üretim			Genel Üretim		
	Hasat Alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)
2000	-	-	-	-	-	-	635.185	177.819	280
2005	-	-	-	-	-	-	941.641	284.529	302
2010	773.162	191.128	247	88.483	28.061	317	861.645	219.190	254
2011	791.281	196.148	248	167.952	81.840	487	959.233	277.987	290
2015	580.286	182.165	314	339.848	164.935	485	920.134	347.100	377
2016	430.143	95.061	221	404.858	206.661	511	835.001	301.722	361
2017	542.392	118.211	218	410.823	206.124	502	953.215	324.335	340
2018	416.950	77.206	185	399.156	175.698	440	816.106	252.905	310
2019	493.051	133.556	271	364.354	118.108	324	857.405	251.664	294
2020	436.595	108.6577	249	450.600	177.823	395	887.195	286.479	323
2021	440.830	58.778	133	429.394	206.228	481	870.224	265.006	305
2022	279.084	73.107	262	422.668	200.577	475	701.752	273.684	390
2023	488.968	135.082	276	414.363	208.761	504	903.331	343.843	381
2024	431.740	82.142	190	433.205	180.736	417	864.945	262.879	304

Grafik 11. Yıllara Göre Buğday Üretimi (Ton - Kg/Da)

Arpa Üretimi

TİGEM'in 8 işletmesinde 2023 yılı güzlük ekim döneminde gerçekleştirilen, suluda 19.528 dekar ve kuruda 84.390 dekar olmak üzere toplam 103.918 dekar arpa ekimi ile 2024 yılı hasat döneminde toplamda 29.010 ton mahsul üretimi gerçekleştirilmiştir. Verimler;

suluda 419 kg/da, kuruda 247 kg/da ve ortalama 279 kg/da olarak gerçekleşmiştir.

2024 yılı güzlük ekim döneminde gerçekleştirilen, suluda 21.643 dekar ve kuruda 101.000 dekar olmak üzere toplam 122.643 dekar arpa ekimi ile 2025 yılı için 34.916 ton mahsul üretimi hedeflenmiştir.

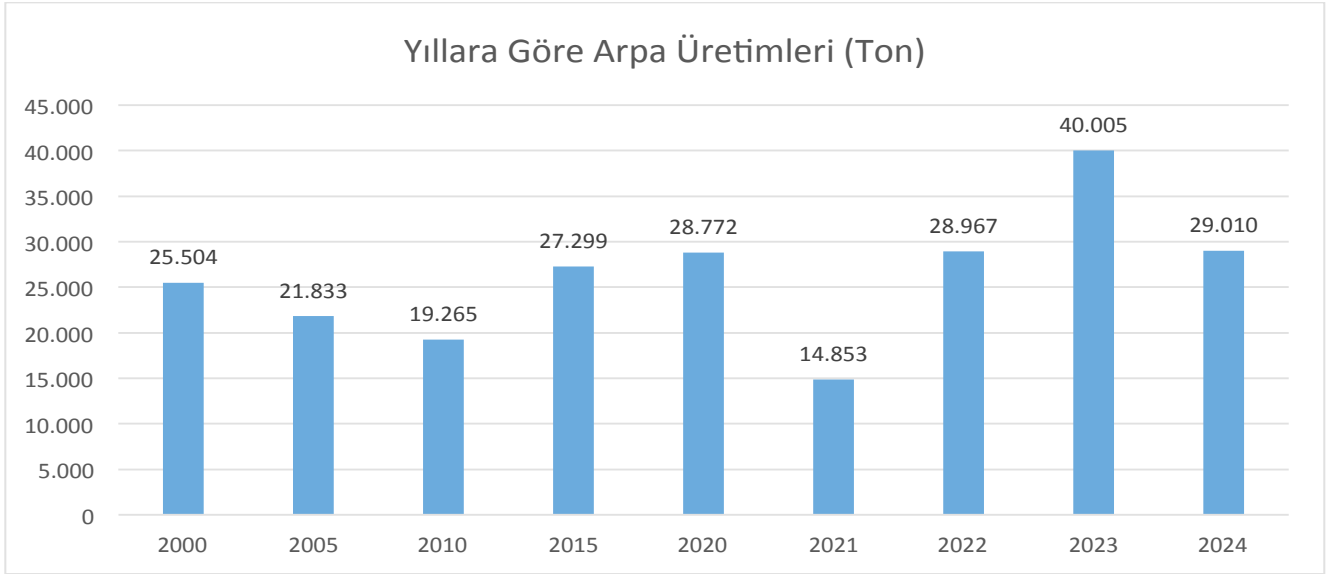
Tablo 33. İşletmelere Göre Arpa Üretim Verileri

İŞLETMELER	Ekilişin Cinsi	2022			2023			2024		
		Hasat Alanı (da)	Üretim (Ton)	Verim (Kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (Ton)	Verim (Kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (Ton)	Verim (Kg/da)
Altınova-Konya	Sulu	2.060	826	401	1.739	809	465	1.568	646	412
	Kuru	29.641	7.787	263	21.601	8.198	380	29.022	4.470	154
	Toplam	31.701	8.613	272	23.340	9.007	386	30.590	5.116	167
Ceylanpınar-Şanlıurfa	Sulu	7.673	4.609	601	7.533	2.988	397	7.205	2.780	386
	Kuru	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Toplam	7.673	4.609	601	7.533	2.988	397	7.205	2.780	386
Çukurova Adana	Sulu	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kuru	-	-	-	127	60	472	362	168	464
	Toplam	-	-	-	127	60	472	362	168	464
Gözlü-Konya	Sulu	1.092	519	475	1.968	994	505	2.190	1.008	460
	Kuru	27.633	4.813	174	26.987	10.260	380	27.355	6.877	251
	Toplam	28.725	5.332	186	28.955	11.254	389	29.545	7.885	267
Koçaş-Aksaray	Sulu	5.840	3.558	609	5.521	2.812	509	5.453	2.150	394
	Kuru	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Toplam	5.840	3.558	609	5.521	2.812	509	5.453	2.150	394
Konuklar-Konya	Sulu	110	52	475	126	51	409	-	-	-
	Kuru	9.646	1.907	198	9.379	3.296	351	9.646	3.470	360
	Toplam	9.756	1.959	201	9.523	3.347	352	9.646	3.470	360
Malya-Kırşehir	Sulu	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kuru	15.314	3.298	218	17.919	7.263	405	15.134	4.600	304
	Toplam	15.314	3.298	218	17.919	7.263	405	15.134	4.600	304
Sultansuyu-Malatya	Sulu	3.208	1.285	401	3.044	1.665	547	3.112	1.599	514
	Kuru	1.998	313	157	3.257	1.609	494	2.871	1.242	432
	Toplam	5.206	1.598	307	6.301	3.274	520	5.983	2.841	475
Toplam	Sulu	19.983	10.848	543	19.931	9.319	468	19.528	8.183	419
	Kuru	84.052	18.118	216	79.288	30.686	387	84.390	20.827	247
	Toplam	104.035	28.967	278	99.219	40.005	403	103.918	29.010	279

Tablo 34. Yıllara Göre Arpa Üretim Verileri

Yıllar	Arpa Üretimi								
	Kuruda Üretim			Suluda Üretim			Genel Üretim		
	Hasat Alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)
2000	-	-	-	-	-	-	92.759	25.504	275
2005	-	-	-	-	-	-	79.394	21.833	275
2010	-	-	-	-	-	-	74.626	19.265	258
2015	79.132	24.207	306	6.801	3.092	455	85.933	27.299	318
2016	61.075	6.998	115	16.469	7.072	429	77.544	14.070	181
2017	82.530	18.971	230	17.639	7.777	441	100.169	26.738	267
2018	84.369	20.856	247	15.362	6.146	400	99.731	27.002	271
2019	78.875	15.843	201	16.855	6.311	374	95.730	22.155	231
2020	82.025	20.339	248	17.709	8.433	476	99.734	28.772	289
2021	77.531	6.730	87	16.813	8.123	483	94.344	14.853	157
2022	84.052	18.118	216	19.983	10.848	543	104.035	28.967	278
2023	79.288	30.686	387	19.931	9.319	468	99.219	40.005	403
2024	84.390	20.827	247	19.528	8.183	419	103.918	29.010	279

Grafik 12. Yıllara Göre Arpa Üretimi

Tritikale Üretimi

2023 yılı güzlük ekim döneminde 5 çeşitle gerçekleştirilen, suluda 1.876 dekar ve kuruda 14.405 dekar olmak üzere toplam 16.281 dekar tritikale ekimi ile 2024 yılı hasat döneminde toplamda 4.487 ton mahsul elde edilmiştir. Verimler suluda 308 kg/da, kuruda 271 kg/

da ve ortalama 276 kg/da olarak gerçekleşmiştir. 2024 yılı güzlük ekim döneminde 5 çeşitle gerçekleştirilen, suluda 2.670 dekar ve kuruda 13.894 dekar olmak üzere toplam 16.564 dekar tritikale ekimi ile 2025 yılı için 5.512 ton mahsul üretimi hedeflenmiştir.

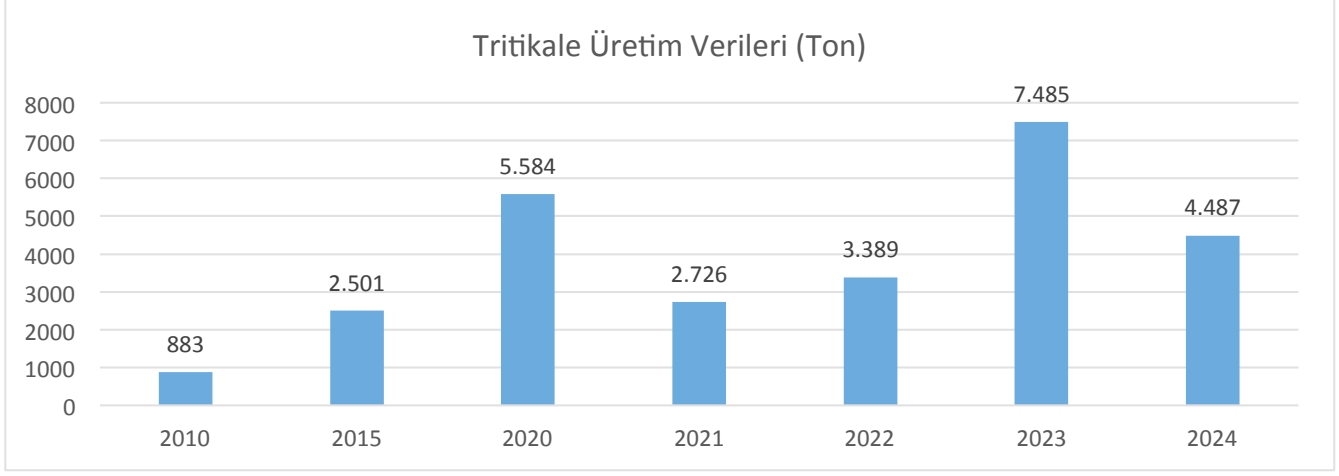
Tablo 35. İşletmelere Göre Tritikale Üretim Verileri

İŞLETMELER	Ekilişin Cinsi	2022			2023			2024		
		Hasat Alanı (da)	Üretim (Ton)	Verim (Kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (Ton)	Verim (Kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (Ton)	Verim (Kg/da)
K.Karabekir-İğdır	Sulu	-	-	-	-	-	-	400	122	306
	Toplam	-	-	-	-	-	-	400	122	306
Koçaş-Aksaray	Sulu	281	130	461	316	130	413	343	101	295
	Toplam	281	130	461	316	130	413	343	101	295
Türkgeldi-Kırklareli	Sulu	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kuru	-	-	-	1.525	390	256	990	488	493
	Toplam	-	-	-	1.525	390	256	990	488	493
Ulaş-Sivas	Sulu	1.876	670	357	1.392	788	566	1.133	355	313
	Kuru	15.934	2.589	163	13.249	6.178	466	13.415	3.421	255
	Toplam	17.810	3.259	183	14.641	6.965	476	14.548	3.776	260
TOPLAM	Sulu	2.157	800	371	1.708	918	538	1.876	578	308
	Kuru	15.934	2.589	163	14.774	6.568	445	14.405	3.909	271
	Toplam	18.091	3.389	187	16.482	7.485	454	16.281	4.487	276

Tablo 36. Yıllara Göre Tritikale Üretim Verileri

Yıllar	Tritikale Üretimi								
	Kuruda Üretim			Suluda Üretim			Genel Üretim		
	Hasat Alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)
2010	-	-	-	-	-	-	2.474	883	357
2011	2.000	666	333	445	235	528	2.445	900	368
2015	5.376	1.846	343	1.301	655	504	6.677	2.501	375
2016	8.391	2.476	295	1.130	529	468	9.521	3.005	316
2017	6.483	1.322	204	1.489	535	360	7.726	1.972	233
2018	16.161	5.233	324	677	317	469	16.838	5.550	330
2019	12.788	4.022	315	1.195	480	402	13.983	4.502	322
2020	18.210	5.185	285	873	399	457	19.083	5.584	293
2021	10.961	2.043	186	1.739	683	393	12.700	2.726	215
2022	15.934	2.589	163	2.157	800	371	18.091	3.389	187
2023	14.774	6.568	445	1.708	918	538	16.482	7.485	454
2024	14.405	3.909	271	1.876	578	308	16.281	4.487	276

Grafik 13. Yıllara Göre Tritikale Üretimi

Yulaf Üretimi

TİGEM'de 2012 yılından itibaren tohum ve mahsul üretim amaçlı üretimine başlanan yulafın, Sultansuyu İşletmesinde 2023 yılı güzlük ekim döneminde gerçekleştirilen suluda 1.242 dekar ve kuruda 275 dekar ve Karacabey İşletmesinde kuruda 300 dekar olmak üzere toplam 1.817 dekar yulaf ekimi ile 2024 yılı

hasadı sonucunda suluda verim 326 kg/da, kuruda verim 258 kg/da ve ortalama verim 305 kg/da olarak gerçekleşmiş, toplam 554 ton mahsul elde edilmiştir.

2024 yılı güzlük ekim döneminde gerçekleştirilen, suluda 120 dekar ve kuruda 2.394 dekar olmak üzere toplam 2.514 dekar yulaf ekimi ile 2025 yılı için 647 ton mahsul üretimi hedeflenmiştir.

Tablo 37. İşletmelere Göre Yulaf Üretim Verileri

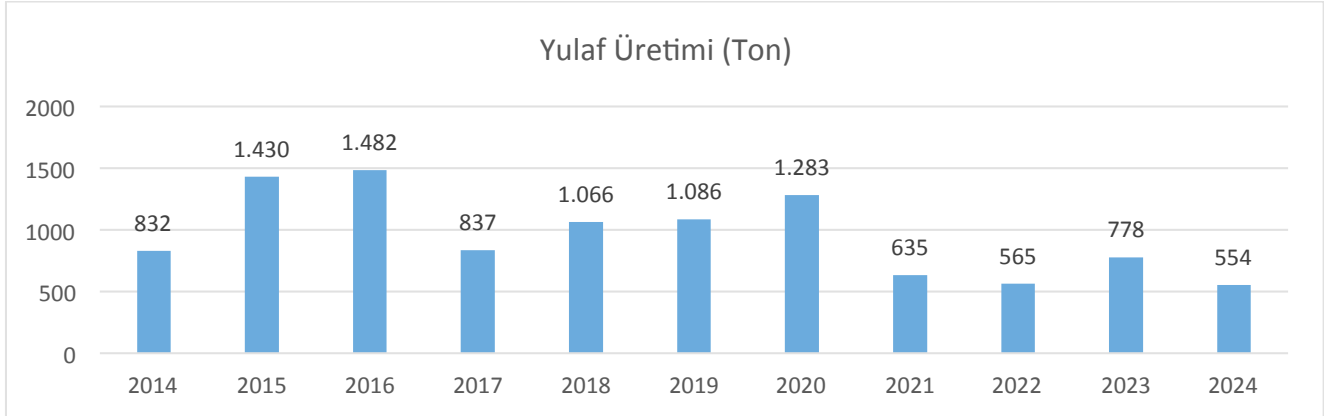
İŞLETMELER	Ekilişin Cinsi	2022			2023			2024		
		Hasat Alanı (da)	Üretim (Ton)	Verim (Kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (Ton)	Verim (Kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (Ton)	Verim (Kg/da)
Karacabey-Bursa	Sulu	-	-	-	-	-	-			
	Kuru	-	-	-	1000	410	410	300	90	298
	Toplam	-	-	-	1000	410	410	300	90	298
Sultansuyu-Malatya	Sulu	1.355	445	328	369	140	380	1.242	405	326
	Kuru	603	121	200	1000	228	228	275	59	214
	Toplam	1.958	565	289	2.369	778	329	1.517	464	306

Tablo 38. Yıllara Göre Yulaf Üretim Verileri

Yıllar	Yulaf Üretimi								
	Kuruda Üretim			Suluda Üretim			Genel Üretim		
	Hasat Alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)
2012	-	-	-	4.246	873	206	4.246	873	206
2013	-	-	-	4.609	634	137	4.609	634	137
2014	820	34	41	4.052	798	197	4.872	832	171
2015	472	81	173	3.724	1.349	362	4.196	1.430	341
2016	-	-	-	3.724	1.482	398	3.724	1.482	398
2017	1.198	182	152	1.682	655	389	2.880	837	291
2018	851	101	118	2.718	966	355	3.569	1.066	299
2019	450	131	291	2.223	955	430	2.673	1.086	406
2020	980	241	246	2.958	1.042	352	3.938	1.283	326
2021	1.103	145	131	1.308	491	375	2.411	635	264
2022	603	121	200	1.355	445	328	1.958	565	289
2023	2.000	638	319	369	140	380	2.369	778	329
2024	575	148	258	1.242	405	326	1.817	554	305

Grafik 14. Yıllara Göre Yulaf Üretimi

2.2.7.1.1. Endüstri Bitkileri Üretimi

Dane Mısır Üretimi

Hububat ekiliş alanlarının münavebeye girmesi ve dane üretimi amacıyla, 2024 yılında Ceylanpınar, Dalaman ve Karacabey işletmelerinde 95.500 dekar alanda yemlik dane mısır ekilişi yapılmıştır. TİGEM'de

2024 yılı içerisinde hasat edilen toplam dane mısır alanı 95.500 dekar (Dalaman İşletmesinde hasat dönemindeki aşırı yağışlardan dolayı hasat edilemeyen hasadı 2025 yılına sarkarak 2025 yılında hasat edilen 608 da 2024 yılı II. ürün dane mısır ekilişi dahilidir) olup, bunun 2.050 dekarı I. ürün, 93.450 dekarı II. üründür. Toplam 95.500 dekar alandan 105.496 ton ürün ve 1.105 kg/da ortalama verim alınmıştır.

Tablo 39. Dane Mısır Üretim Verileri

Ekiliş	İşletmeler	2022			2023			2024		
		Hasat Alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)
I. Ürün	Ceylanpınar/Ş.Urfa	-	-	-	30.961	27.934	902	-	-	-
	Dalaman/Muğla	544	701	1.289	-	-	-	-	-	-
	Karacabey/Bursa	1.880	2.265	1.205	1.550	1.800	1.161	2.050	1.643	802
	Toplam	2.424	2.966	1.224	32.511	29.734	915	2.050	1.643	802
II. Ürün	Ceylanpınar/Ş.Urfa	120.574	131.076	1.087	69.129	80.293	1.162	92.050	102.644	1.115
	Dalaman/Muğla	1.400	1.717	1.227	1.400	1.384	988	1.400	1.210	864
	Karacabey/Bursa	400	250	625	1.634	1.130	692	-	-	-
	Toplam	122.374	133.043	1.087	72.163	82.807	1.148	93.450	103.854	1.111
Genel Toplam		124.798	136.009	2.311	104.674	112.541	1.075	95.500	105.497	1.105

Karacabey Tarım İşletmesinde 2024 yılında kamu ve özel sektör tohumculuk firmalarıyla hibrit mısır tohumu üretimi amacıyla 1.229 da sulu tarım arazisinde ortak ve çeşit lisans anlaşması çerçevesinde üretim yapılmış, 222 ton ürün elde edilmiş ve verimi 181 kg/da olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca Karacabey İşletmesi-

nin kendisinin yapmış olduğu hibrit tohumluk dane mısır üretiminden ise, 400 dekar alandan 125 ton üretim, 313 kg/da verim alınmıştır. Toplamda 1.629 dekar tohumluk mısır ekiminden 347 ton üretim, 214 kg/da verim elde edilmiştir.

Tablo 40. Hibrit Mısır Üretim Verileri

İşletmeler	2022			2023			2024		
	Hasat Alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)
Karacabey/Bursa	4.281	1.452	339	2.556	678	265	1.629	347	214
Dalaman/Muğla	-	-	-	100	11	115	-	-	-
Toplam	4.281	1.452	339	2.656	689	259	1.629	347	214

Ayçiçeği Üretimi

TİGEM'e ait 7 işletmede münavebe amacıyla 2024 yılında 129.390 da arazide yağlık ayçiçeği üretimi yapılmış 31.086 ton ürün elde edilmiş ve ortalama

verim 240 kg/da olarak gerçekleşmiştir. 1 işletmede ise 1.095 dekar alanda sözleşmeli tohumluk ayçiçeği üretimi yapılmış 17,5 ton tohum elde edilmiş ve verim 16 kg/da olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 41. Yağlık Ayçiçek Üretim Verileri

İşletme Adı	2022			2023			2024		
	Hasat Alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)
Ceylanpınar-Şanlıurfa	64.369	15.710	244	55.553	16.176	291	90.278	23.083	256
Çukurova-Adana	9.807	3.170	323	10.802	2.563	237	12.594	2.682	213
Dalaman-Muğla	3.074	1.174	382	3.237	1.342	415	3.842	1.348	351
Altınova-Konya	-	-	-	-	-	-	2.730	563	206
Gözlü-Konya	-	-	-	-	-	-	984	354	360
Karacabey-Bursa	2.797	620	222	8.091	1.290	159	16.262	2.480	153
Türkgeldi-Kırklareli	3.814	920	241	3.096	489	158	2.700	576	214
Toplam	83.861	21.595	258	80.779	21.860	271	129.390	31.086	240

Tablo 42. Özel Sektör Tohumculuk Firmaları ile Hibrit Ayçiçeği Tohumu Üretimi

İşletme Adı	2022			2023			2024		
	Hasat Alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)
Altınova-Konya	5.110	614	120	2.920	286	98	1.095	17.5	16
Ceylanpınar-Şanlıurfa	-	-	-	6.761	133	20	-	-	-
Gözlü-Konya	962	45	48	450	33	74	-	-	-
Toplam	6.072	660	109	10.131	452	45	1.095	17.5	16

Kenevir Üretimi

Ülkemizdeki endüstriyel kenevirin yaygınlaştırılması ve sanayi sektörünün kenevir hammadde tedarikinin yerli üretimden karşılanması politikasına uygun olarak; 2019 yılında "Türkiye'de Endüstriyel Kenevir Yetiştiriciliği Raporu ve Eylem Planı" hazırlanmış, Eylem Planında; kenevir üretiminin kısa vadede yerli popülasyondan yapılması ve "Vezir" ve "Narlı" isimli yerli ve milli kenevir çeşit adaylarının tescil süreçleri ve tohum çoğaltım işlemleri tamamlanıncaya kadar yerli "Narlısaray" popülasyonundan tohum çoğaltımının TİGEM tarafından yapılması öngörülmüştür.

Bu çerçevede TİGEM 2019 yılında; Gökhöyük Tarım İşletmesi Müdürlüğünde 40 da alanda Narlısaray popülasyon çeşidi ile başlayan kenevir ekim ve üretiminde 2021 yılında ülkemizin ilk tescilli çeşitler-

inden olan "Vezir 55" çeşidinin tohumluk üretim ve satış hakkı, çeşit sahibi Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsünden TİGEM tarafından satın alınarak, Gökhöyük Tarım İşletmesi Müdürlüğünde 34 da alanda ilk sertifikalı tohum ekimi gerçekleştirilmiştir. 2024 yılında ekimi yapılan 257 da alandan 23.130 kg "Vezir 55" çeşidi kenevir mahsülü üretimi yapılmıştır.

Tablo 43. Kenevir Üretimi

İşletme Adı	2022			2023			2024		
	Hasat Alanı (da)	Üretim (kg)	Verim (kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (kg)	Verim (kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (kg)	Verim (kg/da)
Gökhöyük-Amasya	514	22.720	44	257	22.150	86	257	23.130	90

Yemlik Dane Baklagil Üretimleri

Kırmızı Mercimek ve Nohut Üretimi

Ceylanpınar işletmesinde tohumluk amaçlı üretimi yapılan buğday alanlarının münavebeye girmesi ve toprağın fiziksel yapısının iyileştirilmesi amacıyla geniş alanlarda kırmızı mercimek ekimi yapılmaktadır. 2023-2024 ekim sezonunda Ceylanpınar işlet-

mesinde 59.648 da sulu alanda kırmızı mercimek ekimi yapılmış olup, 7.015 ton ürün alınmış ve verim 118 kg/da olarak gerçekleşmiştir.

Gökhöyük işletmesinde 2024 yılında toplam nohut ekim alanı 936 dekar olup, bunun tamamı tohumluk üretim amaçlıdır. Bu ekilişten toplam 54 ton ürün alınmış ve verim 57 kg/dekar olmuştur.

Tablo 44. İşletmeler İtibarıyla Yemlik Dane Baklagil (Nohut-Kırmızı Mercimek) Üretim Verileri

İşletme Adı	Cinsi	2022			2023			2024		
		Hasat Alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (ton)	Verim (kg/da)
Ceylanpınar-Şanlıurfa	Mercimek	73.289	10.122	138	71.102	3.830	54	59.648	7.015	118
Gözlü-Konya	Nohut	200	26	129	-	-	-	-	-	-
Gökhöyük-Amasya	Nohut	591	133	225	1.141	106	93	936	54	57
Mercimek Toplamı		73.289	10.122	138	71.102	3.830	54	59.648	7.015	118
Nohut Toplamı		791	159	200	1.141	106	93	936	54	57

2.2.7.1.2. Yem Bitkileri Üretimi

TİGEM işletmelerinde 2024 yılında yem bitkileri olarak; yonca, korunga, fiğ, yem bezelyesi, çayır mera bitkileri ve silajlık mısır üretimleri yapılmıştır.

Yonca Üretimi

Hayvan yetiştiriciliğinin en önemli girdilerinden olan kaba yemler içerisinde yoncanın özel bir yeri vardır. Kaba yemler içerisinde protein ve diğer bes-

in elementleri yönüyle birinci sırada yer alan yonca, özellikle sığır yetiştiriciliğinin en önemli besin kaynağını oluşturmaktadır. Bu kapsamda, damızlık sığır yetiştiriciliği yapılan işletmelerde ihtiyacı karşılamak üzere 2024 yılında 48.042 dekar sulu tarım arazisinde 47.226 ton yonca kuru ot üretimi yapılmış ve verimi 983 kg/da olarak gerçekleşmiştir.

Sertifikalı yonca tohumu üretilmesi amacıyla; 2024 yılında 10.141 dekar araziden 306 ton çepelli mahsul üretilmiştir.

Tablo 45. Yonca Üretim Verileri

Ürün Cinsi	2022			2023			2024		
	Üretim Alanı (da)	Üretim Miktarı (Ton)	Verim (Kg/da)	Üretim Alanı (da)	Üretim Miktarı (Ton)	Verim (Kg/da)	Üretim Alanı (da)	Üretim Miktarı (Ton)	Verim (Kg/da)
Yonca (Kuru Ot)	42.577	50.358	1.183	46.070	49.232	1.069	48.042	47.226	983
Yonca (Çepelli Tohum)	9.418	388	41	8.964	242	27	10.141	306	30
Toplam	51.995	-	-	55.034	-	-	58.183	-	-

Tablo 46. Yonca Kuru Ot Üretimleri

İşletmeler	2022			2023			2024		
	Hasat Alanı (da)	Üretim (Kg)	Verim (Kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (Kg)	Verim (Kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (Kg)	Verim (Kg/da)
Altınova/Konya	1.460	2.000.000	1.370	1.825	2.646.000	1.450	4.380	3.935.980	899
Anadolu/Eskişehir	3.458	3.330.000	963	3.782	3.120.900	825	3.726	3.663.465	983
Ceylanpınar/Ş.Urfa	16.540	23.022.310	1.392	16.352	21.635.800	1.323	15.133	17.900.000	1.183
Çukurova/Adana	852	969.960	1.138	842	740.000	879	1.169	1.623.430	1.389
Dalaman/Muğla	731	983.695	1.346	636	912.870	1.435	863	1.072.030	1.242
Gökhöyük/Amasya	1.799	2.735.000	1.520	2.235	3.140.000	1.405	1.955	2.600.000	1.330
Gözlü/Konya	4.879	4.944.320	1.013	7.902	5.745.960	727	8.361	6.897.220	825
Karacabey/Bursa	2.077	2.091.700	1.007	2.523	2.842.430	1.127	2.961	1.888.770	638
Kazımkarabekir/Iğdır	783	383.000	489	400	317.940	795	383	500.000	1.305
Koçaş/Aksaray	3.289	3.919.260	1.192	3.303	3.058.300	926	3.403	2.731.240	803
Konuklar/Konya	206	540.400	2.623	-	-	-	-	-	-
Malya/Kırşehir	1.220	1.120.000	918	1.209	1.200.000	993	1.202	610.000	507
Polatlı/Ankara	1.527	1.391.920	912	1.162	985.660	848	986	548.000	556
Sultansuyu/Malatya	1.189	972.000	817	1.010	779.585	772	770	899.100	1.168
Türkgeldi/Lüleburgaz	1.755	1.450.000	826	1.905	1.390.805	730	2.145	1.776.750	828
Ulaş/Sivas	812	504.000	621	984	715.496	727	605	579.550	958
Toplam	42.577	50.357.565	1.183	46.070	49.231.746	1.069	48.042	47.225.535	983

Tablo 47. Yonca Çepelli Tohum Üretimleri

İşletmeler	2022			2023			2024		
	Hasat Alanı (da)	Üretim (Kg)	Verim (Kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (Kg)	Verim (Kg/da)	Hasat Alanı (da)	Üretim (Kg)	Verim (Kg/da)
Altınova/Konya	2.574	77.480	30	2.209	15.500	7	2.162	51.860	24
Anadolu/Eskişehir	559	12.920	23	559	8.180	15	-	-	-
Ceylanpınar/Ş.Urfa	3.730	178.960	48	3.842	140.980	37	5.658	139.039	25
Gökhöyük/Amasya	1.205	24.100	20	712	24.920	35	679	27.200	40
Gözlü/Konya	677	56.360	83	677	47.500	70	677	54.500	81
Konuklar/Konya	673	38.630	57	965	4.810	5	965	32.960	34
Toplam	9.418	388.450	41	8.964	241.890	27	10.141	305.559	30

Fiğ Üretimi

Önemli bir kaba yem kaynağı olan ve münavebe bitkisi olarak ekimi yapılabilen fiğın, işletmelerde, kuru ve sulu tarım alanlarında, kuru ot ve tohum üretimi amaçlı ekilişi yapılmaktadır. Son yıllarda ekim alanının ihtiyaç oranında arttığı görülmektedir. 2024 yılında 72.954 dekar fiğ kuru ot üretim alanından 26.749 ton kuru ot elde edilmiştir.

Sertifikalı tohum üretimi amacıyla; Ceylanpınar İşletmesinde 11.221 dekar Adi fiğ, Orta ve Doğu Anadolu İşletmelerinde 16.432 dekar Macar fiği olmak üzere toplam 27.653 dekardan 1.486 ton çepelli mahsül üretimi yapılmıştır. 2024 yılında Altınova İşletmesinde 1.256 dekar tohumluk fiğ alanı terkin edilmiştir.

Tablo 48. Fiğ Üretim Verileri

Ürün Cinsi	2022			2023			2024		
	Üretim Alanı (da)	Üretim Miktarı (Ton)	Verim (Kg/da)	Üretim Alanı (da)	Üretim Miktarı (Ton)	Verim (Kg/da)	Üretim Alanı (da)	Üretim Miktarı (Ton)	Verim (Kg/da)
Fiğ (Yeşil Ot)	-	-	-	-	-	-	1.565	2.227	1.423
Fiğ (Kuru Ot)	47.621	17.128	360	58.944	31.914	541	71.389	26.192	367
Organik Fiğ (Kuru Ot)	-	-	-	1.000	140	140	-	-	-
Fiğ (Çepelli Tohum)	25.712	1.880	73	28.182	1.831	65	27.653	1.486	54

Korunga Üretimi

Özellikle kuru tarım alanlarında önemli bir kaba yem kaynağı olan korunga bitkisinden 2024 yılında 13.224 dekar alandan 1.560 ton korunga kuru ot üretimi yapılmıştır.

Tohum üretim amaçlı yapılan üretimde ise 12.517 dekar korunga tohum alanından 352 ton çepelli korunga mahsulü üretilmiş ve 28 kg/da verim elde edilmiştir.

Tablo 49. Korunga Üretim Verileri

Ürün Cinsi	2022			2023			2024		
	Üretim Alanı (da)	Üretim Miktarı (Ton)	Verim (Kg/da)	Üretim Alanı (da)	Üretim Miktarı (Ton)	Verim (Kg/da)	Üretim Alanı (da)	Üretim Miktarı (Ton)	Verim (Kg/da)
Korunga (Kuru Ot)	1.969	500	254	10.668	2.422	227	13.224	1.560	118
Korunga (Çepelli Tohum)	24.372	1.263	52	16.383	1.312	80	12.517	352	28
Toplam	26.341	-	-	27.051	-	-	25.741	-	-

Silajlık Mısır Üretimleri

İşletmelerde sürdürülen damızlık hayvan yetiştiriciliği faaliyetleri için ihtiyaç duyulan ve kaba yemler içerisinde önemli bir yeri olan silajın tamamı işletme üretimlerinden karşılanmakta olup, bu bakımdan silajlık mısır üretimi büyük önem taşımaktadır.

2024 yılında toplam 32.295 dekar silaj üretim amaçlı mısır ekilişinden 152.009 ton silajlık mısır üretilmiş ve verimi 4.707 kg/da olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 50. Silajlık Mısır Üretim Verileri

Ürün Cinsi	2022			2023			2024		
	Üretim Alanı (da)	Üretim Miktarı (Ton)	Verim (Kg/da)	Üretim Alanı (da)	Üretim Miktarı (Ton)	Verim (Kg/da)	Üretim Alanı (da)	Üretim Miktarı (Ton)	Verim (Kg/da)
Silajlık Mısır	34.641	173.648	5.013	35.549	156.276	4.396	32.295	152.009	4.707

Çayır Otu Üretimleri

İşletmelerde sürdürülen damızlık hayvan yetiştiriciliği için ihtiyaç duyulan çayır otları üretim faaliyetleri suni ve tabi çayır mera alanlarında yürütülmektedir. 2024 yılında toplam suni ve tabi çayır mera alanının

111.611 dekarından 13.469 ton yeşil ve 52.207 dekarından 7.817 ton kuru ot üretimi yapılmıştır. Ayrıca tohum üretim amaçlı 100 dekar çayır otu ekilişinden de 880 kg çepelli mahsul üretimi gerçekleştirilmiştir.

Tablo 51. Çayır Otu Üretim Verileri

Ürün Cinsi	2022			2023			2024		
	Üretim Alanı (da)	Üretim Miktarı (Ton)	Verim (Kg/da)	Üretim Alanı (da)	Üretim Miktarı (Ton)	Verim (Kg/da)	Üretim Alanı (da)	Üretim Miktarı (Ton)	Verim (Kg/da)
Çayır Otu (Kuru ot)	29.539	6.688	226	36.092	8.621	239	52.207	7.817	150
Çayır Otu (Yeşil ot)	14.315	15.191	1.061	13.295	13.663	1.028	111.611	13.469	121
Çayır Otu (Çepelli Tohum)	395	38	97	749	41	55	100	0.9	9

2.2.7.2. Bahçe Kültürleri Üretimi

TİGEM'e bağlı işletmelerde ekolojik ve toprak şartlarına bağlı olarak zeytin, narenciye, antep fıstığı, ceviz, badem üretimi ve başta badem olmak üzere muhtelif fidan üretimi yapılmaktadır.

Ceylanpınar Tarım İşletmesinde antep fıstığı ve badem, Dalaman ve Boztepe Tarım İşletmelerinde narenciye, Karacabey Tarım İşletmesinde ceviz ve

badem üretimi yapılmaktadır. Bunların yanında, Gökhöyük ve Karacabey Tarım İşletmelerinde ise elma, armut, şeftali, vişne, kiraz, nar ve zeytin gibi meyvelerin küçük ölçekte üretimleri yapılmaktadır.

Ceylanpınar Tarım İşletmesinde antep fıstığı ve badem fidanı ve çöğürü, Karacabey Tarım İşletmesinde aşılı-tüplü badem fidanı ve çöğürü, Boztepe Tarım İşletmesinde virüsten ari narenciye fidanı ve avokado fidanı üretimi yapılmaktadır.

Tablo 52. Bahçe Kültürleri Tesisleri

Cinsi	2024			Toplam (da)
	Üretimdeki Tesis (da)	Bakımdaki Tesis (da)	Yeni Tesis (da)	
Narenciye	7.714	1.542	-	9.256
Elma	223	-	-	223
Antep fıstığı	31.989	9.080	827	41.896
Çam fıstığı	6.500	-	-	6.500
Zeytin	3.177	27	-	3.204
Badem	4.105	715	-	4.820
Ceviz	1.618	1.755	-	3.373
Bağ	93	-	-	93
Kayısı	-	-	100	100
Muhtelif Meyve	764	98	-	862
Park- ağaç	33.454	4.145	-	37.599
Koruyucu Orman	9.056	932	-	9.988
Kavaklık+ Okaliptüs	287	90	-	377
Sebzecilik	11	-	-	11
Fidanlık	24	-	-	24
Bademlik	6.188	500	-	6.688
Toplam	105.203	18.884	927	125.014

Tablo 53. Bahçe Kültürleri Üretim Verileri

Üretim Cinsi	2022			2023			2024		
	Üretim Alanı (da)	Üretim Miktarı (Ton/Ad)	Verim (Kg/da)	Üretim Alanı (da)	Üretim Miktarı (Ton-Ad)	Verim (Kg/da)	Üretim Alanı (da)	Üretim Miktarı (Ton/Ad)	Verim (Kg/da)
Antep Fıstığı	31.989	1.874	59	31.989	830	26	31.989	2.640	83
Narenciye	7.464	13.167	1.764	7.673	16.318	2.127	7.714	12.916	1.674
Zeytin	3.177	199	59	3.177	53	17	3.177	372	117
Bağcılık	93	150	1.613	93	25	265	93	97	1.047
Kayısı	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Badem	1.800	74	41	1.921	83	43	8.488	104	12
Ceviz	1.200	183	153	1.500	169	113	1.603	216	135
Fidan (Fidan+Çöğür)	24	63.340	-	24	65.500	-	24	36	-
Diğer Meyveler	638	57	88	638	37	58	638	55	86

2.2.7.3. Özel Sektör Firmalarıyla Ortak Üretim

Son yıla kadar TİGEM'in önemli ve öncelikli faaliyet konusu olan sertifikalı hububat tohumluğu üretim alanlarının münavebeye girmesi ve özel sektör tohumculuk firmalarının büyük ölçekli sulu tarım arazi taleplerinin karşılanması ve TİGEM'in üretmediği bitki cinslerine ait tohumlukların özel sektör tarafından üretilmesini sağlayarak, ülkesel tohumculuk üretimine katkıda bulunmak amacıyla her yıl ortalama 100-110 bin dekar arazide ortak üretim veya sezonluk kiralama yapılmıştır.

2024 yılında tohumluk amaçlı olarak 67.449 dekar, mahsül amaçlı olarak 24.298 dekar olmak üzere toplam 91.747 dekar alan özel sektör firmalarına kiraya verilmiştir. 2025 yılında ise TİGEM'in alt yapısı, bilgi birikimi ve tecrübesiyle, özel sektörün dinamizmini birleştirerek ülke tohumculuğuna katkı sağlamak amacıyla toplam 110.000 dekar alanda özel sektör firmaları ile ortak üretim modeliyle tohum üretimi hedeflenmiştir.

Tablo 54. TİGEM-Özel Sektör İşbirliğinde Sertifikalı Tohum, Fidan ile Münavebe Amaçlı Tohumluk ve Mahsül Üretimleri İçin Kullanılan Alanlar (da)

İşletme Adı	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Altınova-Konya	9.490	9.436	10.950	8.935	5.475	2.555
Anadolu-Eskişehir	471	-	-	-	-	-
Boztepe-Antalya	212	212	237	237	250	250
Ceylanpınar-Ş.Urfa	41.990	25.995	32.115	67.559	56.707	55.594
Çukurova-Adana	7.667	8.073	10.705	10.956	6.525	3.233
Dalaman-Muğla	3.564	1.154	1.146	2.621	1.706	1.934
Gökhöyük-Amasya	2.098	2.509	2.967	2.645	3.884	3.840
Gözlü-Konya	4.225	4.673	4.172	4.661	3.300	2.508
Karacabey-Bursa	18.114	14.082	17.656	16.787	17.964	14.138
Kazımkarabekir-Iğdır	11.500	11.500	11.500	11.500	4.500	
Koçaş-Aksaray	2.511	2.511	2.511	2.511	2.511	2.511
Konuklar-Konya	1.289	1.808	2.978	1.902	2.529	2.751
Malya-Kırşehir	12.386	9.222	-	-	-	
Sultansuyu-Malatya	1.412	1.740	2.434	2.706	5.551	2.027
Tükgeldi-Lüleburgaz	2.600	1.371	1.524	-	-	406
Ulaş-Sivas	746	1.340	1.340	-	-	-
Toplam	120.275	95.626	102.235	133.020	110.902	91.747

2.2.7.4. İyi Tarım Uygulamaları (İTU) ve Global G.A.P. Faaliyeti

TİGEM'e bağlı işletmelerde tüm tarımsal faaliyetler kayıt altında ve izlenebilir durumdadır. Bununla birlikte; faaliyetleri belli bir standarta oturtmak ve belgelemek adına İyi Tarım Uygulamaları ve GLOBAL G.A.P belgeli üretim uygulamaları bulunmaktadır. Bitkisel üretim faaliyetlerinde «İyi Tarım Uygulamalarına (İTU) geçmek adına, pilot işletme olarak belirlenen Karacabey işletmesinde 2019 yılında uygulama başlatılmıştır. Özellikle sürdürülebilir tarım bakımından önemle üzerinde durulan İyi Tarım Uygulaması sonucunda tüm bitkisel ve hayvansal ürünlere iyi tarım sertifikası alınmıştır.

2021 yılında TİGEM'in tüm işletmelerindeki bitkisel üretim faaliyetlerinin tamamında İyi Tarım Uygulamalarına geçilmiştir. Halihazırda tüm üretimlerimiz "İyi Tarım Uygulamaları" ile üretilmektedir. Böylece kaynakların daha verimli kullanılması sağlanmaktadır.

2023 yılında TİGEM'de 2.125.246 da alanda (1.200.574 da Tarla Bitkileri, 864.703 da Yem Bitkileri, 59.969 da Bahçe Bitkileri) İTU yapılmıştır. Türkiye'de 2023 yılında İTU yapılan alan toplamı 3.726.514 dekar olup, bu

alanın %57'si TİGEM tarafından gerçekleştirilmiştir.

2024 yılında da TİGEM İTU alanı 1.881.168 dekar (1.240.164 da Tarla Bitkileri, 570.602 da Yem Bitkileri, 70.402 da Bahçe Bitkileri) olarak gerçekleşmiştir.

Ayrıca, Dalaman İşletmesinde ve Boztepe İşletmesinde narenciye üretiminde toplam 8.539 da alanda Global G.A.P. uygulaması yürütülmektedir.

2.2.7.5. Tohumculuk Faaliyeti

TİGEM'in Ana Statüsü ile belirlenmiş birinci görevi, ülkemizin bitkisel üretimini artırmak, çeşitlendirmek ve ürün kalitesini iyileştirmek amacıyla ürettiği tohum, fidan, fide ve benzeri malları yetiştiricilere intikal ettirmektir. Bu çerçevede, TİGEM, kuruluş tarihinden itibaren, ülkemiz tarım sektörünün en önemli girdisi durumunda olan, özellikle 1980 yılından sonra gelişen ülkemiz tohumculuk sektörünün ilgi göstermediği veya yetersiz kaldığı ve ülkemizde üretim açığı bulunan bitki türlerindeki tohumların üretimlerinin gerçekleştirilmesi ve çiftçilerimize dağıtımlarının yapılması ana ekseninde faaliyetlerini sürdürmektedir.

Tablo 55. TİGEM Hububat Tohumu Üretim ve Dağıtım Miktarları* (ton)

Türler	Buğday			Arpa			Tritikale			Yulaf		
	Üretim	Dağıtım	Ülke İçindeki Payı (%)	Üretim	Dağıtım	Ülke İçindeki Payı (%)	Üretim	Dağıtım	Ülke İçindeki Payı (%)	Üretim	Dağıtım	Ülke İçindeki Payı (%)
2002	70.599	72.059	90	3.776	3.753	91	148	174	-	-	-	-
2010	151.539	156.925	60	15.675	16.795	53	544	1.055	-	-	-	-
2015	132.662	128.383	27	18.196	14.484	12	1.935	1.818	-	202	167	-
2020	133.019	136.055	28	20.481	19.893	9	4.671	4.710	-	380	381	-
2021	111.542	106.631	22	10.557	11.168	8	2.383	2.383	-	219	42	-
2022	104.535	104.319	24	18.814	17.726	11	2.893	2.891	-	27	205	-
2023	91.287	93.509	19	19.267	18.509	10	3.027	2.545	25	76	36	1
2024	262.879	114.532	21	29.010	20.850	14	4.487	2.965	-	554	56	-

* TİGEM ekilişleri dahil.

İDARE
FAALİYET RAPORU 2024

Tablo 56. TİGEM Hibrit Mısır ve Yem Bitkileri Tohumu Üretim ve Dağıtım Miktarları (ton)

Türler	Hibrit Mısır			Yonca			Fiğ			Korunga		
	Üretim	Dağıtım	Ülke İçindeki Payı (%)	Üretim	Dağıtım	Ülke İçindeki Payı (%)	Üretim	Dağıtım	Ülke İçindeki Payı (%)	Üretim	Dağıtım	Ülke İçindeki Payı (%)
2002	384	360	208	153	129	31	1.096	553	69	392	885	100
2010	84	84	0,3	158	262	18	1.829	1.260	96	183	493	57
2015	495	619	1,1	94	82	5	1.370	831	99	529	31	97
2020	243	235	0,5	286	129	3	2.132	1.789	72	1.227	600	52
2021	205	197	0,4	197	157	4	983	840	92	965	440	54
2022	127	127	0,2	226	190	6	1.323	919	100	1.463	491	55
2023	197	197	0,2	175	171	4	1.101	909	28	1.796	154	12
2024	205	192	0,2	194	86	3	720	696	36	2.001	1.644	100

Tablo 57. TİGEM Nohut ve Mercimek Tohumu Üretim ve Dağıtım Miktarları (ton)

Türler	Nohut			Mercimek		
	Üretim	Dağıtım	Ülke İçindeki Payı (%)	Üretim	Dağıtım	Ülke İçindeki Payı (%)
2002	83	83	50	1.093	650	100
2010	173	75	19	994	621	91
2015	112	25	1	621	524	46
2020	253	106	0,5	1.212	956	3
2021	142	57	0,4	1.023	979	2
2022	52	97	0,5	1.170	1.106	2
2023	156	94	0,7	685	614	1
2024	84	84	0,4	626	626	2

Tablo 58. TİGEM’de Üretimi Yapılan Hububat Tohumu Çeşitleri

İŞLETMELER		ÇEŞİTLER	ALTINOVA	ANADOLU	CEYLANPINAR	ÇUKUROVA	DALAMAN	GÖKHÖYÜK	GÖZLÜ	KARACABEY	GÖLMARMARA	KAZIMKARABEKİR	KOÇAŞ	KONUKLAR	MALYA	POLATLI	SULTANSUYU	TÜRKELDİ	ULAŞ
BUĞDAY	EKMEKLİK	BAYRAKTAR 2000																	
		BEZOSTAYA 1																	
		BOZOK																	
		CEYHAN 99																	
		CUMHURİYET 75																	
		ÇAVUŞ																	
		ES 26																	
		EYMEBİBEY																	
		FLAMURA 85																	
		GOLIA																	
		GÖKKAN																	
		KAŞİFBİBEY 95																	
		KATE A-1																	
		KAYRA																	
		KARAKALPAK																	
		KIPÇAK																	
		PANDAS																	
		PEHLİVAN																	
		REİS																	
		KOÇ 1453																	
		SELAMİBEY																	
		SELÇUKLU																	
		SÖNMEZ 2001																	
		TOSUNBEY																	
		ZİYABEY 98																	
	MAKARNALIK	Ç-1252																	
		EMİNBİBEY																	
		EKER																	
		GÜNDAŞ																	
		KIZILTAN 91																	
		SÜMERLİ																	
		ZÜHRE																	
		ALTİKAT																	
	ARPA	AZİZBEY																	
		AYDANHANIM																	
		BEŞPARMAK																	
		BURAKBEY																	
		KIRAL 97																	
		REFLEKSİYON																	
		SAYIM 40																	
		TARM 92																	
		KARMA 2000																	
	TRİTİKALE	TATLICAK 97																	
		ÜMRANHANIM																	
		OKKAN 54																	
		ÖZER																	
	YULAF	KAHRAMAN																	

Tablo 59. TİGEM’de Yetiştirilen Yem Bitkileri ve Nohut, Mercimek, Soya Tohum Çeşitleri (2024-2025)

İŞLETMELER		ALTINOVA	CEYLANPINAR	GÖKHÖYÜK	GÖZLÜ	KARACABEY	KOÇAŞ	KONUKLAR	MALYA	POLATLI	SULTANSUYU	ULAŞ
ÇEŞİTLER												
YONCA	BİLENSOY 80											
	NİMET											
	GÖZLÜ 1											
FIĞ	ALPER (ADİ)											
	CUMHURİYET 99 (ADİ)											
	SELÇUK 99 (ADİ)											
	DORUK (ADİ)											
	ÜRKMEZ (ADİ)											
	ALTINOVA 2002 (MACAR)											
	TARM BEYAZI 98 (MACAR)											
KORUNGA	EMRE											
	FATİH											
	KOÇ 1461											
	ÖZERBEY 03											
	KILÇIKSIZ BROM											
	OTLAK AYRIĞI											
YEM BEZELYESİ	PEMBE İNCİ											
KENEVİR	VEZİR 55											
HİBRİT MISIR	72 MAY-80											
NOHUT	AZKAN											
MERCİMEK	FIRAT 87											
	EVİRGEN											
	ÇAĞIL											
	İPEK											

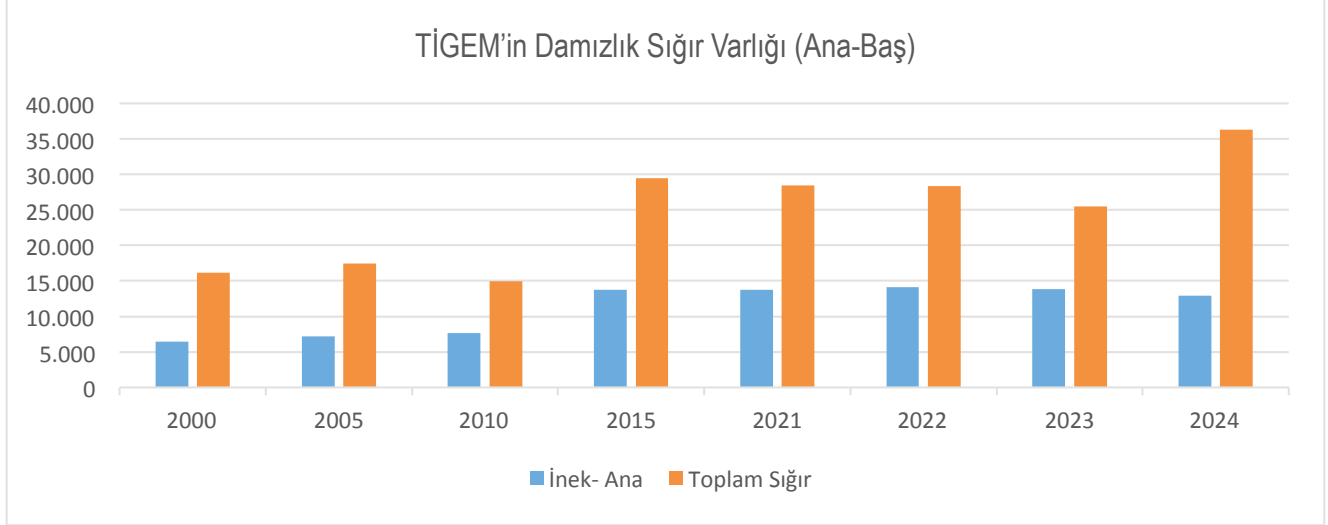
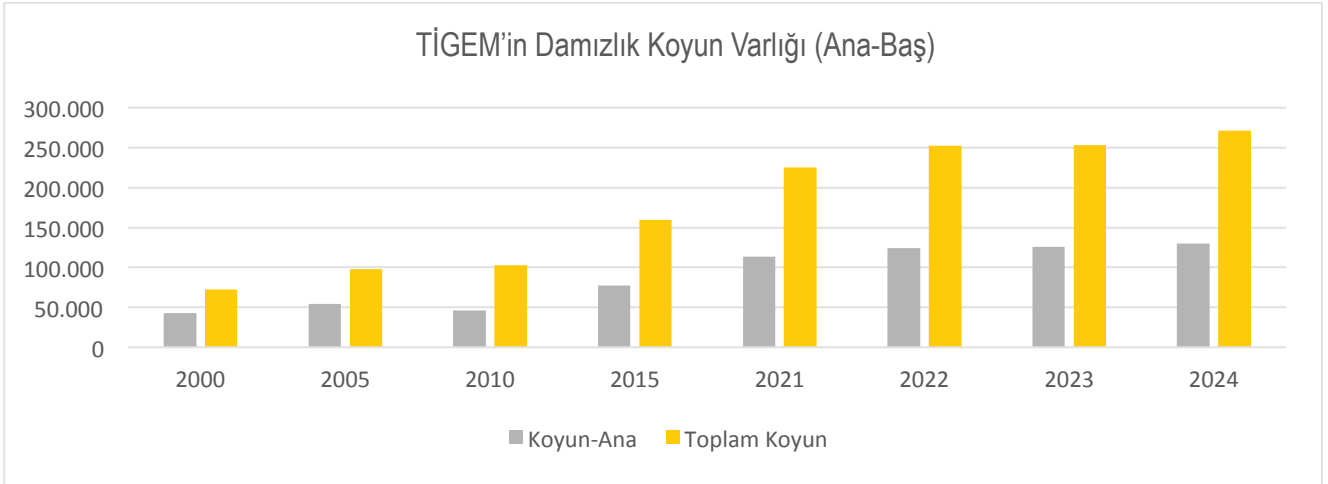
2.2.8. Hayvancılık İşleri Faaliyetlerine İlişkin Sunulan Hizmetler

TİGEM’in önemli bir görev alanı da ülkemizin ihtiyaç duyduğu büyük ve küçükbaş damızlıkların ıslahı ve

üretimidir. Bu çerçevede mevcut kapasitesi ve önümüzdeki dönem için planlanan hayvancılık yatırımları ile damızlık taleplerinin karşılanması, verim ve kalitesi yüksek materyallerin çiftçilerimizin hizmetine sunulması hedeflenmektedir.

Tablo 60. TİGEM’in Damızlık Hayvan Varlığı (Baş)

	2000	2005	2010	2015	2021	2022	2023	2024
İnek- Ana	6.467	7.226	7.673	13.709	13.756	14.110	13.848	12.914
Toplam Sığır	16.143	17.475	14.921	29.420	28.478	28.399	25.450	36.279
Koyun-Ana	42.688	54.610	45.805	77.190	113.139	124.112	125.597	130.016
Toplam Koyun	72.155	97.470	103.034	159.811	225.604	252.136	253.213	271.012
Keçi-Ana	550	530	1.204	2.246	2.623	3.152	3.343	3.784
Toplam Keçi	945	1.220	2.680	3.577	4.572	5.323	5.733	6.435

Grafik 15. TİGEM'in Damızlık Sığır Varlığı (Ana-Baş)**Grafik 16. TİGEM'in Damızlık Koyun Varlığı (Ana-Baş)**

2.2.8.1. Damızlık Sığır Yetiştiriciliği Faaliyetleri

Sığırcılık ihtisas alanı olarak belirlenen 14 işletmede 2024 yılında, 6 ırk ve 12.914 baş ana kadro olmak üzere toplam 36.279 baş hayvan varlığı ile damızlık sığır yetiştiriciliği faaliyetleri sürdürülmüştür. Hayvancılık faaliyetleri yürütülürken hastalıklardan arı işletmeler oluşturmak, işletmeleri uluslararası standartlara uygun hale getirmek, hayvan sağlığı hizmetlerinin yürütülmesinde çağın araçlarını kullanmak ve bu hizmetlerin etkin ve sürdürülebilir olmasını sağlamak amacıyla bilgisayar destekli modern hayvancılık tesisleri kurulmuştur.

Tablo 61. Türkiye/TİGEM Sığır Varlığı (Baş)

Yıllar	Sığır-Kültür		Sığır-Kültür Melezi	Sığır-Yerli	Toplam (Türkiye)
	TİGEM	TÜRKİYE			
1984	20.006	-	-	-	14.099.000*
1990	16.176	-	-	-	12.173.000*
1991	16.413	1.253.865	4.033.375	6.685.683	11.972.923
1995	14.506	1.702.000	4.776.000	5.311.000	11.789.000
2000	16.143	1.806.000	4.738.000	4.217.000	10.761.000
2005	17.475	2.354.957	4.537.998	3.633.485	10.526.440
2010	14.921	4.197.890	4.707.188	2.464.722	11.369.800
2015	29.420	6.385.343	5.733.803	1.874.925	13.994.071
2018	31.812	8.419.204	7.030.297	1.593.005	17.042.506
2019	31.073	8.559.855	7.554.625	1.573.659	17.688.139
2020	28.576	8.838.498	7.594.127	1.530.274	17.962.899
2021	28.478	8.824.784	7.641.100	1.384.659	17.850.543
2022	28.399	8.295.825	7.324.866	1.231.265	16.851.956
2023	25.450	8.070.159	7.303.666	1.047.430	16.421.255
2024	36.279	8.213.136	7.669.922	941.150	16.824.208

Kaynak: TÜİK

* (FAO)

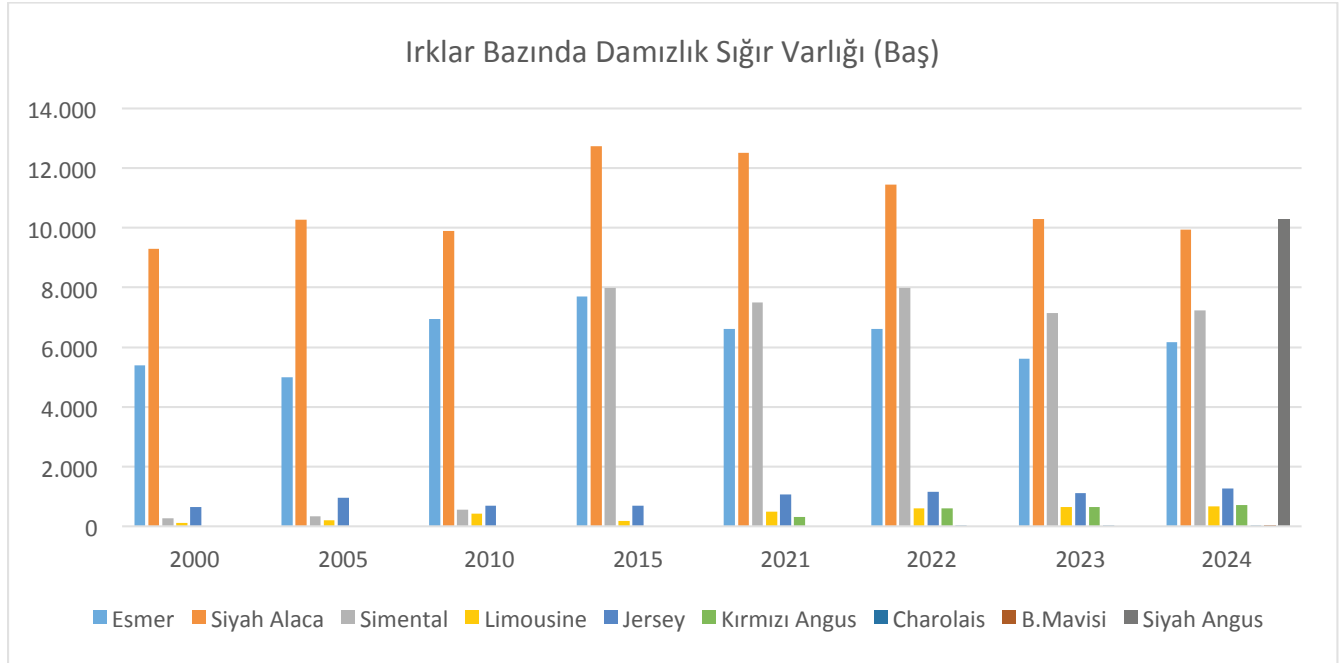
Tablo 62. İşletmeler ve Irklar Bazında Damızlık Sığır Varlığı (Baş)

İşletme Adı	Yetiştirilen Irklar	2000	2005	2010	2015	2021	2022	2023	2024
Altınova-Konya	Esmer	772	978	919	1.032	922	1.002	850	859
Anadolu-Eskişehir	Esmer	586	690	2.073	3.238	2.779	2.983	2.523	2.634
Ceylanpınar-Şanlıurfa	Siyah Alaca	1.805	2.516	2.149	2.041	2.395	2.213	1.826	1.538
	Simental	G.S.K 54	-	-	5.489	5.507	5.950	5.247	5.212
	Esmer	Melez 88	-	-	189	-	-	-	-
	Limuosin	-	-	-	3	-	-	-	-
	Toplam	1.947	2.516	2.149	7.722	7.902	8.163	7.073	6.750
Çukurova-Adana	Siyah Alaca	307	524	1.217	845	1.101	984	887	966
	Esmer	-	-	-	126	-	-	-	-
	Toplam	-	-	-	971	-	984	887	966
Dalaman-Muğla	Siyah Alaca	922	1.198	588	1.107	1.234	1.243	945	896
Gökhöyük-Amasya	Jersey	-	-	-	695	1.065	1.079	1.023	1.261
Gözlü-Konya	Esmer	-	-	-	2.131	2.320	2.163	1.807	1.861
	Simental	-	-	-	1.274	1.509	1.486	1.321	1.437
	Toplam	-	-	-	3.405	3.829	3.649	3.128	3.298
Karacabey-Bursa	Esmer	844	857	1.987	-	-	51	77	466
	Siyah Alaca	904	930	-	1.723	-	-	-	-
	Simental	-	Mrz 21	-	1.221	-	-	-	-
	Toplam	1.748	1.808	1.987	2.944	-	51	77	466
Kazımkarabekir-Iğdır	Esmer	231	288	-	-	-	-	-	-
	Simental	-	2	-	-	30	-	-	-
	Limousine	24	213	429	-	438	594	634	664
	Krmz. Angus	-	-	-	-	303	595	638	715
	Melez	205	669	48	-	-	-	-	-
	Siyah Angus	-	-	-	-	-	-	-	10.268
	Toplam	460	1.172	477	-	771	1.189	1.272	11.647
	Toplam	777	1.125	3.022	3.773	3.764	3.556	3.663	3.459
Koçaş-Aksaray	Esmer	393	532	-	525	171	18	-	3
Konuklar-Konya	Siyah Alaca	-	-	-	-	148	96	15	56
	Jersey	-	-	-	-	-	81	88	-
	Simental	-	-	-	-	15	3	-	-
	Toplam	393	532	-	525	334	198	103	59
Malya-Kırşehir	Esmer	587	826	-	-	-	-	-	-
Polatlı-Ankara	Siyah Alaca	538	795	780	1.213	2.093	2.007	1.812	1.974
Sultansuyu-Malatya	Siyah Alaca	-	-	-	17	1	1	1	2
	Esmer	259	371	406	581	412	395	354	357
	Limousine	-	-	-	173	47	1	1	1
	Simental	-	-	-	2	32	81	86	87
	Jersey	-	-	-	2	-	-	-	1
	Charolais	-	-	-	-	-	1	1	2
	K.Angus	-	-	-	-	-	1	-	-
	B.Mavisi	-	-	-	-	-	-	-	1
	Toplam	259	371	406	775	492	480	443	451
Türkgeldi-Kırklareli	Siyah Alaca	485	651	568	2.020	1.774	1.349	1.155	1.056
	Simental	-	-	-	-	418	466	496	503
	Toplam	485	651	568	-	2.192	1.815	1.651	1.559
Ulaş-Sivas	Esmer	733	-	745	-	-	-	-	-
	Siyah Alaca	-	768	-	-	-	-	-	-
	Toplam	733	768	745	-	-	-	-	-
Diğer İşletmeler (Kiralanan)	Esmer	985	452	242	-	-	-	-	-
	Siyah Alaca	3.297	1.772	1.571	-	-	-	-	-
	Limousine	96	-	-	-	-	-	-	-
	Simental	276	-	-	-	-	-	-	-
	Jersey	654	953	698	-	-	-	-	-
	Melez	60	-	-	-	-	-	-	-
	Toplam	4.383	2.725	2.269	-	-	-	-	-
Genel Toplamı		16.143	17.475	18.579	29.420	28.478	28.399	25.450	36.279

Tablo 63. Irklar Bazında Damızlık Sığır Varlığı (Baş)

İrk	2000	2005	2010	2015	2021	2022	2023	2024
Esmer	5.390	4.994	6.957	7.696	6.604	6.612	5.611	6.180
Siyah Alaca	9.296	10.279	9.895	12.736	12.510	11.449	10.304	9.947
Simental	276	346	552	7.986	7.511	7.986	7.150	7.239
Limousine	120	213	429	173	485	595	635	665
Jersey	654	953	698	697	1.065	1.160	1.111	1.262
Kırmızı Angus	-	-	-	-	303	596	638	715
Melez	407	690	48	-	-	-	-	-
Charolais	-	-	-	-	-	1	1	2
B.Mavisi	-	-	-	-	-	-	-	1
Siyah Angus	-	-	-	-	-	-	-	10.268
Toplam	16.143	17.475	18.579	29.288	28.478	28.399	25.450	36.279

Grafik 17. Irklar Bazında Damızlık Sığır Varlığı (Baş)

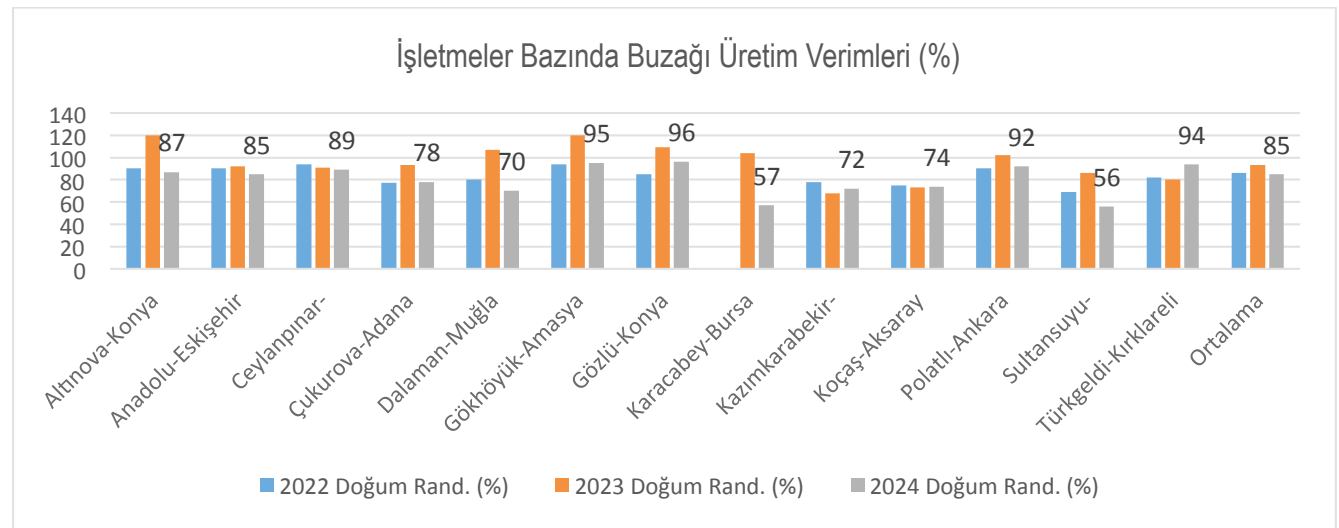
Buzağı Üretimi

TİGEM damızlık sığır yetiştiriciliği faaliyetlerinin sürdürüldüğü işletmelerde 2024 yılında toplam 11.021 baş buzağı üretimi gerçekleşmiştir.

Tablo 64. İşletmeler Bazında Buzağı Üretim Verileri

İşletme Adı	2022			2023			2024		
	Ana (Baş)	Doğan Buzağı (Baş)	Doğum Rand. (%)	Ana (Baş)	Doğan Buzağı (Baş)	Doğum Rand. (%)	Ana (Baş)	Doğan Buzağı (Baş)	Doğum Rand. (%)
Altınova-Konya	460	416	90	413	497	120	444	385	87
Anadolu-Eskişehir	1.464	1.323	90	1.347	1.250	92	1397	1182	85
Ceylanpınar-Şanlıurfa	3.953	3.722	94	3.917	3.583	91	3480	3105	89
Çukurova-Adana	500	385	77	516	482	93	505	396	78
Dalaman-Muğla	663	531	80	471	502	107	455	319	70
Gökhöyük-Amasya	482	451	94	420	508	120	439	419	95
Gözlü-Konya	1.912	1.628	85	1.654	1.819	109	1613	1555	96
Karacabey-Bursa	-	-	-	41	43	104	47	27	57
Kazımkarabekir-Iğdır	597	466	78	589	405	68	647	465	72
Koçaş-Aksaray	1.950	1.458	75	1.959	1.449	73	1943	1430	74
Polatlı-Ankara	1.022	916	90	1.000	1.029	102	982	908	92
Sultansuyu-Malatya	215	148	69	208	180	86	198	110	56
Türkgeldi-Kırklareli	892	735	82	923	742	80	764	720	94
Toplam	14.110	12.179	86	13.458	12.489	93	12.914	11.021	85

Grafik 18. İşletmeler Bazında Buzağı Üretim Randımanları (%)

Süt Üretimi

TİGEM'in damızlık hayvan yetiştiriciliği faaliyeti yapılan işletmelerinde esas amaç damızlık üretimidir. Süt ise, damızlık üretmek için yapılan hayvancılığın yan ürünü olarak elde edilmekte ve genetik kapasitenin bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir. Süt hay-

vancılığı yapılan işletmelerde en önemli işletmecilik göstergelerinden birisi de ahırlardaki sağmal inek yüzdesidir. Sağmal inek oranı 2024 yılında Siyah Alaca ırkında %78, Esmer ırkında %77, Simental ırkında %74 ve Jersey ırkında %86 olmak üzere TİGEM ortalaması %77 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 65. İnek Sütü Üretim Verileri

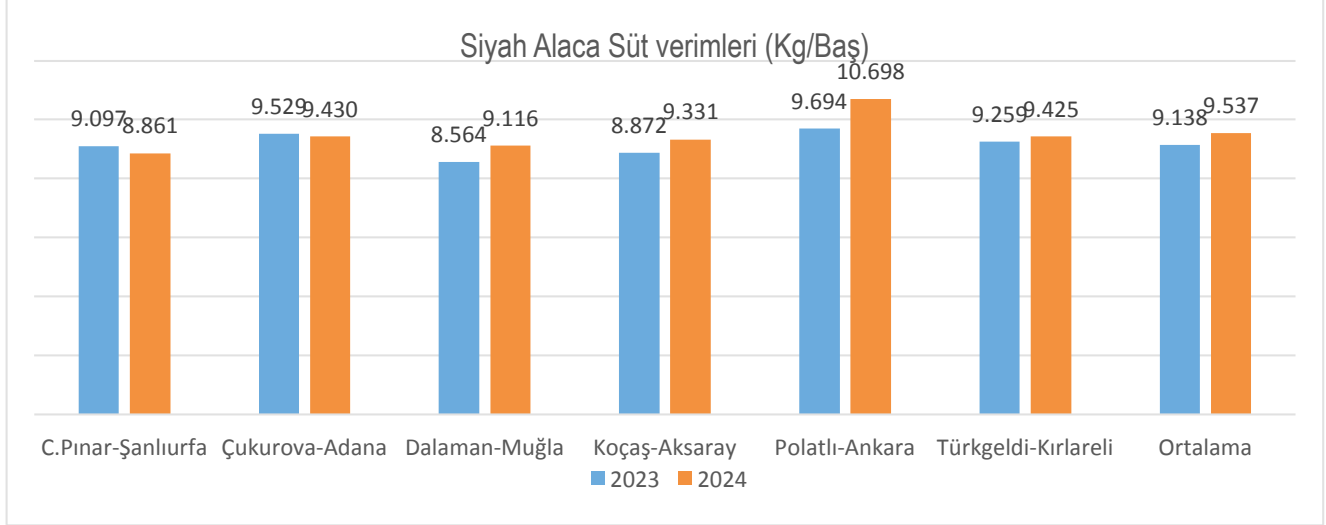
İşletme Adı	2022		2023		2024	
	Sağılan İnek Sayısı (Baş)	Toplam Üretilen Süt (ton)	Sağılan İnek Sayısı (Baş)	Toplam Üretilen Süt (ton)	Sağılan İnek Sayısı (Baş)	Toplam Üretilen Süt (ton)
Altınova-Konya	320	2.070	344	2.261	333	2.518
Anadolu-Eskişehir	1.010	6.987	1.148	7.981	1.008	7.992
Ceylanpınar-Şanlıurfa	2.695	21.051	2.768	21.030	2.556	18.892
Çukurova-Adana	333	2.956	432	4.116	378	3.564
Dalaman-Muğla	496	4.419	481	4.119	343	3.127
Gökhöyük-Amasya	366	2.852	405	3.062	356	2.853
Gözlü-Konya	1.510	11.944	1.519	12.714	1.269	11.577
Karacabey-Bursa	-	-	14	88	38	279
Koçaş-Aksaray	1.479	13.220	1.442	12.793	1.475	13.763
Polatlı-Ankara	808	7.766	830	8.046	809	8.655
Sultansuyu-Malatya	145	898	141	966	135	1.031
Türkgeldi-Kırklareli	797	6.769	700	6.442	656	6.018
Toplam	9.959	80.932	10.224	83.617	9.356	80.269

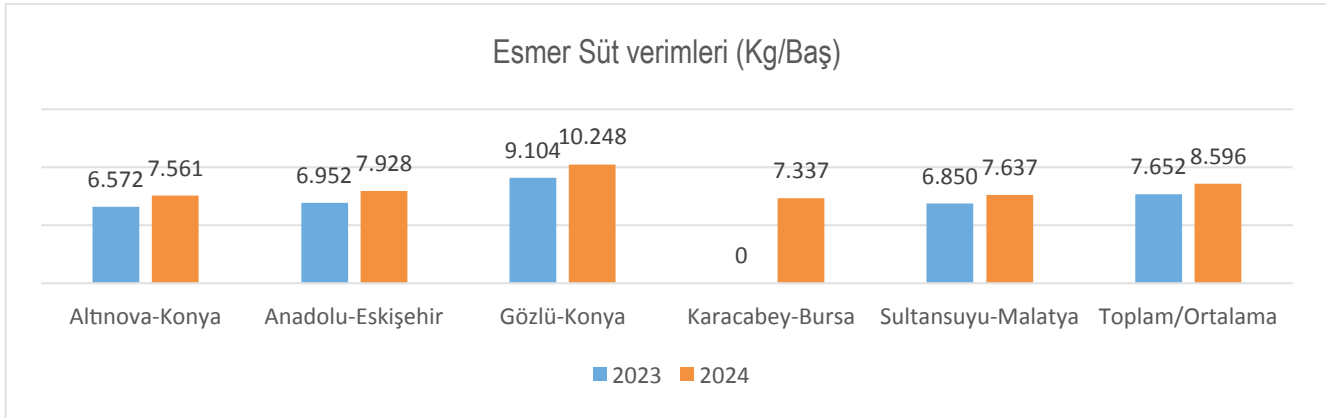
Tablo 66. İşletmelerin Irklara Göre Süt Verimleri ve Mukayesesi

İşletme Adı	Ana Kadro (Ortalama)		2023		2024			
	2023	2024	Ortalama		Ortalama			Önceki Yıla Göre
	(Baş)	(Baş)	Sağmal (Baş)	Verim (Kg/ Baş)	Sağmal (Baş)	Süt Üretimi (Ton)	Verim (Kg/ Baş)	Verim
								(%)
Siyah-Alaca								
Ceylanpınar-Şanlıurfa	880	735	783	9.097	586	5.193	8.861	97
Çukurova-Adana	516	505	432	9.529	378	3.564	9.430	99
Dalaman-Muğla	471	455	481	8.564	343	3.127	9.116	106
Koçaş-Aksaray	1.959	1.943	1.442	8.872	1.475	13.763	9.331	105
Polatlı-Ankara	1.000	982	830	9.694	809	8.654	10.698	110
Türkgeldi-Kırklareli	639	504	496	9.259	444	4.184	9.425	102
Toplam/Ortalama	5.465	5.124	4.464	9.138	4.035	38.485	9.537	104
Esmer								
Altınova-Konya	413	444	344	6.572	333	2.518	7.561	115
Anadolu-Eskişehir	1.347	1.397	1.148	6.952	1.008	7.992	7.928	114
Gözlü-Konya	947	906	888	9.104	723	7.410	10.248	113
Karacabey-Bursa	-	47	-	-	38	279	7.337	-
Sultansuyu-Malatya	188	175	141	6.850	135	1.031	7.637	111
Toplam/Ortalama	2.895	2.969	2.521	7.652	2.237	19.230	8.596	112
Jersey								
Gökhöyük	420	439	405	7.562	356	2.853	8.014	106
Simmental								
Gözlü-Konya	707	707	632	7.326	546	4.168	7.634	104
Ceylanpınar-Şanlıurfa	3.037	2.745	1.985	7.006	1.970	13.699	6.954	99
Türkgeldi-Kırklareli	284	260	203	9.111	212	1.834	8.650	95
Toplam/Ortalama	4.028	3.712	2.820	7.229	2.728	19.701	7.221	100
Genel Toplam/Ortalama	12.808	12.244	10.210	8.181	9.355	80.269	8.579	104

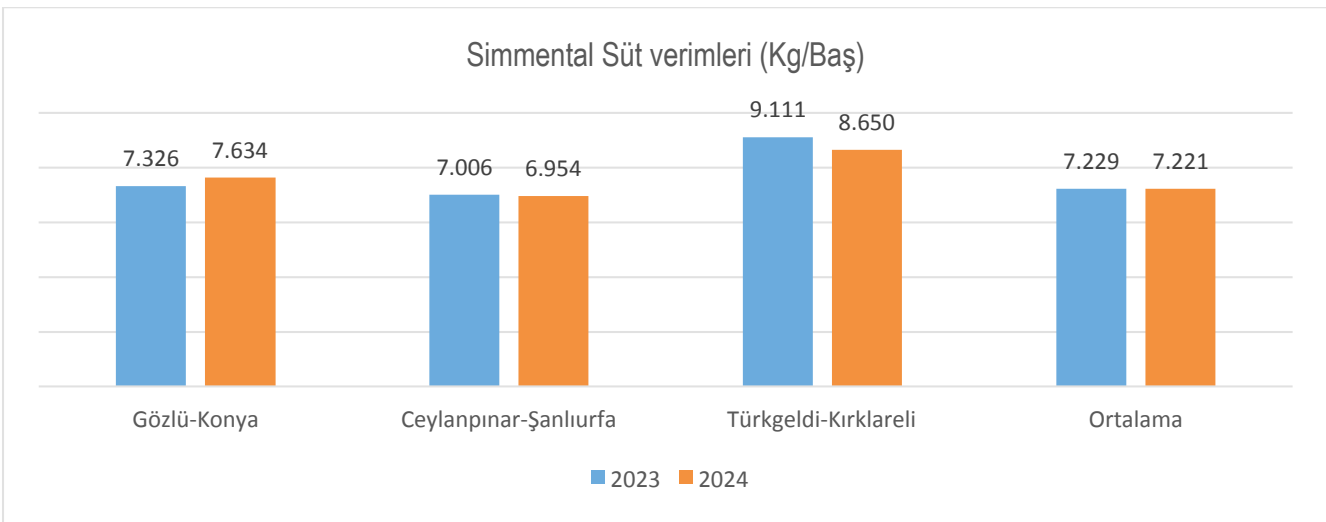
Grafik 19. Siyah Alaca Irkı Süt Verimleri

Grafik 20. Esmer Irkı Süt Verimleri

Grafik 21. Simmental Irkı Süt Verimleri

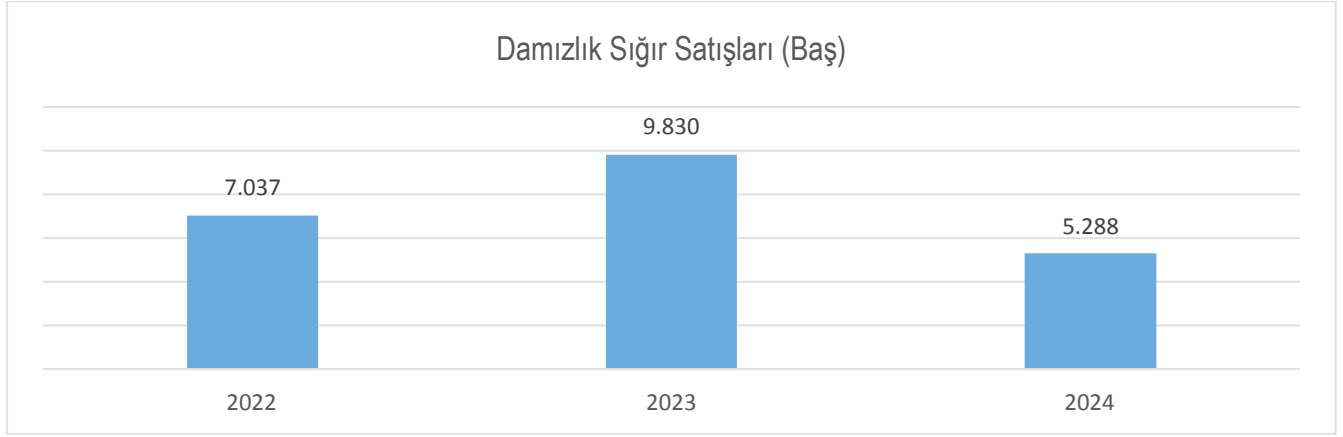
Türkiye'deki kültür ırkı nitelikli sığır varlığının artırılması konusunda kendisine düşen görevi kuruluşundan bu yana etkin bir şekilde sürdüren TİGEM, son 15 yılda ülkemiz yetiştiricilerine toplam 79 bin

baş damızlık sığır satışı gerçekleştirmiş, önümüzdeki dönemde yapmayı planladığı büyük ölçekli yatırımlarla her yıl 5.000 baş damızlık satışı hedeflemiştir.

Tablo 67. Damızlık Sığır Satışları

Cinsi	Miktarı (Baş)		
	2022	2023	2024
Damızlık Sığır	7.037	9.830	5.288

Grafik 22. Damızlık Sığır Satışları

İDARE FAALİYET RAPORU 2024

Sultansuyu İşletmesinde bulunan Sperma Üretim Merkezinde 2024 yılında 37 baş boğadan 1.005.850 doz sperma üretilmiştir. Diğer taraftan 2024 yılında 735.330 doz piyasaya satılırken 65.600 doz diğer TİGEM işletmelerinde kullanılmıştır. Kuruluşu olan 2011 yılından 2024 yılı sonuna kadar 8.212.676 doz sperma üretilmiştir.

Ayrıca ülkemiz sığırlarının genetik kapasitelerinin ilerlemesine katkıda bulunmak amacıyla 2018, 2020, 2021, 2022 ve 2024 yılında Avusturya'dan getirilen üstün vasıflı genomik testen geçmiş 32 baş boğadan 2024 yılında 830.575 doz üretim yapılmıştır. 2025 yılı içinde

genomik boğa sayısının artırılarak elde edilecek olan üstün vasıflı boğalara ait spermalarla, ülkemizin bu alandaki ithalatının önemli bir kısmı ortadan kaldırılması hedeflenmektedir.

“

Genomik boğa sayısının 2025 yılında artırılmasıyla elde edilecek olan üstün vasıflı boğalara ait spermalarla, ülkemiz ihtiyacının önemli bir kısmı ülkemiz üretimleri ile karşılanacaktır.

Tablo 68. TİGEM Sperma Üretim ve Satışları

Yıllar	İrklar	Üretim Miktarı (Doz)			Satış Miktarı (Doz)		
		Yerli	Genomik	Toplam	Yerli	Genomik	Toplam
2012	Holstein	296.300	-	296.300	1.370	-	1.370
2015	Holstein	256.180	-	256.180	30.960	-	30.960
	Esmer	79.790	-	79.790	24.325	-	24.325
	Simmental	30.150	-	30.150	5.925	-	5.925
	Toplam	366.120	-	366.120	61.210	-	61.210
2020	Holstein	-	-	-	249.730	0	249.730
	Esmer	-	45.075	45.075	45.150	21.175	66.325
	Simmental	231.225	357.100	588.325	186.750	148.250	335.000
	Jersey	-	-	-	6.950	0	6.950
	Toplam			633.400	488.580	169.425	658.005
2021	Holstein	0	14.325	14.325	71.425	12.000	83.425
	Esmer	0	35.775	215.220	82.175	64.400	146.575
	Simmental	247.670	477.955	525.280	263.075	369.925	633.000
	Jersey	0	0	15.560	5.025	0	5.025
	Limousine	39.050	0	39.050	5.950	0	5.950
	Toplam	286.720	528.055	814.775	427.650	446.325	873.975
2022	Holstein	0	29.300	29.300	78.410	8.050	86.460
	Esmer	0	45.000	45.000	63.670	45.300	108.970
	Simmental	242.100	570.750	812.850	244.075	484.150	728.225
	Jersey	0	0	-	10.535	0	10.535
	Limousine	2.500	10.775	13.275	6.050	400	6.450
	Charolais		11.475	11.475	0	4.175	4.175
	Kırmızı Angus		4.675	4.675	0	450	450
	Toplam	244.600	671.975	916.575	402.740	542.525	945.265

2023	Holstein	0	26.875	26.875	295.250	16.225	311.475
	Esmer	0	34.100	34.100	0	42.575	42.575
	Simmental	206.525	606.916	813.441	230.000	412.241	642.241
	Jersey	0	0	0	0	0	0
	Limousine	0	21.175	21.175	5.050	8.150	13.200
	Charolais	0	24.850	24.850	0	9.200	9.200
	Kırmızı Angus	0	0	0	0	0	0
	Toplam	206.525	713.916	920.441	530.300	488.391	1.018.691
2024	Holstein	0	10.525	10.525	204.905	40.475	245.380
	Esmer	0	38.050	38.050	0	17.550	17.550
	Simmental	175.275	712.850	888.125	125.530	375.825	501.355
	Jersey	0	0	0	0	0	0
	Limousine	0	23.050	23.050	7.975	9.200	17.175
	Charolais	0	39.225	39.225	0	19.450	19.450
	Kırmızı Angus	0	0	0	0	0	0
	Belçika Mavisi	0	6.875	6.875	0	0	0
	Toplam	175.275	830.575	1.005.850	338.410	462.500	800.910

* TİGEM İşletmelerinde kullanılanlar dahildir.

Damızlık Etçi Irk Sığırcılık Faaliyetleri

Damızlık sığır sayısının artırılması amacıyla Düve Temini ve Büyükbaş Hayvan Kesimi İş Birliği Protokolü Genel Müdürlüğümüz ve Et ve Süt Kurumu (ESK) arasında 20.05.2024 tarihinde imzalanmış ve 14.11.2024 tarihinde revize edilerek yürürlüğe konulmuştur.

Söz konusu proje ile ülkemizde hayvancılığın geliştirilebilmesi adına Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki ve Doğu Anadolu Bölgesinde mevcut kaynaklar kullanarak üretim yapılmasına katkı sağlaması ve hayvancılık sektörüne yeni bir vizyon kazandırılması amaçlanmıştır.

Besi materyali olarak verilen hayvanlarla aile işletmelerimiz aracılığıyla et üretiminin yerli imkanlarla artırılması, dişi olarak doğan buzağların yine aile işletmelerine uygun fiyatlarla verilmesi ve bu şekilde hem TİGEM'de hem de özel sektör elinde etçi ırk anaç hayvan sayısının artırılması hedeflenmiştir. Böylece hem yetiştiricilerimizin uygun bir fiyat ile hayvan temin etmelerinin hem de tüketicinin uygun maliyetle kırmızı ete ulaşmasının önü açılmış olacaktır. Ayrıca Ülkemizde arz açığı olduğu değerlendirilen et ihtiyacının bir kısmının bu yolla karşılanması amaçlanmaktadır.

Genel Müdürlüğümüz-ESK İş Birliğinde Kazım Karabekir Tarım İşletmesine ilk etapta 3.638 baş angus ırkı etçi damızlık sığır getirilmiştir. 18.12.2024 tarihinde 2.sevkiyat tamamlanmış ve toplamda 10.415 baş angus ırkı damızlık etçi sığır getirilerek faaliyete başlanmış ve damızlık sığır kapasitemiz artırılmıştır.

Ayrıca, Ceylanpınar Tarım İşletmesine 2025 yılı içerisinde 10.500 baş damızlık etçi sığır getirilmesi planlanmış olup gerekli yatırım izinleri alındığı takdirde toplamda yaklaşık 40 bin başa çıkarılması hedeflenmektedir. TİGEM genelinde damızlık etçi sığır sayısının ilk etapta 20 bin başa daha sonra ise gerekli yatırım izinleri alındığı takdirde toplamda yaklaşık 50 bin başa çıkarılması hedeflenmektedir.

TİGEM'in damızlık sığır varlığı bugün itibarıyla 36.279 baş olup projenin 50 bin baş olarak yapılması halinde damızlık sığır varlığının 100.000 baş ulaşması hedeflenmektedir.

TİGEM'in yıllık ortalama dişi damızlık dağıtımı 1.000 baş iken proje tam kapasite ile faaliyete geçtiğinde yıllık 5.000 başa çıkacağı ve ithalatı karşılama oranının %3 ten % 9' a çıkacağı (Ülkemizin son beş yıllık dişi damızlık sığır ithalatı ortalaması 56.000 baş), yıl-

lık 5.000 baş olan erkek damızlık ve besilik materyal dağıtımının 20.000 başa çıkacağı, 12.000 baş olan buzağı üretiminin ise 52.000 başa çıkacağı öngörülmektedir.

Yine ESK ile Genel Müdürlüğümüz Arasında 14.11.2024 tarihinde imzalanan "Besilik Sığır Temini ve Büyükbaş Hayvan Kesimi İş Birliği Protokolü" kapsamında Karacabey ve Ceylanpınar İşletmesine ilk

etapta 4.994 baş besilik erkek sığır, daha sonrasında ise yine Ceylanpınar, Konuklar, Çukurova Tarım İşletmelerine 3.600 baş daha getirilerek faaliyetler devam ettirilmiştir. Besilik erkek sığırların teminine kesimler oldukça devam edilecektir.

2.2.8.2. Damızlık Koyun Yetiştiriciliği Faaliyetleri

TİGEM hayvancılığının diğer bir kolu olan damızlık koyun yetiştiriciliği 2024 yılında 10 işletmede, 11 ırk ve 130.016 ana baş olmak üzere toplam 271.012 baş damızlık hayvan varlığı ile sürdürülmüştür. 2009-2023 yılları yatırımları ile tamamlanan 123 bin başlık modern koyunculuk tesisleri ile TİGEM tarihinin en büyük koyunculuk projesi hayata geçirilmiştir. 2010 yılında 103.000 baş olan damızlık koyun varlığı son 10 yılda yapılan damızlık koyun tesisi yatırımları ile 2024 yılında 271.012 başa çıkarılmıştır.

Tablo 69. Koyun ve Keçi Varlığı (Baş)

Yıllar	Koyun		Keçi	
	TİGEM	TÜRKİYE	TİGEM*	TÜRKİYE
1984	155.713	48.707.008**	2.060	16.732.000**
1990	103.227	43.647.000	1.625	11.942.000
1991	103.871	40.432.340	1.538	10.764.198
1995	75.054	33.791.000	1.104	9.111.000
2000	72.155	28.492.000	440	7.201.000
2005	97.470	25.304.000	945	6.517.464
2010	103.034	23.089.691	1.220	6.293.233
2015	159.811	31.507.934	2.670	10.416.166
2018	191.827	35.194.972	3.512	10.922.427
2019	192.464	37.276.050	3.567	11.205.429
2020	202.464	42.126.781	4.941	11.985.845
2021	225.604	45.177.690	4.552	12.341.514
2022	252.136	44.687.888	5.323	11.577.862
2023	253.213	42.060.470	5.733	10.302.940
2024	271.012	44.080.584	6.435	10.822.084

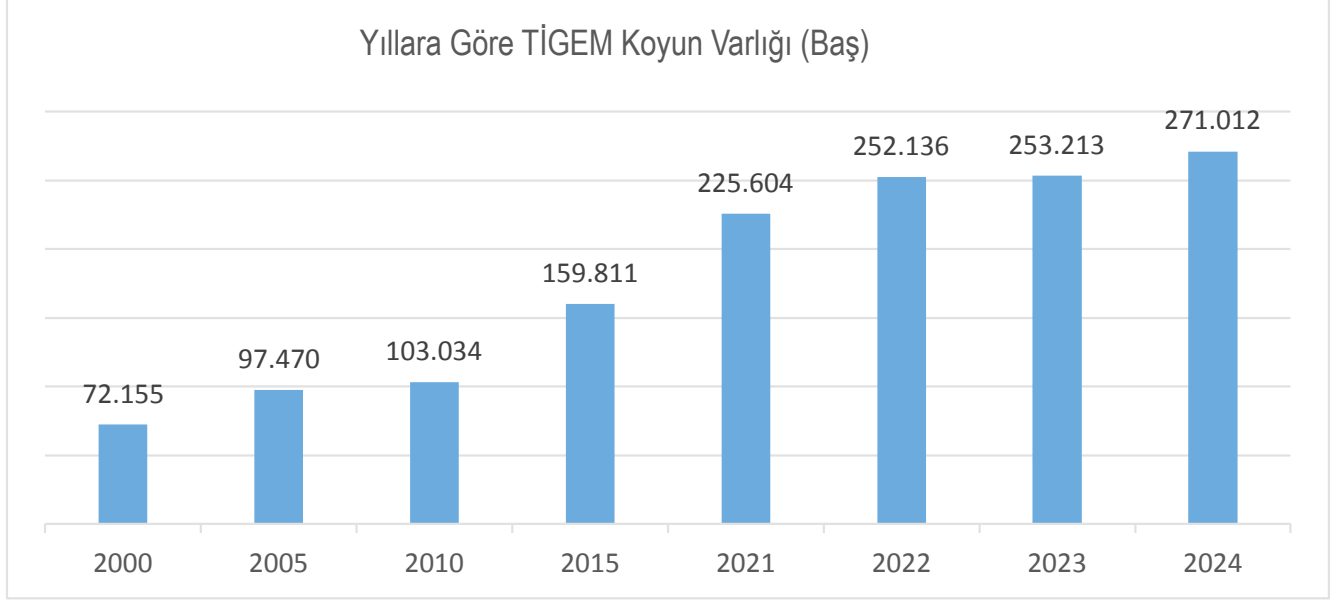
*TİGEM Keçi varlığı 2018 den itibaren Tiftik keçisi ve Halep keçisi toplamıdır.

** (FAO)

Tablo 70. İşletmelerin Irklar Bazında Damızlık Koyun Varlığı (Baş)

İşletme Adı	Yetiştiriciliği Yapılan Irk	2000	2005	2010	2015	2021	2022	2023	2024
Altınova-Konya	Merinos	5.518	6.813	7.244	14.575	20.022	20.295	18.615	18.464
Anadolu-Eskişehir	Merinos	-	-	-	-	1.275	1.960	2.425	2.970
Ceylanpınar-Şanlıurfa	İvesi	28.230	49.161	56.808	76.409	104.309	124.503	130.419	143.175
		GAP 190							
Gökhöyük-Amasya	Bafra	Karayaka 418	2.445	1.963	3.175	6.623	7.414	7.790	7.486
		Sak. X Kara 1.449							
Gözlü-Konya	Akkaraman	Akkaraman 2.890	8.359	7.606	16.426	27.754	27.061	24.761	29.084
		İvesi 3.617							
	Acıpayam	-	-	2.300	1.766	1.811	2.094	2.020	1.918
	Bafra	-	-	-	1.140	1.254	1.046	1.046	969
	Toplam	6.507	8.359	9.906	19.332	30.819	30.201	27.827	31.971
Karacabey-Bursa	Merinos	1.019	1.540	2.297	4.582	6.115	7.661	7.972	7.633
	Kıvırcık	-	1.012	1.243	2.399	2.391	2.873	3.163	3.157
	Tahirova	-	Tahirova 234	1.046	1.455	1.709	1.952	2.002	1.875
			Türkgeldi 202						
			Türktahir. 470						
	Toplam	1.019	3.458	4.586	8.436	10.215	12.486	13.137	12.665
K. Karabekir-Iğdır	Morkaraman	4.824	Morkar. 7.124	Morkar. 4.342	8.685	10.017	10.704	10.880	11.000
			Bafra 514	Akkar. 966 Bafra 367					
Malya-Kırşehir	Akkaraman	3.230	3.898	2.046	4.962	6.294	6.152	5.312	5.645
	Malya	2.360	2.514	3.385	4.342	5.477	5.855	6.232	6.313
	Toplam	5.590	6.412	5.431	9.304	11.771	12.007	11.544	11.958
Polatlı-Ankara	Merinos	2.820	4.346	5.940	11.392	14.886	16.277	15.676	15.994
	Polatlı	İl de FrxAkkar. 1.051	Melez 1.470	952	1.677	2.614	2.758	2.751	2.656
		Ramlıç 1.199							
	Toplam	5.070	5.816	6.892	13.069	17.500	19.035	18.427	18.650
Ulaş-Sivas	Akkaraman	5.009	5.866	4.539	6.826	13.053	13.531	12.149	12.673
Kiralanan İşletmeler		8.331	1.502	-	-	-	-	-	-
Genel Toplam		72.155	97.470	103.034	159.811	225.604	252.136	253.213	271.012

Grafik 23. TİGEM'in Yıllara Göre Damızlık Koyun Varlığı**Tablo 71. Irklara Göre Koyun Varlığı (Baş)**

İşletme	2000	2005	2010	2015	2021	2022	2023	2024
Acıpayam	-	-	2.300	1.766	1.811	2.094	2.020	1.918
Akkaraman	11.129	18.123	15.157	28.214	47.101	46.744	42.222	47.402
Bafra	-	2.959	2.320	4.315	7.877	8.460	8.836	8.455
İvesi	31.847	49.161	56.808	76.409	104.309	124.503	130.419	143.175
Kıvrıcık	-	1.012	1.243	2.399	2.391	2.873	3.163	3.157
Malya	2.360	2.514	3.385	4.342	5.477	5.855	6.232	6.313
Merinos	9.357	12.699	15.481	30.549	42.298	46.193	44.688	45.061
Morkaraman	4.824	7.124	4.342	8.685	10.017	10.704	10.880	11.000
Polatlı	-	-	952	1.677	2.614	2.758	2.751	2.656
Tahirova	-	234	1.046	1.455	1.709	1.952	2.002	1.875
Toplam	-	-	103.034	159.811	225.604	252.136	253.213	271.012
Diğer ırklar	4.307	2.142	-	-	-	-	-	-
Kiralan işlemler	8.331	1.502	-	-	-	-	-	-
Genel toplam	72.155	97.470	103.034	159.811	225.604	252.136	253.213	271.012

Tablo 72. Koyun Mevcudu ve Ana Kadroları

İşletme	Ana Kadro		2024 Yılı Toplam Damızlık Varlığı (Baş)												
			Saf Irklar					Melez Irklar					Toplam		
	2023	2024	İvesi	Akkaraman	Morkaraman	Kıvırcık	Acıpayam	Bafra	Malya	Merinos (Anadolu)	Merinos (Karacabey)	Türktahirova		Polatlı	
Altınova-Konya	10.821	10.678	-	-	-	-	-	-	-	-	18.464	-	-	-	18.464
Anadolu-Eskişehir	1.514	1.807	-	-	-	-	-	-	-	-	2.970	-	-	-	2.970
Ceylanpınar-Ş. Urfa	51.783	53.874	143.175	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	143.175
Gökhöyük-Amasya	3.640	3.818	-	-	-	-	-	7.486	-	-	-	-	-	-	7.486
Gözlü-Konya	17.707	19.132	-	29.084	-	-	1.918	969	-	-	-	-	-	-	31.971
Karacabey-Bursa	7.891	8.096	-	-	-	3.157	-	-	-	-	-	7.633	1.875	-	12.665
K.Karabekir-Iğdır	7.010	7.271	-	-	11.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11.000
Malya-Kırşehir	7.032	7.137	-	5.645	-	-	-	-	6.313	-	-	-	-	-	11.958
Polatlı-Ankara	9.996	10.112	-	-	-	-	-	-	-	15.994	-	-	-	2.656	18.650
Ulaş-Sivas	8.203	8.091	-	12.673	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12.673
Toplam	125.597	130.016	143.175	47.402	11.000	3.157	1.918	8.455	6.313	37.428	7.633	1.875	2.656	-	271.012

Tablo 73. Koyun Irkları, Sağmal Ortalamaları İle Süt Üretim ve Verimleri

İşletme	İrkı	2023			2024			Gerçekleşme (%)		Sağmal Ortalamasına Göre Süt Verimi (Kg/Baş)	
		Ortalama Sağmal (Baş)	Süt Üretimi (ton)		Ortalama Sağmal (Baş)	Süt Üretimi (ton)		Programa Göre	Geçen Yıla Göre	2023	2024
			Program	Gerçekleşme		Program	Gerçekleşme				
Altınova-Konya	A. Merinos	7.104	250	249	6.580	250	245	98	98	35	37
Ceylanpınar-Şanlıurfa	İvesi	20.950	4.590	2.445	28.904	4.520	3.602	79	147	116	124
Gözlü-Konya	Acıpayam	880	450	52	861	450	51	81	98	57	48
	Akkaraman	13.000		379	12.771		314		82	29	23
Karacabey-Bursa	Kıvırcık	850	37	11	1.701	38	7	37	64	12	21
	Tahirova	580		11	1.119		7		64	18	41
Polatlı-Ankara	A.Merinosu	5.250	250	196	4.250	250	198	85	92	37	44
	Polatlı	625		16	613		21		88	25	40
TOPLAM		49.239	5.577	3.360	56.799	5.508	4.445	80	132	73	78

Tablo 74. Koyunculuk Verileri

Yıllar	Ana (Baş)	Damızlık Toplamı (Baş)	Doğum Yapan Koyun Sayısı (Baş)	Kuzu Üretimi (Baş)	İkizlik Oranı (%)	Sağılan (Baş)	Süt Üretimi (Ton)
2016	85.287	179.069	60.565	99.970	30	30.550	2.813
2017	87.732	180.646	73.457	93.031	28	43.557	3.802
2018	92.226	191.827	76.122	99.954	30	40.365	3.560
2019	94.259	192.747	79.704	103.386	31	37.159	2.628
2020	99.587	202.464	80.830	110.046	34	40.976	3.034
2021	113.139	225.604	89.261	120.275	34	51.129	4.077
2022	124.112	252.136	103.793	139.587	34	48.312	3.843
2023	125.597	253.213	112.856	151.621	34	49.239	3.360
2024	130.016	271.012	113.484	151.958	33	56.349	4.445

Ülkemiz yetiştiricilerine 2024 yılında 14.560 baş damızlık koyun satışı yapılmıştır.

Tablo 75. Damızlık Koyun Satışları

CİNSİ	MİKTARI (Baş)					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Damızlık Koyun	17.292	21.841	16.969	12.830	35.288	14.560

Koyun sağımı yapılan Ceylanpınar, Gözlü, Altınova ve Polatlı İşletmelerinde 2012-2020 yıllarında Otomatik Sağım Merkezleri oluşturulmuş, mevcut 90 bin baş koyunun tamamında elle sağım sonlandırılarak, en ileri teknolojiye sahip makineler ile sağıma geçilmiştir. Bu sistemin uygulamaya konulması ile sağım işçiliğinden %75 tasarruf sağlanmış, hijyenik şartlarda süt üretimi yapılarak süt kalitesi artırılmış, oluşturulan soğuk zincir ile daha sağlıklı süt elde edilir hale gelmiştir.

2.2.8.3. Islah Çalışmaları ve Yürütülen Projeler

Koyunculuk üzerine yaptığı çalışmalarla TİGEM, koyunculukta ülkemizin en büyük ıslahçı kuruluşu konumundadır. Üniversitelerle yaptığı işbirliği AR-GE çalışmalarıyla Acipayam, Anadolu Merinosu, Bafra, Karacabey Merinosu, Malya, Polatlı ve Türktahirova koyun ırklarının elde edilmesini sağlamıştır.

“Ülkemiz koyunculüğünün en büyük ıslahçı kuruluşu olan TİGEM, üniversitelerle yapılan işbirliği çerçevesinde Acipayam, Anadolu Merinosu, Bafra, Karacabey Merinosu, Malya, Polatlı ve Türktahirova koyun ırklarının elde edilmesini sağlamıştır.

2.2.8.4. Damızlık Keçi Yetiştiriciliği Faaliyetleri

Dünyada olduğu gibi ülkemizde de son yıllarda keçi sütü ürünlerine olan talebin yükselmesiyle birlikte yoğun bir şekilde artan damızlık keçi taleplerinin karşılanması amacıyla, Ceylanpınar İşletmesinde 2013 yılında yapılan 1.000 ana başlık tesislerde Halep ırkı damızlık keçi yetiştiriciliği başlatılmıştır. Halen Ceylanpınar Tarım İşletmesinde devam ettirilen Halep ırkı damızlık keçi yetiştiriciliği 2024 yılında 3.248 başı ana olmak üzere toplam 5.372 baş damızlık varlığı ile sürdürülmektedir.

Tablo 76. Halep İrkı Keçi Yetiştiriciliği

Yıllar	Ana (Baş)	Damızlık Toplamı (Baş)	Doğum Yapan (Baş)	Oğlak Üretimi (Baş)	İkizlik Oranı (%)	Sağılan (Baş)	Süt Üretimi (Ton)
2018	1.373	2.349	946	1.732	70	746	260
2019	1.720	2.431	890	1.560	689	735	211
2020	2.253	3.823	1.748	2.693	51	1.073	310
2021	2.104	3.490	1.334	2.281	59	1.043	243
2022	2.625	4.223	1.677	2.706	61	1.331	389
2023	2.817	4.656	2.081	3.426	64	1.513	450
2024	3.248	5.372	2.619	3.628	53	1.464	370

2.2.8.5. Arı Yetiştiriciliği Faaliyetleri

Sertifikalı tohum amaçlı yonca, korunga ve fiğ gibi yem bitkileri üretiminde, yabancı dölleme özelliği nedeniyle tozlaşmayı sağlayan arı, sertifikalı tohumun verim ve kalitesinin artışında uygulanan tarım teknikleri kadar önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Yapılan araştırmalarda, böcek tozlaşmaya ihtiyaç duyulan yem bitkilerinde yeterli sayıda arı kovanı bulundurulması durumunda tohum verimlerinin beş katına kadar artırılabilceği ortaya konulmuştur.

TİGEM’de arı yetiştiriciliğine 2011 yılında 2.000 kovan ile başlanılmış olup 2024 yılında 3.700 kovan ile faaliyet devam ettirilmiştir.

“

Arıcılık faaliyetleri sonucunda, 2024 yılında 35.485 kg bal üretimi yapılmıştır.

2.2.8.6. Gen Kaynaklarını Koruma Faaliyetleri

Asya Ceylanı Yetiştiriciliği Faaliyetleri

Asya Ceylanının neslini korumak, çoğaltmak ve damızlık olarak dağıtmak amacıyla Ceylanpınar ve Altınova İşletmelerinde 722 baş ile yetiştiricilik yapılmaktadır. 2024 yılında 21 baş ceylan satışı gerçekleştirilmiştir.

Çoban Köpeği Yetiştiriciliği Faaliyetleri

TİGEM’de Kangal (Karabaş ve Akbaş) ırkı ile Ulaş ve Karacabey İşletmelerinde köpek yetiştiriciliği yapılmaktadır.

Karacabey ve Ulaş İşletmelerinde 96 ana olmak üzere toplam 233 baş damızlık köpek varlığı ile yetiştiricilik faaliyetleri sürdürülmektedir. 2024 yılında 109 baş çoban köpeği satışı yapılmıştır.

Ankara Tiftik Keçisi Yetiştiriciliği Faaliyetleri

Ülkemiz gen kaynaklarının korunması adına Anadolu Tarım İşletmesinde 536 başı ana olmak üzere 2024 yılında toplam 1.063 baş damızlık varlığı ile Ankara Tiftik keçisi yetiştiriciliği yapılmıştır.

Tablo 77. Tiftik Keçisi Yetiştiriciliği

Yıllar	Ana (Baş)	Damızlık Toplamı (Baş)	Oğlak Üretimi (Baş)	İkizlik Oranı (%)	Tiftik Üretimi (kg)
2018	500	1.163	652	39	2.640
2019	520	1.136	601	23	2.480
2020	508	1.118	582	24	2.200
2021	519	1.082	545	18	1.800
2022	528	1.100	570	22	2.060
2023	526	1.077	557	20	1.760
2024	536	1.063	503	19	1.800

2.2.8.7. Kesif Yem Üretim Faaliyetleri

Genel Müdürlüğe bağlı olarak faaliyet gösteren 16 işletme müdürlüğünde yetiştiriciliği yapılan yaklaşık 50.000 büyükbaş ve 300.000 küçükbaş hayvanın

beslenmesinde kullanılan kesif yemlerin tamamı 4 işletme müdürlüğünde toplam 47 ton saat kapasite ile çalışan yem hazırlama ünitelerinde hazırlanmaktadır.

Tablo 78. Kesif Yem üretim verileri

İşletmeler	Üretim Kapasitesi (Ton/Saat)	Üretim Miktarı (Ton)				
		2020	2021	2022	2023	2024
Gözlü/Konya	30	59.214	68.984	74.220	70.309	74.639
Ceylanpınar/Şanlıurfa	10	26.455	33.366	31.063	32.965	33.877
Karacabey/Bursa	5	4.860	2.424	2.981	2.916	3.467
Dalaman/Muğla	-	1.873	1.904	-	-	-
Malya/Kırşehir	2	2.897	2.649	2.905	1.262	1.648
Toplam	47	95.300	109.327	111.169	107.452	113.630

2.2.9. Safkan Arap Atı Yetiştiriciliğine İlişkin Sunulan Hizmetler

TİGEM'de Safkan Arap atı yetiştiriciliği Karacabey, Anadolu ve Sultansuyu İşletmelerinde dünyada örneğine az rastlanan 49 ana, 12 baba kan hattı ile yapılmaktadır. Bu kan hatları her üç işletmede muhafaza edilerek ülkemiz Safkan Arap atı kan hatları güvence altına alınmaktadır.

2024 yılı sonu itibarıyla Anadolu İşletmesinde 378, Karacabey İşletmesinde 455 ve Sultansuyu İşletmesinde 377 olmak üzere toplam 1.210 baş at mevcuduyla faaliyetlere devam edilmiştir.

İşletmelerin tüm damızlık at materyali gözden geçirilerek 2024 yılı sıfat tevzii programı hazırlanmıştır. Satışı yapılması gereken tayların tespiti ve sınıflandırılması yapılarak koşu tayları Karacabey İşletmesinde,

İDARE FAALİYET RAPORU 2024

elit taylar ise İstanbul Veliefendi Hipodromunda "Açık artırma suretiyle satışı yapılmıştır.

TİGEM'de Safkan Arap atı yetiştiriciliği Karacabey, Anadolu ve Sultansuyu İşletmelerinde yapılmaktadır.

Anadolu, Karacabey ve Sultansuyu İşletmelerinde, önceki yıllarda olduğu gibi 2024 yılında da sperma dondurma laboratuvarında TİGEM aygırlarının sperma dondurma işlemine ve satışlarına devam edilmiştir.

Anadolu Tarım İşletmesinde 2019 yılında ve Sultansuyu Tarım İşletmesinde 2021 yılında Aygır Sperması üretim laboratuvarı kurulmuştur. Diğer taraftan Karacabey ve Sultansuyu İşletmelerinde özel Arap Atı yetiştiricilerine Pansiyonerlik hizmeti verilmeye 2024'te de devam edilmiştir.

Taylarda akciğerlerde tahribat yapan Rhodococcus enfeksiyonu ile mücadele etmek için; TİGEM, Selçuk

Üniversitesi Veteriner Fakültesi ve Konya Veteriner Araştırma Enstitüsü'nün beraber hazırladıkları TÜ-BİTAK destekli; "Taylardaki Rhodococcus Equi Enfeksiyonu için Aşı, Hiperimmün Plazma ve Bağışıklık Ölçüm Kiti Geliştirilmesi" projesi çalışmaları kapsamında üretilen "REQUIVAC IMS" isimli aşının deneme amaçlı 2015-2017 yıllarındaki kullanımından olumlu sonuç alınması ile birlikte 2024 yılında aşı üretimi ve kullanımına devam edilmiş, bundan sonraki yıllarda da üretilmesi hedeflenmiştir.

Bursa/Karacabey Tarım İşletmesinde 264 baş ve İstanbul Veliefendi Hipodromunda 44 baş olmak üzere toplam 308 baş üstün performanslı yarış tayının taliplilerine satışları yapılmıştır.

Türkiye yarış sahalarında koşan Safkan Arap atlarının %22'sini TİGEM yetiştirmesi atlar oluştururken, kazanılan ikramiyelerin %31'ini almıştır.

Gerçekleştirilen 308 baş tay satışından 192 milyon TL gelir elde edilmiş ve yarış primlerinden ise 89 milyon TL pay alınmıştır.

Tablo 79. Tay Doğumları (2024)

İşletme Adı	Erkek (Baş)	Dişi (Baş)	Toplam (Baş)
Anadolu-Eskişehir	63	67	130
Karacabey-Bursa	78	77	155
Sultansuyu-Malatya	61	60	121
Toplam	202	204	406

Tablo 80. Tay Satışları (2024)

İşletme Adı	Hipodromda Satılan (Baş)	İşletmede Satılan (Baş)	Reforme (Baş)	Toplam (Baş)
Anadolu-Eskişehir	13	87	-	100
Karacabey-Bursa	15	90	-	105
Sultansuyu-Malatya	16	87	1	104
Toplam	44	264	1	309

3. SATIŞLAR

3. SATIŞLAR

TİGEM Ana Statüsünde yer alan başlıca faaliyet konusu; ülkenin bitkisel ve hayvansal üretimini artırmak, çeşitlendirmek ve ürün kalitesini iyileştirmek amacıyla

la yetiştirdiği tohum, fidan, fide ve benzeri mallar ile ürettiği damızlık hayvan ve spermaları yetiştiricilere intikal ettirmek olup, bu kapsamda pazarlama faaliyetleri yürütülmektedir.

Tablo 81. Damızlık Hayvan Satışları

Cinsi	Miktarı (Baş)		
	2022	2023	2024
Damızlık Sığır	7.037	9.830	5.288
Damızlık Koyun	12.830	35.288	14.560
Safkan Arap Tayı*	265	275	308
Damızlık Keçi	95	427	288
Damızlık Ceylan	48	47	21
Damızlık Köpek	176	115	109

* 2022'de 10 adet, 2023'te 2 adet, 2024'te 1 adet reforme satışı dahil değildir.

Tablo 82. Mamul ve Mahsul Satışları (2024)

Ürün Cinsi	Miktarı (Ton-Baş-Doz)
Mahsul Buğday	142.867
Selektöraltı Buğday	8.137
Temizlenmiş Mercimek	1.194
Çepelli Mercimek	3.207
Selektöraltı Kırık Mercimek	-
Kavrulmuş Fıstık	55
Mahsul Dane Mısır	74.566
Narenciye	12.912
Mahsul Ayçiçeği	30.327
Sperma *	726.094
Reforme Sığır	3.350
Reforme Koyun	91.413
İnek Sütü	75.591
Koyun Sütü	4.422
Keçi Sütü	370
Safkan Arap Tayı	308

* TİGEM İşletmelerinde kullanılanlar dahildir.

Tablo 83. İhracat (2024)

Konusu	Miktar (Ton)
Kıbrıs'a sertifikalı buğday tohumu ihracatı	1.209
Irak'a sertifikalı buğday tohumu ihracatı	9.864
Sudan'a sertifikalı buğday tohumu ihracatı	96
Konusu	Miktar (Doz)
Azerbaycan'a dondurulmuş siğir sperma ihracatı	9.000

Sertifikalı Tohum Satışları

İşletmelerde üretilen sertifikalı tohumlar ülke geneline yayılmış 300 TİGEM Tohum Bayisi, Tarım Kredi Kooperatifleri, PANKOBİRLİK, Tarım ve Orman Bakanlığı İl Müdürlükleri ve işletmelerden peşin satış olmak üzere satılmaktadır.

İl ve İlçelerin arazi potansiyeli dikkate alınarak TİGEM Yönetim Kurulunca belirlenen esaslarda bayilik verilmektedir. Kontenjanı boş olan il ve ilçelerde bayilik şartlarını taşıyan gerçek ve tüzel kişilere, yerinde yapılan araştırmaların neticesinde durumu uygun olması halinde bayilikler verilmektedir. Üretim miktarına bağlı olarak tüm bayiler ve diğer dağıtıcı kuruluşların tohum talepleri karşılanmaktadır.

Ülkemiz tohumculuğunun en önemli kuruluşu olan TİGEM, hububatta üretiminde, verim ve kalitenin artırılması için sertifikalı hububat tohumu kullanımının yaygınlaştırılması, ülke çiftçisinin hizmetine sunulması ve ülkemizin en ücra köşelerine kadar ulaştırılması için tanıtım ve demonstrasyon çalışmalarını da devam ettirmektedir. Bu kapsamda, gerek bayilerimizin gerekse diğer sektör paydaşlarının talebi üzerine önder çiftçil-

erin köylerinde TİGEM uzmanlarınca çeşitler, üretim metotları, gübreleme vb. hakkında bilgiler verilmektedir.

Yine, sertifikalı tohum kullanımını yaygınlaştırmak ve tanıtımını yapmak amacıyla, TİGEM Bayilerine ve Tarım ve Orman Bakanlığı İl ve İlçe Müdürlüklerine doğrudan çiftçilerimize ise tarım fuarlarında afiş, basılı materyal dağıtımı yapılmıştır.

TİGEM işletmelerinde kullanılan miktarlarla birlikte 2024 yılında tohum satışında görev alan kurum ve kuruluşlar aracılığı ile 138.304 ton sertifikalı hububat, 84 ton nohut, 639 ton fiğ, 1.622 ton korunga, 77 ton yonca, 194 ton hibrit mısır, 2 ton kenevir tohumu satılmıştır.

“

TİGEM tohum satışları 300 TİGEM Tohum Bayisi, Tarım Kredi Kooperatifleri, PANKOBİRLİK, Tarım ve Orman Bakanlığı İl Müdürlükleri tarafından yapılmaktadır.

İDARE
FAALİYET RAPORU 2024

Tablo 84. TİGEM Sertifikalı Hububat Tohumu Satış Cetveli (Ton)

Yıl	Cinsi	Satılan	Ekilişte Kullanılan	TOPLAM
2019	Buğday	123.777	23.641	147.418
	Arpa	15.176	2.320	17.496
	Tritikale	3.490	626	4.116
	Yulaf	103	66	169
	Toplam	142.546	26.653	169.199
2020	Buğday	109.569	26.486	136.055
	Arpa	17.706	2.186	19.893
	Tritikale	4.260	450	4.710
	Yulaf	342	38	380
	Toplam	131.879	29.159	161.038
2021	Buğday	84.234	22.397	106.631
	Arpa	8.777	2.391	11.168
	Tritikale	1.701	682	2.383
	Yulaf	11	31	42
	Toplam	94.723	25.501	120.224
2022	Buğday	79.562	24.757	104.319
	Arpa	15.386	2.340	17.726
	Tritikale	2.244	646	2.890
	Yulaf	154	51	205
	Toplam	97.346	27.794	125.140
2023	Buğday	68.701	24.282	92.982
	Arpa	15.922	2.559	18.481
	Tritikale	1.811	438	2.249
	Yulaf	0	37	37
	Toplam	86.434	27.316	113.749
2024	Buğday	90.563	24.029	114.592
	Arpa	17.899	2.752	20.651
	Tritikale	2.221	754	2.975
	Yulaf	0	56	56
	Toplam	110.683	27.591	138.274

4. TİGEM AR-GE FAALİYETLERİ, ORTAK YÜRÜTÜLEN PROJELER VE DİĞER HUSUSLAR

4. TİGEM AR-GE FAALİYETLERİ, ORTAK YÜRÜTÜLEN PROJELER VE DİĞER HUSUSLAR

4.1. TİGEM AR-GE Faaliyetleri

TİGEM bünyesinde 2002 yılında oluşturulan AR-GE birimi tarafından aynı yıllarda başlatılan ve uzun bir süreç içerisinde sürdürülen titiz çalışma ve verilen yoğun emek sonucunda yüksek verimli, kaliteli, hastalıklara mukavemetli, kurağa ve soğuğa dayanıklı, sanyicilerin isteklerini karşılayabilecek çeşitlerin elde edilmesi amacıyla buğday, arpa, tritikale, mercimek, nohut, yonca, korunga, fiğ ve çayır-mera bitkilerinde çeşit ıslah çalışmaları 2002 yılından bu yana sürdürülmektedir.

Yeni Tescil Edilen ve TİGEM Üretim Desenine Alınan Çeşitler

Gerçekleştirilen AR-GE faaliyetleri kapsamında 2002-2016 yılları arasında; ALTINOVA -2002 (kışlık fiğ), CEYLAN (tüyü fiğ) ve GÖZLÜ-1 (kışlık yonca) olmak üzere toplam 3 çeşit, ülkemiz bitkisel üretiminin hizmetine sunulmuştur.

“

2022 yılında 3 adet makarnalık buğday çeşidi tescile sunulmuş olup, 2024 yılında TİGEM adına tescil edilmiştir.

2018 yılında iki adet mercimek çeşidi, 2019 yılında tescil edilen 7 adet buğday çeşidi ile yurt dışından getirilen 2 buğday ve 1 tritikale çeşidi, 2020 yılında üç adet korunga çeşidi ve 2021 yılında tescil edilen dört adet buğday çeşidi ile birlikte tescilli çeşitlerimizin sayısı 26'ya ulaşmıştır. Kuruluşumuzda makarnalık buğday çeşitlerinin tescili için 2022 yılında üç adet makarnalık buğday çeşidi tescile sunulmuş ve 2024 yılında tescil edilmiştir. Böylece TİGEM adına tescil edilen çeşit sayısı tüm türlerde 29 adet olmuştur.

Elit ve Orijinal Kademedeki Tohum Üretimi

Kuruluşumuz tarafından tescil ettirilen yeni bitki çeşitlerine ait elit ve orijinal kademedeki tohum üretimleri, Ceylanpınar, Gözlü, Polatlı ve Karacabey İşletmelerinde yapılmaktadır.

Çeşit Verim ve Adaptasyon Çalışmaları

Çeşit verim ve adaptasyon çalışmaları kapsamında özel sektör firmalarının sahip olduğu yüksek verimli, adaptasyon kabiliyeti iyi, verim ve kalite yönüyle öne çıkan çeşitlerin tespiti yapılarak bunların TİGEM bitkisel üretim desenine alınması hedeflenmektedir. Bu amaçla küçük alan ve büyük alan denemeleri kurulmuştur.

AR-GE Kalite ve Toprak Analiz Laboratuvarı Faaliyetleri

TİGEM Gazi Tesislerinde kurulan Kalite ve Toprak Analiz Laboratuvarında bitki ıslah çalışmalarının sıhhatli yürütülmesi, piyasada mevcut olan kaliteli ve verimli çeşitlerle rekabet edebilecek çeşitlerin ıslahında yüksek verimli, adaptasyon kabiliyeti ve kalitesi yüksek, hastalıklara dayanıklı ıslah materyallerinin tespitinin yanı sıra toprak, yaprak, sulama suyu, gıda kalite ve kaba ve kesif yem analizleri için gerekli bütün tahliller yapılmaktadır.

“

2024 yılında,
- Kalite ve Toprak Analiz Laboratuvarında 1.543 adet toprak, 499 adet kaba ve kesif yem, 233 adet sulama suyu numunesi ve 501 adet ıslah materyali analizi ile 27 adet yaprak analizi yapılmıştır.

Tarımsal üretimde girdilerin doğru kullanımını sağlamak, verimlilik ve kaliteyi arttırmak, fazla gübre kullanımını önlemek ve üretimin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla 2015 yılında TİGEM Gazi Tesislerinde kurulan Toprak Analiz Laboratuvarında 2020 yılında 1.403 adet 2021 yılında 1.161, 2022 yılında 1.166, 2023 yılında 1.224 ve 2024 yılında 1.543 adet toprak numunesi analizi yapılmıştır.

Kalite Laboratuvarında ise 2024 yılında 499 adet kaba ve kesif yem analizi, 233 adet sulama suyu analizi, 501 adet ıslah materyali ve mahsul kalite analizi ve 27 adet de yaprak analizi yapılmıştır.

4.2. Üniversite ve Kamu Araştırma Kuruluşları ile Ortak Yürütülen projeler

- Ceylanpınar İşletmesinde 194 MWe GES tesisi kurulumu amacıyla ÇED başvurusu yapılmış olup çalışmalar devam etmektedir.

- Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü ve TİGEM işbirliği kapsamında; Malya Tarım İşletmesi Müdürlüğü arazilerinde "Kurak ve Yarı Kurak Alanlarda Çalimsı Türlerle Karbon Yutak Alanı Uygulama Projesi" çalışması başlatılmış ve bu amaçla araziye tuz çalısı vb bitkilerin dikimleri yapılmıştır.
- Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü, Toprak Gübre ve Su Kaynakları Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü ve TİGEM işbirliği kapsamında Malya Tarım İşletmesi Müdürlüğü arazilerinde "Tuzlu ve Kurak Alanların Değerlendirilmesinde Ketencik ve Tatlı Sorgumun Potansiyellerinin Saptanması Projesi" çalışması başlatılmıştır.
- TİGEM ve Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi işbirliği kapsamında; 2012 yılında Gözlü Tarım İşletmesinde uygulamaya konulan Akkaraman koyun ırkının, verim düzeyleri yüksek yerli ırklarla melezlenerek süt, döl ve et randımanı yüksek yeni ırk elde edilmesi ile ilgili araştırma çalışmaları devam etmektedir. Gözlü tipi koyun oluşturma melezleme çalışmasında, G1 seviyesinde 1.730 baş dişi ve 225 baş erkek materyal bulunmaktadır.
- TİGEM ile Ankara Üniversitesi işbirliği kapsamında; Ulaş Tarım İşletmesinde Kangal Akkaraman tipinde seleksiyonla süt ve döl verimlerinin artırılması yönündeki ıslah çalışmaları 2016 yılında başlatılmış olup, halen devam etmektedir. Araştırmanın amaçlarını gerçekleştirmek için bu işletmedeki koyunlarda süt ve döl verimi ile kuzularda büyüme ve etçilik özellikleri üzerinde durulmaktadır. Böylece sistemli ve sürekli seleksiyonla İç Anadolu şartlarına uygun süt, döl ve et verimi yüksek saf Kangal Akkaraman tipi elde edilmeye çalışılmaktadır. Süt ve et verim yönlü iki elit sürü oluşturulmuş olup, bu sürüler üzerinde seleksiyon çalışmalarına devam edilmektedir. İkiz doğumlardan elde edilen erkek ve dişi kuzular, gelecek jenerasyonun damızlık sürüsünü oluşturmak üzere ayrılmaktadır.

4.3. Kiraya Verilen İşletmeler

TİGEM, faaliyetlerini sürdürdüğü süreç içerisinde İktisadi Devlet Teşekkülü olmanın gereklerine uygun olarak kârlılık ve verimlilik ilkeleri doğrultusunda çalışarak daha fazla yatırım kaynağı oluşturmak amacıyla 2003-2015 yıllarında yapılan kapsamlı çalışmalar sonucunda biri kısmi ikisi iştirak olmak üzere 20 işlet-

me özel sektör firmalarına uzun süreli (30 yıl) kiraya verilmiştir. Kiralanan işletmelerin arazi varlığı 2024 yılı itibarıyla da toplam 324.592 dekadır.

TİGEM ile kiracı şirketler arasında düzenlenen ve Yüksek Planlama Kurulundan onaylı kira sözleşmelerinde; yürütülecek faaliyetin konusu ve kiralanan gayrimenkulün kullanma şekli başlığı altında yer alan hükümlerde, tarımsal amaç ve faaliyetler doğrultusunda kullanma, bu amaca matuf olmak üzere üretim yapma, tesis kurma, pazarlama faaliyetlerinde bulunma gibi temel ilkeler belirlenmiş, amaç dışı kullanıma izin verilmemiş, kiracılık haklarının devredilmesi konusunda kısıtlar getirilmiştir. Diğer bir başlıkla kiracının yükümlülükleri sayılmış, bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde ise kiraya verenin fesih hakkını sağlayan bir maddeye yer verilmiştir. Kiracı faaliyetleri TİGEM denetim komisyonları tarafından sürekli denetlenmektedir.

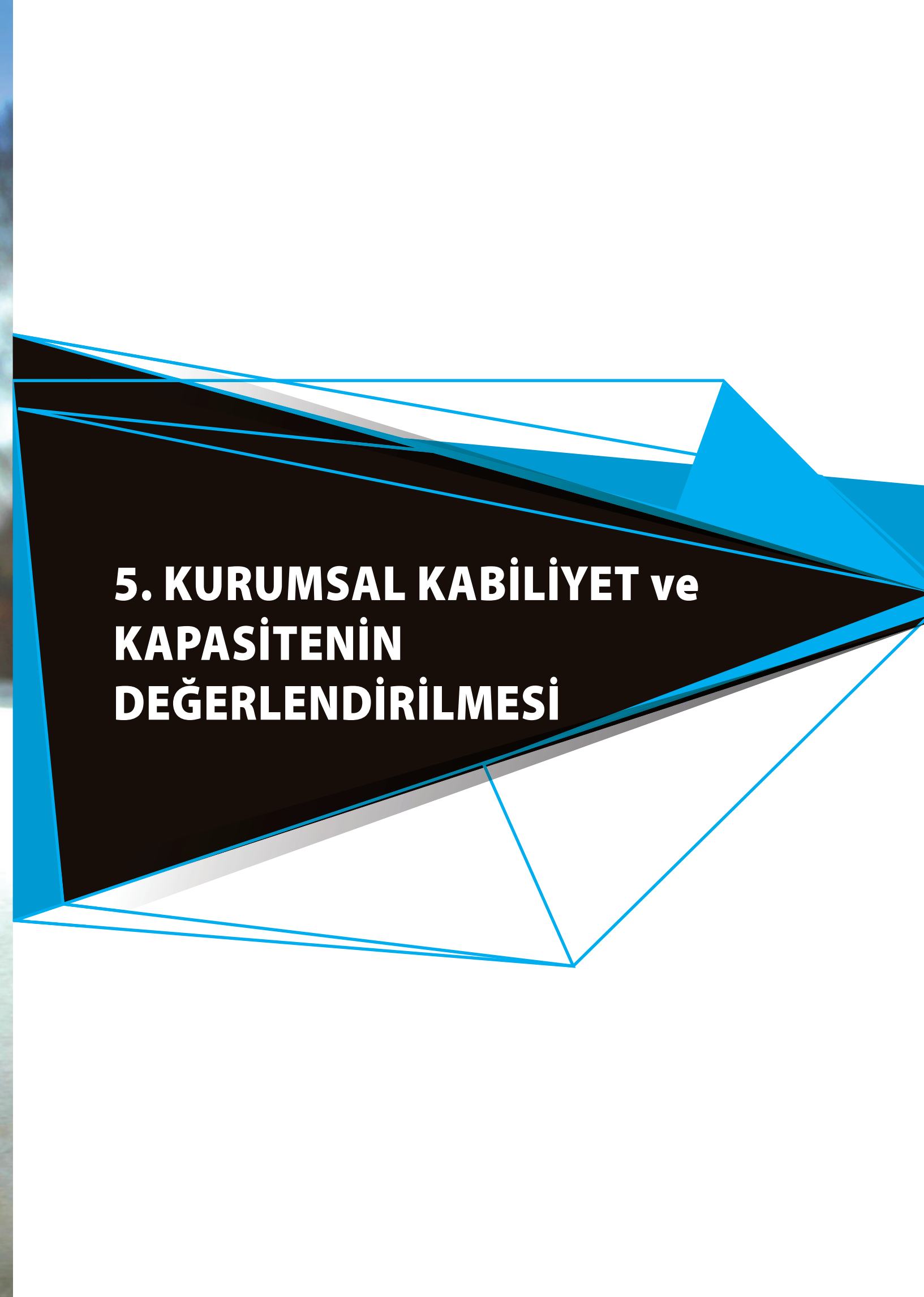
“

TİGEM'in arazi varlığı 3.636.564 dekar olup, kiraya verilen işletmelerin arazileri toplam arazi miktarının yaklaşık % 9'una tekabül etmektedir.

Kiraya verilen işletmeler taahhüt ettikleri kadar ya da bunun üzerinde yatırım yapmışlardır. Tüm işletmelerde tarımsal amaçlı üretim yapılmış, tarım dışı amaçlarla gelen muhtelif talepler kabul edilmemiş, yapılan yatırımların niteliği, arazinin belirtilen amaç doğrultusunda kullanımı ve işletme bütünlüğü ile ilgili temel faktörler korunmuş, kiracıların yatırım taahhütlerine uymaları sağlanmıştır.

2003-2024 dönemi içerisinde özel sektör yatırımlarına açılan 20 işletmede kiracı firmalar tarafından 2024 yılı sonu itibarıyla toplam 1.940.217.545 TL yatırım yapılmış ve 2024 yılı için toplam KDV hariç 491.097.550 TL kira bedeli tahsil edilmiştir. Bu işletmelerde 2024 yılı sonu itibarıyla 5.267 daimi personel istihdam edilmiştir.

5. KURUMSAL KABİLİYET ve KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5. KURUMSAL KABİLİYET ve KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

A. Üstünlükler

- Tarımsal yönden toprak etüt-haritalama ve parselasyon çalışmaları yapılmış, farklı iklim kuşaklarında bulunan toplu ve büyük arazi varlığına sahip olması,
- Nitelikli ve tecrübeli personel ile köklü bir kurumsal kültüre sahip olması,
- Bitkisel ve hayvansal üretimde gen kaynaklarına sahip olması,
- En son teknoloji ile donatılmış mekanizasyona sahip olması,
- Tohum ve damızlık üretim-satışında büyük, köklü, güvenilir ve önder kuruluş olması,
- Modern basınçlı sistemler ile sulanan büyük ölçekli tarım arazisine sahip olması,
- Safkan Arap atı yetiştiriciliğinde uzmanlığa sahip olması,
- Geniş bir tohum ve damızlık satış ağına sahip olması,
- Tarımda uygulamalı eğitim veren altyapıya sahip olması,
- Üretimde kullanılan bir kısım hammaddeyi kendi kaynaklarından sağlaması,
- Yüksek kapasiteli, modern tarımsal tesis altyapısına sahip olması,
- Sperma üretimi ve döl kontrolü (Progenytest) çalışmasını yürütecek bir altyapıya sahip olması,
- Organik ve iyi tarım uygulamalarına müsait altyapıya sahip olması,

- Bitkisel üretimde önemli tür ve çeşitlerin tohum üretim hakkına sahip olması,
- Koyun ıslah çalışmalarında uzmanlığa sahip olması,
- Özel sektör tohumculuk firmalarıyla ortak üretim yapabilme imkanının olması,
- Üretim kapasitesinin artırılabilir olması,
- Ar-Ge çalışmalarına uygun ve işbirliğine müsait alt yapıya sahip olması,

B. İyileştirilmesi Gereken Yönler

- Ar-Ge çalışmalarının yeterli düzeye çıkarılması,
- İşletmelerde çalışan personel ve ailesi için sağlık, eğitim ve sosyal ihtiyaçların karşılanması noktasında etkinliğin artırılması,
- Kalifiye personel yetersizliği nedeniyle bozulmak üzere olan usta-çırak ilişkisinin düzeltilmesi amacıyla kilit noktalara kalifiye personel istihdamı,
- İşletmelerin il-ilçe merkezlerinden uzak olması, iş yoğunluğu, vb. nedenlerle teknik elemanların kurumdan ayrılmaması için özlük haklarının iyileştirilmesi,
- TİGEM adına tescilli bitki çeşit sayısının artırılması,
- Norm kadronun etkin olarak uygulanmasının sağlanması,
- Faaliyetlerde verim ve kalitenin artırılması için mevcut kurumsal yapının çağdaş bir yapıya kavuşturulması,
- Performansa dayalı ücret sisteminin getirilmesi,
- Mevzuatlara bağlı kalmaksızın kalifiye personel istihdamına imkan verilmesi.

6. MALİ BİLGİ VE TABLOLAR

TARIM İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Yönetim Kurulu'na

Görüş

TARIM İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'nün 31 Aralık 2024 tarihli finansal durum tablosu ile aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait; kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu, özkaynak değişim tablosu ve nakit akış tablosu ile önemli muhasebe politikalarının özeti de dâhil olmak üzere finansal tablo dipnotlarından oluşan finansal tablolarını denetlemiş bulunuyoruz.

Görüşümüze göre ilişikteki finansal tablolar, **Müdürlüğün** 31.12.2024 tarihi itibarıyla finansal durumunu, aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait finansal performansını ve nakit akışlarını, **TÜRKİYE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI (TFRS'lere)** uygun olarak tüm önemli yönleriyle gerçeğe uygun bir biçimde sunmaktadır.

Görüşün Dayanağı

Yaptığımız bağımsız denetim, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından yayımlanan Türkiye Denetim Standartlarının bir parçası olan Bağımsız Denetim Standartlarına (BDS'lere) uygun olarak yürütülmüştür. Bu Standartlar kapsamındaki sorumluluklarımız, raporumuzun Bağımsız Denetçinin Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları bölümünde ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Finansal tabloların bağımsız denetimiyle ilgili olarak [denetimin yapıldığı ülkedeki] etik hükümler uyarınca Şirketten bağımsız olduğumuzu beyan ederiz. Söz konusu hükümler uyarınca etiğe ilişkin diğer sorumluluklar da tarafımızca yerine getirilmiştir. Bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulması için yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

Kilit Denetim Konuları

Kilit denetim konuları, mesleki muhakememize göre cari döneme ait finansal tabloların bağımsız denetiminde en çok önem arz eden konulardır. Kilit denetim konuları, bir bütün olarak finansal tabloların bağımsız denetimi çerçevesinde ve finansal tablolara ilişkin görüşümüzün oluşturulmasında ele alınmış olup, bu konular hakkında ayrı bir görüş bildirmiyoruz.

Kilit Denetim Konusu	Kilit Denetim Konusunun Nasıl Ele Alındığı
Tms 29 "Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama" TMS 29 "Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama" Standardının Uygulanması Not 2'de belirtildiği üzere, Şirket'in 31 Aralık 2024 tarihinde sona eren yıla ait finansal tablolarında TMS 29 "Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama" standardı uygulanmıştır. TMS 29, mali tabloların raporlama dönemi sonundaki cari satın alım gücüne göre yeniden düzenlenmesini gerektirmekte olup 2024 yılı içerisindeki işlemler ve dönem sonundaki parasal olmayan bakiyeler, 31 Aralık 2024 bilanço tarihindeki güncel fiyat endeksini yansıtacak şekilde yeniden düzenlenmiştir. TMS 29 uygulaması bahsi geçen finansal tablolarda yaygın ve tutarsal olarak önemli etkiye sahip olup, çeşitli yönetim tahminlerini de içermektedir. Dolayısıyla söz konusu standardın uygulanmasından kaynaklanacak hatalı veya eksik bilgi riski olarak değerlendirilerek tarafımızca kilit denetim konusu olarak belirlenmiştir.	TMS 29 Şirket tarafından TMS 29 "Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama" standardının uygulamasının denetimine ilişkin; yönetim tarafından tasarlanan ve uygulanan süreç incelenmiştir. Bu kapsamda yönetim tarafından yapılan parasal ve parasal olmayan kalemler ayrımının TFRS'ye uygun bir şekilde yapılıp yapılmadığı kontrol edilmiştir. Parasal kalemler olarak belirlenen varlıkların detaylı listelerde alınarak değerlemeye esas alınacak maliyet bedeli ile değerlemeye esas alınacak satım alım tarihlerinin doğruluğu yasal kayıt ve belgelerle karşılaştırılmıştır. Değerlemede kullanılan genel fiyat endeksi oranlarının, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayınlanan Türkiye'deki Tüketici Fiyat Endeksi'nden elde edilen katsayılar ile yeniden hesaplama yöntemi ile test edilerek finansal tabloların kontrolü sağlanmıştır. Ayrıca, TMS 29'un uygulanmasının finansal tablolara ilişkin dipnotlarda yer alan açıklamaların yeterliliği TFRS'ler kapsamında değerlendirilmiştir.

MERKEZ OFİS: 1476 Sokak No: 2 K: 7 D: 9 Aisoy Residence Alsancak / İZMİR • Tel: 0 232 464 05 37 38 • Faks: 0 232 464 05 39
İSTANBUL OFİS: Dünya Ticaret Merkezi, Yeşilköy Mah. Atatürk Cad. No:12 EĞS Business Park Plaza Kat: 3
B3 Blok No: 48 Bakırköy - İstanbul • Tel: 0 212 465 80 27
KUŞADASI OFİS: Camikebir Mah. Vahit Kural Sokak No: 4 K: 2 D: 4 Kuşadası / AYDIN • Tel: 0 256 614 52 87
www.cozum-denetim.com.tr

Duran Varlıkların Kaydedilmesi ve Amortisman Hesaplamaları

Duran Varlıkları, uygulanan stratejilerin sonuçlarının değerlendirilmesi ve finansal durum tablosundaki tutarı açısından önemli bir ölçüm kriteridir. 31 Aralık 2024 tarihli finansal tabloların içinde önemli kalem ve hesap olması nedeniyle "Duran Varlıklar" hususu kilit denetim konusu olarak belirlenmiştir.

Duran varlık hesaplarının yıl içindeki hareketlerinin amortisman hesaplamaları ve kullanım ömürlerinin belirlenen muhasebe standartlarına uygunluğu test edilmiştir.

Kilit Denetim Konusunun Nasıl Ele Alındığı

Uyguladığımız denetim prosedürleri, performans değerlendirmesine ilişkin raporlamalar ve üst yönetim tarafından gerçekleştirilen kontroller dahil duran varlıkların muhasebeleştirilmesi sürecine ilişkin iç kontrollerin test edilmesi, analitik incelemeler ve detay testlerden oluşmaktadır. Uyguladığımız belli başlı denetim prosedürleri aşağıdaki gibidir:

- Duran varlık ömürleri incelendi.
- Maddi ve maddi olmayan duran varlık giriş ve çıkışlarına ilişkin testler yapıldı.
- Duran varlık amortismanları yeniden hesaplandı ve testleri gerçekleştirildi.
- Duran varlıklar için gerekli sınıflamalar yapıldı.

Yönetimin ve Üst Yönetimden Sorumlu Olanların Finansal Tablolara İlişkin Sorumlulukları

Şirket yönetimi; finansal tabloların TFRS'lere uygun olarak hazırlanmasından, gerçeğe uygun bir biçimde sunumundan ve hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içermeyen finansal tabloların hazırlanmasını sağlamak için gerekli gördüğü iç kontrolden sorumludur.

Finansal tabloları hazırlarken yönetim; Şirket'in sürekliliğini devam ettirme kabiliyetinin değerlendirilmesinden, gerektiğinde süreklilikle ilgili hususları açıklamaktan ve Şirket'i tasfiye etme ya da ticari faaliyeti sona erdirmeye niyeti ya da mecburiyeti bulunmadığı sürece işletmenin sürekliliği esasını kullanmaktan sorumludur.

Üst yönetimden sorumlu olanlar, Şirket'in finansal raporlama sürecinin gözetiminden sorumludur.

Bağımsız Denetçinin Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları

Bir bağımsız denetimde, biz bağımsız denetçilerin sorumlulukları şunlardır:

Amacımız, bir bütün olarak finansal tabloların hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içerip içermediğine ilişkin makul güvence elde etmek ve görüşümüzü içeren bir bağımsız denetçi raporu düzenlemektir. BDS'lere uygun olarak yürütülen bir bağımsız denetim sonucunda verilen makul güvence; yüksek bir güvence seviyesidir ancak, var olan önemli bir yanlışlığın her zaman tespit edileceğini garanti etmez. Yanlışlıklar hata veya hile kaynaklı olabilir. Yanlışlıkların, tek başına veya toplu olarak, finansal tablo kullanıcılarının bu tablolara istinaden alacakları ekonomik kararları etkilemesi makul ölçüde bekleniyorsa bu yanlışlıklar önemli olarak kabul edilir.

MERKEZ OFİS: 14/6 Sokak No: 2 K: 7 D: 9 Aksoy Residence Alsancak / İZMİR • Tel: 0 232 464 05 37 - 38 • Faks: 0 232 464 05 39
İSTANBUL OFİS: Dünya Ticaret Merkezi, Yeşilköy Mah. Atatürk Cad. No:12 EGS Business Park Plaza
83 Blok No: 48 Beşiköy - İstanbul • Tel: 0 212 465 80 27
KUŞADASI OFİS: Camkebir Mah. Vahit Kuter Sokak No: 4 K: 2 D: 4 Kuşadası / AYDIN • Tel: 0 256 614 89 89
www.cozumdenetim.com.tr

İDARE FAALİYET RAPORU 2024

Finansal tabloların bağımsız denetimine ilişkin sorumluluklarımıza yönelik ilâve açıklamalar Çözüm Ünlüer Bağımsız Denetim ve YMM A.Ş.'nin internet sitesinde [www.cozumdenetim.com.tr] yer almaktadır. Bu açıklamalar, raporumuzun bir parçasını oluşturur.

Bu bağımsız denetimi yürütüp sonuçlandıran sorumlu denetçi Orhan Ünlüeroğlugil'dir.

Çözüm Ünlüer Bağımsız Denetim ve Ymm A.Ş.
A member firm of Nexia International

Orhan Ünlüeroğlugil
Sorumlu Denetçi

20/03/2025, İzmir

MERKEZ OFİS: 1476 Sokak No: 2 K: 7 D: 9 Aksay Residence Alsancak / İZMİR • Tel: 0 232 464 05 37 - 38 • Faks: 0 232 464 05 39

İSTANBUL OFİS: Dünya Ticaret Merkezi, Yeşilköy Mah. Atatürk Cad. No:12 EGS Business Park Plaza
B3 Blok No: 48 Bakırköy - İstanbul • Tel: 0 212 465 80 27

KUŞADASI OFİS: Camikebir Mah. Vahit Kural Sokak No: 4 K: 2 D: 4 Kuşadası / AYDIN • Tel: 0 256 614 89 89

www.cozumdenetim.com.tr

6. MALİ BİLGİ VE TABLOLAR

İŞLETME ÇALIŞMALARI

Bütçenin Genel Durumu:

TİGEM'in 2024 yılı işletme bütçesi Yönetim Kurulunun 18.12.2023 tarih ve 348 sayılı kararı ile kabul edilmiştir. 2024 yılı faaliyetlerine ilişkin bütçe verileri ve gerçekleştirmeleri, 2023 yılına ilişkin verilerle birlikte aşağıda gösterilmiştir.

Tablo M-1. Bütçe Verileri ve Gerçekleşmeleri (2024)

Bütçeye ilişkin toplu bilgiler	Ölçü	2023		2024			
		Gerçekleşen	Bütçeye Göre Sapma (İlk Durum) (%)	Bütçe		Gerçekleşen	Bütçeye Göre Sapma (Son Durum) (%)
				İlk durum	Son durum		
1-Personel sayısı	Kişi	2.841	-3,2	2.934	3.022	2.510	-14,5
2-Personel giderleri	Bin TL	1.301.113	46,7	2.444.509	2.553.098	2.143.765	-12,3
3-Alımlar tutarı	Bin TL	2.245.031	-24,4	3.927.451	3.927.451	3.222.846	-17,9
4-Tüm üretim maliyeti	Bin TL	8.100.430	-21,4	17.235.573	17.235.573	13.978.563	-18,9
5-Başlıca üretimler							
Buğday	Ton	332.177	4,8	320.890	320.890	258.603	-19,4
Arpa	Ton	40.005	41,4	29.308	29.308	29.010	-1,0
Yemlik dane mısır	Ton	112.541	8,2	100.685	100.685	104.949	4,2
Ayçiçeği	Ton	21.080	-19,3	23.044	23.044	30.300	31,5
Mercimek	Ton	3.830	-56,0	7.158	7.158	7.014	-2,0
Buzağı	Baş	12.489	-2,8	11.019	11.019	11.021	0,0
Kuzu	Baş	151.621	1,5	159.927	159.927	151.958	-5,0
Tay	Baş	371	-1,3	404	404	406	0,5
Süt	Ton	83.619	1,3	71.304	71.304	80.269	12,6
6-Net satış tutarı	Bin TL	6.502.915	3,2	8.635.096	8.888.745	8.619.382	-0,2
7-Başlıca satışlar							
Buğday(Tohumluk)	Ton	68.701	-52,7	175.168	74.592	90.593	-48,3
Arpa(Tohumluk)	Ton	15.922	-14,4	20.202	14.869	17.899	-11,4
Yemlik dane mısır	Ton	102.816	44,2	68.043	88.382	74.566	9,6
Ayçiçeği	Ton	21.972	-15,1	23.044	22.000	30.327	31,6
Mercimek	Ton				4.494	3.207	
Damızlık siğir	Baş	9.830	85,5	3.960	1.961	5.288	33,5
Damızlık koyun	Baş	35.288	5,9	30.430	33.594	14.560	-52,2
Yarış atı	Baş	275	-9,2	332	286	308	-7,2
Süt	Ton	78.397	-0,5	68.167	76.365	75.591	10,9
8-Yatırımlar (Nakdi harcama)	Bin TL	732.661	-5,4	1.030.479	936.319	1.711.854	66,1
9-Finansman ihtiyacı ya da fazlası	Bin TL	-7.533.161	-3.578,5	634.542	434.736	-3.326.879	-624,3
10-Dönem karı veya zararı	Bin TL	1.619.408	158,8	326.017	1.014.000	1.204.318	269,4

İDARE FAALİYET RAPORU 2024

Giderler

2024 yılında gerçekleşen giderler, geçen yılki değerlerle birlikte ve ilk ve son durum program ödenekleri ile karşılaştırmalı olarak, ekteki çizelgede gösterilmiştir.

Genel Müdürlük Yönetim Kurulunun 18.12.2023 tarihli ve 348 sayılı kararı ile kabul edilen 2024 yılı işletme bütçesinin ilk durum verilerine göre; 19.713.277 bin TL gider yapılması programlanmıştır. Yıl içinde meydana gelen gelişmeler çerçevesinde Genel Müdürlük Makamının toplam giderler değişmemek üzere gider fasılları arasında yapılan ödenek aktarmaları ile ödeneklerin son durumu belirlenmiştir.

2024 yılı sonu itibarıyla gider gerçekleşmesi, önceki döneme göre yaklaşık olarak % 70,36 oranında artarak gerçekleşmiştir. Fiili harcama Bütçe ödeneklerinin % 20 altındadır.

Giderlerin türler itibarıyla incelenmesinde; geçmiş yıllarda olduğu gibi toplam giderler içinde en önemli grubu % 46,3 oranı ile ilk madde ve malzeme giderleri teşkil etmiştir. Bunu % 7,4 oranı ile işçi ücret ve giderleri, % 6,2 oranı ile memur ve sözleşmeli personel ücret ve giderleri, % 23,9 oranı ile de dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler, % 16,2 oranı ile diğer gider grupları takip etmektedir.

Toplam 7.303.820 bin TL'lik ilk madde ve malzeme giderlerinin, 1.197.524 bin TL'sini tohumluk üretiminde kullanılan ilk maddeler, 1.860.732 bin TL'sini yemler, 865.047 bin TL'sini gübreler, 536.419 bin TL'sini Genel Müdürlüğümüzün kendi üretiminde kullandığı tohumluklar, 468.069 bin TL'sini yakıtlar, 2.376.029 bin TL'sini diğer çeşitli ilk madde giderleri oluşturmuştur.

İşçi ücretleri geçen yıla göre % 44,5 oranında ve 359.253 bin TL tutarında artarak 1.165.714 bin TL olarak gerçekleşmiştir.

Emekliye ayrılan işçilerin yerine yeterince yeni işçi alınmaması nedeniyle hizmetlerin yürütülmesinde sıkıntıyla karşılanmaya başlanmış olmaları nedeniyle dışarıdan hizmet alınması suretiyle işlerin yürütülmesine 2024 yılında da devam edilmiştir.

Cumhurbaşkanlığı Tasarruf Genelgelerine konu teşkil eden bazı giderler ekteki çizelgede gösterilmiştir.

Söz konusu giderlerin en önemli kısmını taşeronlara ödenen işçilik giderleri, biçerdöver ve taşıtlara ödenen kira bedelleri teşkil etmektedir.

Tablo M-2. Giderler

Giderler	2023	2024					
	Gerçekleşen	Ödenek		Gerçekleşen	Ödenenin Son Durumuna Göre Fark	Ödeneye Göre Sapmalar	
		İlk Durum	Son Durum			İlk Duruma Göre	Son Duruma Göre
		(Bin TL)	(Bin TL)	(Bin TL)	(Bin TL)	(%)	(%)
0- İlk madde ve malzeme giderleri	4.671.452	10.589.574	9.456.260	7.303.820	-2.152.440	-31	-23
1- İşçi ücret ve giderleri	806.461	1.370.433	1.394.702	1.165.714	-228.988	-15	-16
2- Memur ve söz.pers. ücr.ve giderleri	494.651	1.074.076	1.158.396	978.052	-180.344	-9	-16
3- Dışardan sağlanan fayda ve hizmetler	2.141.470	4.856.793	4.657.662	3.769.158	-888.504	-22	-19
4- Çeşitli giderler	345.246	811.474	906.934	620.227	-286.707	-24	-32
5- Vergi, resim ve harçlar	21.954	52.804	53.373	19.983	-33.390	-62	-63
6- Amortisman ve tükenme payları	464.426	687.183	1.977.522	1.918.757	-58.765	179	-3
7- Finansman giderleri	317.505	270.940	108.428	4.716	-103.712	-98	-96
Toplam	9.263.165	19.713.277	19.713.277	15.780.427	-3.932.850	-20	-20

Gerçekleşen gider kalemlerinden bazıları, geçen yılın rakamlarıyla karşılaştırmalı olarak aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo M-3. Bazı Giderlerin Önceki Yılla Karşılaştırması

Gider türü	2023	2024	Artış veya Azalış
	(Bin TL)	(Bin TL)	(%)
Telefon gideri	521	774	49
Taşeronlara ödenen işçilik giderleri	1.171.233	2.323.268	98
Temsil ve misafir ağırlama giderleri	635	1.519	139,2
Biçerdöver kira bedeli	118.720	193.289	63
Taşıt kira bedeli	26.045	118.820	356
Traktör kira bedeli	492	150	-70
Tanıtım ve pazarlama giderleri	4.445	6.751	52
İslahçı Hakları giderleri	24.791	25.677	4

Tedarik işleri

2024 yılında alınan ilk madde ve malzemelerin ayrıntısı aşağıdaki çizelgede gösterilmiştir.

Tablo M-4. İlk Madde ve Malzeme Tedariki

Alımlar	2023	2024			
	Gerçekleşen	Program Ödeneği		Gerçekleşen	Ödeneğe Göre Sapma İlk Duruma Göre
		İlk Durum	Son Durum		
	(Bin TL)	(Bin TL)	(Bin TL)	(Bin TL)	(%)
1-Esas üretim ilk maddeleri					
İç	90.399	138.515	138.515	136.540	-1
Dış					
Toplam (1)	90.399	138.515	138.515	136.540	-1
2- Yardımcı işletme ilk maddeleri					
İç	474.625	611.379	611.379	587.798	-4
Dış					
Toplam (2)	474.625	611.379	611.379	587.798	-4
3- Yardımcı ilk maddeler					
İç	728.170	1.549.915	1.549.915	1.147.640	-26
Dış					
Toplam (3)	728.170	1.549.915	1.549.915	1.147.640	-26
4- Yakacak mad. yakıtlar ve yağlar					
İç	363.148	730.768	730.768	497.471	-32
Dış					
Toplam (4)	363.148	730.768	730.768	497.471	-32
5- Yedek parça ve aletler					
İç	205.584	371.271	371.766	342.719	-8
Dış					
Toplam (5)	205.584	371.271	371.766	342.719	-8

İDARE FAALİYET RAPORU 2024

6- Çeşitli malzemeler

İç	383.105	525.603	525.603	510.678	-3
Dış					
Toplam (6)	383.105	525.603	367.905	510.678	-3
İç alımlar toplamı	2.245.031	3.927.451	3.927.946	3.222.846	-18
Dış alımlar toplamı		0	0		
Genel toplam	2.245.031	3.927.451	3.927.946	3.222.846	-18
Verilen sipariş avansları	10.565			26.085	

TİGEM’de tedarik işleri, Alım Satım İhale Yönetmeliği ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve bu kanuna ilişkin mevzuat hükümleri doğrultusunda yapılmaktadır. İşletmelerimizde ve merkezde Alım Satım ve İhale komisyonları oluşturulmuştur. Yapılan işlemler bu komisyon tarafından yapılmaktadır. Kuruluşumuzun alım programı, işletmelerin hazırlamış olduğu bütçe ekindeki programa göre tespit edilerek tanzim edilmektedir. Toplu alımlar merkez tarafından, diğer alımlar yetki verilerek işletmelerce yapılmaktadır. Kuruluşumuzun Alım Satım İhale Yönetmeliği Kamu İhale Kanunu hükümlerinde yer alan ilke ve ölçülere uygun olarak yeniden gözden geçirilmiş; 17.05.2006 tarihli ve 26171 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Üretim Maliyetleri

Tablo M-5. Üretim Maliyetleri

Üretim Giderleri	2023						Gerçekleşme Oranı
	Gerçekleşen				Gerçekleşen		Prog=100
	(Bin TL)	(%)	(Bin TL)	(%)	(Bin TL)	(%)	(%)
1-Üretimle doğrudan ilgili giderler							
İlk madde ve malzeme giderleri	4.671.452	57,7	10.589.574	61,4	7.303.820	52,3	69,0
Direkt işçilik giderleri	806.461	10,0	1.370.433	8,0	1.165.714	8,3	85,1
Memur maaşları	494.651	6,1	1.074.076	6,2	978.052	7,0	91,1
Dışardan sağlanan fayda ve hizmet giderleri	2.141.470	26,4	4.856.793	28,2	3.769.158	27,0	77,6
Çeşitli giderler	345.246	4,3	811.474	4,7	620.227	4,4	76,4
Vergi, resim ve harçlar	21.954	0,3	52.804	0,3	19.983	0,1	37,8
Amortisman giderleri	464.426	5,7	687.183	4,0	1.918.757	13,7	279,2
Finansman giderleri	317.505	3,9	270.940	1,6	4.716	0,0	1,7
Toplam (1)	9.263.165	114,4	19.713.278	114,4	15.780.426	112,9	80,0
2-Üretimle dolaylı ilgili giderler	3.069.792	37,9	6.088.104	35,3	5.367.048	38,4	88,2
Toplam (1+2)	12.332.957	152,3	25.801.381	149,7	21.147.474	151,3	82,0
3-Enflasyon Düzeltme Farkı	24.927				16.545		
4-Geçen yıldan devreden giderler	698.099	8,6	890.568	5,2	847.074	6,1	95,1
Toplam (1+2+3+4)	13.055.983	161,2	26.691.950	154,9	22.011.092	157,5	82,5
5-Üretim Giderlerinden İndirimler							
Tali ürün	228.391	2,8	583.773	3,4	284.485	2,0	48,7
Terkinler	4.869	0,1	0	0,0	27.120	0,2	0,0
Diğer	4.722.294	58,3	8.872.603	51,5	7.720.925	55,2	87,0
Toplam (5)	4.955.554	61,2	9.456.376	54,9	8.032.530	57,5	84,9
6-Maliyet Giderleri Genel Toplamı	8.100.429	100,0	17.235.573	100,0	13.978.563	100,0	81,1

Tablo M-6. Satış Tablosu

Satışlar	Ölçü	2023 Yılı		2024 Yılı			
		Gerçekleşen		Program		Gerçekleşen	
		Miktar	Tutar (Bin TL)	Miktar	Tutar (Bin TL)	Miktar	Tutar (Bin TL)
1-Esas ürünler							
A-Yurt içi							
aa) Bitkisel ürün satışları							
Buğday	Ton	179.619	1.416.600	34.317	384.898	142.867	1.385.453
Arpa	Ton	4.851	33.962			2.020	14.219
Ayçiçeği	Ton	21.972	300.686	23.044	494.205	30.327	606.482
Nohut	Ton						
Yemlik mısır (İkinci ürün)	Ton	102.816	561.286	68.043	569.231	74.566	540.226
Organik buğday		11.270	84.525	8.640	86.400	2.441	24.043
Organik ayçiçeği		781	9.385	2.000	40.000	809	11.737
Tritikale çepelli tohumluk		3.383	22.713			176	1.490
Antep fıstığı	Ton	811	204.809	930	260.320	907	282.939
Meyve (Narenciye)	Ton	16.289	73.260	15.568	143.426	12.912	107.011
Fidan	Adet	9.192	92	12.000	1.200	16.965	170
Yem bitkileri	-		1.452				170
Diğer tarla ve tarım ürünleri	-		44.654		173.085		122.272
Bitkisel ürünler satış toplamı	-		2.753.424		2.152.765		3.096.212
Sözleşmeli bitki ürün satışları							
Sözleşmeli mısır	Ton	508	14.230	754	22.617	222	14.570
Sözleşmeli mısır Tohumu		12	695				
Sözleşmeli diğer ürünler (Ayçiçeği)	Ton	452	61.575	1.424	51.535	18	7.884
Sözl. bitkisel ürün satışları toplamı	-		76.500		74.152		22.454
Tohumlar							
Buğday tohumu	Ton	63.679	796.005	165.168	2.973.012	79.496	1.122.405
Arpa tohumu	Ton	15.840	166.977	20.202	343.434	17.827	213.197
Diğer tohumlar	-		37.135		282.686		70.993
Tohumlar toplamı	-		1.000.117		3.599.132		1.406.595
Çeşitli İmal. doğan ve diğer bitkisel ürün satışları							
Mercimek (Temizlenmiş)	Ton		1			1.194	20.949
Selektör altı buğday	-	1.077	7.651	3.086	19.013	8.137	66.964
Selektör altı Arpa				232	1.624	750	5.410
Diğerleri	-	81	119.712		22.420		53.206

İDARE
FAALİYET RAPORU 2024

Çeşitli İmal. Doğan satışlar toplamı	-		127.364		43.057		146.529
aa) Tüm bitkisel ürünler satış toplamı	-		3.957.405		5.869.106		4.671.790
Ab)Hayvancılık Ürünleri							
Sığırcılık Ürünleri							
Damızlık sığır	Adet	9.830	495.865	3.960	88.142	5.288	234.375
Kasaplık sığır	Adet	2.630	150.172	3.775	203.667	3.350	351.482
Süt	Ton	78.397	907.420	68.167	1.164.793	75.591	1.450.613
Sperma Satışı	Doz	951.691	9.963			726.080	15.984
Sığırcılık toplamı	-		1.563.420		1.456.602		2.052.454
Koyunculuk Ürünleri							
Damızlık koyun	Adet	35.288	214.232	30.430	209.135	14.560	187.476
Kasaplık koyun	Adet	84.232	353.616	74.780	371.580	91.420	794.419
Süt	Ton	3.350	55.249	5.508	178.900	4.422	142.372
Diğer (Yapağı)	-	524	2.544	587	3.674	488	2.965
Koyunculuk toplamı	-		625.641		763.289		1.127.232
Atçılık Ürünleri							
Safkan Arap tay satışı	Adet	229	73.723	286	132.475	264	99.392
Safkan Arap elit tay satışı	Adet	46	81.103	46	110.500	44	99.432
Sperma Satışı	Doz	10	228			14	369
Diğer	-	2	45			1	30
Atçılık toplamı	-		155.099		242.975		199.223
Hayvan gübresi	Ton	7.692	476		507	164	37
İthal hayvan satışları (Ticari mallar)	Adet		130				
Diğer	-		30.155		82.617		255.309
ab)Hayvancılık ürünleri toplamı	-		2.374.921		2.545.990		3.634.255
Toplam (a)	-		6.332.326		8.415.096		8.306.045
B-Yurt Dışı							
Buğday Tohumu	Ton	5.022	67.679	10.000	220.000	11.097	174.850
Arpa Tohumu	Ton	83	928			72	893
Sperma	Doz	7.200	235			9.000	435
Toplam (b)	-	-	68.842		220.000		176.178
Toplam (1)	-	-	6.401.168		8.635.096		8.482.223
2- Sair satışlar (Yrd.İşl.mal ve hiz.sat.)	-	-	101.747				137.159
Toplam (1+2)	-	-	6.502.915		8.635.096		8.619.382
Arızı satışlar	-	-	-	-	-	-	-

Tablo M-7. Satış Sonuçları

Satış Sonuçları	Brüt Satışlar	Satış İndirimleri	Net Satışlar	Satışların Maliyeti	Faaliyet Giderleri	Satış Maliyetleri Toplamı	Faaliyet Kârı Veya Zararı	Satışların Maliyetine Göre Kâr Veya Zarar
	(Bin TL)	(Bin TL)	(Bin TL)	(Bin TL)	(Bin TL)	(Bin TL)	(Bin TL)	(%)
1-Esas ürünler								
a-Yurt içi								
aa) Bitkisel ürün satışları								
Buğday	1.385.453		1.385.453	822.417	310.763	1.133.180	252.273	22
Arpa	14.219		14.219	8.145	4.923	13.068	1.151	9
Ayçiçeği	606.482		606.482	396.621	142.571	539.192	67.290	12
Nohut			0			0	0	
Yemlik mısır	540.226		540.226	372.915	110.454	483.369	56.857	12
Antep fıstığı	282.939		282.939	118.161	57.617	175.778	107.161	61
Meyve (Narenciye)	107.011		107.011	90.289	46.571	136.860	-29.849	-22
Fidan	170		170	442	35	477	-307	-64
Süs bitkileri		-						
Yem bitkileri		-						
Diğer tarla ve tarım ürünleri	194.197		194.197	152.964	45.746	198.710	-4.513	-2
Bitkisel ürünler satış toplamı	3.130.697	0	3.130.697	1.961.954	718.680	2.680.634	450.063	17
Sözleşmeli mısır	14.507		14.507	5.832	6.117	11.949	2.558	21
Sözleşmeli ayçiçeği	7.884		7.884	6.529	2.232	8.761	-877	-10
Sözleşmeli mısır Toh.			0			0	0	
Sözleşmeli Bitkisel ürün satışları toplamı	22.391	0	22.391	12.361	8.349	20.710	1.681	8
Buğday tohumu	1.122.405		1.122.405	803.507	309.868	1.113.375	9.030	1
Arpa tohumu	213.197		213.197	156.766	75.338	232.104	-18.907	-8
Mısır tohumu	70.993		70.993	64.730	28.251	92.981	-21.988	-24
Diğer tohumlar	1.406.595	0	1.406.595	1.025.003	413.457	1.438.460	-31.865	-2
Tohumlar toplamı	1.122.405		1.122.405	803.507	309.868	1.113.375	9.030	1
Mercimek (Temizlenmiş)	20.949		20.949	30.455	4.266	34.721	-13.772	-40
Selektör altı buğday	66.964		66.964	27.950		27.950	39.014	140
Selektör altı arpa								
Diğerleri	24.214		24.214	17.709	6.891	24.600	-386	-2

İDARE
FAALİYET RAPORU 2024

Çeşitli İmal. Doğan ve Diğer Bitki Ürün Satışları Toplamı	112.127	0	112.127	76.114	11.157	87.271	24.856	28
aa) Tüm Bitkisel ürünler satış toplamı	4.671.810	0	4.671.810	3.075.432	1.151.643	4.227.075	444.735	11
Damızlık sığır	234.375		234.375	144.677	65.706	210.383	23.992	11
Kasaplık sığır	351.482		351.482	172.950	93.702	266.652	84.830	32
Süt	1.450.613		1.450.613	1.296.075	379.287	1.675.362	-224.749	-13
Sığırcılık toplamı	2.036.470	0	2.036.470	1.613.702	538.695	2.152.397	-115.927	-5
Damızlık koyun	187.476		187.476	128.024	58.051	186.075	1.401	1
Kasaplık koyun	794.419		794.419	437.538	243.553	681.091	113.328	17
Süt	142.372		142.372	129.486	30.442	159.928	-17.556	-11
Diğer (Yapağı)	2.965		2.965	3.299	852	4.151	-1.186	-29
Koyunculuk toplamı	1.127.232	0	1.127.232	698.347	332.898	1.031.245	95.987	9
Safkan Arap tay satışı	170.759		170.759	86.023	60.572	146.595	24.164	16
Safkan Arap elit tay sat.	112.746		112.746	43.068	43.344	86.412	26.334	30
Diğer	30		30	41	13	54	-24	
Atçılık toplamı	283.535	0	283.535	129.132	103.929	233.061	50.474	22
Hayvan gübresi	36		36	14		14	22	157
İthal hayvan satışları (Ticari mallar)			0			0	0	
Diğer	186.961		186.961	117.182	56.239	173.421	13.540	8
ab)Hayvancılık ürünleri toplamı	3.634.234	0	3.634.234	2.558.377	1.031.761	3.590.138	44.096	1
Toplam (a)	8.306.044	0	8.306.044	5.633.809	2.183.404	7.817.213	488.831	6
Buğday Tohumu	174.850		174.850	108.658		108.658	66.192	
Arpa Tohumu	893		893	756		756	137	
Sperma	435		435	436		436	-1	
Toplam (b)	176.178	0	176.178	109.850	0	109.850	66.328	
Toplam (1)	8.482.222	0	8.482.222	5.743.659	2.183.404	7.927.063	555.159	7
2- Sair satışlar (Yrd.İşl. mal ve hizmet satışı)	137.160		137.160	125.527		125.527	11.633	9
Toplam (1+2)	8.619.382	0	8.619.382	5.869.186	2.183.404	8.052.590	566.792	7
Satış programı	8.635.096		8.635.096	6.668.871	1.630.329	8.299.200	335.896	4
Geçen dönem satış sonuçları	6.502.915		6.502.915	3.895.021	1.231.504	5.126.525	1.376.390	27
Programa göre fark	-15.714	0	-15.714	-799.685	553.075	-246.610	230.896	-94

Mali Durum Göstergeleri

Tablo M-8. Mali Durum Göstergeleri

A - Mali durum						
1- Mali yapı					2024 (%)	2023 (%)
a- Mali kaldıraç	Yabancı Kaynaklar X 100	=	2.281.859 x 100	=	9,08	9,02
	Varlıklar Toplamı	=	25.138.842	=		
b- Mali yeterlilik (Finansman)	Öz Kaynaklar X 100	=	22.856.983 x 100	=	1.002	1.009
	Yabancı Kaynaklar	=	2.281.859	=		
c- Oto finansman (İç kaynaklar)	Yedekler X 100	=	1.113.321 x 100	=	14,07	12,07
	Ödenmiş Sermaye	=	7.855.747	=		
d- Bağlı değerlerin finansmanında kullanılan kaynaklar ve bu değerlerin kaynaklar içerisindeki yeri	Bağlı Değerler X 100	=	16.861.825 x 100	=	74	78
	Öz Kaynaklar	=	22.856.983	=		
	Mad. Dur. Varlıklar (Net) X 100	=	13.258.598 x 100	=	58	67
	Öz Kaynaklar	=	22.856.983	=		
Duran varlıklar; Varlıklar ilişkisi	Bağlı Değerler X 100	=	16.861.825 x 100	=	67	71
	Varlıklar Toplamı	=	25.138.842	=		
	Maddi Duran Varlıklar (Net) X 100	=	13.258.598 x 100	=	53	61
	Varlıklar Toplamı	=	25.138.842	=		
e- Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar içerisindeki yeri	Paraya Çevrilebilir ve Hazır Değerler X 100	=	8.001.760 x 100	=	31,83	27
	Varlıklar Toplamı	=	25.138.842	=		
2- Likidite						
a- Nakit Oran	Hazır Değerler X 100	=	593.651 x 100	=	26,02	12
	Kısa Süreli Yabancı Kaynaklar	=	2.281.859	=		
b- Likidite	(Hazır Değerler + Çok Kısa Sürede Paraya Çevrilebilir Değerler-Stoklar) X 100	=	(593.651+7.408.109-5.913.985) x 100	=	91,49	90
	Kısa Süreli Yabancı Kaynaklar	=	2.281.859	=		
c- Cari Oran	Dönen Varlıklar X 100	=	8.001.760 x100	=	350,67	304
	Kısa Süreli Yabancı Kaynaklar	=	2.281.859	=		

İDARE
FAALİYET RAPORU 2024

3- Varlık ve kaynakların net satışlara göre devir hızları	Net Satış Tutarı (Piyasaya) (Dahili ve Arızı Satışlar Hariç)	=	8.619.382	=	37,54	11,08
	Ticari Alacaklar		229.591			
	Net Satış Tutarı (Piyasaya) (Dahili Ve Arızı Satışlar Hariç)	=	8.619.382	=	3,77	4,25
	Ortalama Mamul Stoku (Dön. Başı ve Dön. Sonu Stok Ort.)		(1.814.449+2.763.538) / 2			
	Net Satış Tutarı (Piyasaya) (Dâhili Ve Arızı Satışlar Hariç)	=	8.619.382	=	1,08	1,35
	Dönen Varlıklar		8.001.760			
	Net Satış Tutarı (Piyasaya) (Dâhili ve Arızı Satışlar Hariç)	=	8.619.382	=	0,5	0,51
	Net Duran Varlıklar		17.137.082			
	Net Satış Tutarı (Piyasaya) (Dâhili ve Arızı Satışlar Hariç)	=	8.619.382	=	0,34	0,37
	Varlıklar Toplamı		25.138.842			
	Net Satış Tutarı (Piyasaya) (Dâhili ve Arızı Satışlar Hariç)	=	8.619.382	=	1,51	2,01
	Net İşletme Sermayesi (Dönen Var.- Kısa Süreli Borç)		5.719.901			
	Net Satış Tutarı (Piyasaya) (Dâhili ve Arızı Satışlar Hariç)	=	8.619.382	=	0,38	0,41
	Öz Kaynaklar Toplamı		22.856.983			
B - Mali sonuçlar					2024 (%)	2023 (%)
1- Karlılık (Rantabilite)	Dönem Karı X 100	=	900.378 x 100	=	3,94	7,58
	Öz Kaynaklar		22.856.983			
1- Zararlılık (İrrantabilite)	Dönem Zararı X 100	=		=		
	Öz Kaynaklar (Dönem Başı)					
2- Mali sonucu ilgilendiren etkenler	Ödenen Faizler X 100	=		=		
	Faize Tabi Yabancı Kaynaklar					
	Net Satış Tutarı (Piyasaya) X 100 (Dahili ve Arızı Satışlar Hariç)	=	8.619.382 x 100	=	138,81	176,58
	Kullanılan Sermaye - İşletmeye Açılmayan Yatırımlarda Kullanılan Kaynaklar	=	7.855.747 - 1.646.142			

TARIM İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN 2024 YILI FİNANSAL DURUM VE KAR/ZARAR TABLOSU AÇIKLAMALARI

Kuruluşumuzun enflasyon düzeltmesi sonrası hazırlanan yasal finansal tabloların TFRS'ye göre hazırlanmış finansal tabloları dönüşümü sonrası Finansal Durum ve Kar/Zarar Tabloları açıklamaları aşağıdaki gibidir.

I-VARLIKLAR

Finansal Durum Tablosunun Varlıklar bölümünü oluşturan değerlerin ayrıntısı önceki dönem değerleri ile karşılaştırmalı olarak aşağıdaki çizelgede gösterilmiştir.

Tablo M-9. Varlıklar

VARLIKLAR	31.12.2023		31.12.2024		FARK
	TL	%	TL	%	
Dönen varlıklar					
Nakit ve nakit benzerleri	310.982.804	0,12	595.633.835	0,22	284.651.031
Finansal Yatırımlar					
Ticari alacaklar	580.863.820	0,22	221.671.438	0,08	(359.192.382)
- İlişkili taraflardan					
- İlişkili olmayan taraflardan	580.863.820	0,22	221.671.438	0,08	(359.192.382)
Diğer alacaklar	31.010.373	0,01	28.870.525	0,01	(2.139.848)
- İlişkili taraflardan	2.572.695	0	2.707.964	0	135.269
- İlişkili olmayan taraflardan	28.437.677	0,01	26.162.561	0,01	(2.275.116)
Cari dönem vergisi ile ilgili varlıklar					
Stoklar	3.700.827.285	1,38	3.875.186.432	1,43	174.359.147
Canlı Varlıklar	1.276.328.660	0,48	1.811.797.855	0,67	535.469.195
Peşin ödenmiş giderler	44.478.172	0,02	49.381.249	0,02	4.903.077
Cari Dönem Vergisiyle İlgili Varlıklar	1.095.940	0			
Diğer dönen varlıklar	1.119.807.871	0,42	1.185.093.266	0,44	65.285.395
Ara toplam	7.065.394.924	2,64	7.767.634.600	2,87	702.239.676
Satış amaçlı sınıflandırılan duran varlıklar					
Toplam dönen varlıklar	7.065.394.924	2,64	7.767.634.600	2,87	702.239.676
		0		0	0
Duran varlıklar		0		0	0
Diğer alacaklar	8.264.525	0	6.014.735	0,00	(2.249.790)
- İlişkili taraflardan					
- İlişkili olmayan taraflardan	8.264.525	0	6.014.735	0,00	(2.249.790)

İDARE FAALİYET RAPORU 2024

Finansal yatırımlar					
İştirakler, İş Ortaklıkları ve Bağlı Ortaklıklardaki Yatırımlar	371.329.707	0,14	360.352.944	0,13	(10.976.763)
Öz kaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar					
Canlı Varlıklar	5.677.772.487	2,12	7.473.864.010	2,76	1.796.091.523
Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller	65.386.264.767	24,4	65.386.493.904	24,13	229.137
Maddi duran varlıklar	189.597.107.481	70,7	189.669.794.513	70,01	72.687.032
Maddi olmayan duran varlıklar	8.020.128	0	8.106.452	0	86.324
Kullanım Varlıkları	1.976.929	0	2.396.553	0	419.624
Ertelenmiş vergi varlığı			251.406.828	0,09	
Peşin ödenmiş giderler					
Diğer duran varlıklar					
Toplam duran varlıklar	261.050.736.024	97,4	263.158.429.939	97,13	2.107.693.915
Toplam Varlıklar	268.116.130.948	100	270.926.064.539	100	2.809.933.591

Varlıklar toplamı, 2023 yılına göre % 1,05 oranında artarak 270.926.064.539 TL olarak gerçekleşmiştir. Varlıkların % 2,87 oranında 7.768 milyon TL'lik kısmı dönen, % 97,13 oranında 263.158 milyon TL'lik kısmı duran varlıklardan oluşmuştur.

Dönen varlıkların % 7,67 oranında 596 milyon TL'lik kısmı Nakit ve Benzerlerinden, % 2,85 oranında 222 milyon TL'lik kısmı ticari alacaklardan, % 0,37 oranında 29 milyon TL'lik kısmı diğer alacaklardan, % 49,89 oranında 3.875 milyon TL'lik kısmı stoklardan, % 23,32 oranında 1.812 milyon TL'lik kısmı Canlı Varlıklardan, % 0,64 oranında 49 milyon TL'lik kısmı Peşin Ödenen Giderlerden, % 15,26 oranında 1.185 milyon TL'lik kısmı diğer dönen varlıklardan meydana gelirken;

Duran Varlıkların % 0,002 oranında 6 milyon TL'lik kısmı diğer alacaklardan, % 0,14 oranında 360 milyon TL'lik kısmı İştirakler, İş Ortaklıkları ve Bağlı Ortaklıklardaki Yatırımlardan, % 2,84 oranında 7.474 milyon TL'lik kısmı canlı varlıklardan, % 24,85 oranında 65.386 milyon TL'lik kısmı yatırım amaçlı gayrimenkullerden, % 72,07 oranında 189.670 milyon TL'lik kısmı maddi duran varlıklardan, % 0,003 oranında 8 milyon TL'lik kısmı Maddi Olmayan Duran Varlıklardan, %0,001 oranında 2 milyon TL'lik kısmı Kullanım varlıklarından, %0,10 oranında 251 milyon TL'lik kısmı Ertelenmiş Vergi Varlıklarından meydana gelmiştir.

Varlıkların ayrıntısı aşağıda açıklanmıştır.

A-DÖNEN VARLIKLAR

Dönen varlıklar 2023 yılına göre % 9,94 oranında artarak 7.768 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Dönen varlıkların en önemli kalemi, dönen varlıkların % 73,21'ünü oluşturan 5.687 milyon TL tutarındaki stoklar ve canlı varlıklardan meydana gelmiştir.

Dönen varlıkların ayrıntısı aşağıda açıklanmıştır.

1. Nakit ve Nakit Benzerleri

Yıl sonu itibarıyla nakit ve nakit benzerlerinin 2023 yılı ile karşılaştırmalı ayrıntısı aşağıdaki çizelgede gösterilmiştir.

Tablo M-10. Nakit ve Nakit Benzerleri

Nakit ve Nakit Benzerleri	31.12.2023	31.12.2024	Fark
Kasa Hesabı	370.830	299.458	(71.372)
Bankalar Hesabı	226.158.071	529.821.296	303.663.225
Kamu Bankaları	226.158.032	528.878.557	302.720.525
T.C. Ziraat Bankası	57.204.981	72.610.565	15.405.584
Türkiye Halk Bankası	11.087.770	4.173.767	(6.914.003)
Türkiye Vakıflar Bankası	157.865.281	452.094.225	294.228.944
Özel Bankalar	39	942.739	942.700
Türkiye İş Bankası A.Ş.	39	843.095	843.056
Denizbank A.Ş.		99.600	99.600
Ak Bankası A.Ş.		44	44
- Bağlı Ortaklık Türk Sudan A.Ş.	31.534.357		(31.534.357)
- Kur Değerleme Farkı			
Diğer Hazır Değerler(Kredi Kartı Satışlarından Banka Hesaplarına Aktarılmayanlar)	52.919.547	63.529.974	10.610.427
Vadeli Mevduat Faiz Tahakkuku		1.983.107	1.983.107
Enflasyon Sunum Farkı			
Toplam	310.982.804	595.633.835	284.651.031

1.1. Kasa Hesabı

Kasa hesabında yer alan tutar, **299.458 TL** Genel Müdürlük ve işletmelerin 2024 yıl sonu itibariyle vezne kasalarında bulunan nakit tutara aittir.

1.2. Bankalar Hesabı

Bankalarda dönem sonu itibariyle bulunan mevduatın ayrıntısı aşağıdaki gibidir.

Tablo M-11. Banka Hesap Ayrıntıları (1)

Mevduatın Türü	Mevduat Tutarı
	31.12.2024
Vadesiz Hesaplar	
TL	4.880.733
Dolar (4.523.939,80 USD)	159.348.089
Euro (1.448.721,85 EURO)	53.230.242
Vadeli Hesaplar (90 Günün Altında)	
TL	312.362.233
Bağlı Ortaklık Türk Sudan A.Ş.	
Toplam	529.821.296

İDARE FAALİYET RAPORU 2024

Genel Müdürlük ve İşletmelerin bankalardaki mevduatının ayrıntısı aşağıda açıklanmıştır.

Tablo M-12. Banka Hesap Ayrıntıları (2)

	31.12.2023	31.12.2024
Genel Müdürlüğe Ait Mevduat Tutarı	152.811.140	526.218.799
Vadesiz TL Hesabı	804.012	1.630.468
Vadeli TL Hesabı	117.469.502	312.362.233
Vadesiz Döviz Hesabı	34.537.626	212.226.098
-USD (2023:1.120.911,37-2024:4.513.939,80)	32.997.613	158.995.856
-EURO (2023:47.277,50-2024:1.448.721,85)	1.540.013	53.230.242
İşletmelere Ait Vadesiz Mevduat Tutarı	3.831.051	3.602.497
Enflasyon Sunum Farkı		
Toplam	156.642.191	529.821.296

Genel Müdürlüğümüz ve İşletmelerinin dönem sonundaki yabancı paraların değerlemesinde 2024 yıl sonu değerlemeye esas olmak üzere yayınlanan V.U.K. Genel Tebliği (Sıra No: 580) de yer alan USD için 35,2233 TL, EURO için 36,7429 TL döviz kuru esas alınmıştır. Genel Müdürlük banka hesaplarında mevcut 4.513.939,80 USD' nin 4.513.569,80 USD' si Genel Müdürlüğe, 370 USD Gerçek ve tüzel kişilerin yatırmış oldukları teminatlara aittir. Yine banka hesaplarında mevcut 1.448.721,85 EURO' nun 1.279.082,31 EURO' si Genel Müdürlüğe, 169.639,54 EURO' su gerçek ve tüzel kişilere ait teminatlardır.

İşletmelere ait **3.602.497,24** TL tutarındaki mevduatın **3.250.264,24** TL' si İşletmelerin vadesiz banka hesaplarına, **352.233** TL' si Kazımkarabekir işletmesinin teminat olarak aldığı 10.000 USD tutarındaki vadesiz döviz hesabına aittir.

1.3. Diğer Hazır Değerler

Diğer hazır değerlerde mevcut **63.529.974** TL'nin tamamı kredi kartı ile satışlardan henüz banka hesaplarına aktarılmayan tutara aittir.

2. Finansal Yatırımlar

Kamu Kesimi Tahvil Sen. ve Bonolar hesabı 2024 yılında işlem görmemiştir.

3. Ticari Alacaklar

2023 yılına göre % 61,84 oranında azalarak 221.671.438 TL gerçekleşen ticari alacaklar, dönen varlıkların % 2,85' ini oluşturmuştur.

Ticari alacakların ayrıntısı aşağıda gösterilmiştir.

Tablo M-13. Ticari Alacaklar

Ticari Alacaklar / Kısa Vadeli	31.12.2023	31.12.2024	Fark
<i>İlişkili Taraflardan Ticari Alacaklar</i>			
<i>İlişkili Olmayan Taraflardan Ticari Alacaklar</i>	586.142.181	229.369.087	(356.773.094)
Alıcılar	586.142.181	229.369.087	(356.773.094)
Ertelenmiş Vade Farkı Geliri (-)	(5.278.361)	(7.697.649)	(2.419.288)
Şüpheli Ticari Alacaklar	4.095		(4.095)
Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı	(4.095)		4.095
Toplam	580.863.820	221.671.438	(359.192.382)

4. Diğer Alacaklar

Diğer alacaklar ayrıntısı aşağıda gösterilmiştir.

Tablo M-14. Diğer Alacaklar

Diğer Alacaklar / Kısa Vadeli	31.12.2023	31.12.2024	Fark
<i>İlişkili Taraflardan Diğer Alacaklar</i>		2.707.964	2.707.964
<i>İlişkili Olmayan Taraflardan Diğer Alacaklar</i>	12.893.703	6.351.898	(6.541.805)
Verilen Depozito ve Teminatlar	289.539	221.613	(67.926)
Diğer Alacaklar	17.827.131	19.589.050	1.761.919
Toplam	31.010.373	28.870.525	(2.139.848)

5. Stoklar

2023 yılına göre % 4,71 oranında artarak **3.875.186.432 TL**'ye ulaşan stokların parasal değerlerinin ayrıntısı, önceki dönemle karşılaştırmalı olarak aşağıdaki çizelgede gösterilmiştir.

Tablo M-15. Stoklar

Stoklar	31.12.2023	31.12.2024	Fark
İlk Madde ve Malzeme	930.753.513	838.894.217	(91.859.296)
Yarı Mamuller	3.877.032		(3.877.032)
Mamuller	2.666.230.640	2.847.830.635	181.599.995
Ticari Mallar			
Ambardaki Üretim Artıkları-Tali Ürünler	97.492.419	93.638.736	(3.853.683)
Ödünç ve İmalata verilen Malzemeler	43.940	882.846	838.906
Diğer Stoklar	2.429.741	93.939.997	91.510.256
Toplam	3.700.827.285	3.875.186.432	174.359.147

İDARE FAALİYET RAPORU 2024

Devreden stok tutarları, satışı gerçekleşmeyen veya dahili tüketimde kullanılmayan mahsuller bağlı olarak önceki yıla göre artmıştır.

6. Canlı Varlık Stokları

Canlı Varlık Stokları Tarımsal (Bitkisel) ve Hayvansal Stoklar olarak bu hesap grubunda yer almaktadır. Canlı Varlık Stoklarının 2023 yılı ile karşılaştırmalı tablosu aşağıya çıkartılmıştır.

Tablo M-16. Canlı Varlık Stokları

Stoklar/Canlı Varlık Stokları	31.12.2023	31.12.2024	Fark
Canlı Varlık Stokları (Tarımsal)	1.240.840.915	1.777.079.908	536.238.993
Canlı Varlık Stokları (Hayvansal)	35.487.745	34.717.947	(769.798)
Toplam	1.276.328.660	1.811.797.855	535.469.195

6.1. Canlı Stoklar Tarımsal (Bitkisel)

Bu grupta Genel Müdürlüğümüze bağlı işletmelerde ekilişi yapılan ve ertesi yılda hasat edilecek bitkisel ekilişler yer almaktadır.

Canlı Tarımsal (Bitkisel) Stokların 2023 ve 2024 yılları karşılaştırmalı olarak ayrıntısı aşağıya çıkartılmıştır.

Tablo M-17. Canlı Stoklar Tarımsal (Bitkisel)

CANLI VARLIK STOKLARININ TARIMSAL DETAYI	31.12.2023	31.12.2024
Güzlük Buğday Ekimi (Kuru)	337.275.750	409.440.790
Güzlük Buğday Ekimi (Sulu)	598.825.531	968.877.259
Güzlük Arpa Ekimi (Kuru)	54.621.366	85.327.794
Güzlük Arpa Ekimi (Sulu)	20.101.999	28.112.441
Güzlük Çayır Otu Ekimi (Kuru)		
Güzlük Çayır Otu Ekimi (Sulu)		
Güzlük Buğday Hasılı Ekimi (Kuru)		4.739.620
Güzlük Buğday Hasılı Ekimi (Sulu)	2.343.224	14.328.541
Güzlük Yulaf Ekimi (Kuru)	1.012.206	2.579.317
Güzlük Yulaf Ekimi (Sulu)	1.712.196	261.965
Güzlük Fiğ Ekimi (Kuru)	43.460.817	48.346.912
Güzlük Fiğ Ekimi (Sulu)	33.695.922	41.733.845
Güzlük Mercimek Ekimi (Sulu)	74.008.686	
Güzlük Yem Bezelyesi Ekimi (Kuru)		
Güzlük Yem Bezelyesi Ekimi (Sulu)	1.844.783	85.116.430
Güzlük Triticale Ekimi (Kuru)	17.586.535	714.431
Güzlük Triticale Ekimi (Sulu)	6.881.209	19.577.459
Güzlük Tohumluk Fiğ Ekimi (Kuru)	11.676.810	9.135.687
Güzlük Tohumluk Fiğ Ekimi (Sulu)	18.619.924	15.930.865
İkinci Ürün Yemlik Mısıır		
Güzlük Kolza (Kanola) Ekimi (Kuru)		
Güzlük Organik Buğday Ekimi (Kuru)	17.173.957	34.295.160
Enflasyon Sunum Farkı		
Toplam	1.240.840.915	1.777.079.908

6.2. Canlı Stoklar Hayvansal

Bu grupta damızlık özelliğini kaybederek reforme edilen ve besi amaçlı hayvanlar yer almaktadır. Canlı Hayvansal Stokların 2023 ve 2024 yılları karşılaştırmalı olarak ayrıntısı aşağıya çıkartılmıştır.

Tablo M-18. Canlı Stoklar Hayvansal

CANLI VARLIK STOKLARININ HAYVANSAL DETAYI	31.12.2023	31.12.2024
Kasaplık Sığırlar	26.093.213	25.582.113
Kasaplık Koyunlar	9.284.441	9.044.144
Kasaplık Keçiler	110.091	91.690
Enflasyon Sunum Farkı		
Toplam	35.487.745	34.717.947

7. Peşin Ödenmiş Giderler

2023 yılına göre % 11,02 oranında artarak 49.381.249 TL'ye ulaşan Peşin Ödenen Giderler Dönen Varlıkların % 0,64 'ünü oluşturmuştur. Ayrıntısı, önceki dönemle karşılaştırmalı olarak aşağıdaki çizelgede gösterilmiştir.

Tablo M-19. Peşin Ödenmiş Giderler

Peşin Ödenmiş Giderler	31.12.2023	31.12.2024	Fark
Verilen Sipariş Avansları	5.783.155	7.511.472	1.728.317
Gelecek Aylara Ait Giderler	38.695.017	41.869.777	3.174.760
Toplam	44.478.172	49.381.249	4.903.077

8. Cari Dönem Vergisi ile İlgili Dönen Varlıklar

Cari Dönem Vergisi ile İlgili Dönen Varlıklar 2024 yılında bakiye vermemiştir. Ayrıntısı, önceki dönemle karşılaştırmalı olarak aşağıdaki çizelgede gösterilmiştir.

Tablo M-20. Cari Dönem Vergisi ile İlgili Dönen Varlıklar

Cari Dönem Vergisiyle İlgili Varlıklar	31.12.2023	31.12.2024	Fark
Peşin Ödenen Vergiler	1.095.940	0	(1.095.940)
Toplam	1.095.940	0	(1.095.940)

9. Diğer Dönen Varlıklar

2023 yılına göre % 14,3 oranında artarak **775.604.239** TL'ye ulaşan Diğer Dönen Varlıklar, Dönen Varlıkların % 16,1 'ini oluşturmuştur. Ayrıntısı, önceki dönemle karşılaştırmalı olarak aşağıdaki çizelgede gösterilmiştir.

İDARE FAALİYET RAPORU 2024

Tablo M-21. Diğer Dönen Varlıklar

Diğer Dönen Varlıklar	31.12.2023	31.12.2024	Fark
Gelir Tahakkukları			
Devreden KDV	1.119.188.352	1.183.075.809	63.887.457
Diğer KDV	619.519	2.017.457	1.397.938
Toplam	1.119.807.871	1.185.093.266	62.285.395

B-DURAN VARLIKLAR

Duran varlıklar 2023 yılına göre % 0,81 oranında artarak **263.158.429.939** TL olmuştur.

Varlıklar toplamının % 97,13' ünü oluşturan duran varlıkların ayrıntısı aşağıda gösterilmiştir.

1. Diğer Alacaklar

2023 yılına göre % 27,22 oranında azalarak 6.014.735 TL olarak gerçekleşen uzun vadeli diğer alacaklar duran varlıkların % 0,002' sini oluşturmaktadır.

Ayrıntısı önceki yıllara karşılaştırmalı olarak aşağıdaki gibidir.

Tablo M-22. Diğer Alacaklar

Diğer Alacaklar/Uzun Vadeli	31.12.2023	31.12.2024	Fark
	TL.	TL.	TL.
İlişkili Taraflardan Alacaklar			
İlişkili Olmayan Taraflardan Alacaklar			
Verilen Depozito ve Teminatlar	3.301.534	2.967.318	(334.216)
Diğer Alacaklar	4.962.991	3.047.417	(1.195.574)
Şüpheli Diğer Alacaklar	121.590	197.061.482	196.939.892
Şüpheli Diğer Alacaklar karşılığı	(121.590)	(197.061.482)	(196.939.892)
Net Toplamı	8.264.525	6.014.735	(2.249.790)

2. İştirakler, İş Ortaklıkları ve Bağlı Ortaklıklardaki Yatırımlar

Duran Varlıkların % 0,14' ünü oluşturan ve 2023 yılına göre % 2,96 oranında azalarak **360.352.944** TL' ye ulaşan Öz Kaynak Değerleme Yöntemiyle Değerlenen yatırımlar kurumumuzun iştiraklerinden oluşmaktadır.

Bu yatırımlara ilişkin finansal durum tablosu 2023 ve 2024 yılları itibariyle karşılaştırmalı olarak aşağıda gösterilmiştir.

Tablo M-23. İştirakler, İş Ortaklıkları ve Bağlı Ortaklıklardaki Yatırımlar (1)

İştirakler	31.12.2023	31.12.2024
	Hisse Payı (%)	Hisse Payı (%)
Kazova Vasfi Diren Tarım İşletmesi Sanayi ve Ticaret A.Ş.	25	25
Bala Tarım ve Hayvancılık Sanayi ve Ticaret A.Ş.	20	20

Tablo M-24. İştirakler, İş Ortaklıkları ve Bağlı Ortaklıklardaki Yatırımlar (2)

Öz Kaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımlar	31.12.2023	31.12.2024	Fark
Kazova Vasfi Diren Tarım İşletmesi Sanayi ve Ticaret A.Ş.	7.218.939	5.000.000	(2.218.939)
Bala Tarım ve Hayvancılık Sanayi ve Ticaret A.Ş.	20.213.028	14.000.000	(6.213.028)
Enflasyon Farkı	263.004.990	271.496.422	8.491.432
Toplam	290.436.957	290.496.422	59.465

2.1. Finansal Durum Özeti

Tablo M-25. Finansal Durum Özeti (2023)

Şirket Adı	Raporlama Dönemi	Dönen Varlıklar	Duran Varlıklar	Toplam Varlıklar	Kısa Vadeli Yükümlülük	Uzun Vadeli Yükümlülük	Net Varlıklar
Kazova Vasfi Diren Tarım İşl. San. A.Ş.	2023	94.928.948	74.336.424	169.265.373	94.971.747	4.130.751	70.162.875
Bala Tarım ve Hayv. San. ve Tic. A.Ş.	2023	335.697.585	466.279.794	801.977.379	298.945.294	244.436.113	258.595.972

Tablo M-26. Finansal Durum Özeti (2024)

Şirket Adı	Raporlama Dönemi	Dönen Varlıklar	Duran Varlıklar	Toplam Varlıklar	Kısa Vadeli Yükümlülük	Uzun Vadeli Yükümlülük	Net Varlıklar
Kazova Vasfi Diren Tarım İşl. San. A.Ş.	2024	109.253.908	88.656.040	197.909.948	82.060.723	7.561.848	108.287.377
Bala Tarım ve Hayv. San. ve Tic. A.Ş.	2024	396.799.897	900.706.772	1.297.506.668	311.962.667	387.668.402	597.875.600

İDARE FAALİYET RAPORU 2024

2.2. Kar/Zarar Durum Özeti

Tablo M-27. Kar/Zarar Durum Özeti (2023)

Şirket Adı	Raporlama Dönemi	Hasılat	Maliyet	Diğer Gelirleri	Toplam Giderler	Kar/Zarar
Kazova Vasfı DirenTarım İşl. San. A.Ş.	2023	167.135.498	(50.996.017)	2.086.610	(12.680.050)	33.501.777
BalaTarım ve Hayv. San. ve Tic. A.Ş.	2023	700.483.030	(229.872.072)	9.436.412	(58.300.002)	47.675.572

Tablo M-28. Kar/Zarar Durum Özeti (2024)

Şirket Adı	Raporlama Dönemi	Hasılat	Maliyet	Diğer Gelirleri	Toplam Giderler	Kar/Zarar
Kazova Vasfı DirenTarım İşl. San. A.Ş.	2024	201.560.967	(121.181.494)	20.097.435	(48.208.933)	52.267.974
BalaTarım ve Hayv. San. ve Tic. A.Ş.	2024	821.763.741	(612.461.205)	40.492.469	(223.875.605)	25.919.400

3. Canlı Varlıklar

Duran Varlıkların % 2,84'ünü oluşturan Canlı Varlıklar 2023 yılına göre % 31,63 oranında artarak **7.473.864.010** TL olmuştur.

Bu grupta yer alan varlıklar 2023 yılı ile karşılaştırmalı olarak aşağıya çıkartılmıştır

Tablo M-29. Varlıkların Karşılaştırılması

Canlı Varlıklar/Duran Varlıklar	31.12.2023	31.12.2024	Fark
Yapılmakta Olan Yatırımlar - Canlı Varlıklar	1.768.504.052	4.173.704.392	2.405.200.340
Canlı Varlıklar Maliyeti	7.013.295.814	4.309.207.511	(2.704.088.303)
Amortismanına Tabi Canlı Varlıklar	(3.104.027.379)	(1.009.047.893)	2.094.979.486
Toplam	5.677.772.487	7.473.864.010	1.796.091.523

3.1. Yapılmakta Olan Yatırımlar(Canlı Varlıklar)

2023 ve 2024 yılı ayrıntısı aşağıya çıkartılmıştır.

Tablo M-30. Yapılmakta Olan Yatırımlarda Canlı Varlıklar

Yapılmakta Olan Yatırımlarda Canlı Varlıklar	31.12.2023	31.12.2024
Atçılık	179.592.050	181.864.385
Sığırcılık	567.031.578	1.041.655.271
Koyunculuk	677.931.967	1.034.531.707
Keçicilik	16.734.851	15.847.549
Ceylancılık	4.341	5.095
Köpekçilik	403.632	701.914
Bitkisel Tesisler	326.805.634	1.287.957.352
Besilik Sığır Projesi (ESK-5000 Baş Projeli)		611.141.118
Canlı varlıklar Maliyet	7.013.295.814	4.309.207.511
Canlı varlıklar Birikmiş Amortisman	(3.104.027.379)	(1.009.047.893)
Toplam	5.677.772.487	7.473.864.009

4. Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller

Bu bölümde Uzun Süreli kiraya verilen işletmeler ve 1-5 yıl arası kiraya verilen arazi ve arsalar ve binalar yer almaktadır.

Duran Varlıkları % 24,85 ini oluşturan yatırım amaçlı gayrimenkuller 2023 yılına göre % 0,0004 oranında artarak **65.386.493.904** TL olmuştur. 1-5 yıllık kiralamalara bağlı olarak yıllar itibariyle değişiklik göstermektedir.

2023 yılı ile karşılaştırmalı olarak aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo M-31. Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller

Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller	31.12.2023	31.12.2024	Fark
Arazi ve Arsalar-Gerçeğe Uygun Değerle Değerlenen	64.474.401.297	64.474.630.956	229.659
Binalar-Gerçeğe Uygun Değerle Değerlenen	911.863.470	911.862.948	(522)
Toplam	65.386.264.767	65.386.493.904	229.137

5. Maddi Duran Varlıklar

Duran Varlıkların % 72,07'sini oluşturmaktadır. Maddi Duran Varlıklardan Arazi ve Arsalar ile Binaların gerçeğe uygun değeri, 2 Mayıs 2016 tarihinde SPK tarafından değerlendirme yapma yetkisi verilmiş bir gayrimenkul değerlendirme şirketi tarafından belirlenmiştir.

Maddi Duran Varlıklar 2023 yılı ile karşılaştırmalı olarak aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

İDARE FAALİYET RAPORU 2024

Tablo M-32. Maddi Duran Varlıklar

Maddi Duran Varlıklar	31.12.2023	31.12.2024	Fark
Arazi ve Arsalar	180.861.772.676	180.856.824.313	(4.948.363)
Yeraltı ve Yerüstü Yapıları	3.125.641.441	3.160.047.768	34.406.327
Binalar	6.634.301.954	6.634.298.103	(3.851)
Tesis, Makine ve Cihazlar	11.959.310.780	12.810.108.988	850.798.208
Taşıtlar	132.102.894	146.178.509	14.075.615
Demirbaşlar	371.452.115	389.862.145	18.410.030
Diğer Maddi Varlıklar	139.157	185.380	46.223
Birikmiş Amortismanlar (-)	(14.068.521.431)	(14.573.462.199)	(504.940.768)
Yapılmakta Olan Yatırımlar	546.079.798	210.923.415	(335.156.383)
Özel Maliyetler	34.828.097	34.828.093	(4)
Toplam	189.597.107.481	189.669.794.515	72.687.034

2024 yılında maddi duran varlıkların edinme değeri 2023 yılına göre % 0,04 oranında artarak 204.243.256.714 TL'ye çıkmıştır. Bundan birikmiş amortisman tutarı olan 14.573.462.199 TL'nin düşülmesi sonucu 2025 yılına devreden net maddi duran varlık tutarı 189.669.794.515 TL olmuştur. Çizelgeden görüleceği üzere, Amortisman tabi olmayan arazi ve arsalar ile yapılmakta olan yatırımlar hariç maddi duran varlıklar ortalama % 62,88 oranında amorti edilmiş durumdadır.

Maddi Duran Varlıkların 2024 yılına ait hareketleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo M-33. Maddi Duran Varlıkların Hareketleri

Hesap Adı	01.01.2024 Maliyetleri	İlaveler	Çıkışlar	Transferler/ Yeniden Değerleme	31.12.2024 Maliyetleri
	TL	TL	TL	TL	TL
Arazi ve Arsalar	180.861.772.676		(4.948.363)		180.856.824.313
Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri	3.125.641.441	35.361.416	(955.089)		3.160.047.768
Binalar	6.634.301.954	228.824.559	(228.828.410)		6.634.298.103
Tesis, Makina ve Cihazlar	11.959.310.780	851.759.053	960.845		12.810.108.988
Taşıtlar	132.102.894	14.077.514	(1.899)		146.178.509
Demirbaşlar	371.452.115	18.606.130	(196.100)		389.862.145
Diğer Maddi Duran Varlıklar	139.157	46.223			185.380
Yapılmakta Olan Yatırımlar	546.079.798	1.882.206.980	(1.606.222.247)	(611.141.116)	210.923.415
Özel Maliyetler	34.828.097				34.828.093
Toplam	203.665.628.912	3.030.881.875	(1.842.112.957)	(611.141.116)	204.243.256.714
Birikmiş Amortismanlar (-)	(14.068.521.431)	(508.609.693)	3.668.925		(14.573.462.199)
Net Kayıtlı Değeri	189.597.107.481	2.522.272.182	(1.838.444.032)	(611.141.116)	189.669.794.515

6. Maddi Olmayan Duran Varlıklar

Duran Varlıkların % 0,003' ünü oluşturan Maddi Olmayan Duran Varlıklar 2023 yılına göre % 1,08 oranında artarak **8.106.452 TL** olmuştur.

6.1.Haklar

Bu hesapta bilgisayar program yazılım lisanslarına ödenen tutarlar, irtifak hakları takip edilmektedir.

2023 yılı ile karşılaştırmalı olarak aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo M-34. Bilgisayar Program Yazılım Lisanslarına Ödenen Tutarlar

Maddi Olmayan Duran Varlıklar	31.12.2023	31.12.2024	Fark
Haklar	74.876.914	75.255.638	378.724
Birikmiş Amortismanlar (-)	(66.856.786)	(67.149.186)	(292.400)
Toplam	8.020.128	8.106.452	86.324

Haklar ve amortismanlarında 2024 yılında gerçekleşen hareketleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo M-35. Haklar

Hesap Adı	01.01.2024 Maliyetleri	İlaveler	Çıkışlar	Transferler	31.12.2024 Maliyetleri
	TL	TL	TL	TL	TL
Haklar	74.876.914	1.209.127	(830.403)		75.255.638
Toplam	74.876.914	1.209.127	(830.403)		75.255.638
Birikmiş Amortismanlar (-)	(66.856.786)	(1.056.385)	763.985		(67.149.186)
Net Kayıtlı Değeri	8.020.128	152.742	(66.418)		8.106.452

Hakların % 89,23 'ü amorti edilmiştir.

II-YÜKÜMLÜLÜKLER VE ÖZ KAYNAKLAR

Konsolide Finansal Durum Tablosunun Yükümlülükler ve Öz Kaynaklarını oluşturan değerlerin ayrıntısı, önceki dönem değerleri ile karşılaştırmalı olarak aşağıdaki çizelgede gösterilmiştir.

Tablo M-36. Yükümlülükler ve Öz Kaynaklar

KAYNAKLAR	31.12.2023		31.12.2024		Fark
	TL	%	TL	%	TL
Kısa Vadeli Yükümlülükler					
Kısa Vadeli Borçlanmalar	342.899.582	0,13	0,00		(342.899.582)
Kiralama İşlemlerinden Yükümlülükler	144.187	0,00	713.699	0,00	569.512
Ticari Borçlar	635.281.804	0,24	1.383.956.110	0,51	748.674.306
- İlişkili Taraflara Ticari Borçlar					

İDARE FAALİYET RAPORU 2024

- İlişkili Olmayan Taraflara Ticari Borçlar	635.281.804	0,24	1.383.956.110	0,51	748.674.306
Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlar	295.768.757	0,11	146.264.182	0,05	(149.504.575)
Diğer Borçlar	175.266.648	0,07	76.064.109	0,03	(99.202.539)
- İlişkili Taraflara Diğer Borçlar					
- İlişkili Olmayan Taraflara Diğer Borçlar	175.266.648	0,07	76.064.109	0,03	(99.202.539)
Ertelenmiş Gelirler	213.941.045	0,08	318.890.079	0,12	104.949.034
Dönem Karı Yükümlülüğü	544.126.221	0,20	250.545.088	0,09	(293.581.133)
Kısa Vadeli Karşılıklar	84.401.929	0,03	143.278.248	0,05	58.876.319
-Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Kısa Vadeli Karşılıklar	84.401.929	0,03	143.278.248	0,05	58.876.319
Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler	71.143.268	0,03	40.930.738	0,02	(30.212.530)
Toplam Kısa Vadeli Yükümlülükler	2.362.973.442	0,88	2.360.642.253	0,87	(2.331.189)
Kiralama İşlemlerinden Kaynaklanan Yükümlülükler	1.964.452	0,00	1.773.937	0,00	(190.515)
Diğer Borçlar	175.266.648	0,07	76.064.109	0,03	(99.202.539)
- İlişkili Taraflara Diğer Borçlar					
- İlişkili Olmayan Taraflara Diğer Borçlar	175.266.648	0,07	76.064.109	0,03	(99.202.539)
Ertelenmiş Gelirler	213.941.045	0,08	318.890.079	0,12	104.949.034
Dönem Karı Yükümlülüğü	544.126.221	0,20	250.545.088	0,09	(293.581.133)
Kısa Vadeli Karşılıklar	84.401.929	0,03	143.278.248	0,05	58.876.319
-Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Kısa Vadeli Karşılıklar	84.401.929	0,03	143.278.248	0,05	58.876.319
Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler	71.143.268	0,03	40.930.738	0,02	(30.212.530)
Toplam Kısa Vadeli Yükümlülükler	2.362.973.442	0,88	2.360.642.253	0,87	(2.331.189)
Kiralama İşlemlerinden Kaynaklanan Yükümlülükler	1.964.452	0,00	1.773.937	0,00	(190.515)
Diğer Borçlar	11.584	0,00	0,00		(11.584)
-İlişkili Taraflara Diğer Borçlar	11.584	0,00	0,00		(11.584)
Uzun Vadeli Karşılıklar	265.394.603	0,10	652.080.597	0,24	386.685.994
-Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Uzun Vadeli Karşılıklar	265.394.603	0,10	652.080.597	0,24	386.685.994
-Diğer uzun vadeli karşılıklar	62.873.603.036	23,45	45.163.286.873	16,67	(17.710.316.163)
Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü					
Toplam Uzun Vadeli Yükümlülükler	63.140.973.675	23,55	45.817.141.407	16,91	(17.323.832.268)
Toplam Yükümlülükler	65.503.947.117	24,43	48.177.783.660	17,78	(17.326.163.457)
Öz Kaynaklar					
Ana Ortaklığı Ait Öz Kaynaklar					

Ödenmiş Sermaye	5.055.746.648	1,89	7.855.746.648	2,90	2.800.000.000
Sermaye Düzeltme Farkları	34.810.492.746	12,98	36.275.101.732	13,39	1.464.608.986
Ortak Kontrole Tabi İşletme Birleşme Etkisi					
Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelir					
Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler veya giderler	160.719.297	0,06	(674.660.735)	(0,25)	(835.380.032)
-Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacaklar (+/-)	(143.143.365)	(0,05)	(527.661.254)	(0,19)	(384.517.889)
-Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacaklar (+/-)	303.862.662	0,11	(146.999.481)	(0,05)	(450.862.143)
Kardan Ayırılan Kısıtlanmış Yedekler	259.378.316	0,10	259.057.550	0,10	(320.766)
Geçmiş Yıllar Kar/Zararları	97.990.716.828	36,55	162.326.713.575	59,91	64.335.996.747
Net Dönem Karı/Zararı	64.335.129.995	24,00	16.706.322.109	6,17	(47.628.807.886)
Kontrol Gücü Olmayan Paylar	(866.752)	(0,00)	0,00		866.752
Ana ortaklığa ait özkaynaklar toplamı	202.612.183.831	75,57	222.748.280.880	82,22	20.136.097.049
Toplam Öz Kaynaklar	202.612.183.831	75,57	222.748.280.880	82,22	20.136.097.049
Toplam Yükümlülükler Ve Özkaynaklar	268.116.130.948	100	270.926.064.539	100	2.809.933.591

Yükümlülükler ve Öz Kaynaklar, 2023 yılına göre % 1,05 oranında artarak **270.926.064.539 TL** olmuştur. Yükümlülükler ve Öz Kaynaklar toplamının % 0,87 oranında **2.360.642.253 TL**'lik kısmı kısa vadeli yükümlülüklerden, % 16,91 oranında **45.817.141.407 TL**'lik kısmı Uzun Vadeli Yükümlülükler den ve % 82,22 oranında **222.748.280.880 TL**'lik kısmı Öz Kaynaklardan oluşmuştur.

A. KISA VADELİ YÜKÜMLÜKLER

Kısa vadeli yükümlülükler 2023 yılına göre % 0,10 oranında azalarak **2.360.642.253 TL** olmuştur.

1. Kısa Vadeli Borçlanmalar

1.1. Banka Kredileri

Bu grupta Kurumumuzun kullanmış olduğu banka kredileri yer almaktadır. Kısa Vadeli yükümlülükleri % 13'ünü oluşturmaktadır. Banka kredilerinin ayrıntısı 2023 yılı ile karşılaştırmalı olarak aşağıdaki çizelgede gösterilmiştir.

Tablo M-37. Banka Kredileri

Banka Adı	Kredi Türü	31.12.2023	31.12.2024	Fark
Akbank	Ticari Kredi	86.627.263		(86.627.263)
T.C. Ziraat Bankası	Tarımsal İşletme Kredisi	39.704.162		(39.704.162)
T.C. Ziraat Bankası	Ticari Kredi			
T.C. Vakıflar Bankası	Rotatif-Spot			
Vakıf Katılım Bankası	Ticari Kredi			
Alternatifbank	Ticari Kredi			
Burganbank	Ticari Kredi			
TEB Türk Ekonomi Bankası	Ticari Kredi	216.568.157		(216.568.157)
Toplam		342.899.582		(342.899.582)

İDARE FAALİYET RAPORU 2024

Genel Müdürlüğün kısa vadeli finansal yükümlülüklerine ait borçlarını tamamı ödendiğinden cari dönem sonu bakiye vermemektedir.

2. Ticari borçlar

Kısa vadeli Yükümlülükler altında yer alan ticari borçlar 2023 yılına göre % 117,85 oranında artarak **1.383.956.110** TL olmuştur. Toplam Kısa vadeli yükümlülüklerin % 58,63 'ünü oluşturmaktadır.

Ticari borçların tamamı, kısa vadeli ve satıcılara olan borçlardan oluşmakta olup, önceki dönemle karşılaştırmalı olarak aşağıdaki çizelgede gösterilmiştir

Tablo M-38. Ticari Borçlar (Kısa Vadeli)

Ticari Borçlar / Kısa Vadeli	31.12.2023	31.12.2024	Fark
Ticari Borçlar	645.191.117	1.442.226.168	797.035.051
<i>İlişkili Taraflara Borçlar</i>	645.191.117	1.442.226.168	797.035.051
<i>İlişkili Olmayan Taraflara Borçlar</i>			
Ertelenmiş Vade Farkı Gelirleri (-)	(9.909.313)	(58.270.058)	(48.360.745)
Toplam	635.281.804	1.383.956.110	748.674.306

3. Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlar

Kısa Vadeli Yükümlülüklerin % 6,20 ' sini oluşturan Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamındaki borçlar 2023 yılına göre % 50,55 oranında azalarak **146.264.182** TL olmuştur.

Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamındaki Borçlar 2023 yılı ile karşılaştırmalı olarak aşağıdaki çizelgede gösterilmiştir.

Tablo M-39. Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlar

Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlar	31.12.2023	31.12.2024	Fark
Personele Borçlar (Genel Müdürlük)	65.035.021	8.077.545	(56.957.476)
Ödenecek Vergiler	161.144.365	103.793.277	(57.351.088)
Ödenecek SGK	69.589.371	34.393.360	(35.196.011)
Toplam	295.768.757	146.264.182	(149.504.575)

4. Diğer Borçlar

Kısa Vadeli Yükümlülüklerin % 3,22'sini oluşturan diğer borçlar 2023 yılına göre % 56,60 oranında azalarak **76.064.109** TL olmuştur.

Diğer Borçların 2023 yılı ile karşılaştırmalı çizelgesi aşağıya çıkartılmıştır.

Tablo M-40. Diğer Borçlar (Kısa Vadeli)

Diğer Borçlar / Kısa Vadeli	31.12.2023	31.12.2024	Fark
İlişkili Taraflara Diğer Borçlar			
İlişkili Olmayan Taraflara Diğer Borçlar			
Alınan Depozito ve Teminatlar	167.760.641	53.697.930	(114.062.711)
Diğer Borçlar	4.917.408	22.055.928	17.138.520
Ödenecek Vergi, Harç ve Diğer Kesintiler			
Ödenecek Diğer Yükümlülükler	2.588.600	310.251	(2.278.349)
Toplam	175.266.648	76.064.109	(99.202.539)

5. Ertelenmiş Gelirler

Kısa vadeli yükümlülüklerin % 13,51'ini oluşturan ertelenmiş gelirler 2023 yılına göre % 49,06 oranında artarak **318.890.079 TL** olarak gerçekleşmiştir.

Ertelenmiş gelirlerin 2023 yılı ile karşılaştırmalı ayrıntısı aşağıda açıklanmıştır.

Tablo M-41. Ertelenmiş Gelirler (Kısa Vadeli)

Ertelenmiş Gelirler – Kısa Vadeli	31.12.2023	31.12.2024	Fark
Alınan Sipariş Avansları	127.041.992	291.788.713	164.746.721
Alınan Diğer Avanslar	86.899.053	0,00	(86.899.053)
Gelecek Aylara Ait Gelirler	0,00	27.101.366	27.101.366
Toplam	213.941.045	318.890.079	104.949.034

6. Kısa Vadeli Karşılıklar

Kısa vadeli yükümlülüklerin % 6,07'sini oluşturan **143.278.248 TL** tutarındaki kısa vadeli karşılıkların 2023 yılı ile karşılaştırmalı ayrıntısı aşağıda gösterilmiştir.

Tablo M-42. Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Karşılıklar

Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Karşılıklar	31.12.2023	31.12.2024	Fark
İzin Karşılığı	84.401.928	143.278.248	58.876.320
Toplam	84.401.928	143.278.248	58.876.320

Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Karşılıklar kapsamında hesaplanan izin karşılığı personelin izin kullanımı-na bağlı olarak yıllar itibariyle farklılık arz etmektedir.

7. Kısa Vadeli Diğer Yükümlülükler

Kısa vadeli yükümlülüklerin % 1,73'ünü oluşturan diğer kısa vadeli diğer yükümlülükler 2023 yılına göre % 42,47 oranında azalarak **40.930.738 TL** olarak gerçekleşmiştir.

Kısa Vadeli Diğer Yükümlülükler 2023 yılı ile karşılaştırmalı ayrıntısı aşağıda açıklanmıştır.

İDARE FAALİYET RAPORU 2024

Tablo M-43. Kısa Vadeli Diğer Yükümlülükler

Diğer Kısa Vadeli Yükümlülük	31.12.2023	31.12.2024	Fark
Gider Tahakkukları	71.143.268	40.930.738	(30.212.530)
Tecil Terkin KDV			
Toplam	71.143.268	40.930.738	(30.212.530)

B. UZUN VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER

1. Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Uzun Vadeli Karşılıklar

Uzun vadeli yükümlülüklerin % 1,42'sini oluşturan çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar 2023 yılına göre % 145,70 oranında artarak **652.080.597 TL** olarak hesaplanmıştır.

2023 yılı ile karşılaştırmalı olarak aşağıya çıkarılmıştır.

Tablo M-44. Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Uzun Vadeli Karşılıklar

Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Uzun Vadeli Karşılıklar	31.12.2023	31.12.2024	Fark
Kıdem Tazminatı Karşılığı	265.394.603	652.080.597	386.685.994
Toplam	265.394.603	652.080.597	386.685.994

Kıdem tazminatı karşılığı çalışanların emekli olmasından doğan gelecekteki olası yükümlülüğün bugünkü değerinin tahmini ile hesaplanmaktadır.

Kıdem Tazminatı karşılığı işe giren ve emeklilik, istifa vb. nedenlerle ayrılan kadrolu personel nedeniyle yıllar itibariyle değişiklik arz etmektedir.

2. Ertelenen Vergi Yükümlülüğü

Uzun vadeli yükümlülüklerin % 98,57'sini oluşturan Ertelenen Vergi Yükümlülüğü 2023 yılına göre % 28,17 azalarak 45.163.286.873 TL olarak hesaplanmıştır.

Tablo M-45. Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü

Ertelenmiş Vergi Yükümlülükleri	31.12.2023	31.12.2024	Fark
	62.873.603.036	45.163.286.873	(17.710.316.163)

Vergiye esas yasal finansal tabloları ile TFRS'ye göre hazırlanmış finansal tabloları arasındaki farklardan kaynaklanan geçici zamanlama farkları için ertelenmiş vergi varlığı ve yükümlülüğü muhasebeleştirilmektedir. Söz konusu farklılıklar genellikle bazı gelir ve gider kalemlerinin vergiye esas finansal tablolar ile TFRS'ye göre hazırlanan finansal tablolarda farklı dönemlerde yer almasından kaynaklanmaktadır.

C-ÖZ KAYNAKLAR

Öz kaynaklar önceki döneme göre % 9,94 oranında artarak **222.748.280.880 TL**'ye yükselmiştir. 2024 yılında öz kaynaklar, toplam kaynakların % 82,22'sini oluşturmuştur.

Öz kaynakların ayrıntısı aşağıda belirtilmiştir.

1 . Ödenmiş sermaye

Genel Müdürlüğümüzün sermayesi **8.356.000.000,00** TL den 31.12.2024 tarih ve 9385 sayılı Cumhurbaşkanlığı kararı ile **1.000.000.000,00** TL artırılarak **9.356.000.000,00** TL'ye çıkartılmıştır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 2023 yılı içerisinde Kuruluşumuza Projeli Yatırımların finansmanı ve personel ücretlerinin ödenmesi amacıyla ödenmemiş sermayemize mukabil 2.800.000.000,00 TL nakit ödeme yapılmıştır. Yılsonu itibariyle ödenmemiş sermaye tutarı 1.500.253.352,07 TL, Ödenmiş Sermaye tutarı ise 7.855.746.647,93 TL olarak gerçekleşmiştir.

Enflasyon düzeltmesi neticesinde Sermaye düzeltme olumlu farkları 36.275.101.732 TL hesaplanmıştır.

2. Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelir

- Kar ve Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacaklar

Öz kaynaklar grubu içerisinde sınıflandırılan Kar ve Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler **(146.999.481)** TL olarak hesaplanmıştır.

Vergiye esas yasal finansal tabloları ile TFRS'ye göre hazırlanmış finansal tabloları arasındaki farklardan kaynaklanan MDV Yeniden Değerleme artışları ve MDV değerleme artışının yarattığı vergi etkisi ve Tanımlanmış Fayda Planları Yeniden Ölçümünün düşülmesi hesaplanmaktadır.

2023 yılı ile karşılaştırmalı olarak ayrıntısı aşağıya çıkartılmıştır.

Tablo M-46. Yeniden Değerleme ve Ölçüm Kazanç/Kayıpları

	31.12.2023	31.12.2024	Fark
Yeniden Değerleme ve Ölçüm Kazanç/Kayıpları	303.862.662	(146.999.481)	(450.862.143)
- MDV Yeniden Değerleme Artışları	463.214.403	(60.008.684)	(523.223.087)
- Yeniden Değerleme ve Ölçüm Kazanç/Kayıpları Ertelenmiş Vergi Geliri (Gider) Etkisi	(163.625.627)	(86.990.797)	76.634.830
- İştirak Yeniden Değerleme	4.273.886		(4.273.886)
Tanımlanmış Fayda Planları Yeniden Ölçüm	(99.144.330)	(527.661.254)	(428.516.924)
- Tanımlanmış Fayda Planları Yeniden Ölçüm Kazançları / Kayıp	(131.315.345)	(559.832.269)	(428.516.924)
- Fayda Planlarındaki Aktüeryal Kazanç ve Kayıpların Vergi Etkisi	32.171.015	32.171.015	0
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler veya Giderler (Net)	204.718.332	(674.660.735)	(879.379.067)

3. Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler

Hesap tutarı **259.057.550** TL'nin tamamı, faaliyetlerin karla sonuçlandığı yıllarda ayrılan 1. ve 2. tertip yedek akçe bedellerini göstermektedir.

a) Genel Müdürlüğe ait tutar aşağıdaki gibidir.

Hesap tutarı **259.057.550** TL'nin tamamı, faaliyetlerin karla sonuçlandığı yıllarda ayrılan 1. ve 2. tertip yedek akçe bedellerini göstermektedir.

1. Tertip Yedek Akçe: 179.045.360 TL

2. Tertip Yedek Akçe: 80.012.190 TL

259.057.550 TL

4. Dönem net karı veya Zararı:

Vergiye Esas Yasal Finansal Tablolarda **1.204.317.923,26** TL olarak gerçekleşen Dönem Karı, TFRS'ye göre hazırlanmış finansal tablolara dönüşüm ve enflasyon düzeltmesi sonrası Dönem Karı **16.706.322.109** TL olarak hesaplanmıştır. Ayrıntılı izahı Kar veya Zarar Tablosu açıklamalarında yapılmıştır.

NAZIM HESAPLAR

Vergiye esas yasal finansal tablolarda gösterilen, ancak TFRS'ye göre hazırlanan Finansal Durum Tablosunda gösterilmeyen işletmeler ve Genel Müdürlüğün Nazım Hesaplarda takip ettiği **2.740.750.900,64** TL'nin ayrıntısı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo M-47. Nazım Hesaplar

Mahiyeti	Tutarı TL
Teminat Olarak Alınan Kıymetler	2.666.420.810,70
Çeşitli Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler	762.133,67
İz Bedelli Kayıtlar	1.424,61
Yabancı Paralı İşlemler	5.972.661,65
Takibe Tabi Demirbaşlar	116.277,68
Teminat Olarak Verilen Kıymetler	64.667.895,75
Diğer Bilgiler	2.809.696,58
TOPLAM	2.740.750.900,64

Nazım Hesaplarda Takip edilen Teminat olarak alınan kıymetler mal ve hizmet alımı ve satışına ilişkin ihale teminatları, bayilik teminatları ve vadeli mal satışları, kira bedeli alacakları ve risk teminatları karşılığı alınan banka teminat mektuplarıdır.

Teminat olarak verilen kıymetler ise; Çeşitli davalar nedeniyle mahkemelere verilen banka teminat mektuplarıdır.

KONSOLİDE KAR VEYA ZARAR TABLOSU

Konsolide Kar ve Zarar Tablosunun 2023 yılı ile karşılaştırmalı tablosu aşağıdaki gibidir.

Tablo M-48. Konsolide Kar ve Zarar Tablosu

Kar veya Zarar Tablosu	31.12.2023	31.12.2024	FARK
	TL	TL	TL
Hasılat	11.079.654.310	9.735.072.807	(1.344.581.503)
Satışların Maliyeti (-)	(6.590.332.023)	(6.201.372.563)	388.959.460
Tarımsal Faaliyetlerde Gerçeğe Uygun Değer Farkları (+/-)			
BRÜT KAR (ZARAR) (+/-)	4.489.322.287	3.533.700.244	(955.622.043)
Genel Yönetim Giderleri (-)	(1.963.136.747)	(2.266.871.076)	(303.734.329)
Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri (-)	(133.420.191)	(167.819.898)	(34.399.707)

Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)	(6.798.346)	(10.072.430)	(3.274.084)
Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler	1.764.058.243	1.273.252.086	(490.806.157)
Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler (-)	(625.491.127)	(737.701.429)	(112.210.302)
ESAS FAALİYET KARI (ZARARI) (+/-)	3.524.534.119	1.624.487.497	(1.900.046.622)
Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler	426.138	8.704.369	8.278.231
Yatırım Faaliyetlerinden Giderler (-)	0	(105.581.409)	(105.581.409)
Öz kaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımların Karlarından (Zararlarından) Paylar (+/-)	38.561.698	18.250.873	(20.310.825)
Ödenecek Kar Paylarının Defter Değeri ile Dağıtılan Nakit Dışı Varlıkların Değeri Arasındaki Fark (+/-)			
İtfa Edilmiş Maliyeti Üzerinden Ölçülen Finansal Varlıkların Finansal Durum Tablosu Dışı Bırakılmasından Kaynaklanan Kazançlar ve (Kayıplar) (+/-)			
İtfa Edilmiş Maliyetinden Ölçülen Finansal Varlıkların Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar veya Zarara Yansıtılan Olarak Sınıflandırılmasından Kazançlar ve (Kayıplar) (+/-)			
Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılan Finansal Varlıkların Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar veya Zarara Yansıtılan Olarak Sınıflandırılmasından Kazançlar (Kayıplar) (+/-)			
TFRS 9 Uyarınca Belirlenen Değer Düşüklüğü Kazançları (Zararları) ve Değer Düşüklüğü Zararlarının İptalleri (+/-)			
Risk Pozisyonlarını Netleştiren Kalemler Grubuna Yönelik Finansal Riskten Korunma Kazançları ve (Kayıpları) (+/-)			
FİNANSMAN GİDERİ (GELİRİ) ÖNCESİ FAALİYET KARI (ZARARI) (+/-)	3.563.521.955	1.545.861.330	(2.017.660.625)
Finansman Gelirleri	36.437.965	133.219.873	96.781.908
Finansman Giderleri (-)	(552.632.035)	(22.461.170)	530.170.865
Net Parasal Pozisyon Kazançları (Kayıpları) (+/-)	90.805.486.305	54.665.427.423	(36.140.058.882)
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER VERGİ ÖNCESİ KARI (ZARARI) (+/-)	93.852.814.190	56.322.047.456	(37.530.766.734)
Sürdürülen Faaliyetler Vergi Gideri/Geliri (+/-)			
Dönem Vergi Gideri/Geliri (+/-)	(29.523.143.495)	(39.631.566.009)	(10.108.422.514)
Ertelenmiş Vergi Gideri/Geliri (+/-)	5.459.301	15.840.662	10.381.361
Sürdürülen Faaliyetler Dönem Net Karı (Zararı) (+/-)			
Durdurulan Faaliyetler Dönem Net Karı (Zarar) (+/-)			
DÖNEM NET KARI (ZARARI) (+/-)	64.335.129.996	16.706.322.109	(47.628.807.887)
Pay Başına Kazanç			
Adi Pay Başına Kazanç (Zarar)			
Sürdürülen Faaliyetlerden Pay Başına Kazanç (Zarar) (+/-)			

İDARE FAALİYET RAPORU 2024

Durdurulan Faaliyetlerden Pay Başına Kazanç (Zarar) (+/-)			
Toplam Adi Pay Başına Kazanç (Zarar) (+/-)			
DİĞER KAPSAMLI GELİR			
Kar veya zararda yeniden sınıflandırılmayacaklar	160.719.297	(674.660.735)	(835.380.032)
Öz kaynak Araçlarına Yapılan Yatırımlardan Kaynaklanan Kazançlar (Kayıplar), Vergi Öncesi (+/-)			
Maddi Duran Varlık Yeniden Değerleme Artışları (Azalışları)	303.862.662	(146.999.481)	(450.862.143)
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak Diğer Kazançlar (Kayıplar), Vergi Öncesi (+/-)	(143.143.365)	(527.661.254)	(384.517.889)
Toplam Diğer Kapsamlı Gelir (+/-)	160.719.297	(674.660.735)	(835.380.032)
Toplam Kapsamlı Gelir (+/-)	64.495.849.293	16.031.661.374	(48.464.187.919)

A. Hasılat

2024 yılı hasılatının ayrıntısı 2023 yılı ile karşılaştırmalı olarak aşağıya çıkartılmıştır.

Tablo M-49. Hasılat Ayrıntısı

Satışlar	31.12.2023	31.12.2024	Fark
Yurtiçi Satışlar	10.888.094.817	9.395.052.124	(1.493.042.693)
Yurtdışı Satışlar	101.776.325	237.461.029	135.684.704
Diğer Gelirler	89.783.168	102.559.653	12.776.485
Toplam	11.079.654.310	9.735.072.807	(1.344.581.503)

B. Satışların maliyeti

2024 yılı satışların maliyeti 2023 yılı ile karşılaştırmalı olarak aşağıya çıkartılmıştır.

Tablo M-50. Satışların Maliyeti

Satışların Maliyeti	31.12.2023	31.12.2024	Fark
Satılan Mamuller Maliyeti	(6.429.232.072)	(6.050.153.006)	379.079.066
Satılan Ticari Mallar Maliyeti	(14.772.123)	(8.838.491)	5.933.632
Satılan Hizmet Maliyeti	(146.327.828)	(142.381.066)	3.946.762
Toplam	(6.590.332.023)	(6.201.372.563)	388.959.460

C. Brüt Kar/Zarar

Hasılatlardan, satışların maliyetinin düşülmesi sonucunda **3.533.700.244** TL tutarında brüt satış karı oluşmuştur.

D. Faaliyet giderleri

2024 yılı faaliyet giderlerinin ayrıntısı 2023 yılı ile karşılaştırmalı olarak aşağıya çıkartılmıştır.

Tablo M-51. Faaliyet Giderleri

Faaliyet Giderleri	31.12.2023	31.12.2024	Fark
Genel Yönetim Giderleri	(1.963.136.748)	(2.266.871.076)	(303.734.328)
Pazarlama Giderleri	(133.420.192)	(167.819.898)	(34.399.706)
Araştırma ve Geliştirme Giderleri	(6.798.344)	(10.072.430)	(3.274.086)
Toplam	(2.103.355.284)	(2.444.763.404)	(341.408.120)

E. Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler

2024 yılı Esas faaliyetlerden diğer gelirler 2023 yılı ile karşılaştırmalı olarak aşağıda açıklanmıştır.

Tablo M-52. Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler

Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler	31.12.2023	31.12.2024	Fark
Ertelenen Vade Farkı Geliri	64.513.563	987.988	(63.525.575)
Kur Farkı Gelirleri(Ticari Borç ve Alacak)	1.153.885	7.876.340	6.722.455
Diğer Olağan Gelir ve Karlar	1.556.873.938	1.095.264.803	(461.609.135)
Önceki Dönem Gelir ve Karları	13.845.140	6.024.450	(7.820.690)
Diğer Olağandışı Gelir ve Karları	127.671.717	163.098.505	35.426.788
Toplam	1.764.058.243	1.273.252.086	(490.806.157)

F. Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler

2024 yılı Kar/Zarara ilişkin maliyet ve giderlere ilişkin Esas faaliyetlerden diğer giderler 2023 yılı ile karşılaştırmalı olarak aşağıda açıklanmıştır.

Tablo M-53. Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler

Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler	31.12.2023	31.12.2024	Fark
Karşılık Giderleri	0	(175.334.008)	(175.334.008)
Ertelenen Vade Farkı Gideri	(113.411.510)	(110.940.474)	2.471.036
Diğer Olağan Gider ve Zararlar	(192.695.319)	(209.573.961)	(16.878.642)
Çalışmayan Kısım Gider ve Zararları	(63.154.912)	(50.179.515)	12.975.397
Önceki Dönem Gider ve Zararları	(232.732.957)	(190.254.369)	42.478.588
Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar	(23.496.429)	(1.419.102)	22.077.327
Toplam	(625.491.127)	(737.701.429)	(112.210.302)

G. Esas Faaliyet Karı Veya Zararı

Brüt Kar/Zarardan faaliyet giderleri ve Esas Faaliyetten Diğer Giderleri düşülmesi ve Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirlerin eklenmesi suretiyle hesaplanan Esas Faaliyet Karı/Zararı **1.624.487.497 TL** kar olarak gerçekleşmiştir.

İDARE FAALİYET RAPORU 2024

H. Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler

2024 yılı toplam gelirine ilişkin Yatırım Faaliyetlerinden gelirler 2023 yılı ile karşılaştırmalı olarak aşağıda açıklanmıştır.

Tablo M-54. Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler

Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler	31.12.2023	31.12.2024	Fark
İştiraklerden Temettü Gelirleri	426.138	406.490	(19.648)
Bağlı Ortaklıklardan Temettü Gelirleri	0	8.297.879	8.297.879
Toplam	426.138	8.704.369	8.278.231

I-Öz kaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımların Karları/Zararları

2024 yılı toplam gelirine ilişkin Öz kaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımların Karları/Zararları 2023 yılı ile karşılaştırmalı olarak aşağıda açıklanmıştır.

Tablo M-55. Özkaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımların Karları/Zararları

Özkaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımların Karlarından/ Zararlarından Paylar	31.12.2023	31.12.2024	Fark
Özkaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımların Zararları (-)			
Kazova Vasfi Diren Tarım İşletmesi Sanayi ve Ticaret A.Ş.			
Bala Tarım ve Hayvancılık Sanayi ve Ticaret A.Ş.			
Özkaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımların Karları	38.561.698	18.250.873	(20.310.825)
Bala Tarım ve Hayvancılık Sanayi ve Ticaret A.Ş.	28.572.098	13.066.993	(5.505.105)
Kazova Vasfi Diren Tarım İşletmesi Sanayi ve Ticaret A.Ş.	9.101.437	5.183.080	(3.918.357)
Enflasyon Düzeltme Farkı	888.163	0	(888.163)
Toplam	38.561.698	18.250.873	(20.310.825)

J- Finansman Gideri/Geliri Öncesi faaliyet karı veya zararı

Esas Faaliyet Karı /Zararına Yatırım Faaliyetlerinden Gelirlerin ve Öz Kaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımların Karları/Zararları eklenmesi suretiyle hesaplanan Finansman Gideri/Geliri Öncesi faaliyet karı veya zararı **1.545.861.330 TL** kar olarak gerçekleşmiştir.

K- Finansman giderleri

2024 yılı Kar/Zarara ilişkin **22.461.170 TL** tutarındaki finansman giderlerinin tamamı Kuruluşumuzun finansman ihtiyacı için bankalardan kullanılan kredilerin 2024 yılına isabet eden faiz ve komisyonuna ilişkindir.

Finansman Giderleri 2023 yılı ile karşılaştırmalı olarak aşağıda gösterilmiştir.

Tablo M-56. Finansal Giderler

Finansal Giderler	31.12.2023	31.12.2024	Fark
Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri	(552.632.035)	(22.461.170)	530.170.865
Toplam	(552.632.035)	(22.461.170)	530.170.865

L-Sürdürülen Faaliyet Vergi Öncesi Kar/Zarar

Finansman Gideri/Geliri Öncesi faaliyet karı veya zararı tutarı **1.545.861.330 TL**'den **22.461.170 TL** tutarındaki finansman giderinin düşülerek, **133.219.873 TL** tutarındaki finansman gelirleri ve Net Parasal Pozisyon Kazançları (Kayıpları) tutarı **54.665.427.423 TL**'nin eklenmesi neticesinde Sürdürülen Faaliyet Vergi Öncesi Kar/Zarar, **56.322.047.456 TL** kar olarak hesaplanmıştır.

M-Sürdürülen Faaliyetlerden Vergi Gider/Geliri

Vergiye esas yasal finansal tabloları ile TFRS'ye göre hazırlanmış finansal tabloları arasındaki farklardan kaynaklanan geçici zamanlama farkları için ertelenmiş vergi varlığı ve yükümlülüğü muhasebeleştirilmektedir. Söz konusu farklılıklar genellikle bazı gelir ve gider kalemlerinin vergiye esas finansal tablolar ile TFRS'ye göre hazırlanan finansal tablolarda farklı dönemlerde yer almasından kaynaklanmaktadır.

2023 Yılı ile karşılaştırmalı olarak aşağıdaki gibidir.

Tablo M-57. Sürdürülen Faaliyetle Vergi Gideri/Geliri

	31.12.2023	31.12.2024	Fark
Dönem Vergi Gideri (Yasal Karşılık)	(591.411.999)	(303.940.229)	287.471.770
Ertelenmiş Vergi Gideri/Geliri	5.459.305	15.840.662	10.381.357
Dönem Vergi Gideri/Geliri (+/-)	(28.931.731.500)	(39.327.625.780)	(10.395.894.280)
Kar veya Zarar Tablosundaki Vergi Gideri/Geliri	(29.517.684.194)	(39.615.725.347)	(10.098.041.153)

N-Sürdürülen Faaliyetler Dönem Karı/Zararı

Sürdürülen Faaliyet Vergi Öncesi Karı **56.322.047.456 TL**'den **39.615.725.347 TL** tutarındaki Sürdürülen faaliyetler vergi giderinin düşülmesi ile Sürdürülen Faaliyet Kar/Zarar **16.706.322.109 TL** Kar olarak hesaplanmıştır.

O- Dönem karı /Zararı

Vergiye Esas Yasal Finansal Tablolarda **1.204.317.923,26 TL** olarak gerçekleşen Dönem Karı TFRS'ye göre hazırlanmış finansal tablolara dönüşüm ve enflasyon düzeltmesi sonrası Dönem Karı **16.706.322.109 TL** olarak hesaplanmıştır.

ÜST YÖNETİCİNİN İÇ KONTROL GÜVENCE BEYANI

İÇ KONTROL GÜVENCE BEYANI

Üst yönetici olarak; idaremin bütçesinin kalkınma planına, yıllık programlara, stratejik plan ve performans programları ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanmasını ve uygulanmasını, kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesini, kullanılmasını ve kayıp ve suistimale karşı korunmasını sağlamaktan ve harcama birimlerinde malî yönetim ve iç kontrol sisteminin işleyişini izlemekten ve gerekli tedbirleri almaktan sorumluyum.

Bu çerçevede idarem bünyesinde oluşturulan ve uygulanan iç kontrol sisteminin; faaliyetlerin belirlenmiş amaç ve politikalar doğrultusunda, mevzuata uygun etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesine, her türlü usulsüzlük ve yolsuzluğun önlenmesine, varlık ve kaynakların korunmasına, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasına, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesine ilişkin yeterli ve makul güvenceyi sağladığını beyan ederim.

İdaremin stratejik planında ve performans programında açıklanan amaç ve hedeflere yönelik kurumsal risklerin belirlendiğini, değerlendirildiğini, risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesi için ilave risk yönetimi faaliyetlerinin uygulandığını ve raporlandığını bildiririm.

Bu güvence, gözetim sorumluluğum çerçevesinde edindiğim bilgi ve değerlendirmelere, harcama yetkilileri tarafından sunulan birim faaliyet raporlarına ve iç kontrol güvence beyanlarına, malî hizmetler birimince sunulan iç kontrol sistemi değerlendirme raporu ile malî hizmetler birim yöneticisinin beyanına ve iç denetim raporları ile iç denetim biriminin kapsamlı görüşüne dayanmaktadır.

Bu raporda yer alan bilgilerin güvenilir, tam ve doğru olduğunu beyan ederim.

(Ankara-29.04/2025)

Dr. Hasan GEZGİN
TİGEM Yönetim Kurulu Başkanı
Genel Müdür

MALİ HİZMETLER BİRİM YÖNETİCİSİNİN BEYANI

Mali Hizmetler birim yöneticisi olarak, idaremiz harcama birimlerinin sorumluluğunda yürütülen iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması ve geliştirilmesi çalışmalarında gerekli koordinasyonun sağlandığını, eğitim ve rehberlik hizmeti verildiğini, uygulama sonuçlarının izlendiğini, değerlendirildiğini ve sonuçların harcama yetkililerine ve üst yöneticiye raporlandığını beyan ederim,

Malî kanunlar ve ilgili diğer mevzuatın uygulanması konusunda üst yöneticiye ve harcama yetkililerine gerekli bilgileri sağladığımı ve danışmanlık faaliyetinde bulunduğumu beyan ederim.

Faaliyet Raporunun “Mali Bilgi ve Tablolar” bölümünde yer alan bilgilerin güvenilir, tam ve doğru olduğunu teyit ederim. (Ankara- .18./04/2025)

Ramazan TORUÇ
Daire Başkanı

TARIM İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- 📍 Karanfil Sokak No: 62 Bakanlıklar / ANKARA
- ☎ 0 312 417 84 70
- ☎ 0 312 417 78 39
- ✉ info@tigem.gov.tr
- 🌐 www.tigem.gov.tr

